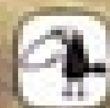
URSULA K. LE GUIN

MARİFETLER

roman

metis

Ursula K. LeGuin

MARİFETLER

Ursula Kroeber LeGuin, 1929'da Kaliforniya'da doğdu. Babası ünlü antropolog Alfred Kroeber, annesi ise yazar Theodora Kroeber'dir. Radcliff ve Columbia üniversitelerinde edebiyat öğrenimi gördü. 1950'li yıllarda fantastik öyküler ve romanlar yazmaya başladı. 1962'de ilk bilimkurgu öyküsü yayımlandı. 1974 tarihli *Mülksüzler*'e kadar altı bilimkurgu romanı yazdı. Bu tarihten sonra zaman zaman bilimkurgu öyküleri yazmakla birlikte romanlarında daha ziyade yarı gerçekçi/yarı fantastik temalar işledi.

Türkçede *Mülksüzler* ile başladığımız LeGuin edebiyatı, okurdan gördüğü ilgiyle birlikte, geniş bir koleksiyon oluşturdu. Yazarın *Yerdeniz Büyücüsü*, *Atuan Mezarları*, *En Uzak Sahil* ve *Tehanu*'dan on yıl sonra yazdığı *Öteki Rüzgâr*'la "Yerdeniz" dizisi bir beşleme haline geldi. Bu beşlemenin son kitabından önce yayımlanan *Yerdeniz Öyküleri* de aynı coğrafyada geçmektedir.

LeGuin'in düzyazılarını merak eden okurlarımıza, edebiyat konulu makale ve denemelerini bir araya getirdiğimiz *Kadınlar Rüyalar Ejderhalar* başlıklı seçkiyi öneriyoruz.

Metis Yayınları
İpek Sokak 9, 34433 Beyoğlu, İstanbul
Tel: 212 2454696 Faks: 212 2454519
e-posta: info@metiskitap.com
www.metiskitap.com

Metis Edebiyat
MARİFETLER
Ursula K. LeGuin

İngilizce Basımı:
Gifts, Orion, 2005

İlk Basım: Nisan 2006
Üçüncü Basım: Nisan 2009

Metis Edebiyat Yayın Yönetmeni:
Müge Gürsoy Sökmen

Kapak İllüstrasyonu: Emine Bora

Dizgi ve Baskı Öncesi Hazırlık:
Metis Yayıncılık Ltd.

Baskı ve Cilt:
Yaylacık Matbaacılık Ltd.
Fatih Sanayi Sitesi No: 12/197-203
Topkapı, İstanbul Tel: 212 5678003

ISBN-13: 978-975-342-560-5

URSULA K. LE GUIN

MARİFETLER

Çeviren:
ÇİĞDEM ERKAL İPEK

metis

LEGUIN KOLEKSiYONU

•

MÜLKSÜZLER 1991

ROCANNON'UN DÜNYASI 1995

BALIKÇIL GÖZÜ 1995

DÜNYAYA ORMAN DENİR 1996

BAĞIŞLANMANIN DÖRT YOLU 1997

UÇUŞTAN UÇUŞA 2004

DÜNYANIN DOĞUM GÜNÜ 2005

İÇDENİZ BALIKÇISI 2007

•

Yerdeniz

YERDENİZ BÜYÜCÜSÜ 1994

ATUAN MEZARLARI 1995

EN UZAK SAHİL 1995

TEHANU 2000

ÖTEKİ RÜZGÂR 2004

YERDENİZ ÖYKÜLERİ 2001

•

Batı Sahili Yıllıkları

MARİFETLER 2006

SESLER 2008

GÜÇLER 2009

•

KADINLAR RÜYALAR EJDERHALAR 1999

1

GELDİĞİNDE yolunu kaybetmişti ve yukarıdaki topraklara gitmek için bizden ayrıldığında da muhakkak yolunu kaybetmiştir, ama yine de bu yolunu yitirmiş adam, bu kaçak adam nihayetinde bize rehber oldu.

Gry ona kaçak adam diyordu. İlk başta onun korkunç bir şeyler yapmış olduğuna, cinayet işlediğine ya da hainlik ettiğine ve intikam korkusuyla yollara düştüğüne emindi. Yoksa bir ovalıyı buraya, bizim aramıza ne getirebilirdi ki?

"Cehalet," dedim ben. "Hakkımızda hiçbir şey bilmiyor. Bizden korkmuyor."

"Aşağıdaki insanların onu cadıların arasına çıkmaması konusunda uyardığını söyledi."

"Ama marifetler hakkında hiçbir şey bilmiyor," dedim. "Ona göre bu sadece bir söylenti. Efsane, yalan..."

Fakat tehlikeli bir noktaya geliyordum, o yüzden başka bir şey söylemedik.

Kuşkusuz, ikimiz de haklıydık. Sadece gerçekten hak edilmiş bir hırsızlık şöhretinden veya can sıkıntısından da olsa, Emmon'un kaçtığına şüphe yoktu. Aldığı her kokunun peşinden koşturan bir tazı yavrusu kadar yerinde duramayan, korkusuz, meraklı ve lakayt biriydi. Aksanını ve konuşma tarzını düşününce, güneydeki uzak yerlerden, Algalanda'dan daha ileriden, dağ masallarının sadece masaldan —buzlu dağlarda cadıların yaşadığı ve olmayacak şeyler yaptıkları uzaktaki kuzey topraklarına dair eski söylentilerden- ibaret olduğu yerlerden geldiğini artık biliyorum.

Dunet üzerinden gelseydi, yahut Danner'da ona anlatılanları dinlemiş olsaydı Caspromant'a hiç çıkmazdı. Eğer bize inanmış olsaydı, dağların

daha yükseklerine gitmezdi. Hikâye dinlemeye bayılıyordu, o yüzden bizi dinledi ama bize inanmadı. O şehirli bir adamdı, biraz tahsili vardı ve ovaları boydan boya dolaşmıştı. Dünyayı biliyordu. Biz kimdik ki, yani Gry ile ben? Biz ne bilebilirdik ki; mağrur bir edayla arazimiz dediğimiz ıssız dağ çiftliklerinin sefaletine ve batıl inançlara saplanıp kalmış haşin bir kız ile kör bir oğlan? O tembelce iyilikseverliğiyle bizi, sahip olduğumuz büyük güçler hakkında konuşmaya yönlendiriyordu, ama biz konuşurken süssüz ve zorlu hayatımızı, vahşi yoksulluğu, çiftliklerdeki sakat ve çekingen insanları görüyordu; bu karanlık dağların dışındaki her şey karşısındaki cahilliğimizi görüyordu ve kendi kendine, aman ne de büyük güçleri var ya, zavallı yumurcaklar! diyordu.

Gry ile ben, bizden ayrıldıktan sonra Geremant'a gitmiş olmasından endişeleniyorduk. Onun hâlâ orada, ölmemişse de esir edilmiş, bacakları bir tirbuşon gibi burulmuş, sırf Erroy'a eğlence olsun diye suratı yamulmuş veya gözleri benimkilerin aksine gerçekten kör edilmiş bir halde olduğunu düşünmek insana ağır geliyor. Çünkü Erroy onun umursamaz havalarına, saygısızlığına bir saat bile tahammül etmez.

Çenesi düştüğü zamanlarda onu babamdan uzak tutmak için az zahmete katlanmamıştım, ama bunu sırf Canoc'un sabrı sınırlı ve canı sıkkın olduğu için yapıyordum, yoksa lüzumsuz yere marifetini kullanacağından korktuğum için değil. Zaten babam ne Emmon'a, ne de başkasına aldırıyordu. Annemin ölümünden beri aklında yeisten, hiddetten ve kinden başka bir şey yoktu. Tümüyle ıstırabına odaklanmış, öç alma özlemiyle yanıp tutuşuyordu. Civardaki bütün kuş ve kartal yuvalarının yerini bilen Gry, bir keresinde Yar'daki bir yuvada, yavruları ve erkeği için avlanan anaları bir çoban tarafından öldürülmüş, gümüş renkli acayip bir çift yavrusu uğruna kuluçkadan kalkmayan erkek bir leş kartalı görmüştü. Babam da kuluçkadaki bu kartal gibi düşüncelere dalmıştı ve açlık çekiyordu.

Gry ve benim için Emmon bir hâzineydi, kasvetli dünyamıza gelen parlak bir yaratıktı. Açlığımızı yatıştırıyordu. Çünkü biz de açlık çekiyorduk.

Emmon bize hiçbir zaman ovalar hakkında yeterince şey anlatmazdı. Sorduğum her soruya karşılık iyi kötü bir şeyler söylerdi, ama genelde işi şakaya vurur, kaçamak ya da belirsiz cevaplar verirdi. Büyük ihtimalle geçmişinde bilmemizi istemediği epey şey vardı ve işin doğrusu, benim gözlerimin yerine geçen Gry kadar dikkatli bir gözlemci ya da iyi bir

anlatıcı değildi. Gry, yeni doğmuş buzağının neye benzediğini tam olarak tasvir edebiliyordu: mavimsi tüylerini, yamru yumru bacaklarını, minik kürklü boynuz tomurcuklarını, her şeyini öyle bir anlatıyordu ki buzağıyı görmüş kadar oluyordum. Fakat Emmon'dan Sarmaşıklı Su şehrini anlatmasını istediğimde, pek öyle matah bir şehir olmadığını ve pazarının da pek cansız olduğunu söylüyordu sadece. Ama annem bana anlattığı için Sarmaşıklı Su şehrinde yüksek kırmızı evler, derin sokaklar, nehir trafiğinin işlediği rıhtımdan yukarı çıkan arduvaz merdivenler, kuş pazarı, balık pazarı, baharat, tütsü ve bal pazarı, eski giysiler için bir pazar, yeni giysiler için ise başka bir pazar olduğunu; sonra Trond Nehri'nin hem yukarısından, hem aşağısından, hatta okyanusun uzak kıyılarından gelen insanlar için büyük bir çömlek panayırı kurulduğunu biliyordum.

Belki de Emmon'un hırsızlıktaki şansı Sarmaşıklı Su'da yaver gitmemişti.

Nedeni ne olursa olsun, o sorular sorup arkasına yaslanarak bizi, genellikle de beni dinlemeyi tercih ediyordu. Dinleyen birini bulduğum zaman konuşmayı hep sevmişimdir zaten. Gry'da uzun süredir bir sessizlik ve sakınganlık alışkanlığı başgöstermişti, ama Emmon onu kabuğundan çekip çıkarabiliyordu.

İkimize denk geldiği için ne kadar şanslı olduğunun farkına vardığını pek zannetmiyorum, ama ona kucak açmamızı ve çetin, yağmurlu bir kışı rahatça geçirmesini sağlamamızı takdir ediyordu. Bizim için üzülüyordu. Sıkıldığına kuşku yoktu. Meraklıydı.

"İyi hoş da, şu Geremant'taki adam ne yapıyormuş da bu kadar korku salıyor?" diye sormuştu; ses tonu, onu söylediğim şeyin doğruluğuna ikna etmek için elimden geldiğince uğraşmama yol açacak kadar kuşku yüklü olurdu. Ama bu meseleler marifet sahipleri arasında bile pek konuşulan şeyler değildir. Bunlar hakkında yüksek sesle konuşmak gayri tabii kabul edilir.

"O soyun marifetine burmak denir," dedim sonunda.

"Burmak mı? Bıyık burmak gibi bir şey mi?"

"Hayır." Sözleri bulmak zor oluyordu, söylemek de zordu. "İnsanları burmak."

"İnsanların bir yerini çimdirmek gibi mi yani?"

"Hayır. Kollarını, bacaklarını burmak. Boyunlarını. Bedenlerini." Ben de konudan duyduğum huzursuzlukla oturduğum yerde biraz gerindim. Sonunda, "O ormancıyı gördün, hani şu Toparlak Tepe'deki yaşlı Gonnen'i.

Dün, araba yolunda yanından geçmiştik. Gry sana kim olduğunu söyledi," dedim.

"İki büklüm olmuş o adam.”

"Brantor Erroy yaptı onu öyle."

"Onu iki büklüm yaptı, öyle mi? Neden?"

"Ceza olarak. Brantor onu Gere Ormanı'ndan odun çalarken yakaladığını söyledi."

Bir süre sonra Emmon, "Romatizma da adamı o hale getirir," dedi.

"Gonnen o zamanlar genç bir adammış."

"Yani sen o olayın olduğu zamanı bilmiyorsun."

"Öyle," dedim, onun o kendini beğenmiş kuşkuculuğundan canım sıkılarak. "Ama o hatırlıyor. Babam da hatırlıyor. Gonnen ona anlatmış. Geremant'ta bile olmadığını, bizim ormanımızda sınıra yakın bir yerde olduğunu söylemiş. Brantor Erroy onu görünce bağırmış; Gonnen de korkmuş ve sırtında bir yük odunla kaçmaya başlamış. Düşmüş. Ayağa kalkmaya çalıştığında sırtının şimdiki gibi iki büklüm olduğunu fark etmiş, kamburu çıkmış. Karısının dediğine göre, dikelmeye kalkarsa büyük bir acıyla bağırıyormuş."

"İyi de Brantor ona bunu nasıl yapmış?"

Emmon bu kelimeyi bizden öğrenmişti; bunu ovalarda hiç duymadığını söylemişti. Brantor diye, bir arazinin beyine veya hanımına, yani bir soyun başındaki kişiye, en marifetli olanına denir. Babam Caspromant Brantoru'ydu. Gry'ın annesi Roddmantlı Barre'ların Brantoru, babası da aynı arazideki Roddların Brantoru'ydu. Biz ikimiz onların varisleriydik, yuvadaki kartal yavrularıydık yani.

Emmon'un sorusuna cevap vermekte tereddüt ettim. Sesinde alaycı bir ton yoktu, ama marifetin güçleri hakkında bir şey söyleyip söylememe konusunda emin değildim.

Onu Gry cevapladı. "Adama şöyle bir bakmıştır," dedi sakin sesiyle. Kör halimle onun sesi bende hep ağacın yaprakları arasında hareket eden hafif bir esinti hissi yaratıyordu. "Bir de sol elini veya parmağını adama doğrultmuş, belki ismini de söylemiştir. Sonra bir veya birkaç kelime daha söylemiş olabilir. Ardından olan olmuştur."

"Nasıl kelimeler?"

Gry'dan ses çıkmadı, belki de omzunu silkmişti. "Gerelerin marifeti, benim değil," dedi sonunda. "Nasıl işlediğini bilmeyiz."

"Nasıl işlediğini mi?"

"Marifetin nasıl işlediğini."

"Senin marifetin nasıl işliyor, ne işe yarıyor o zaman?" diye sordu Emmon, alay ederek değil merakla dopdolu bir sesle. "Avlanmakla ilgili bir şey mi?"

"Barre'ların marifeti çağırmaktır," dedi Gry.

"Çağırmak mı? Ne çağırıyorsunuz?"

"Hayvanları."

"Geyikleri mi?" Her sorudan sonra kısa bir sessizlik oluyordu, başıyla onaylamasına yetecek kadar bir süre. Başıyla onaylarken Gry'ın yüzünü hayal ediyordum, dikkatli ama anlaşılmaz. "Tavşanları?.. Yabandomuzlarını?.. Ayıları?.. Peki bir ayı çağırdığın zaman, yanına gelirse ne yaparsın?"

"Avcılar onu öldürür." Gry duraksadı, sonra, "Ben av için çağırmıyorum," dedi.

Bunu söylerken sesi yapraklar arasındaki rüzgâr değil, kaya üzerindeki yeldi.

Arkadaşımız büyük ihtimalle ne demek istediğini anlamamıştı, ama Gry'ın ses tonu onu biraz ürpertmiş olabilir. Gry'la devam etmedi, bana döndü. "Ya sen Orrec, senin marifetin?.."

"Babamınkiyle aynı," dedim. "Caspro marifetine çözmek denir. Ama bu konuda sana hiçbir şey anlatmayacağım Emmon. Affedersin."

"Densizliği için af dilemesi gereken benim Orrec," dedi Emmon, kısa bir süre hayretle duraksadıktan sonra; konuşması tıpkı annemin konuşması gibiydi, ovaların kibarlık ve yumuşaklığıyla öyle sıcaktı ki, gözlerim onları kapatan mühürlerinin altında yaşlarla karıncalanmıştı.

Ya Emmon ya da Gry ateşin bizim tarafımızda olan kısmını canlandırdı. Ateşin sıcaklığı yeniden bacaklarıma ulaştı, bu pek hoşuma gitmişti. Kocaman ocağın başında, taştan sıraların bacanın yan tarafına derinlemesine gömülmüş olduğu güney köşesinde oturuyorduk. Ocak ayının son günlerinde soğuk bir akşamdı. Rüzgâr bacada koca baykuşlar gibi ötüyordu. Yün eğiren kadınlar ocağın diğer tarafına, ışığın daha iyi olduğu yere toplanmıştı. Ya ara sıra üç-beş kelime ediyor, ya da uzun, yumuşak, tekdüze yün eğirme türkülerini monoton sesleriyle söylüyorlardı; biz üçümüz kendi köşemizde konuşmaya devam ettik.

"Peki ya öbürleri?" diye sordu Emmon, susmak nedir bilmiyordu. "Onları anlatabilir misin ki? Diğer brantorları, bütün şu dağlardakileri, hani

buna benzer taş kulelerinde yaşayanları? Kendi arazilerinde... Onların nasıl güçleri var? Onların marifetleri neler? Onlardan korkulmasının sebebi ne?"

Sesinde her zaman, benim kendimi tutamayıp cevap verdiğim, o yarı inanmazlıktan doğan meydan okuma vardı. "Cordemant soyundan gelen kadınlarda kör etme gücü vardır," dedim, "ya da sağır etme, ya da dil bağlama."

"Bak bu çirkin," dedi, bir an için etkilenmiş gibi çıkmıştı sesi.

"Cordemant erkeklerinin bir kısmında da aynı marifet vardır," dedi Gry.

"Baban Gry, Rodd Brantoru... onun da marifeti var mı, yoksa sadece annenin mi marifeti var?"

"Roddlarda bıçak marifeti vardır," dedi Gry.

"Bunun anlamı da..."

"Görüş alanı içindeki bir adamın kalbine tılsımbıçağını yollamak, boğazını kesmek, onu öldürmek ya da istediği gibi sakatlamak."

"Chorm'un bütün oğulları adına, bu güzel bir numara! Harika bir marifet! Annene çektiğine sevindim."

"Ben de," dedi Gry.

Emmon öyle tatlılıkla ikna ediyordu ki, ona güçlerimizi anlatmanın verdiği güçlülük hissine karşı koyamıyordum. Böylece ona gördükleri ve işaret edebildikleri her yeri tutuşturabilen Olm soyunu anlattım; tek sözle ve tek hareketle eşyaları, hatta evleri, hatta tepeleri bile hareket ettirebilen Callemleri; ve içgörü sahibi oldukları için insanın düşüncelerini okuyabilen Morga soyunu -gerçi Gry onların insanın içinde olabilecek hastalıkları ve zayıflıkları gördüklerini söyledi. Bu durumda Morgaların tehlikeli olmasalar bile insanı rahatsız edecek cinsten komşular olabileceği konusunda hemfikir olduk, zaten o yüzden ayak altında değillerdi, kuzeydeki dar vadilerin ötesinde uzanan yoksul topraklarda yaşıyorlardı ve güzel atlar yetiştirdikleri dışında onlar hakkında pek bir şey bilinmiyordu.

Sonra ona bütün hayatım boyunca, kuzeydoğudaki dağların tepesindeki geniş topraklarda yaşayan soylar hakkında, yani Helvarmant, Tibromant ve Borremant ile Carrantage'ın savaşçı beyleri hakkında duyduklarımı anlattım. Helvarların marifetine temizlemek deniyordu ve benim soyumun marifetine benziyordu, o yüzden bu konuda daha fazla konuşmadım. Tibrolar ile Borrelerin marifetlerine dizgin ve süpürge deniyordu. Bir Tibromant erkeği insanın iradesini ele geçirip, kendi istediğini yaptırabilirdi; buna dizgin deniyordu. Bir Borremant kadını insanın aklını alıp, boş kafalı bir ahmak haline getirebilir, beyinsiz, dilsiz biri olarak

bırakabilirdi; buna da süpürge deniyordu. Tüm diğer güçlerde olduğu gibi bunlar da tek bir bakış, tek hareket, tek sözle yapılıyordu.

Fakat bu güçler bizim için de, Emmon için olduğu gibi söylentiden ibaretti. Dağların bu kısmında o büyük soyların hiçbiri yoktu, Carrantage brantorları zaman zaman toprak kölesi toplamak için akına gelseler de, aşağı arazilerin insanlarına karışmazlardı.

"Siz de bıçaklarınızla, ateşlerle falan onlara karşı savaşıyorsunuz," dedi Emmon. "Neden bu kadar dağınık yaşadığınızı anlayabiliyorum!.. Buranın batısında yaşayan, sözünü ettiğiniz o insanlar, o büyük arazi, Drummant mıydı? Oranın brantoru ne yapıyor da sizi rahatsız ediyor? Adamla tanışmadan önce bunları bilmek isterim doğrusu."

Ben konuşmadım. "Brantor Ogge'nin marifeti ağır ağır eritmektir," dedi Gry. Emmon güldü. Böyle şeylere gülünmeyeceğini bilemezdi.

"Daha kötüsü de olabilirdi!" dedi. "Eh ben de hani o içgörü, öyleydi değil mi, içgörü sahibi insanlara giderdim onlar da beni rahatsız eden şeyi söylerlerdi. Neticede, onlarınki işe yarayan bir marifet sayılır."

"Bir saldırıya karşı değil," dedim.

"Yani sürekli birbirinizle savaşıyor musunuz, yani araziler arasında hep savaş mı var?"

"Tabii ki."

"Neden?"

"Eğer savaşmazsan ele geçirilirsin, soyun sona erer." Cahilliğini pek mağrurca karşılıyordum. "Marifetler bu işe yarar, verdiği güçler sayesinde... insan arazisini koruyabilir, soyunu temiz tutabilir. Eğer kendini koruyamazsan, marifetini kaybedersin. Başka soylar bize baskın çıkar, sıradan insanlar, hatta *kalluklar* bile..." hemen sustum. Ağzıma geliveren söz, ovalılar için, marifeti olmayan insanlar için söylenen, hayatımda hiç yüksek sesle söylememiş olduğum bu aşağılayıcı söz beni durdurmuştu.

Annem de bir kalluktu. Drummant'ta ona öyle demişlerdi.

Emmon'un bir çomakla külleri karıştırdığını duyuyordum; bir süre sonra, "Yani bu güçler, bu marifetler aileden geliyor, babadan oğula geçiyor, asillerin unvanları gibi ha?" dedi.

"Ve anneden kıza," dedi Gry, ben bir şey söylemeyince.

"Böylece bu marifeti aile içinde tutabilmek için hep aile içinden evlenmek zorunda kalıyorsunuz. Bunu anlayabiliyorum. Eğer evlenecek bir kuzin bulamazsanız marifetler yok mu oluyor?"

"Bu Carrantage'da bir sorun değil," dedim. "Orada toprak daha zengin, araziler daha büyük, üzerinde daha çok insan var. Brantorun kendi soyundan gelen bir düzine aile vardır arazisinde. Burada ise, sülaleler daha küçük. Eğer sülale dışından çok evlilik olursa marifetler zayıflıyor. Ama güçlü marifetler hiç şaşmaz. Anneden kıza, babadan oğula."

"Yani hayvanlarla yaptığın numaralar anneden, hanım-brantordan gelmiş" -kelimeye dişi bir biçim vermişti ve bu kulağa çok tuhaf geliyordu. "Orrec'in marifeti de Brantor Canoc'tan geçmiş ve ben bu konuda başka bir şey sormayacağım. Ama söyle bana Orrec, artık dostça sorduğumu biliyorsun, doğuştan mı körsün? Yoksa o sözünü ettiğin Cordemantlı cadılar kötülük olsun diye, kan davası yüzünden veya bir akın sırasında mı yaptılar bunu sana?"

Sorusunu nasıl atlatacağımı bilemedim, ona verecek yarım yamalak bir cevabım da yoktu.

"Hayır," dedim. "Gözlerimi babam mühürledi."

"Baban mı? Baban mı kör etti seni?"

Başımla onayladım.

2

TAM İÇİNDE YAŞARKEN, hayatınızın bir hikâye olduğunu fark etmeniz, onu hakkıyla yaşamanıza yardımcı olabilir. Gerçi, hayatınızın nasıl süreceğini veya nasıl biteceğini bildiğinizi düşünmeniz akıllıca olmaz. Bu ancak bittiğinde öğrenilebilecek bir şeydir.

Bitmiş bile olsa, bir başkasının hayatı bile olsa, hikâyesini yüz kere duyduğum yüz yıl önce yaşamış birinin hayatı bile olsa, hikâyeyi dinlerken, aslında nasıl biteceğini bilmiyormuşum gibi umuda ve korkuya kapılırım; böylece hikâyeyi ben yaşarım, o da benim içimde yaşar. Bu ölümü kandırmanın benim bildiğim en iyi yolu. Ölüm, hikâyeleri bitirdiğini zanneder. Hikâyelerin onunla birlikte değil onun içinde bittiğini bir türlü anlayamaz.

Diğer insanların hikâyeleri, insanın kendi hikâyesinin bir parçası haline gelebilir, kendi hikâyesinin temelini, üzerinde yükseldiği zemini oluşturabilir. Babamın Kör Brantor hikâyesi, Dunet akınının hikâyesi ve annemin ova hikâyeleri, Kumbelo'nun kral olduğu zamanla ilgili hikâyeleri de böyleydi işte.

Çocukluğumu düşündüğümde Taş Ev’in salonuna giriyorum, ocağın başındaki sırada oturuyorum, çamurlu avluda yahut Caspromant'ın temiz ahırlarındayım, mutfak bahçesinde annemle birlikte fasulye topluyorum, ya da kuledeki yuvarlak odada ocağın başında onunla beraberim, çıplak tepelerde Gry'ın yanındayım, hiç bitmeyen hikâyelerin dünyasındayım.

Kabaca yontulmuş ama uzun yıllar kullanılmaktan tutacak yeri simsiyah cilalanmış gibi görünen porsuk ağacından büyük, kalın bir asa Taş Ev'de kapının yanında, karanlık girişte asılı dururdu: Kör Caddard'ın asası. Ona dokunulmazdı. Asayı ilk gördüğüm sıralar benden çok uzundu. O zamanlar

gidip sırf heyecanı için ona gizlice dokunurdum çünkü yasaktı, çünkü bir sırdı.

Ben Brantor Caddard'ı babamın babası sanırdım, çünkü anlayışım o zamanlar ancak oraya kadar uzanabiliyordu. Dedemin adının Orrec olduğunu biliyordum. Bana onun ismini vermişlerdi. O yüzden, aklımca, babamın iki babası vardı. Bu düşünce bana hiç tuhaf gelmiyordu ama ilginçti doğrusu.

Ahırda babamla birlikte atlara bakıyorduk. Atları konusunda adamlarından kimseye tam olarak itimat etmezdi ve ona yardımcı olmam için beni üç yaşından itibaren eğitmeye başlamıştı. Bir tabureye çıkmış demir kırı bir kısrağın kış postunu tımar ediyordum. Yandaki bölmede büyük gri aygırı tımar eden babama, "Neden bana babalarından sadece birinin adını verdin?" diye sordum.

"Sana adını verebileceğim tek bir babam vardı," dedi babam. "Saygıdeğer insanlann birçoğu gibi." Pek sık gülmezdi ama o alaycı tebessümünü görebiliyordum.

"O halde Brantor Caddard kimdi?" -ama o anda, babam daha cevap veremeden cevabı bulmuştum- "O babanın babasıydı!"

"Babamın babasının babasının babası," dedi Canoc, Grişerit'in postundan kaldırdığı kıl, toz ve kurumuş çamur bulutu arasından. Ben kısrağın böğrünü çekiştirmeye ve kaşağılamaya devam ediyor, karşılığında da gözlerime, burnuma ve ağzıma dolan çerçöple, Demirkırı'nın böğründe açtığım elim büyüklüğünde parlak, pembe-beyaz bahar postuyla ve hayvandan çıkan memnuniyet homurtularıyla mükâfatlandırılıyordum. Bir kediye benziyordu, okşanınca insana yaslanıyordu. Onu elimden geldiğince ittirip işime devam ederek, temizlediğim parçayı büyütmeye çalışıyordum. Babaların sayısı benim boyumu aşmıştı.

Benim sahip olduğum baba yüzünü silip kısrağın durduğu bölümün önüne geldi ve orada durup beni seyretti. Ben de gösteriş yaparak, kaşağıyı pek bir işe yaramayan uzun hareketlerle sürterek çalışmaya devam ettim. Ama babam bu konuda bir şey söylemedi. "Caddard hem soyumuz, hem de batı dağlarında bulunan bütün soylar arasında en büyük marifete sahip olan kişiydi. Bize bağışlanan en büyük marifetti onunkisi. Bizim soyun marifeti nedir Orrec?" dedi.

Durdum, tabureden aşağıya indim, dikkatle, çünkü bu yükseklik benim için hâlâ çok fazlaydı ve babamın önünde durdum. Benim ismimi söylediği

zaman ayağa kalkar, ona bakarak kıpırdamadan dururdum: Hatırlayabildiğim kadarıyla hep öyle yapmışımdır.

"Bizim marifetimiz çözmek," dedim.

Başıyla onayladı. Bana karşı daima nazikti. Ondan bir zarar gelebileceğinden korkmazdım. Ona itaat etmek zordu, ama büyük bir haz verirdi. Onun memnuniyeti benim ödülüm oluyordu.

"Ne anlama geliyor bu?"

Bana söylememi öğrettiği gibi söyledim: "Çözme, yapılmışı eski haline döndürme, yok etme gücü anlamına geliyor."

"Benim bu gücü kullandığımı gördün mü?"

"Bir kâseyi paramparça ettiğini gördüm."

"Bu gücü bir canlı üzerinde kullandığımı gördün mü?"

"Bir söğüt dalını yumuşatıp, simsiyah yaptığını gördüm."

Bu noktada kesmesini diledim, ama soruların bittiği yer burası değildi artık.

"Bu gücü canlı bir hayvan üzerinde kullandığımı gördün mü?"

"Bir sıçanı... öldürdüğünü gördüm."

"Nasıl öldü?" Sesi sakin ve amansızdı.

Kıştı. Avludaydık. Kapana kısılmış bir sıçandı. Genç bir sıçan. Yağmur suyunun toplandığı fıçıya girmiş ve dışarı çıkamamıştı. Onu önce süpürgeci Darre görmüştü. Babam, "Buraya gel Orrec," dedi; yanına gittiğimde ise, "Kıpırdama ve seyret," dedi. Ben de kıpırdamadan durup seyrettim. Fıçının yarısına kadar dolu suda yüzen sıçanı görebilmek için parmaklarımın üzerinde yükselmiştim. Babam fıçının tepesinde durmuş, dikkatle içine bakıyordu. Elini, sol elini uzattı ve bir şey söyledi veya sertçe nefesini verdi. Sıçan bir kez kıvrandı, titredi ve suyun üzerinde kıpırdamadan yüzmeye başladı. Babam sağ elini uzatıp sıçanı çıkarttı. Elinde gevşek, biçimsiz, ıslak bir kesecik gibi duruyordu, sıçan gibi değil. Ama kuyruğunu ve ayacıklarının ucundaki minik pençelerini görebiliyordum. "Dokun ona Orrec," dedi babam. Dokundum. Yumuşaktı, kemiksiz, sanki ıslak derisinin içine yarı yarıya un doldurmuşlar gibi. "Çözüldü," dedi babam, gözlerime bakarak ve o zaman gözlerinden korktum.

"Sen çözdün onu," diye sorusunu cevapladım ahırda, ağzım kuruyarak, babamın gözlerinden korkarak.

Başıyla onayladı.

"Benim o gücüm var," dedi, "senin de olacak. Güç içinde büyüdükçe sana nasıl kullanılacağını öğreteceğim. Marifetini kullanmanın yolu nedir?"

"Gözle, elle, nefesle, iradeyle," dedim, bana öğretmiş olduğu gibi.

Memnun kalarak başıyla onayladı. Ben biraz rahatladım, ama o gevşemedi. Sınav daha bitmemişti.

"Şu kıl yumağına bak Orrec," dedi. Ahırın zemininde, ayağımın az ilerisinde seyrek saman çöpleri arasında minik bir çamurlu at kılı yumağı duruyordu. Demir kırı kısrağın yelesine takılmıştı, ben de onu yerinden kurtarmış, yere bırakmıştım. İlk başta, ahırı pislettiğim için bana kızacak sandım.

"Ona bak. Sadece ona bak. Bakışlarını başka yere çevirme. Gözlerini onun üzerinde tut."

İtaat ettim.

"Elini kaldır... böyle." Arkama geçen babam sol kolumu ve elimi tuttu, parmaklarımız çamur ve kıl topağını işaret edinceye kadar nazikçe, dikkatle kaldırdı. "Böyle tut elini. Şimdi, söylediklerimi tekrarla. Sesini değil, nefesini kullan. Şöyle de..." Benim için hiçbir anlamı olmayan bir şey fısıldadı, ben de elimi onun ayarlamış olduğu gibi tutmayı sürdürüp kıl yumağına bakmaya devam ederek ondan sonra fısıldadım.

Bir an hiçbir şey kıpırdamadı, her şey hareketsizdi. Sonra Demirkırı içini çekti, ayağını değiştirdi; ahır kapısının dışından rüzgâr estiğini duydum ve yerdeki çamurlu kıl yumağı birazcık kımıldadı.

"Kımıldadı!" diye haykırdım.

"Rüzgâr kımıldattı," dedi babam. İçinde bir tebessüm saklı sesi yumuşaktı. Biraz farklı duruyordu, gerindi. "Biraz bekle. Daha altı yaşında bile değilsin."

"Sen yapsana baba," dedim, hem heyecanlanmış, hem de kızmış bir halde kıl yumağına kinle bakarak. "Sen boz şunu!"

Babamın kıpırdadığını bile görmedim, nefesini duymadım. Yerdeki yumak kıvrılıp puf diye toza dönüştü, yerde birkaç uzun, kahverengi kıldan başka bir şey kalmamıştı.

"Güç sana gelecek,” dedi Canoc. "Soyumuzun marifeti güçlüdür. Ama en çok Caddard'da vardı. Şuraya otur. Artık onun hikâyesini dinleyecek kadar büyüdün."

Tabureye tünedim. İnce, dik, esmer bir adam olan babam bölmenin kapısında duruyordu. Dağlarda giyilen kalın kumaştan eteği ve paltosunun altında bacakları çıplaktı, kapkara gözleri ahır kirinden bir maskenin ardında parlıyordu. Elleri de kirliydi ama güçlüydüler, ince, sağlam, huzursuzluk nedir bilmeyen ellerdi. Sesi sakindi. İradesi güçlüydü.

Bana Kör Caddard'ın hikâyesini anlattı.

"Caddard marifetini, soyumuzda hiçbir oğulun göstermediği kadar, daha doğrusu Carrantage'ın en büyük sülaleleri dışında kimsenin göstermediği kadar erken göstermiş. Üç yaşındayken oyuncaklarına bakınca oyuncakları paramparça oluyormuş; tek bir bakışla düğümleri çözermiş. Dört yaşındayken üzerine atlayıp onu korkutan bir köpekte gücünü denemiş ve köpeği çözmüş. Benim o sıçanı çözdüğüm gibi."

Başımı sallayarak onu onaylamam için durup bekledi.

"Hizmetçiler ondan korkuyormuş; annesi, 'İradesi bir çocuk iradesiyken hepimiz için tehlikeli sayılır, benim için bile,' demiş. O da bizim soyumuzdan bir kadınmış ve kocası Orrec kuzeni oluyormuş. Orrec karısının uyarılarına kulak asmış. Gücünü kullanamasın diye üç yıl boyunca çocuğun gözünü sarmışlar. Bütün bu zaman zarfında da ona bazı şeyleri öğretmiş, onu eğitmişler. Tıpkı benim sana bazı şeyleri öğrettiğim, seni eğittiğim gibi. Çok çabuk öğreniyormuş. Eksiksiz itaatinin mükâfatı yeniden görmek olmuş. Çok da dikkatliymiş, bu büyük marifetini sadece talim olsun diye bir işe yaramayan ya da kıymeti olmayan şeyler üzerinde deniyormuş.

"Gençliğinde gücünü sadece iki kere göstermiş. Bir keresinde, Drummant Brantoru çevre arazilerdeki büyükbaş hayvanları talan ediyormuş, onu Caspromant'a davet etmişler ve o zamanlar on iki yaşında bir oğlan olan Caddard'ın yabankazı sürüsünü havadayken çözmesini göstermişler. Tek bir bakış ve hareketle bütün kazları yere düşürmüş. Sanki konuklarını eğlendirmek istiyormuşçasına gülümseyerek yapmış bunu. 'Keskin Göz,' demiş Drum. Ve bizim hayvanlarımızı çalmamış.

"Daha sonra, Caddard on yedi yaşına geldiğinde, Tibromant Brantoru'nun kumandasında bir savaşçı grubu inmiş Carrantage'dan. Açtıkları yeni tarlalarda çalıştırmak için kadın ve adam arıyorlarmış. Halkımız, dizgin altına alınmaktan ve iradelerini yitirip o brantoru izlemekten, onun iradesi altında ölünceye kadar çalışmaktan korktukları için sığınmak amacıyla buraya, yani Taş Ev'e gelmişler. Caddard'ın babası Orrec saldırıya burada karşı koyabileceğini umuyormuş, ama Caddard ona ne planladığını söylemeden tek başına dışarı çıkmış. Ormanın kıyısından ayrılmadan yukarıdaki arazilerden gelenlerin yerlerini bir bir tespit etmiş ve sonra onları çözmüş."

Sıçan gözümün önüne gelmişti. Deriden yumuşak kese.

"Yukarı araziden gelen diğerlerinin bu cesetleri bulmalarını beklemiş. Sonra ateşkes bayrağını sallayarak tek başına tepeye çıkmış ve yüzünü Uzun Kurgan'a dönmüş. Çapulculara seslenmiş, 'Bunu bir milden, hatta daha uzaktan yaptım.' Adamlar koca Kurgan kayalarının arkasında dururken Caddard onlara vadinin öbür tarafından sesleniyormuş. 'Kayalar sizi benden gizleyemiyor.' Sonra Kurgan'ın dimdik kayalarından birini imha etmiş. Meğer Tibromant Brantoru da onun arkasında saklanıyormuş. Kaya unufak olmuş. 'Gözüm keskindir,' demiş Caddard.

"Onların cevap vermesini beklemiş. Tibro, 'Gözün keskin Caspro,' demiş. Caddard, 'Buraya kendinize hizmetkâr bulmaya mı geldiniz?' diye sormuş. Diğeri, 'Evet, adama ihtiyacımız var,' diye cevap vermiş. Caddard, 'Size adamlarımızdan ikisini hizmetkâr olarak veriyorum, ama dizgin altına almayacaksınız,' diye seslenmiş. Brantor, 'Çok cömertsin. Hediyenizi alıp, şartlarınıza uyacağız,' demiş. Caddard buraya, eve dönmüş, bizim topraklarımızda bulunan iki ayrı çiftlikten iki genç toprak kölesini çağırmış. Onları götürüp yukarıdaki araziden gelenlere vermiş. Sonra Tibro'ya, 'Artık kendi arazinize dönün, ben de sizi izlemeyeceğim,' demiş.

"Onlar da gitmişler ve o gün bugündür Carrantage'dan akıncılar bizim topraklarımıza gelmezler.

"Böylece Keskin Gözlü Caddard'ın namı bütün dağlara yayılmış."

Duyduğum şeyler üzerine düşünebileyim diye durdu. Bir süre sonra, soru sorup soramayacağımı anlamak için başımı kaldırıp ona baktım. Sakıncası yok gibi görünüyordu, o yüzden öğrenmek istediğim şeyi sordum... "Arazimizden olan genç adamlar Tibromant'a gitmek istemişler mi?"

"Hayır," dedi babam. "Caddard da onların ne başka bir efendiye hizmet etmelerini, ne de buradaki işleri yarım bırakmalarını istiyormuş. Ama eğer güç gösterilirse, bir bedel sunmak gerekir. Bu önemlidir. Sakın unutma. Ne dedim, söyle bakayım."

"Gücünü gösterince bir bedel sunmak önemlidir."

Babam memnuniyetle başını salladı. "Bu marifetin bedelidir," dedi alçak ve kuru bir sesle. "Böylece, bu olaydan kısa bir süre sonra yaşlı Orrec, karısı ve adamlarının bir kısmıyla birlikte yukarı çiftliklerimizden birine gitmiş ve Taş Ev'i artık brantor olan oğlu Caddard'a bırakmış. Topraklarımız zenginleşmiş. O günlerde Kayalık Tepeler'de bin tane koyunumuz varmış derler. Ayrıca ak öküzlerimiz de çok ünlüymüş. İnsanlar büyükbaş hayvanlarımız için pazarlık etmeye ta Dunet'tan, Danner'dan kalkar gelirmiş

o zamanlar. Caddard büyük bir düğünle Drummantlı Barre'lardan Semedan adlı bir kızla evlenmiş. Drum bu kızı kendi oğluna istiyormuş ama Semedan bütün varlığına rağmen onu reddedip Caddard'la evlenmiş. Batı'daki bütün arazilerden bu düğüne gelenler olmuş."

Canoc durdu. Düğüm düğüm olmuş kuyruğunu ona doğru sallayan demir kırı kısrağın buduna bir şaplak indirdi. Kısrak ondan biraz uzaklaştı ve karışmış kıllarını tarayıp açayım diye beni dürttü.

"Semedan'da da kendi soyunun marifeti varmış. Caddard'la birlikte ava çıkarlarmış, Semedan irili ufaklı geyikleri, yabandomuzlarını çağırırmış. Assal adında bir kızları, Canoc adında bir oğulları olmuş. Her şey yolunda gidiyormuş. Fakat birkaç yıl sonra sürüleri otsuz bırakan kötü bir kış ve soğuk, kurak bir yaz gelmiş. Ekinler mahvolmuş. Sığırlarda bir salgın hastalık başgöstermiş. Tek bir mevsimde en iyi hayvanları ölmüş. Ayrıca arazideki insanlar arasında da hastalık çıkmış. Semedan ölü bir bebek doğurmuş ve uzun süre hastalıktan kurtulamamış. Kuraklık bir yıl, derken bir yıl daha sürmüş. Her şey kötüye gidiyormuş. Ama Caddard bir şey yapamıyormuş. Bunlar onun gücünün yeteceği işler değilmiş. O yüzden hayatını öfke içinde geçirmeye başlamış."

Babamın yüzünü seyrediyordum. Olanlan anlatırken keder, yılgı, öfke geçiyordu yüzünden. Parlak gözleri sadece anlattığı şeyleri görüyordu.

"Bizim kadersizliğimiz Drummant halkının küstahlaşmasına neden olmuş; buraya talana, soyguna gelmişler. Batı çayırlarımızdan güzel bir at çalmışlar. Caddard at hırsızlarının peşinden giderek onları Drummant'a giden yolun yarısında yakalamış. O öfkeyle gücünü denetim altında tutamayıp altısını birden öldürmüş. İçlerinden biri Drummant Brantoru'nun yeğeniymiş. Drum kan pahasını isteyememiş, çünkü adamlar hırsızlık yapıyorlarmış ve çaldıkları at da yanlarındaymış. Ama bu olay arazilerimiz arasında derin bir nefret bırakmış.

"Bu olaydan sonra insanlar Caddard'ın öfkesinden korkmaya başlamış. Bir köpek sözünü dinlemeyecek olsa hayvanı çözüveriyormuş. Avlanırken attığını vuramazsa, hayvanı gizleyen çalıları imha ediyor, onları kapkara, mahvolmuş bir halde bırakıyormuş. Bir gün dağlık otlaklarda bir çoban ona saygısızlık etmiş; o da hiddete kapılıp adamın kolunu ve elini kurutmuş. Artık çocuklar onun gölgesinden bile kaçar olmuşlar.

"Kötü günler kavgaları da beraberinde getirir. Caddard karısından ava gelmesini istemiş. Karısı, iyi olmadığını söyleyerek reddetmiş. Caddard, 'Gel. Avlanmam lazım, evde et kalmadı,' diye emretmiş. Karısı, 'Git avlan.

Ben gelmeyeceğim,' demiş. Sonra arkasını dönmüş, yanında da çocukları yetiştirirken ona çok yardımı dokunan, çok sevdiği, on iki yaşında yardımcı bir kız varmış. Bunun üzerine küplere binen Caddard onların önüne dikilerek, 'Ne diyorsam onu yap!' demiş... ve gözüyle, eliyle, nefesiyle, iradesiyle kızı çarpmış. Kız çözülüp oracığa yığılarak ölmüş.

"Semedan bir çığlık koparak kızın üzerine kapanmış, ama kızın ölmüş olduğunu görmüş. Sonra cesedin başından kalkıp Caddard'ın karşısına dikilmiş. 'Beni çarpmaya cesaret edemedin mi?’ diye bağırmış ona. Adam o öfkeyle karısını da çarpmış.

"Ev halkı bulundukları yerden olanları hep görmüş. Çocuklar çığlık çığlığa haykırıyor, ağlıyor, annelerine gitmek istiyorlarmış ama kadınlar onları tutuyormuş.

"Sonra Caddard salondan çıkmış, karısının odasına gitmiş, kimse peşinden gitmeye cesaret edememiş.

"Aklı başına geldiğinde, ne yapması gerektiğini anlamış. Marifetini denetim altında tutma gücüne güvenemiyormuş artık. O yüzden gözlerini kör etmiş."

Canoc bana bu hikâyeyi ilk anlattığında, Caddard'ın gözlerini nasıl kör ettiğini anlatmamıştı. Çok küçüktüm, bu korkunç hikâyeden soru soramayacak, bir şey merak edemeyecek kadar korkmuş, dehşete düşmüştüm. Daha sonra, biraz büyüyünce Caddard'ın bu işi hançeriyle mi yaptığını sordum. Hayır, dedi Canoc. Marifetini bozmak için marifetini kullanmıştı.

Semedan'ın eşyaları arasında, sıçrayan bir som balığı şeklinde gümüş çerçeveli bir ayna varmış. Dunet ve Danner'dan hayvan ve yünlü mallar almak için gelen tüccarlar bazen nadir oyuncaklar ve böyle süs eşyaları getirirlermiş. Caddard evliliklerinin ilk yılında, aynayı genç karısına vermek için ak bir boğayla takas etmiş. İşte karısının odasına çıkınca bu aynayı eline alıp bakmış. Kendi gözlerini görmüş. Elle, nefesle, iradeyle, gözlerdeki güçle gözlere saldırmış. Ayna çatlamış, o kör olmuş.

Kimse karısının ve kızın cinayeti için ondan kan pahası istememiş. Kör olduğu halde, Caspromant Brantoru olarak görevine devam etmiş ve oğlu Canoc'u gücü kullanması için eğitmiş. Sonra Canoc brantor olmuş ve Kör Caddard dağlardaki çiftliklere gidip ölünceye kadar inek çobanları arasında yaşamış.

Hikâyenin bu hüzünlü ve dehşetli sonunu sevmiyordum. İlk duyduğumda çoğunu aklımdan atmıştım. Benim hoşuma giden ilk kısmıydı,

kendi annesini bile korkutabilen o kudretli güce sahip olan oğlan ve düşmana meydan okuyarak toprağını kurtaran cesur delikanlının hikâyesiydi. Çıplak tepelere tek başıma gittiğim zamanlarda Keskin Gözlü Caddard olurdum. Belki yüz kere dehşet içindeki dağlıları çağırarak şöyle seslenmişimdir: "Bunları bir millik mesafeden yaptım!" Sonra da arkasına gizlendikleri kayaları unufak etmişimdir ve onlar da sürüne sürüne evlerine dönmüşlerdir. Babamın elimi tutup nasıl işaret ettirdiğini unutmamıştım, hiç bıkmadan durup gözlerimin bütün gücüyle bir kayaya bakıyordum, elimi aynen öyle kaldırıyordum, tam o şekilde - ama bana fısıldadığı kelimeleri hatırlamıyordum, eğer fısıldadığı bir kelimeyse tabii. *Sesle değil, nefesle,* demişti. Dilimin ucundaydı, ama yine de ne sesi duyabiliyordum, ne de dudaklarımın ve dilimin bu kelimeyi biçimlendirme (tabii daha önce biçimlendirebilmişlerse) hissini hatırlayabiliyordum. Kelime kaç kere dilimin ucuna gelmişti ama söyleyememiştim. Sonra, sabırsızlıkla anlamsız bir ses çıkarırdım ve kaya kıpırdamış, parçalanmış, unufak olmuş, ben, "Gözüm keskindir!" derken yukarıdaki arazilerden gelenler önümde sinmişlermiş gibi yapardım.

Sonra gidip kayaya bakardım; birkaç keresinde daha önce orada olmayan kopmuş bir taş ya da bir çatlak bulduğuma bile inanmıştım.

Bazen, Keskin Gözlü Caddard olmaya doyunca, onun dağlardan gelenlere verdiği çiftlik oğlanlarından biri oluyordum. Kurnazca hilelerle, orman bilgimle ellerinden kaçıyordum, takipten kurtuluyordum ve peşimdekileri benim bildiğim ama onların bilmedikleri bir bataklığa çekiyordum; sonra da Caspromant'a dönüyordum. Bir toprak kölesi, Tibromant'taki kölelikten kaçarak, Caspromant'taki hizmetine neden dönmek isterdi, onu bilemiyordum. Bunu sormak hiç aklıma gelmemişti. Her halükârda böyle bir oğlan, aynen bunu yapardı: Evine dönerdi. Bizim çiftlik halkı ve çobanlar, Taş Ev'de yaşayan bizler kadar iyi durumdaydı. Servetimiz birdi. Onları nesiller boyu bizle tutan şey gücümüz karşısındaki korkuları değildi. Bizim gücümüz onları koruyordu. Onların korktukları, bilmedikleri şeydi, tutundukları ise bildikleri şey. Düşman tarafından kaçırılıp sonra da ellerinden kurtulsam nereye gideceğimi biliyordum. Ne dağlarda, ne de annemin anlattığı aşağıdaki o geniş, parlak dünyada, Caspromant'ın çıplak tepeleri, seyrek ormanları, kayalıkları ve bataklıkları kadar sevebileceğim hiçbir yer olmadığını biliyordum. Hâlâ da biliyorum bunu.

3

BABAMIN BANA ANLATTIĞI diğer hikâye Dunet akını hakkındaydı ve o hikâyenin tamamını çok sevmiştim, çünkü olabilecek en mutlu sona sahipti. Beni ilgilendirdiği kadarıyla, hikâye benimle bitiyordu.

Babam, kendisine eş arayan genç bir adammış. Corde ve Drum arazilerinde soyumuzdan insanlar yaşıyormuş. Dedem Corde'larla iyi geçinmek için elinden geleni yapıyor, ayrıca Drumlarla eski kırgınlıkları tamire uğraşıyormuş. Onlara karşı akınlara katılmıyor, halkının onlardan koyun çalmasına veya sığırlarını yağmalamasına müsaade etmiyormuş. Tüm bunları sırf o arazilerdeki akrabalarına olan yakınlığından değil, günün birinde oğlunun onların arasından bir eş seçebileceğini umduğundan yapıyormuş. Bizim marifetimiz babadan oğula geçiyor ama temiz soydan gelen bir annenin de marifeti güçlendirdiğine şüphe yok. O yüzden, bizim arazide temiz soydan gelen bir kız olmadığı için Cordemant'a çevirmişiz yüzümüzü. Orada bizim soyumuzdan birkaç delikanlı yaşıyormuş, ama evlenilebilecek tek bir kız varmış. O kız da Canoc'tan yirmi yaş büyükmüş. Bu tarz "marifeti koruma" evlilikleri sıkça görülür aslında. Fakat Canoc tereddüt etmiş ve Orrec bunu ona dayatamadan Drummant'tan Brantor Ogge bu kızı en küçük oğluna istemiş. Corde'lar Ogge'nin elinin altındaymış ve kızı ona vermişler.

Böylece aynı soydan bir gelin tedarik etmek sadece Drummant'tan Casprolara kalmış. Büyümeleri için birkaç yıl daha tanınacak olursa, bu işi kıvırabilecek iki kız varmış. Onlar da evlenip akrabalarının arazisine gitmekten memnun olurlarmış. Ama Drumlar ile Casprolar arasındaki eski nefret Brantor Ogge'de çok güçlüymüş. Orrec'in girişimlerini geri çevirmiş,

tekliflerine kızmış ve kızları biri on dört, diğeri on beş yaşlarındayken bir çiftçi ile bir toprak kölesine vermiş.

Bu evlilikler kızlara ve geldikleri soya hakaret etmekle birmiş, daha da kötüsü, bizim marifetimizi zayıflatma amacını taşıyormuş. Araziler arasında Ogge'nin bu küstahlığını pek takdir eden olmamış. Güçler arasındaki adil bir çekişme başka bir şeydir, bir güce yapılan haksız saldırı başka. Fakat Drummant çok güçlü bir araziymiş ve Brantor Ogge dilediğini yaparmış.

Böylece Caspro kanından gelen, Canoc'un evlenebileceği hiç kız kalmamış. Babam bana şöyle demişti: "Aslında Ogge beni Cordemant'taki yaşlı hanımdan ve Drummant'taki zavallı tavuk suratlı kızlardan kurtarmış oldu. O yüzden ben de babama akına gideceğimi söyledim."

Orrec onun Küçük Vadi'deki ufak arazileri veya belki de kuzeyde iyi atları ve güzel kadınlarıyla nam salmış Morgamant'ı kastettiğini düşünmüş. Ama Canoc'un aklında daha gözüpekçe bir macera varmış. Caspromant'ın genç ve yiğit çiftçilerinden, Cordemantlı bazı Casprolardan, Ternoc Rodd'dan ve birkaç toprak kölesi çalmanın veya ganimet toplamanın fena bir fikir olmadığını düşünen diğer genç adamlardan oluşan bir birlik meydana getirmiş; bir mayıs sabahı hepsi Yar'ın altındaki Kavşak'ta buluşmuşlar ve güneye inen dar yoldan atlarını sürmüşler.

Yetmiş yıldır ovaya düzenlenen ilk akınmış bu.

Çiftçiler sert, kalın deri ceketler giymiş, bronz başlıklar takmışlar, eğer kan dökülecek olursa diye de yanlarına mızrak, sopa, uzun hançer almışlar. Bizim soydan olanlar ise kara keçeden etek ve palto giyerek çıplak bacakla, uzun siyah saçları örülüp toplanmış, başları açık gidiyorlarmış. Av bıçağı ile gözlerinden başka silah taşımıyorlarmış.

"Şöyle bir bakınca, keşke önce gidip Morga atlarından biraz çalsaydık, diye düşünmüştüm," dedi Canoc. "Bazılarımızın bindiği hayvanlar olmasa görüntümüz yerindeydi. Bende Kral vardı" -Demirkırı'nın atası, hayal meyal hatırladığım yüksek, kızıl bir attı- "ama Ternoc çift sürmekte kullanılan sarkık dudaklı bir ata biniyordu ve Barto'da tek gözlü alaca bir midilli vardı. Gerçi katırlar gösterişliydi, babamın yetiştirdiği güzel hayvanlardan üç tane. Katırları yedeğimize almıştık. Ganimetlerimizi eve onlar taşıyacaklardı."

Güldü. Bu hikâyeyi anlatırken neşesi hep yerinde olurdu. O küçük kafileyi hayalimde canlandırabiliyorum: Dar, otlu, taşlı patikada atlarıyla zar zor ilerleyen bu parlak gözlü, sert delikanlılar dağlardan aşağıdaki dünyaya iniyorlardı. Arkalarına dönüp baksalardı Airn Dağı'nı, yalçın gri

kayalıklarıyla Barric'i ve son olarak da hepsinden yüksek, başı karlı büyük Carrantage'ı göreceklerdi.

Önlerinde, göz alabildiğine otla kaplı tepeler uzanıyordu; "yeşil zümrüt" derdi babam, gözleri o zengin, boş toprakların anısına bakarken.

At sürdükleri ilk gün kimseyle karşılaşmamışlar, insanların izine bile rastlamamışlar, ne büyükbaş, ne de küçükbaş hayvan görmüşler; sadece bıldırcınlar ve havada daireler çizen atmacalar varmış. Ova insanları, dağlılarla aralarında geniş bir şerit bırakmış. Akıncılar Barto'nun tek gözlü midillisinin yavaş adımlarına uyarak bütün bir gün at sürüp, bir tepe yamacında konaklamışlar. Ancak ertesi gün, sabahın ilerleyen vakitlerinde taşlardan çitlerle çevrilmiş tepelerde koyun ve keçi görmeye başlamışlar; sonra uzakta bir çiftlik evi, akarsuların açtığı bir vadide bir değirmen görmüşler. Patika büyüyüp araba yolu olmuş, sonra sürülmüş tarlalar arasında ilerleyen bir anayola dönüşmüş; en nihayetinde, güneşli bir yamaçta kurulmuş dumanlı, kırmızı damlı Dunet kasabası çıkıvermiş önlerine.

Babamın akına giderken neye niyetlenmiş olduğunu bilmiyorum - dehşete düşmüş kasabalılar üzerine savaşçıların ani ve amansız bir saldırısına mı, yoksa etkileyici bir girişten sonra korku salan, tekin olmayan güçlerin tehdidiyle taleplerde bulunmaya mı. Ne yapmayı hayal ettiyse etmiş, ama oraya varınca yanındakileri sokaklara naralar atarak, silahlarını savurarak dörtnala sokmamış da ağırbaşlılıkla, düzgün bir sıra halinde girmişler kasabaya. Böylece, pazarın kurulu olduğu bir günde kalabalığın, sürülerin, arabaların, atların arasından geçmişler; insanlar aniden onları görüp, "Dağlılar! Cadılar!" diye bağırıncaya kadar, tam meydana, pazar yerine kadar fark edilmeden girmişler. Kasabalıların kimisi kaçmak veya kapılarını sürgülemek için koşmuş, kimisi pazardaki mallarını kurtarmak için seğirtmiş; kaçanlar, neler olup bittiğini görmek için gelenler tarafından meydana kıstırılmış, panik ve kargaşa yaşanmış, tezgâhlar devrilmiş, tenteler sökülmüş, ürken atlar çifte atmaya başlamış, büyükbaş hayvanlar böğürmüş; Caspromant çiftçileri mızraklarıyla sopalarını balıkçı kadınlara ve tenekecilere doğru savurmaya başlamış. Canoc onlara sakin olmalarını söylemiş; tezgâhlardan kaptıkları malları -pembe bir şal, bakır bir tencere- inatla bırakmak istemeyen adamlarını nihayet etrafına toplayıncaya kadar gücüyle kasaba halkını değil, kendi adamlarını tehdit etmiş.

"Dişe diş bir dövüşte kaybedeceğimizi anlamıştım. O insanlardan yüzlerce vardı... yüzlerce!" dedi.

Bir kasabanın nasıl bir şey olduğunu nereden bilebilirdi ki? Hayatında hiç kasaba görmemişti.

"Talan etmek için evlere girsek ayrılmış olurduk ve bizi birer birer avlarlardı. Sadece Ternoc'la bende saldıracak veya savunacak kadar marifet vardı. Zaten ne alacaktık? Her tarafta bir sürü ıvır zıvır vardı, her yerde, yiyecek, eşya, giysi, sonu yoktu ki! Hepsini nasıl alacaktık? Neyin peşindeydik? Ben kendime bir eş istiyordum ama böyle bir yerde bunun nasıl olacağını bilemiyordum. Ayrıca dağlarda gerçekten ihtiyacımız olan şey, çalışacak birileriydi. İçlerine korku salamazsam, hem de bunu çabucak yapmazsam üzerimize çullanacaklardı. O yüzden, ne olduğunu bildiklerini umarak ateşkes bayrağını kaldırdım. Biliyorlardı. Pazar yerinin tepesindeki büyük evin pencerelerinde birkaç adam kendilerini gösterip bir kumaşı bize doğru salladılar.

"O zaman, 'Ben Caspromant'ın öz soyundan Canoc, sizin de şahit olacağınız gibi çözme marifeti ve gücüne sahibim,' diye seslendim. Önce pazar tezgâhlarından birini çarptım, tezgâh unufak oldu. Sonra ne yaptığımı ve nasıl yaptığımı gördüklerinden emin olmak için olduğum yerde yan dönüp onlara baktım. Ardından, içinde bulundukları evin karşısındaki büyük taş binanın köşesini çarptım. Görebilsinler diye kolumu uzatıp kıpırdatmadan tuttum. Binanın duvarının kabardığını gördüler, sonra taşlar düştü ve duvarda bir delik açıldı. Bu delik büyüdü, içerideki tahıl çuvalları patladı, taşların düşerken çıkardıkları ses korkunçtu. 'Yeter, yeter!' diye bağırdılar. Ben de tahıl ambarını çözmeyi bırakıp tekrar onlara döndüm. Konuşup anlaşmak istiyorlardı. Onlardan ne istediğimi sordular. Ben de, 'Kadın ve oğlan,' dedim.

"Bunun üzerine feci bir uluma sesi yükseldi. Sokaklarda ve evlerdeki insanlar, 'Hayır! Hayır! Cadıları öldürün!' diye bağırmaya başladı. O kadar fazlaydılar ki sesleri fırtına gibi çıkıyordu. Benim atım sıçrayarak kişnedi. Bir ok budunu sıyırıp geçmişti. Adamların konuşmaya çalıştıkları pencerenin üzerindeki pencereye bakınca, bir okçunun yayını yeniden gererek pencereden uzandığını gördüm. Onu çarptım. Cesedi pencerenin altındaki taşlar üzerine bir çuval gibi düşüp patladı. Sonra pazar yerindeki insan kalabalığının kıyısındaki bir adamın elinde bir taşla geldiğini gördüm ve onu çarptım. Sadece kolunu çözdüm. Kolu boşta kalmış ip gibi yanına düştü. Adam bağırmaya başladı; ayrıca okçunun düştüğü yerde de ağlaşmalar ve telaş vardı. 'Kıpırdayan ilk adamı çözeceğim,' diye bağırdım. Kimse kıpırdamadı."

Kasabalılarla pazarlık yaparken Canoc adamlarını yakınında tutmuş. Ternoc arkasını koruyormuş. Kasaba adına konuşan adam, tehditler karşısında beş kadın ile beş oğlanı toprak kölesi olarak vermeyi kabul etmiş. Haracı -buna haraç diyorlarmış- hazırlamak için zaman istemişler ama Canoc bunu kabul etmemiş: "Onları hemen şimdi buraya yollayın, biz istediklerimizi seçeceğiz," demiş ve sol elini biraz kaldırınca isteğini hemen kabul etmişler.

Sonra ona çok uzun gelen bir zaman geçmiş, bu arada yan sokaklardaki kalabalık önce çekilmiş sonra yeniden artmış, gittikçe yaklaşmaya başlamış; o ise okçulara ve diğer tehlikelere karşı gözlerini dört açıyor, ama ter içindeki atının üstünde oturmaktan başka bir şey yapamıyormuş. Nihayet, sızlayan, yalvaran, hatta kimisi emekleyen küçük, sönük bir grup oğlan ile kadın sokaklardan ikişer üçer kırbaç ve tekme zoruyla geçirilerek pazar yerine getirilmiş. Hiçbiri on yaşından büyük olmayan, hepsi hepsi beş oğlan ve korkudan ödü patlamış iki toprak kölesi kızın yanı sıra, üstleri başları leke içinde, leş kokulu daha büyük iki kadın varmış. Kadınlar, cadı insanlar arasındaki hayatın sepiciye kölelik etmekten daha beter olmayacağını düşündüklerinden olsa gerek, itilip kakılmadan kendiliklerinden gelmişler. Hepsi bu kadarmış.

Canoc seçim yapmak için daha iyi bir grup getirmelerinde ısrar etmenin akıllıca olmayacağını düşünmüş. Bu kadar büyük bir sayı üstünlüğü karşısında orada daha uzun süre beklemek, kalabalık içinden birinin bir ok veya taş atarak hedefi isabet ettirme ihtimalinin artması anlamına geliyormuş; o zaman da kalabalık onları paramparça edermiş.

Yine de bu bezirgânlar tarafından dolandırılmaya niyeti yokmuş.

"Burada sadece dört kadın var," demiş.

Pazarlığı yapan adamlar sızlanmışlar, karşı çıkacak olmuşlar.

Canoc'un zamanı azalıyormuş. Pazar yerine ve etrafındaki büyük evlere bakınmış. Köşede dar bir evdeki bir pencerede bir kadın yüzü görmüş. Aslında bu kadın üzerindeki söğüt yeşili elbiseyle daha önce de dikkatini çekmişmiş. Saklanmıyor, pencerede durmuş doğrudan ona bakıyormuş.

"O," demiş işaret ederek. Sağ eliyle işaret etmiş ama bütün insanların nefesi kesilmiş, oldukları yere sinmişler. Bu onu güldürmüş. Sağ eliyle, mahsustan hepsini çözecekmiş gibi yaparak, yavaşça bütün kendisini seyreden suratları işaret etmiş.

Köşedeki evin kapısı açılmış, yeşil elbiseli kadın çıkmış ve merdivenlerde durmuş. Genç, ufak tefek ve zayıfmış. Kapkara uzun saçları

yeşil elbisesinin üstüne dökülüyormuş.

"Karım olur musun?" demiş Canoc ona.

Kız hiç kıpırdamamış. "Evet," demiş ve harabeye dönmüş pazar yerini geçip yanına gelmiş. Ayaklarında kayışla tutturulmuş siyah terlikler varmış. Canoc kıza sol elini uzatmış. Kız üzengiye adımını atınca da onu eyerin önüne çekmiş.

"Katırlar ve takımları sizindir!" diye seslenmiş kasabalılara, marifetin bedelini düşünerek. Fakirliği düşünülecek olursa gerçekten de büyük bir armağanmış bu, gerçi Dunet halkı bunu son bir aşağılama olarak da algılamış olabilir.

Adamlarının her biri, atının terkisine bir toprak kölesi almış ve böylece yola koyulmuşlar. Düzeni bozmadan sakin sakin atlarını sokaklarda sürmüşler, duvarların arasından gördükleri dağlara doğru, kuzey yönüne ilerlemişler.

Caspromant'tan ovalara yapılan son akın da böylece sona ermiş. Ne Canoc, ne de karısı bir daha o yoldan geri dönmemiş.

Kızın adı Melle Aulitta imiş. Bir tek söğüt yeşili elbisesi, minik siyah terlikleri ve boynunda gümüş zincirli minik bir opali varmış. Çeyizinin hepsi buymuş. Canoc Taş Ev'e getirdikten dört gece sonra onunla evlenmiş. Canoc'un annesi ve evdeki kadınlar bir geline yakışacak giysileri ve diğer şeyleri büyük bir hızla ve iyi niyetle hazır etmişler. Brantor Orrec onları Taş Ev'in salonunda, baskına giden grubun, bütün Caspromant ahalisinin ve Batı arazilerinden düğünde dans etmek için gelebilen herkesin önünde evlendirmiş.

"Sonra da," derdim ben, babam hikâyeyi bitirince, "Annem beni doğurdu!"

*

Melle Aulitta, bir şehir dini olan Bendraman'ın rahip-yargıcının beş kızının dördüncüsü olarak Sarmaşıklı Su’da doğup büyümüş. Bu yüksek bir makamdır; rahip-yargıç ile eşinin hali vakti iyiymiş, kızlarını rahat ve bolluk içinde ama çok katı yetiştirmişler, çünkü devletin dini kadınlarda alçakgönüllülük, iffet, itaat gerektiriyormuş ve itaat etmeyenler de bir sürü ceza alıyor, rezil ediliyormuş. Adild Aulitta iyi yürekli ve hoşgörülü bir

babaymış. Kızları için en büyük arzusu onların kendilerini Şehir Mabedi'ne adamış bakireler olmalarıymış. Melle'yi saygın mesleğine hazırlamak için ona okuma, yazma, biraz matematik, bol bol kutsal tarih ve şiir, şehircilik bilgisi ve mimari öğretmişler. Öğrenmeyi seviyormuş ve mükemmel bir öğrenciymiş.

Ama on sekiz yaşına geldiğinde işler ters gitmiş; bir şey olmuş, ne olduğunu bilmiyorum, hiç anlatmadı, sadece gülümseyerek meseleyi geçiştiriyordu. Belki hocası ona âşık olmuştu ve bunun için onu suçlamışlardı. Belki bir sevgilisi vardı ve gizlice onunla buluşuyordu. Belki bunlardan bile daha önemsiz bir şeydi. Şehir Mabedi'nin namzet bakiresine bir rezaletin gölgesinin bile değmemiş olması gerekirmiş, çünkü Bendraman dininin geleceği ona bağlıymış. Melle'nin Şehir Mabedi'nden kaçmak için minik bir rezalet planlayıp planlamadığını hep merak etmişimdir. Her neyse, onu kuzeyde ıssız ve kırsal bir kasaba olan Dunet'teki uzak akrabalardan birinde kalmaya yollamışlar. Akrabaları da, Melle'ye münasip bir koca bulmak için yöredeki ailelerle pazarlık edip kârlı çıkmaya çalışan, taliplere onu gösteren ve onu her zamankinden daha çok göz önünde tutan saygın, düzgün insanlarmış.

"Taliplerden biri," demişti annem, "domuz ticareti yapan pembe burunlu, ufak tefek şişman bir adamdı. Bir başkası günde on bir defa birer saat dua eden çok, çok uzun boylu, çok, çok zayıf bir oğlandı. Benim de onunla birlikte dua etmemi istiyordu."

Pencereden bakmış, Caspromant’tan Canoc'un kızıl aygırı üzerinde, insanları ve binaları tek bir bakışla çözdüğünü görmüş. Nasıl babam onu seçtiyse, o da babamı seçmiş.

"Akrabalarının seni bırakmasını nasıl sağladın?" diye sordum, daha sormadan cevabı bilerek ve zevkine vararak.

"Hepsi cadı savaşçı onları görmesin, kemiklerini eritip onları yok etmesin diye mobilyaların altına girmişti. 'Korkmayın. *Evinizi ve mallarınızı bir bakire kurtaracak,* dememişler mi?' dedim. Sonra da merdivenlerden inip dışarı çıktım."

"Babamın seni öldürmeyeceğini nereden biliyordun?"

"Biliyordum," dedi.

*

Annem nereye gittiği veya neye bulaştığı konusunda, Dunet'in bizim köylerimize -birkaç kulübe, birkaç ahır ve ağıl, hepsi avlanmaya gitmiş dokuz-on köylü- benzediğini sanarak dağlardan aşağı atını süren Canoc'un bildiğinden daha fazla bir şey bilmiyordu aslında. Belki de babasının evinden çok da farklı olmayan bir yere gittiğini sanmıştı, ya da en azından akrabasının evine benzeyen, temiz, sıcak, ışıl ışıl, insan ve refah dolu bir yere... Nereden bilecekti ki?

Ova sakinlerine göre dağlar lanetlidir, çok uzun bir zaman önce geride bıraktıkları, unutulmuş bir köşesidir dünyanın. Onlar hakkında hiçbir şey bilmezler. Savaşçı insanlar olsalardı, geçmişin bu korkunç ve usandırıcı kalıntılarını silmek için bir ordu gönderebilirlerdi, ama Bendraman ile Urdile tüccarların, çiftçilerin, âlimlerin, rahiplerin ülkesiydi, savaşçıların değil. Onların bütün yaptıkları sırtlarını dağlara çevirmek, onları yok saymaktı. Dunet'te bile, diyordu annem, Carrantage Adamları'nın hikâyelerine -ovalardaki şehirlere akınlar düzenleyen o gulyabani ordularına, tek bir el hareketiyle tarlaları tutuşturan, bir bakışla koca bir orduyu eriten, atlı canavarlara- inanan pek yoktur. Bütün bunlar çok eskiden, "Kumbelo'nun Krallığı zamanından" kalma, diyorlarmış. Artık böyle şeyler olmuyor. Bir zamanlar insanlar Dunet'e gidip dağların o güzelim kaymak rengi büyükbaş hayvanlarını alırlarmış, ama anneme dediklerine göre o hayvanların soyu artık tükenmiş. Yukarıdaki topraklar iyice verimsizleşmiş. Dağlardaki arazilerde fakir çobanlar, sürü sahipleri, ekmeğini taştan çıkartan, seyrek sepelek yaşayan çiftçilerden başka kimse yokmuş.

Annem de hakikatin böyle olduğunu görmüştü. Daha doğrusu büyük ölçüde hakikat buydu.

Ama annemin gözünde hakikat türlü türlüydü, anlatılacak hikâye ne kadar çoksa hakikat de o kadar çoktu.

Çocukken bize anlattığı hikâyelerdeki maceralar hep "Kumbelo'nun Krallığı zamanında" geçiyordu. Dev köpek kisvesine bürünmüş iblisleri yenen genç ve cesur rahip-şövalyeler, Carrantage'ın korkunç cadı halkı, deprem olacağını haber veren dile gelmiş balık, mehtabı alıp uçan bir araba yapan dilenci kız, hepsi Kumbelo'nun Krallığı zamanındaydı. Hikâyelerin geri kalanları macera falan değildi, bir tek onun kapıdan çıkıp pazar yerinden yürüyerek geçtiği hikâye hariç. Orada iki hikâye çizgisi kesişiyordu, iki hakikat buluşuyordu.

Maceralarla ilgili olmayan bütün hikâyeler, ovalardaki uyuşuk bir ülkedeki orta büyüklükte bir şehirde bulunan kalabalık bir evde yapılan sıkıcı işler hakkındaydı. Onlara da en az maceralar kadar, hatta daha bile fazla bayılıyordum. Onları dinlemek istiyordum: Sarmaşıklı Su'yu anlatsana! Sanırım oralardan söz etmekten hoşlanmasının sebebi sadece beni mutlu etmek değil, kendi sıla hasretine de muzipçe takılmak ve biraz olsun özlemini yatıştırmaktı. Hep tuhaf bir halkın içindeki bir yabancı olarak kaldı, onları ne kadar sevse ve ne kadar sevilse de bu böyleydi. Neşeli, sevinçli, hareketli, hayat dolu biriydi; ama onun en büyük mutluluklarından birinin, kendisine ait oturma odasının, yani kuledeki yuvarlak odanın küçük ocağının karşısındaki halı ve minderler üzerinde kıvrılıp bana Sarmaşıklı Su şehrinin pazarlarında neler satıldığını anlatmak olduğunu biliyorum. Rahip-yargıç olan babasının korseler, yastıklar, cüppeler, kaftanlar giymesini ablalarıyla birlikte nasıl dikizlediklerini, babasının onu diğer adamlardan daha uzun yapan yüksek tabanlı ayakkabılarıyla yürürken nasıl sallandığını ve ayakkabılarıyla kaftanlarını çıkarttığında nasıl küçülüverdiğini anlatırdı. Aile dostlarıyla birlikte, Trond'un denize döküldüğü yere kadar nasıl yelken açtıklarını anlatırdı. Bana denizi anlatırdı. Bizim taşocaklarında bulduğumuz ve oyun taşı olarak kullandığımız kabukların okyanus kıyısında narin, renkli, parlak canlılar olduğunu anlatırdı.

Babam çiftlik işinden annemin odasına gelir -temiz eller, temiz ayakkabılarla, çünkü annem Taş Ev için yeni olan kurallarını sıkı sıkıya uyguluyordu- bizle oturur, dinlerdi. Annemi dinlemeye bayılırdı. Annem akan minik bir dere gibi, berrak, neşeli, ovanın yumuşaklığı ve akıcılığıyla konuşurdu. Şehirdeki insanlar için konuşmak bir sanat ve bir zevktir, sadece ihtiyaç duyulan bir şey değil. Annem bu sanat ve zevki Caspromant'a getirmişti. Babamın gözbebeği olmuştu.

4

DAĞDAKİ SOYLAR ARASINDA kan davaları ve bağlar hatırlanmayacak kadar, akıl almayacak kadar eskilere dayanır. Casprolarla Drumların arası hep açık olmuştur. Caspro, Rodd ve Barre'lar ise hep dost olmuşlardır, daha doğrusu aralarındaki kan davalarını zaman içinde halledecek kadar dostturlar.

Drumlar daha çok koyun çalmak ve toprak gasp etmekten zenginleşirken, diğer üç aile zor günler geçiriyordu. Onların heybetli günleri geride kalmış gibiydi, özellikle de Casproların. Arazimizi, otuz kadar toprak kölesi ve çiftçi ailesini elimizde tutuyor olmamıza rağmen, Kör Caddard'ın zamanında bile bizim soyun gücü ve sayısı tehlikeli ölçüde azalmıştı.

Her çiftçinin marifeti olmasa da, soy ile eskilere dayanan akrabalığı vardır; toprak kölesinin marifeti de, bizimle akrabalığı da yoktur. Her ikisinin de, bulundukları araziye sahip olan aileye karşı sadakat yükümlülükleri ve toprak üzerinde hakları olur. Toprak kölesi ve çiftçi ailelerinin çoğu, üzerinde çalıştıkları topraklarda brantorun ailesi kadar, hatta daha uzun zamandır yaşıyordur. Ürünün işlenmesi, toplanması, hayvanlar, ormanlar ve diğer şeyler uzun süreli âdetler ve sıkça yapılan toplantılarla paylaştırılır. Bizim arazideki insanlara, brantorun onların yaşamları veya ölümleri üzerinde hak sahibi olduğunu hatırlatmaya pek gerek kalmazdı. Caddard'ın Tibro'ya bedel olarak vermiş olduğu iki toprak kölesi nadir ve pervasız bir zenginlik ve güç gösterisiydi ki, bu da istilacıları aşırı cömertliğinin ağına düşürmüş ve araziyi kurtarmasını sağlamıştı. Belki de verilen bu bedel, marifetin kendisinden daha güçlüydü. Caddard bunu akıllıca kullanmıştı. Ama Erroy'un Geremant'ta, Ogge'nin

Drummant'ta yaptığı gibi, brantorlar güçlerini kendi halklarına karşı kullanınca işler çığırından çıkmıştı.

Barre marifeti böyle meselelerde hiçbir zaman pek işe yaramamıştır. Vahşi hayvanları ormandan çağırmak, bir tayı sakinleştirmek veya bir av köpeğine durumu izah etmek gerçekten de bir marifetti; ama tek bir bakış ve tek bir sözle samanlığı aleve verebilecek, insanı köpeğiyle birlikte öldürebilecek adamlara karşı bir üstünlük sağlamıyordu. Barre'lar, yıllar önce arazilerini Carrantage'dan Helvarlara kaptırmışlardı. Bu soydan gelen bazı aileler dağdan aşağıya inerek batıdaki arazilerimize yerleşmiş, buralarda evlenmişlerdi. Marifetlerini zayıflatmamak veya kaybetmemek için soylarını saf tutmaya çalışıyorlardı, ama tabii ki her zaman bunu başaramıyorlardı. Bizim çiftçilerin birkaçı Barre idi. Hayvanlarımızı tedavi edip bakanların, tavuklarımızı yetiştirenlerin, av köpeklerimizi eğitenlerin hepsi damarlarında Barre kanı taşıyan çiftçi hanımlarıydı. Geremant, Cordemant ve Roddmant'ta hâlâ safkan Barre'lar vardı.

Bıçak marifetine sahip Roddlar savunma ve saldırı yapabilecek, diledikleri zaman diledikleri yerde hak iddia edebilecek durumdaydılar, ama genellikle bunu yapmaya niyetleri olmazdı. Onlar kavgacı insanlar değildi. Yağmadan ziyade geyik avına düşkünlerdi. Saygın dağlıların çoğunun aksine, kaliteli büyükbaş hayvanları çalmaktansa yetiştirmeyi tercih ederlerdi. Bir zamanlar Caspromant'ın nam salmasına neden olan kaymak beyazı öküz aslında Roddlar tarafından yetiştirilmişti. Benim atalarım, sonunda kendi sürülerini elde edinceye kadar inekleri ve boğaları buzağı halindeyken Roddmant'tan çalmışlardı. Roddlar kendi topraklarında çalışmış, büyükbaş hayvan yetiştirmiş, iyi kötü geçinmiş, ama ne uzamış, ne kısalmışlardı. Barre'larla epeyce evlilik yapmışlardı; o yüzden ben çocukken Roddmant'ın iki brantoru vardı, Gry'ın annesi Parn Barre ile babası Ternoc Rodd.

Dağ âdetleri uyarınca ailelerimizin arası nesillerdir iyiydi ve babamla Ternoc yakın dosttular. Dunet'e düzenlenen büyük akında Ternoc sarkık dudaklı çiftlik atını babamın yanında sürmüştü. Ganimetten payına düşen, kısa bir süre sonra Cordemant'tan Bata Caspro'ya verdiği küçük toprak kölesi kızlardan biri olmuştu. Kızı vermişti çünkü Bata Caspro kızın kardeşini almıştı ve iki kardeş birbirleri için salya sümük ağlıyorlardı. Akından bir yıl önce Ternoc ile Parn evlenmişlerdi. Parn Roddmant'ta yetişmişti ve damarlarında biraz Rodd kanı vardı. Annem beni doğurduktan bir ay sonra, Parn da Gry isminde bir kız doğurmuştu.

Gry ile ben daha bebekken arkadaş olmuştuk. Küçükken ailelerimiz birbirlerini sık sık ziyaret ederdi, biz de kaçıp oyunlar oynardık. Sanırım Gry'ın marifetini kullandığını ilk gören ben olmuştum, gerçi bunu sahiden mi hatırlıyorum yoksa bana anlattığı bir şeyi hayalimde mi canlandırıyorum emin değilim. Çocuklar kendilerine anlatılan şeyleri görebilirler. Görmüş olduğum şey şu: Roddmant'ın mutfak avlusunun yan tarafında toprağa oturmuş çöpten evler yapıyoruz; evin arkasında uzanan küçük ormandan bir erkek geyik çıkıyor, kocaman bir geyik. Bize doğru yürüyor. Dev gibi bir hayvan, evden bile daha büyük; göğe uzanan kocaman, dallı budaklı boynuzları ağır ağır sallanıyor. Yavaşça, ama doğrudan Gry'a yanaşıyor. Gry elini uzatıyor, hayvan da burnunu, sanki selam verir gibi onun avucunun içine dayıyor. "Neden buraya geldi?" diyorum. "Onu ben çağırdım," diye cevap veriyor. Bütün hatırladığım bu.

Yıllar sonra babama hatırladıklarımı anlattığım zaman, öyle bir şeyin olamayacağını söyledi. Gry'la ben dört yaşından büyük değildik; çocuk dokuz veya on yaşını doldurmadan marifetin çok nadir kendini gösterdiğini söyledi babam.

"Caddard üç yaşındaydı," dedim.

Annem serçeparmağımın yan kısmına, kendi serçeparmağının yan kısmıyla dokundu: *Babana karşı çıkma.* Canoc aksi ve tedirgindi, ben de dikkatsiz ve düşüncesizdim; annem en narin, en hissedilmez taktiklerle onu benden, beni de ondan koruyordu.

Gry sahip olunabilecek en mükemmel oyun arkadaşıydı. Birlikte başımızı bir sürü önemsiz belaya sokardık. En kötüsü tavukları serbest bıraktığımız seferkiydi. Gry tavuklara bir sürü numara yaptırabileceğini iddia etmişti: Sıra halinde yürütmek, parmağına sıçramalarını sağlamak. "Bu benim marifetim," demişti böbürlenerek. Altı ya da yedi yaşlarındaydık. Roddmant'taki büyük kümes avlusuna gittik ve piliçlerden bir kısmını köşeye sıkıştırıp bir şeyler öğretmeye çalıştık - herhangi bir şey, ne olursa olsun. Bu uğraş o kadar yorucu, o kadar sürükleyiciydi ki, bütün tavuklar horozun peşinden ormana gidinceye kadar avlu kapısını sonuna dek açık bıraktığımızı fark etmedik. Sonra herkes tavukların etrafını çevirip kümese sokmaya çalıştı. Onları çağırabilecek tek kişi olan Parn, ava gitmişti. En azından tilkiler bize minnettar kalmıştır. Kümesin avlusu onun sorumluluk alanına girdiği için Gry kendini çok suçlu hissetmişti. O kadar çok ağladığını bir daha hiç görmedim. Bütün akşam boyunca ve ertesi gün,

kaybolan tavukları kederli bir bıldırcın gibi alçak sesle çağırarak ormanda dolaştı: "Bidi! Lili! Snowi! Fan!"

Adeta ne zaman Roddmant'ta olsak, başımızı derde sokuyorduk. Gry anne babasıyla veya sırf babasıyla Caspromant’a geldiğinde hiç felaket yaşanmıyordu. Annem Gry'ı çok severdi. Aniden, "Orada dur Gry!" derdi. Gry kıpırdamadan dururdu; yedi yaşındaki kız sonunda utanıp kıkırdamaya başlayıncaya kadar annem onu seyrederdi. "Kıpırdama ama,” derdi annem. "Görmüyor musun, seni öğreniyorum ki tıpkı sana benzeyen bir kızım olsun. Nasıl yapılacağını bilmek istiyorum."

"Orrec'e benzeyen başka bir oğlan sahibi olabilirsiniz," demişti Gry, ama annem, "Hayır! Bir Orrec yeter. Benim bir Gry'a ihtiyacım var!" demişti.

Gry'ın annesi Parn garip, huzursuz bir kadındı. Marifeti çok güçlüydü, kendisi de yabani bir mahluka benziyordu. Hayvanları çağırma konusunda avcılar arasında pek revaçtaydı ve genellikle evde olmaz, uzakta, neredeyse dağların öte yanındaki arazilerden birinde avda olurdu. Roddmant'ta olduğu zamanlar etrafında hep bir kafes varmış gibiydi, insana parmaklıkların arasından bakardı sanki. Kocası Ternoc ile birbirlerine karşı kibar ve çekingendiler. Kızına pek öyle bir düşkünlüğü yoktu, adilane bir kayıtsızlıkla, diğer çocuklarından ayrı tutmazdı onu.

"Annen sana marifetini nasıl kullanman gerektiğini öğretiyor mu?" diye sormuştum Gry'a bir keresinde, marifetimin nasıl kullanılacağı konusunda babam tarafından eğitilmemin vermiş olduğu bir büyüklenmeyle.

Gry başını sallamıştı. "Annem, marifetini sen kullanmazsın, marifet seni kullanır, diyor."

"Nasıl denetlemen gerektiğini öğrenmelisin," dedim ciddi ve sert bir edayla.

"Buna ihtiyacım yok," dedi Gry.

İnatçı ve kayıtsızdı - zaman zaman annesine çok benziyordu. Benimle tartışmazdı, kendi görüşünü savunmaz, değiştirmezdi. Ben kelimelerin peşindeydim. O sessizliğin. Ama annem hikâyeler anlattığında Gry sessizlik içinde onu dinler, her kelimeyi duyar, aklında tutar, değer verir ve düşünürdü.

"Sen bir dinleyicisin," dedi Melle ona. "Sadece bir çağırıcı değil, bir dinleyicisin de. Sıçanları dinliyorsun, değil mi?"

Gry başıyla onayladı.

"Ne söylüyorlar?"

"Farece şeyler," dedi Gry. Çok utangaçtı, içtenlikle sevdiği Melle'den bile utanıyordu.

"Sanırım bir çağırıcı olarak, benim kilerimde yuva yapmış sıçanları çağırabilir, onlara gidip ahırda yaşamalarını söyleyebilirsin değil mi?"

Gry bu konuda düşündü.

"Bebeklerini de taşımaları gerekecek," dedi.

"Aa," dedi annem. "Hiç aklıma gelmemişti. Neyse boş ver. Ayrıca, ahırda kedi var."

"Kediyi kilere getirebilirsiniz," dedi Gry. Aklının nasıl çalıştığını anlamak zordu; sıçanların açısından bakıyordu, kedinin açısından, annemin açısından, hem de aynı anda. Dünyası, derinliği ölçülemeyecek kadar karmaşıktı. Kendi fikirlerini savunmazdı, çünkü hemen her konuda birbiriyle çelişen fikirleri vardı. Yine de onu fikrinden caydıramazdınız.

"Karıncalara iyi davranan kızın hikâyesini anlatabilir misiniz?" diye sordu anneme, çekinerek, sanki çok büyük bir zahmet verecekmiş gibi.

"Karıncalara iyi davranan kız," diye tekrarladı annem, sanki hikâyenin başlığını ezberlemeye çalışıyormuş gibi. Gözlerini kapattı.

Bize anlattığı hikâyelerin çoğunun çocukken okuduğu bir kitaptan olduğunu ve bize anlattığı zaman, kendisini sanki o kitabı okuyormuş gibi hissettiğini söylerdi. Bunu bize ilk söylediğinde Gry, "Kitap nedir?" diye sormuştu.

Yani annem bize, olmayan bir kitaptan okuyordu.

Çok çok önceleri, Kumbelo'nun Krallığı sırasında, köyün birinde dört kızıyla dul bir kadın yaşarmış. Kadıncağız onulmaz bir hastalık yüzünden yatağa düşünceye kadar, gayet güzel geçinip gidiyorlarmış. Bilge bir kadın gelip onu iyicene muayene ettikten sonra, "Seni, Deniz Kuyusu'nun suyundan başka bir şey iyi edemez," demiş.

"Vay bana, vaylar bana, o zaman öleceğim demektir," demiş dul kadın, "bu hasta halimle ben oraya nasıl giderim?"

"Dört tane kızın yok mu?" demiş bilge kadın.

Bunun üzerine dul kadın en büyük kızına Deniz Kuyusu'na gidip bir kupa su getirmesi için yalvarmış, gidersen bütün sevgimi sana veririm, üstüne en güzel başlığım da senin olur, demiş.

Böylece en büyük kız yola koyulmuş, bir süre yürümüş, sonra dinlenmek için bir yere oturmuş; oturduğu yerde ölü bir eşekarısını yuvalarına sürüklemek için cebelleşen bir sürü karınca görmüş. "Ay, pis şeyler," demiş ve onları topuğuyla ezerek yoluna devam etmiş. Deniz kıyısı epey

uzaktaymış, ama oflaya poflaya yürüyüp sonunda denize varmış; denizin koca koca dalgaları kumsalda patlayıp duruyormuş. "Aaa yeter ama!" demiş kız ve kupasını en yakındaki dalgaya daldırarak suyu eve götürmüş.

"Al suyu getirdim anne," demiş; annesi de suyu içmiş. Aman ne acı suymuş o, hem tuzlu hem acıymış! Kadının gözleri yaşarmış. Ama yine de kızına teşekkür etmiş ve ona en iyi başlığını vermiş. Kız da başlığı takıp dışarı çıkmış ve çok geçmeden kendisine bir yavuklu bulmuş.

Ama anne iyileşeceğine daha da kötüleşince ikinci kızından Deniz Kuyusu'na gidip su getirmesini istemiş; getirirse annesinin sevgisini ve en güzel dantel elbisesini kazanacakmış. Böylece kız yola çıkmış. Yolda dinlenmek için bir yere oturmuş. Oracıkta otururken, öküzüyle çift süren bir adam görmüş; boyunduruk hayvanın boynuna tam oturmadığından sürtüne sürtüne hayvanın boynunu yaralıyormuş. Ama kız hiç oralı olmamış. Yoluna devam etmiş ve deniz kıyısına varmış. Denizin o koca dalgalarıyla kumsalı dövdüğünü görmüş. "Aman yeter artık!" demiş ve kupayı hemencecik suya daldırıp eve seğirtmiş. "Al suyu getirdim anne, şimdi bana elbiseyi ver," demiş. Su o kadar tuzlu, o kadar tuzlu ve acıymış ki kadıncağız zar zor yutabilmiş. Kız dışarıya dantel elbisesiyle çıkar çıkmaz kendisine bir yavuklu bulmuş, ama anacığı ölümün pençesinde yatıyormuş. Üçüncü kızından gitmesini isteyecek nefesi zor bulmuş kendisinde. "İçtiğim su Deniz Kuyusu'nun suyu olamaz," demiş, "zehir gibi tuzluydu. Haydi git, bütün sevgimi sana vereceğim."

"Sevginden bana ne, başını soktuğun şu evi ver de gideyim," demiş üçüncü kız.

Annesi de vereceğini söylemiş. Kız kararlılıkla yola koyulmuş, hiç oyalanmadan denizin kıyısına gitmiş. Tam kum tepeciklerinin üzerinde kırık kanatlı gri bir kaza rastlamış. Kaz kanatçığını sürüyerek kızın yanına gelmiş. "Çekil yolumdan salak şey," demiş kız ve sahile inip kumların üzerinde patlayan, gümbürdeyen koca dalgaları görmüş. "Aa yeter ama bu kadarı!" demiş ve kupasını denize daldırdığı gibi eve dönmüş. Anacığı denizin tuzlu ve acı suyunu tadar tatmaz, "Haydi bakalım anne, hemen gidiyorsun," demiş kızı, "artık burası benim evim."

"Kendi yatağımda ölmeme izin vermeyecek misin evladım?"

"Eğer elini çabuk tutarsan olur," demiş kız. "Acele et, çünkü kapı komşumuzun oğlu benimle malım mülküm için evlenmek istiyor; ablalarımla birlikte bu evde kocaman bir düğün tertipleyeceğiz."

Böylece zavallı kadıncağız gözlerinden acı ve tuzlu yaşlar akıtarak ölmek için yatağına uzanmış. Kızlarının en küçüğü yanına gelerek, alçak sesle, "Ağlama anneciğim. Ben gidip o sudan bir içimlik getiririm," demiş.

"Nafile evladım. Deniz çok uzakta, sen de pek küçüksün, sonra sana verecek bir şeyim de kalmadı, öleyim ben daha iyi."

"Olsun, ben yine de bir deneyeceğim," demiş kız ve yola koyulmuş.

Yürürken, yol kenarında, arkadaşlarının ölülerini taşımaya çalışan karıncalara rastlamış. "Durun size yardım edivereyim," demiş kız, sonra da ölü karıncaların hepsini avucuna toplamış, karınca yuvasının yanına götürüp yere bırakmış.

Yoluna devam etmiş ve tarlayı sürerken boyunduruğa sürtünmekten boynunda kanlı yaralar açılmış olan öküzü görmüş. "Dur şu boyunduruğu yerine yerleştireyim," demiş çiftçiye; önce önlüğünü çıkartıp boyunduruğun altına yastık yapmış, sonra da boyunduruğun öküzün boynuna rahatça oturmasını sağlamış.

Uzun uzun yürüdükten sonra sonunda kıyıya yaklaşmış, kumların üzerinde kırık kanatlı gri kaz duruyormuş. "Ah zavallı kuş," demiş kız; eteğinin ucunu yırtmış ve kazın kanadını sarmış, belki iyileşir diye.

Nihayet deniz kıyısına varmış. O gelince koca dalgalar dinmiş, deniz çarşaf gibi pırıl pırıl önünde uzanmış. Deniz suyunu tatmış, hem tuzlu, hem de acıymış. Açıkta bir ada görmüş, parlayan denizin üzerinde bir dağ yükseliyormuş. "Deniz Kuyusu'na nasıl ulaşacağım?” demiş. "O kadar uzağa yüzemem ki." Ama ayakkabılarını çıkartmış ve yüzmek için denize doğru yürümeye başlamış ki dıgıdık dıgıdık diye yaklaşan sesler duymuş, bakınca ne görsün; kumların üzerinden kendisine gümüş boynuzlu ak bir öküz yaklaşıyor. "Gel," demiş öküz, "sırtıma atla, ben seni taşırım." Kız öküzün sırtına çıkmış, boynuzlarını tutmuş ve suya girmişler; öküz yüze yüze o uzaktaki adaya kadar onu götürmüş.

Adadaki kayalar duvar gibi dik, cam gibi pürüzsüzmüş. "Ah Deniz Kuyusu'na nasıl erişeceğim?" demiş kız. "Ben bu kadar yükseğe tırmanamam ki." Ama yine de kayalara tırmanmak için uzanmış. Kartaldan da büyük gri bir kaz uçup gelmiş kızın yanına. "Haydi," demiş kaz, "sırtıma çık, ben seni taşırım." Böylece kız kazın sırtına binmiş ve kaz da kızı adanın zirvesine taşımış. Burada içi berrak suyla dolu derin bir kuyu varmış. Kız kupasını bu suya daldırmış. Gri kaz onu sırtında kıyıya geri götürürken ak öküz de yüze yüze peşlerinden gelmiş.

Ama gri kaz kumlara ayak basar basmaz, uzun boylu, yakışıklı bir delikanlı oluvermiş. Kızın eteğinin bir parçası da delikanlının sağ kolundan sarkıyormuş.

"Ben denizin beyiyim," demiş oğlan, "ve seninle evlenmek isterim."

"Ama önce suyu anneme götürmem lazım," demiş kız.

Böylece ikisi birlikte ak öküze binip köye dönmüşler. Annesi can çekişiyormuş. Ama sudan bir yudum içer içmez başını kaldırmış. Bir yudum daha alınca oturmuş. Sonraki yudumda ayağa kalkmış. Bir yudum daha içince oynamaya başlamış.

"Bu dünyanın en tatlı suyu," demiş. Ondan sonra anne, küçük kız ve denizlerin beyi ak öküze binerek gümüş saraya gitmişler; burada bey ile kız evlenmiş ve dul anacıkları da düğünde bol bol oynamış.

"Peki ya karıncalar," diye fısıldadı Gry.

"Haa, karıncalar mı?" dedi annem. "Peki karıncalar vefa borçlarını ödememişler mi? Yo! Onlar da ellerinden geldiğince hızlı hızlı yürüyerek düğüne gelmişler ve yanlarında yüzlerce yıldır karınca yuvalarının dibinde, toprağın altında kalmış altın bir yüzük getirmişler; işte bu yüzükle delikanlı ile küçük kız evlenmişler!"

"En son sefer," dedi Gry.

"En son sefer mi?"

"En son sefer dediydin ki... karıncalar gidip ablaların düğünündeki bütün pastaları ve tatlıları yemişler."

"Yemişler zaten. Onu da yapmışlar. Karıncalar çok iş çıkartırlar ve aynı anda her yerde vardırlar," dedi annem ciddiyetle; sonra bir kahkaha attı, hepimiz güldük çünkü annem karıncaları unutmuştu.

Gry'ın, kitap nedir, diye sorması, annemi Taş Ev'de ihmal edilmiş veya önemsenmemiş bazı meseleleri düşünmeye itmişti. Caspromant'ta kimse okuyup yazamıyordu; koyunları da çomaklara çentik atarak sayıyorduk. Bu bizim için utanç verici bir şey değildi, ama onun için öyleydi. Evini ziyarete gitmeyi veya ailesinden birilerinin dağları ziyarete gelmesini hiç hayal etmiş miydi bilmiyorum; her ikisinin de olması pek muhtemel değildi; ama ya çocuklar? Ya oğlu aşağıya, dünyanın kalan kısmına eğitimsiz bir dilenci gibi cahil olarak iner de şehir sokaklarında dolaşırsa? Bunu gururuna yediremezdi.

Dağlarda hiç kitap yoktu, annem de kendi kitaplarını yaptı. İnce ketenden kareler perdahladı ve bunları oklavalar arasına gerdi. Meşe mazısından mürekkep, kaz tüylerinden kalem yapmıştı. Bize bir ilk okuma

kitabı hazırlayarak, okumasını öğretti. Bize yazmasını da öğretti; ilk başlarda bir çomakla toprak üzerine, sonra gerilmiş keten üzerine tüy kalemlerle, nefeslerimizi tutarak korkunç çizgiler çiziyor, lekeler yapıyorduk. Annem keteni yıkıyordu, biz de yeniden yazıyorduk. Gry bütün bunları çok zor bulmuştu ve sadece anneme olan sevgisinden dolayı bırakmamıştı. Oysa bana dünyanın en kolay şeyi gibi gelmişti.

"Bana bir kitap yaz!" dedim; böylece Melle benim için Raniu'yu yazdı. İşini çok ciddiye almıştı. Aldığı eğitim ışığında, eğer sadece tek bir kitabım olacaksa, bunun kutsal tarihle ilgili olması gerektiğini düşünmüştü. *Hz. Raniu'nun Yaptığı İşlerin ve Gösterdiği Mucizelerin Tarihi*'nden bazı bölümleri ve kitabın dilini hatırlıyordu; gerisini kendince anlatmıştı. Kitabı bana dokuzuncu yaş günümde verdi: Başından sonuna kadar soluk, resmi yazıyla kaplı, mavi boyalı iple üstten birbirine dikilmiş, perdahlanmış ketenden kırk kare. Kitabı elimden bırakamadım. Kitabı satır satır ezberlediğimde bile, sadece anlattıkları hikâye için değil, içlerinde saklı olan şeyi değerli bulduğum için yazılı sözleri tekrar tekrar okudum. İçlerinde tüm diğer hikâyeler de saklıydı. Annemin anlatmış olduğu hikâyeler. Henüz kimsenin anlatmadığı hikâyeler.

5

BU YILLAR BOYUNCA babam da eğitimime devam etmişti; ama ikinci bir Caddard olmadığım, zamansız güçlerimle dünyaya dehşet saçmadığım için bana sadece marifetimizin nasıl işlediğini gösteriyor, anlatıyor; marifetin kendisini bende göstermesi için sabırla bekliyordu. Kendisi de dokuz yaşına varmadan önce bir sivrisineği bile devirememiş. Tabiatı icabı sabırlı bir adam değildi, sadece disiplinliydi ve içinde umut vardı. Beni sık sık sınardı. Tüm dikkatimle bakar, işaret eder, fısıldar, o gizemli şeyi, yani irademi toplamaya çalışarak elimden gelenin en iyisini yapardım.

"İrade nedir?" diye sordum babama.

"Şey, senin niyetin. Marifetini kullanmak istemelisin. Eğer istemeden kullanırsan, büyük bir zarar verebilirsin."

"Ama nasıl bir his bu, yani onu kullanmak?"

Cevap vermeden önce kaşlarını çatarak uzun uzun düşündü.

"Sanki bir şey toplanıyormuş gibi," dedi. Sol eli gayri ihtiyari hafifçe kımıldadı. "Sanki bir düzine ipin birleştiği bir düğümmüşsün gibi, hepsini kendine çekiyorsun ve onları sıkı sıkı tutuyormuşsun gibi. Sanki bir yaysın ama bir düzine okun kurulduğu bir yaysın. Onları geriyorsun, onlar seni geriyor, ta ki sen 'Haydi!' deyinceye kadar. Bu güç de bir ok gibi fırlayıp gidiyor."

"Yani senin iradenle, gücün serbest kalıyor ve bakmakta olduğun şeyi çözüyor, öyle mi?"

Yine kaşlarını çatıp düşündü. "Bu, kelimelere dökülebilecek bir mesele değil. Bu işte kelimelere yer yoktur."

"Ama sen bir şeyler söylüyorsun... Ne söyleyeceğini nereden biliyorsun?"

Çünkü Canoc'un marifetini kullandığında söylediği kelimenin hiçbir zaman diğerlerinin aynısı olmadığını fark etmiştim, hatta belki söylediği şey bir kelime bile değildi. Hani "ah" gibi bir şeydi, sanki bütün bedeniyle ani ve büyük bir hamlede bulunan bir adamın tüm nefesini salması gibi, yine de başka şeyler de vardı; ama ben bunları hiç taklit edememiştim.

"Bu, tam o sırada gelen... Harekete geçen gücün bir parçası," diyebiliyordu sadece. Bu tarz sohbetler onu rahatsız ediyordu. Böyle sorulara cevap veremezdi. Bunları sormamam gerekirdi; bunları sormak zorunda olmamalıydım.

On iki, on üç yaşlarına girdiğimde marifetim belirmediği için duyduğum endişe iyice artmıştı. Korkum sadece düşüncelerime değil, düşlerime de giriyordu. Kendimi hep büyük, korkunç bir çözme girişiminde bulunmak üzereyken, devasa taş bir kuleyi unufak edecekken, karanlık, yabancı bir köyü insanlarıyla birlikte çözecekken, ya da henüz imha ettiğim yıkıntıların içinde, suratsız, kemiksiz cesetler arasından eve giden yolu bulmaya çalışırken görüyordum. Ama rüyalarda bu çözme işinin ya hemen öncesini, ya da hemen sonrasını görüyordum.

Böyle kâbuslardan kalbim dörtnala giden bir atınki gibi çarparak uyanır, hissettiğim dehşete hâkim olmaya ve Canoc'un yapmamı söylediği gibi gücümü bir araya toplamaya çalışırdım. Titremekten zar zor nefes alarak, yatağımın ayakucundaki, alacakaranlıkta belli belirsiz seçilen yontulmuş topuza gözlerimi dikerdim. O ahşaptan kara topuzu imha etmeye niyetlenerek sol elimi kaldırıp işaret eder, nefesimi katılır gibi "ah!" diye salıverirdim. Sonra gözlerimi sımsıkı yumar, irademi bana bahşetmesi için karanlığa dua ederdim. Sonunda gözlerimi açtığımda, tahta topuzun hiç etkilenmemiş olduğunu görürdüm. Zamanım gelmemişti.

On dört yaşına gelmeden önce Drummant'takilerle pek bir işimiz olmamıştı. Aramızdaki husumetten dolayı dikkat etmemiz gereken komşumuz Geremant'tan Erroy idi. O arazinin dişbudak ormanı içinden geçen hududuna yaklaşmak Gry ile bana yasaklanmıştı. İtaat ettik. İkimiz de kolları arkaya dönmüş adamı biliyorduk. Brantor Erroy şakacılık -buna şakacılık diyordu- nöbetlerinden birinde yapmıştı bunu. Adam kendi toprak kölelerinden biriydi. "Üzerindeki kullanım hakkını geri vermiş," diyordu bizim çiftçiler, "bunu yapmanın garip bir yolu." Bir brantor en fazla bu kadar eleştirilebiliyordu. Erroy deliydi, ama kimse bunu söylemiyordu. Herkes sessiz kalıyor, ayakaltından kaçıyordu.

Erroy da Caspromant'tan uzak duruyordu. Bizim toprak kölesi Gonnen'in sırtını iki büklüm ettiği doğruydu, ama Gonnen'in de sınırı geçip Geremant'tan odun çaldığına şüphe yoktu. Dağ kanunlarına göre bir çeşit haktı bu. Babam öç almamış ama dişbudak ormanına gitmiş ve yapacağı şeyi görsün diye Erroy'un gelmesini beklemiş. Erroy gelince Canoc tüm gücünü toplayarak ormanda, hudut boyunca bir harabat çizgisi çekmiş. Sanki yere paralel bir yıldırım düşmüş, yoluna çıkan her şeyi harap ederek arkasında ölü, külleşen, kara yapraklı ağaçlardan bir çit bırakmış. Ormanın yukarı tarafından olanları seyreden Erroy'a hiçbir şey söylememiş. Erroy da ses çıkarmamış, ama bir daha sınırın oralarda hiç görülmemiş.

Babamın tehlikeli bir adam olduğu, Dunet'e yaptığı akından sonra herkesçe anlaşılmıştı. Teyit etmek için bu gösteriye gerek yoktu aslında. "Caspro'nun gözü pek tez," diyordu insanlar. Bunu söylediklerini duyduğumda babamla vahşice gurur duyuyordum. Onunla, bizimle, soyumuzla, gücümüzle övünüyordum.

Geremant fakir, kötü işletilen bir araziydi, dert edilecek yer değildi; ama Drummant farklıydı. Drummant zengindi ve daha da zenginleşiyordu. Drumlar kendilerini Canantage'ın brantorları sanıyorlar, diyordu insanlar, kendilerini bir şey zannediyorlar, kibirleniyorlar, himayelerine karşılık -şuradan vergi adı altında, buradan haraç adı altında- bedel istiyorlar; sanki dağların hükümdarı onlarmış gibi! Neticede olan yine güçsüz arazilere oluyordu; Drumların istediği küçük ve büyükbaş hayvanı, yünü, hatta toprak kölelerini veriyorlardı, çünkü o soyun marifeti korkunç bir marifetti. Yavaş yavaş etki ediyordu, ilk başta hissedilmiyordu; bıçağın, çözmenin, ateşe vermenin cakası yoktu onların marifetlerinde, ama Drummant'lı Ogge bayırlarda, çayırlarda şöyle bir dolaşırdı ve ertesi yılın mısırı toprak içinde çürür, o topraklarda yıllarca hiç ot bitmezdi. Bir koyun sürüsüne, bir büyükbaş hayvan sürüsüne, bir ev halkına hastalık salıverirdi.

Drummant'ın güneybatı hududu boyunca uzanan küçük bir arazi olan Rittmant'taki herkes ölmüştü mesela. Brantor Ogge bazı taleplerle oraya gitmiş. Ritt Brantoru meydan okurcasına, ateş fırlatma marifetini kullanmaya hazır bir halde onu kapıda karşılamış ve defolmasını söylemiş. Ama Ogge gece evlerinin arkasına dolanarak tılsımını yapmış, öyle diyorlar - çünkü onun gücünde bakış ve söz gereksiz, sadece fısıltı, isim söyleme, el hareketleri var, bunlar da zaman alıyor. Ondan sonra Ritt ailesinin her ferdi hastalanmış ve dört yıl içinde herkes ölmüş.

Herkesin dilinde dolaşan bu hikâyeye Canoc pek inanmıyordu. "Kendisi dışarıda, diğerleri içerideyken, üstelik ortalık karanlıkken böyle bir şey yapamaz," demişti katiyetle. "Onun gücü de bizimki gibi, gören gözle işliyor. Belki oraya bir zehir falan bırakmıştır. Belki de onunla ilgisi olmayan bir hastalıktan ölmüşlerdir." Bu olay nasıl olduysa olmuştu, ama Ogge hâlâ müsebbibi sayılıyordu; bu işten kendisine iyi bir pay çıkartmış, Rittmant'ı da kendi mülküne katmıştı.

Bütün bunlar uzun bir süre bizi doğrudan ilgilendirmemişti. Derken iki Corde birader arasında varisin, arazilerin gerçek brantorunun kim olacağı konusunda bir kavga başladı; Ogge sınırlarını koruma bahanesiyle adamlarının bir kısmını Cordemant'ın güney yarısına taşıdı. İki birader ahmakça kavga etmeye, hak iddialarında bulunmaya devam ettiler, bu arada Ogge onların topraklarının en iyi bölümünü ele geçirdi. Bu da bizi güneybatı hududumuz boyunca Drummant'la karşı karşıya getirmiş oldu. Artık Ogge bizim komşumuz olmuştu.

O günden sonra babamın huysuzluğu arttıkça arttı. Bizim, yani kendi arazisindeki bütün insanların tehlikede olduğunu hissediyor ve bizleri koruyabilecek kendinden başka kimse olmadığını düşünüyordu. Sorumluluk duygusu çok güçlüydü, hatta abartılı denebilir. Onun için imtiyaz bir yükümlülüktü; hâkimiyet demek hizmet demekti; güç, yani marifetin kendisi büyük bir hürriyet kaybı gerektiriyordu. Eğer bekar ve çocuksuz bir delikanlı olsaydı, sanırım Drummant'a baskına gider, bir kerede bütün riskleri göze alır, tek bir hür eyleme girişerek tehlikeye atılırdı; ama artık bir ailesi vardı, omuzlarında bir yük taşıyordu, savunmasız bir karısı olan, belki de oğlundan başka yanında duracak marifet sahibi hiçbir akrabası olmayan bir adamdı, yoksul bir arazinin işletilmesinin, insanlarına göz kulak olunmasının bütün sıkıntıları omuzlarındaydı.

İşte onun endişelerini artıran kıskaç buydu. Oğlu on üç yaşındaydı ve hâlâ marifetinin bir emaresi görülmemişti.

Marifeti kullanmak konusunda mükemmel bir şekilde eğitilmiştim, ama kullanacak bir marifetim yoktu. Hiç at sırtına bindirilmeden at binmeyi öğrenmiştim sanki.

Bunun Canoc'u gittikçe daha çok, daha derinden rahatsız ettiğini biliyordum, çünkü rahatsızlığını gizleyemiyordu. Her konuda ona yardımcı olan, onu avutan Melle de iş bu konuya gelince bir şey yapamıyor, ikimiz arasında arabuluculuk edemiyor, birbirimizin omuzlarına bindirdiğimiz yükü azaltamıyordu. Marifet ve marifetin yordamı hakkında ne bilebilirdi ki

zaten? Bu tamamen ona yabancı bir şeydi. Damarlarında dağ kanı yoktu. Kocasının gücünü bir kez, Dunet'teki pazar yerinde kendisine saldıranlardan birini öldürüp diğerini sakatladıktan sonra bir daha hiç görmemişti. Babamın ona çözme gücünü göstermek gibi bir arzusu yoktu, buna ihtiyaç da yoktu. Bu güç annemi korkutuyordu; gücü anlayamıyordu, belki de tam inanmıyordu.

Erroy'u ikaz etmek için dişbudak ormanına ölü ağaçlardan çizgi çektiğinden beri gücünü sadece bana marifetin nasıl kullanıldığını ve bunun bedelini göstermek için önemsiz şeylerde kullanmıştı. Marifetini avlanmak için hiç kullanmamıştı, çünkü hayvanın etinin, kemiklerinin ve organlarının dağılması, kendini bırakması insanı öyle bir dehşete düşürüyordu ki kimse böyle bir şey yemek istemezdi. Zaten onun kafasında marifet öyle sıradan işler için değil, gerçekten ihtiyaç anında kullanılması gereken bir şeydi. O yüzden Melle babamın böyle bir marifete sahip olduğunu unutabiliyor, bende de bu marifetin olmamasında pek öyle büyütülecek bir yan görmüyordu.

Nitekim -en sonunda- gücümü gösterdiğimi duyduğunda telaşlanmıştı.

Ben de öyle.

Babamla beraber atla gezintiye çıkmıştık, babam yaşlı gri aygıra, ben de Demirkırı'na binmiştim. Genç bir çiftçi olan Alloc da bizimle gelmişti. Alloc baba tarafından Caspro'ydu ve "nazar sahibiydi" - düğümleri çözebiliyor, buna benzer birkaç numara daha yapabiliyordu. Belki yeterince uzun bakarsam bir sıçanı da öldürebilirim, diyordu ama onun bunu denemesine olanak sağlayacak kadar uzun süre ortalıkta durmaya razı bir sıçan bulamamıştı. Atları çok seven ve at konusunda beceri sahibi iyi huylu bir adamdı; babamın uzun zamandır beklediği terbiyeciydi. Demirkırı'nın son tayına biniyordu. İki yaşındaki hayvanı dikkatle eğitiyorduk, çünkü babam o tayda Dunet'e giderken bindiği gösterişli kızıl atı görmüştü.

Arazimizin güneybatısındaki koyun otlaklarına çıkmış, Canoc dile getirmemiş bile olsa arazimizde izinsiz dolaşan Drummant adamlarından veya bizim süreye karışmış olabilecek koyunlarından bir iz bulabilmek için gözümüzü dört açmıştık, çünkü Drummant çobanlarının kendi koyunlarını almaya geldiklerinde bizimkilerin de bir kısmını "götürebilecekleri" konusunda uyarılmıştık - Drumlarla uzun süredir komşu olan Corde'lar söylemişti bunu bize. Gerçekten de kıvırcık, kaba tüylü dağ koyunları arasında birkaç yabancı koyun fark ettik. Eskiden Gere koyunlarını bizim otlaklarımıza salıp, onları çaldığımızı iddia eden Erroy yüzünden

çobanlarımız bizimkilerin tüylü kulaklarına sarı soğan boyası sürüyordu; gerçi babam dişbudak korusuna o çizgiyi çektiğinden beri Erroy böyle bir şey yapmamıştı.

Bizim çobanı ve köpeklerini bulup Drum koyunlarının yolunu kesmesini ve ait oldukları yere geri yollamasını söylemek için güneye dönmüştük. Sonra çitteki göçük yeri bulup onarmak için yeniden batıya sürdük atlarımızı. Canoc'un suratı iyice kararmıştı. Alloc'la ben arkasından uysallıkla, sessizce gidiyorduk. Yamaç boyunca hatırı sayılır bir hızla giderken Grişerit otlar arasında gizli kalmış düz bir kayağantaşa ön ayaklarından biriyle basınca devrilecek gibi oldu. At kendini toparladı ve Canoc da eyerde kalmayı başardı. Tam Grişerit'in bacağını incitip incitmediğine bakmak için iniyordu ki, ayağını basacağı yerde, eğik duran taşın üzerinde onu ısırmak için gerilmiş bir engereğin durduğunu gördüm. Bağırarak yılanı işaret ettim, Canoc atından tam inecekken yarı yolda kaldı, bana baktı, yılana baktı, sol elini kurtarıp yılana doğra işaret etti ve çıkıp eyere oturdu; hepsi bir anda olup bitmişti. Grişerit, dört ayağıyla birden zıplayarak engerekten uzaklaştı.

Yılan taşın üzerinde çıkarılıp atılmış bir çorap gibi gevşek ve biçimsiz duruyordu.

Alloc ile ikimiz atlarımızın üzerinde donmuş, sol elimiz gergince yılanı işaret eder bir şekilde bakakalmıştık.

Canoc Grişerit'i sakinleştirerek dikkatlice indi. Taşın üzerinde çözülmüş duran şeye baktı. Bakışlarını bana kaldırdı. Yüzünde bir gariplik vardı: Sert ve kızgındı.

"İyi iş başardın oğlum," dedi.

Ben eyerimde oturmuş salak salak bakıyordum.

"Gerçekten de iyi iş," dedi Alloc, ağzı kulaklarında. "Taş hakkı için, o kadar kocaman, zehirli lanet bir yılandı ki Brantor'u ısırsa dişlerini kemiğine kadar geçirirdi!"

Babamın adaleli, esmer, çıplak bacaklarına baktım.

Alloc engerekten kalanlara bakmak için attan indi, çünkü kızıl tay yılana yaklaşmıyordu. "Çözülmüş diye ben buna derim," dedi. "Güçlü bir nazar yapmış bunu! Şuraya bak, bu onun zehirli dişleri. Kötü yaratık," ve tükürdü. "Güçlü bir nazar," dedi yine.

"Ben yapmadım..." dedim.

Şaşkınlık içinde babama baktım.

"Ben gördüğümde yılan çözülmüştü," dedi babam.

"Ama sen..."

Kaşlarını çattı ama hiddetle değil. "Onu çarpan sendin," dedi.

"Öyleydi," diye atıldı Alloc. "Seni yaparken gördüm genç Orrec. Şimşek kadar hızlıydın."

"Ama ben..."

Canoc müsamahasız, kuvvetli bir bakış fırlattı bana.

Açıklamaya çalıştım. "Ama tıpkı diğer zamanlardaki gibiydi, hani denediğim zamanlar... bir şey olmadığı zamanlar." Duraksadım. Olayın aniliği ve karışıklığı karşısında durdum, çünkü görünüşe göre yaptığımı anlamadığım bir şey yapmıştım, ağlamak istiyordum. "Farklı bir şey hissetmedim," dedim boğulur gibi bir sesle.

Babam bir an daha bana baktı; sonra, "Ama farklıydı," dedi. Ardından Grişerit'in sırtına atladı. Alloc, üzerine tekrar binebilmek için kızıl tayı yakalamak zorunda kalmıştı. O garip an geçti. Bir zamanlar yılan olan şeye bakmak istemedim.

Atlarımızı çite sürdük ve Drum koyunlarının geçtiği yeri bulduk; sanki taşlar duvardan yeni çıkartılmış gibi duruyordu. Bütün sabahı oradaki duvarı ve yakınlarda biraz onarım isteyen yerleri yeniden örerek geçirdik.

Yaptığım şey öyle şüpheli görünüyordu ki bu konuda düşünemiyordum bile. Babam akşamleyin olup bitenleri anneme anlattığında da boş bulunup şaşırmıştım. Âdeti olduğu üzere olayı özet geçtiği ve hiç süslemediği için, benim marifetimi gösterdiğimi ve bunu yaparak belki de babamın hayatını kurtardığımı anlatıyor olduğunu anlamak annemin biraz zamanını almıştı. Annem de benim gibi öyle şaşırdı ki, memnuniyetini belirtip övgüler düzecek yerde endişeye kapıldı. "Yani çok mu tehlikeli bunlar, bu engerekler?" dedi birkaç kez. "O kadar zehirli olduklarını bilmiyordum. Çocukların koşup oynadıkları tepelerin her yanında olabilirler!"

"Öyle," dedi Canoc. "Hep öyleydiler. Şansımıza sayıları fazla değil."

Sürekli tehlikelerle karşı karşıya olma fikri Canoc açısından alışıldık bir şeydi, Melle'nin inanmak için gönülsüzce çabalaması icap ediyordu. Bir ümit budalası değildi, ama hep fiziksel kötülükten korunmuştu. Canoc ona hiç yalan söylememişti, ama onu koruyordu.

"Marifetimizi eskiden bu isimle anarlardı," demişti o zaman babam. " 'Engerek' derlerdi." Göz ucuyla bana baktı, bayırdaki o andan beri yaptığı gibi ciddiyetle, sertçe. "Onların zehriyle bizim vuruşumuz aynı şekilde işliyor."

Annem canı yanmış gibi gözlerini kıstı. Bir süre sonra babama, "Marifetin oğluna geçmesine memnun olduğunu biliyorum," dedi. Bunu söyleyebilmesi için cesaretini toplaması gerekmişti.

"Benim hiç kuşkum olmamıştı ki," diye cevap verdi Canoc. Bunu hem annemi, hem de beni rahatlatmak için söylemişti, ama ikimizin de pek rahatlayabildiğini sanmıyorum.

O gece, yaşımın müsaade ettiği kadar uyanık kaldım; engereği gördüğüm zaman olanları tekrar tekrar aklımdan geçiriyordum ve gittikçe zihnim bulanıyor, daha çok canım sıkılıyordu. Sonunda uykuya dalınca karmakarışık, kötü rüyalar gördüm ve çok erken uyandım. Kalkıp ahıra indim. İlk kez oraya babamdan önce gitmiştim; ama çok geçmeden esneyerek, uykulu gözlerini ovuşturarak babam da çıkageldi. "Merhaba Orrec," dedi.

"Baba," dedim, "ben senle... Yılan hakkında."

Başını biraz yana yatırdı.

"Elimi ve gözümü kullandığımı biliyorum. Ama onu öldürdüğümü zannetmiyorum. İradem... Bir farklılık yoktu. Diğer zamanlarla aynıydı." Boğazımda ve gözlerimin arkasında canımı yakan bir baskı hissetmeye başladım.

"Alloc'un yaptığını düşünmüyorsun, değil mi?" dedi babam. "Onda bizim marifetimiz yok."

"Ama sen... Sen çarptın onu..."

"Ben gördüğümde çözülmüştü," dedi babam bir gün önce de söylemiş olduğu gibi, ama konuşurken sesinden ve gözlerinden bir rahatsızlık, bir soru, bir kuşku titreşimi geçti. Düşündü. Ahır kapısından girerken uykuyla yumuşamış olan yüzüne bir sertlik gelip oturmuştu.

"Yılanı çarptım, doğru," dedi. "Ama senden sonra. Önce senin çarptığından eminim. Üstelik seri, güçlü bir el ve nazarla."

"İyi ama gücümü kullandığımı ne zaman anlayacağım eğer... eğer deneyip yapamadığım zamanlardan farklı bir şey hissetmeyeceksem?"

Bu onu susturmuştu. Oracıkta kaşlarını çatıp düşünmeye başladı. Sonunda, adeta tereddütle, "Marifeti denemek ister misin Orrec, şimdi... küçük bir şey üzerinde... şuradaki yabani ot üzerinde?" dedi, ahır kapısının yanında avlunun taşları arasında duran küçük bir öbek karahindibayı işaret ederek.

Karahindibalara baktım. Gözlerim doldu, gözyaşlarımı tutamıyordum. Ellerimle yüzümü kapatarak ağlamaya başladım. "İstemiyorum,

istemiyorum!" diye bağırdım. "Yapamam, yapamam, yapmak istemiyorum!"

Yanıma gelip diz çöktü ve kolunu omzuma attı. Ağlamama izin verdi.

"Zararı yok canım oğlum," dedi ben biraz sakinleşince. "Zararı yok. Bu ağır bir yük." Sonra da yüzümü yıkamaya yolladı.

Ondan sonra, daha doğrusu bir süre daha marifetten söz etmedik.

6

BU OLAYDAN SONRA Alloc'u da yanımıza alıp birkaç gün boyunca, duvarımızdaki her taşın yerini avucumuzun içi gibi bildiğimizi ve yerinden oynayacak olursa haberimiz olacağını diğer taraftaki çobanların iyice anlaması için güneybatı koyun otlakları boyunca uzanan çitimizi onarmaya ve inşa etmeye gittik. İşimizin üçüncü veya dördüncü gününde Küçük Yar'ın aşağısındaki çayırlardan bize doğru bir grup atlı gelmeye başladı; bu toprak eskiden Cordemant arazisiydi ama artık Drummant olmuştu. Koyunlar boğuk boğuk meleşerek atlıların önünden kaçıştılar. Adamlar atlarını doğrudan bize sürdüler, tepe düzleştikçe hızları arttı. Kapalı, puslu bir gündü. Ara sıra tepelerden gelip serpiştiren ince yağmurla sınlsıklam, ıslak ve çamurlu taşlarla uğraşmaktan da leş gibi olmuştuk.

"Taş hakkı için, yaşlı engerek bizzat gelmiş," diye mırıldandı Alloc. Babam bir bakışta onu susturdu ve atlarını eşkin sürerek duvara yaklaşanlarla sakin, duru bir sesle konuştu: "Gününüz hayırlı olsun Brantor Ogge."

Üçümüz de atlarını hayranlıkla süzdük, çünkü çok güzel hayvanlardı. Brantor, kendi cüssesinin altında fazla narin görünen balrengi nefis bir kısrağa binmişti. Ogge Drum altmış yaşlarında, fıçı gibi kalın belli, boğa enseli bir adamdı. Keçeden değil, ince yünden siyah bir etek ve palto giymişti, atının dizginleri gümüş kakmaydı. Çıplak baldırları kaslıydı. Daha çok baldırlarını görüyor, yüzüne pek bakmıyordum, çünkü onunla göz göze gelmek istemiyordum. Bütün hayatım boyunca Brantor Ogge hakkında kötü şeyler duymuştum; ayrıca atını böyle dosdoğru üstümüze sürmesi, duvara kısa bir mesafe kala dizginlere aniden asılışı insanın içini pek rahatlatmıyordu.

"Koyunların çitini mi tamir ediyorsun Caspro?" dedi gür, beklenmedik bir sıcaklık ve neşe yüklü sesle. "İyi iş çıkartmışsın hani. Kuru taş döşemekte becerikli birkaç adamım var. Sana yardım etsinler diye yollayayım onları."

"Bugün işimizi bitiriyoruz, sağ olasın," dedi Canoc.

"Ben yine de adamları yollayayım. Çitlerin iki tarafı vardır, değil mi?"

"Öyle," dedi babam. Yumuşak bir sesle konuşuyordu ama yüzü elindeki taş kadar sertti.

"Bu delikanlılardan biri oğlunmuş, öyle mi?" dedi Ogge, Alloc ile beni süzerek. Hakareti kurnazcaydı. Canoc'un oğlunun yirmi yaşında bir adam değil, küçük bir oğlan olduğunu mutlaka biliyordu. İma ettiği şey bir Caspro oğlunu, bir Caspro toprak kölesinden ayırt etmenin mümkün olmadığıydı: Ya da biz üçümüz öyle algıladık.

"Öyle," dedi babam, ama ne ismimi söyledi, ne beni takdim etti, ne de bana baktı.

"Artık topraklarımız sınırdaş oldu," dedi Ogge, "seninle hanımını bize, Drummant'a davet edecektim. Bir iki güne kadar evinize gelecek olsam, orada olur musun?"

"Olurum," dedi Canoc. "Başımızın üstünde yerin var."

"Güzel, güzel. Uğrayacağım." Ogge elini umursamaz, cana yakın bir hareketle kaldırarak selam verdi, kısrağının başını çevirdi ve peşinde küçük grubuyla duvar boyunca hızlıca uzaklaştı.

"Ah," dedi Alloc iç çekerek, "ne tatlı bir sarı kısraktı o." O da en az babam kadar atlara meraklıydı; ikisi de atlarımızın durumunu iyileştirmeyi çok istiyor, bu konuda planlar yapıyorlardı. "Bir iki yıl içinde bizim Damgalı'yı şu kısrağa bir bindirebilsek, ne güzel bir tay alırdık!"

"Ve ne kadar kıymetli olurdu," dedi Canoc sertçe.

O günden sonra gergin ve genellikle somurtkan oldu. Anneme Ogge'nin gelişine hazırlıklı olmasını söyledi ve tabii ki annem de dediğini yaptı. Sonra beklediler. Canoc Taş Ev'den pek uzaklaşmıyor, annemin Ogge'yi tek başına ağırlamasını istemiyordu. Ogge'nin gelmesi yarım ayı buldu.

Maiyeti aynıydı, kendi arazisindeki diğer soylardan ve kendi soyundan adamlar; hiç kadın yoktu. Katı gururuyla babam bunu da bir hakaret addetmişti. Görmezden gelemedi. "Eşinizin sizle gelmemesine üzüldüm," dedi. Bunun üzerine Ogge karısının ev işlerinden başını kaldıramadığını ve son zamanlarda biraz rahatsız olduğunu söyleyerek özür diledi. "Ama sizleri Drummant'ta ağırlamak için can atıyor," dedi Melle'ye dönerek.

"Eski günlerde araziler arasında daha çok seyahat edilir, daha çok ziyaretler yapılırdı. Dağların o eski dostluk âdetlerini kaybettik. Herhalde aşağıda, insanın etrafındaki komşularının, nasıl derler, leşe konmuş kargalar kadar çok olduğu şehirlerde durum farklıdır."

"Çok farklı," dedi annem yumuşak başlılıkla; hep bastırılmış bir tehdit barındırıyormuş hissi veren Ogge'nin gür sesi, iri yarı cüssesi karşısında ufalarak.

"Bu da geçen gün gördüğüm oğlun olmalı," dedi aniden bana dönerek. "Caddard mıydı ismi?"

"Orrec," dedi annem, başımla bir hareket yapmayı becersem de benden ses çıkmayınca.

"Kaldır başını bakalım Orrec, yüzünü bir görelim," dedi gür ses. "Drum nazarından mı korkuyorsun yoksa?" Yine güldü.

Kalbim yerinden çıkıp da beni boğacakmış gibi çarpıyordu ama başımı kaldırıp, tepemde asılı duran koca surata bakabildim. Ogge'nin ağır, sarkık göz kapakları altından gözleri belli belirsiz görünüyordu. O kırışıklar ve kesecikler arasında bir yılanın gözleri kadar sabit ve boş bakıyordu.

"Duyduğuma göre marifetini göstermişsin." Babama baktı.

Tabii ki Alloc bizim arazideki herkese engereği anlatmıştı; kimsenin en yakın akrabasından başka kimseyle konuşmadığı, hatta onlarla bile nadiren konuştuğu dağlarda lafların bu kadar hızlı yayılmasına hayret etmemek elde değildi.

"Gösterdi," dedi Canoc, Ogge'ye değil bana bakarak.

"Yani her şeye rağmen soyun yürümüş," dedi Ogge. O kadar sıcak, o kadar tebrik eder bir edayla konuşmuştu ki, onun utanmazca anneme hakaret etmek istediğine inanamadım. "Çözmek... bak bu marifeti görmek isterdim! Bizde, Drummant'ta Caspro soyundan sadece kadınlar var, biliyorsunuz ya. Tabii onlar da marifeti taşıyorlar ama gösteremiyorlar. Bizim genç Orrec bize bir gösteriverir belki de. İster misin, oğlum?" Gür ses nazik ve ısrarcıydı. Reddetmek mümkün değildi. Ben bir şey söylemedim, ama nezaketen bir tepki vermem gerekiyordu. Başımla onayladım.

"Güzel, o zaman sen gelmeden birkaç yılan toplamamız gerekecek ha? Ya da belki istersen bizim eski samanlıktaki sıçanların ve kedi yavrularının bir kısmını temizlersin. Marifetin devam ettiğini öğrendiğime sevindim doğrusu," -bunu babama hitaben aynı gümbürtülü nezaketle söylemişti- "çünkü benim kız torunlardan biriyle, en küçük oğlumun kızıyla ilgili bazı

düşüncelerim vardı, Drummant'a geldiğinizde konuşabiliriz." Ayağa kalktı. "Eh artık benim öyle anlattıkları gibi bir canavar olmadığımı görmüşsünüzdür." Bu annemeydi. "Mayısta, yollar kuruduğunda ziyarette bulunma şerefini bize bağışlarsınız değil mi?"

"Büyük bir memnuniyetle beyim," dedi Melle, o da ayağa kalkmış, parmak uçları birbirine geçecek şekilde kavuşturduğu ellerinin üzerine başını eğmişti, bu ovalıların saygı ifade eden bir hareketiydi, bize tamamıyla yabancı bir şey.

Ogge ona bakakaldı. Sanki bu hareket annemi görmesini sağlamıştı. Bundan önce hiçbirimize tam manasıyla bakmamıştı. Annem oracıkta saygılı ve ilgisiz duruyordu. Güzelliği, kemiklerinin narinliği, kıvraklığı, incelikli gücü yüzünden dağ kadınlarının hiçbirine benzemiyordu. Ogge'nin ablak yüzünün değiştiğini gördüm, anlayamadığım bir hisle gittikçe ağırlaştı - hayret miydi, kıskançlık mı, açlık mı, nefret mi?

Annemin kurduğu sofraya çoktan oturmuş refakatçilerine seslendi. Avludaki atlarına binip hep birlikte tangır tungur ayrıldılar. Annem ziyafetten arta kalanlara baktı. "İyi yediler," dedi ev sahibelerinin o gururuyla, ama biraz da esefle, çünkü büyük bir dikkat ve emekle hazırladığı o leziz yemeklerden bize bir şey kalmamıştı.

"Leşe konmuş kargalar gibi," dedi Canoc kuru bir alayla.

Annem hafif bir kahkaha attı. "Hiç siyasetçi gibi değil."

"Ne olduğunu bilmiyorum. Ya da niye geldiğini."

"Orrec için gelmiş gibi."

Babam bana baktı ama ben kıpırdamadan olduğum yerde kaldım, söylenecekleri duymaya kararlıydım.

"Belki," dedi babam. Belli ki konuşmayı en azından benim ortalıklarda olmayacağım bir zamana kaydırmaya çalışıyordu.

Annem o tür şeylerden kaçınma ihtiyacı duymuyordu. "Söz kesmekten mi bahsediyordu?"

"Kızın yaşı gelmiş olmalı."

"Orrec daha on dört yaşında bile değil."

"Kız biraz daha küçüktür. On iki veya on üç. Ama anne tarafından bir Caspro anlaşılan."

"Yani iki çocuk sözlenecek öyle mi?"

"Olmayacak şey değil," dedi Canoc, dili biraz dolaşarak. "Bu sadece bir söz olacak. Evlilik yıllar sonra."

"Ama böyle şeyler için daha çok küçükler."

"Bazı şeylerin önceden kararlaştırılıp, emniyet altına alınması daha iyidir. Evliliklere bağlı çok fazla şey vardır."

"Bunları dinlemeyeceğim," dedi annem sessizce, başını sallayarak. Annemin ses tonu küstahça çıkmıyordu ama karşı fikirde olduğunu da pek öyle sıkça beyan eden biri değildi ve bu hal zaten gergin olan babama, normalde söyletmeyeceği şeyleri söyletmiş olmalı.

"Drum'ın ne istediğini bilmiyorum, ama eğer söz kesilmesini öneriyorsa bu cömertçe ve üzerinde düşünmemiz gereken bir teklif. Batı'da Caspro soyundan gelen başka kız yok." Canoc bana baktı ve elimde olmadan onun taylara ve yavru kısraklara nasıl baktığı geldi aklıma, hani o aynı düşünceli, tartan bakış, sonunda nasıl bir şey olacak diye anlamaya çalışan. Sonra döndü ve "Ben sadece onun bunu niye önerdiğini merak ediyorum. Belki bunu bir çeşit bedel olarak yapıyordur," dedi.

Melle ona dik dik baktı.

Ne kastettiğini anlamam için düşünmem gerekmişti. Soyunu bozmadan devam ettirebilmek için evlenebileceği üç kadını da elinden alarak onu soyu olmayan bir eş bulmaya zorlamanın bedelinden mi söz ediyordu?

Annem kızarmaya başladı; onu hiç görmediğim kadar kızardı, öyle ki teninin o berrak kahverengisi kış akşamları kadar koyu bir renk aldı. Dikkatle, "Sen bir... bedel mi bekliyordun?" dedi.

Canoc istedi mi bir taş kadar sert olabiliyordu. "Bu adil olurdu," dedi. "Bazı şeyleri tamir ederdi." Odayı arşınlamaya başladı. "Daredan yaşlı bir kadın değildi. Sebbo Drum'a bu kızı veremeyecek kadar yaşlı değildi." Yeniden bize doğru geldi, gözlerini yere dikmiş düşünüyordu. "Bu teklifi düşünmemiz lazım, eğer teklif ederse yani. Drum kötü bir düşman. İyi bir dost olabilir. Eğer teklif ettiği şey dostluksa, bunu kabul etmeliyiz. Ayrıca Orrec'in talihi umduğumdan daha iyi olabilir."

Melle hiçbir şey söylemedi. İtirazını dile getirmişti ve söyleyecek başka bir şey yoktu. Çocukların sözlenmesi onun için yeni ve tatsız bir şeyse bile, insanın çocuğu için iyi bir evlilik ayarlamasına, evliliğin ekonomik ve sosyal çıkarlar için kullanılmasına o da aşinaydı. Üstelik, araziler arasındaki bu tarz hısımlıklar ve hasımlıklar konusunda olduğu kadar, soyun devam etmesi konusunda da babamın bilgi ve takdirine güvenmesi gereken bir yabancı, bir dışarlıklıydı.

Ama benim de diyeceğim vardı; annem orada, benden yana olduğu için konuştum. "Ama eğer Drummant'taki o kızla sözlenirsem," dedim, "Gry'a ne olacak?"

Canoc ile Melle birlikte dönüp bana baktılar.

"Ne olmuş Gry'a?" dedi Canoc, kendisine hiç yakışmayan bir şekilde aptal numarası yaparak.

"Eğer Gry ile ben sözlenmek istersek."

"Daha çok küçüksünüz!" diye patladı annem ve sonra lafın nereye varabileceğini fark etti.

Babam bir süre sessiz kaldı. "Ternoc ile bunu konuştuk," dedi babam, sebatla, ağır ağır, tane tane konuşarak. "Gry büyük bir soydan geliyor ve marifeti çok güçlü. Annesi onun Cordemant' tan Annren Barre ile sözlenmesini ve soyunu devam ettirmesini istiyor. Kararlaştırılan bir şey yok aslında. Ama Drummant'taki bu kız bizim soyumuzdan Orrec. Bu benim, senin ve insanlarımız için çok büyük bir önem taşıyor. Sırt çeviremeyeceğimiz bir fırsat geçecek elimize. Drum artık komşumuz, akrabalıklar dostluklar yaratır."

"Roddmant ile biz *her zaman* dosttuk," diye direttim.

"Bunu hafife almıyorum." Az önceki kararlı sözlerine ters düşen bir tereddütle dağılmış sofraya baktı. "Şimdilik bunları bir yana bırakalım," dedi sonunda. "Drum öylesine konuşmuş olabilir. Öyle esip gürler o. Mayısta oraya gider, ne olup bittiğini görürüz. Belki de ben onu yanlış anlamışımdır."

"Kaba bir adam ama dost olmaya çalışıyor gibiydi," dedi Melle. "Kaba", sert bir sözdü ona göre. Demek ki annem onu hiç sevmemişti. Ama hissettiği güvensizlik ona hiç de doğal gelmiyor, rahatsız ediyordu. İyi niyetin olmadığı yerde iyi niyet görmeye çalışarak çoğu durumda onu kendisi yaratırdı. Ev halkı onunla ve onun için canı gönülden çalışırdı; en suratsız çiftçiler bile onunla içtenlikle konuşurdu, yaşlı ve ketum toprak kölesi kadınlar kardeşleriyle konuşurcasına açarlardı ona sıkıntılarını.

Bu ziyaret hakkında Gry'la konuşmak için sabırsızlanıyordum. Ogge'nin kaprisi uğruna beklerken evden uzaklaşmama pek izin vermemişlerdi, ama genelde işler bittikten sonra istediğim her yere gitmekte özgür olurdum; o yüzden ertesi gün akşamüstü anneme atla Roddmant'a gideceğimi söyledim. Bana o billur gözleriyle baktı, ben kızardım ama bir şey söylemedi. Babama kızıl tayı alıp alamayacağımı sordum. Onunla konuşurken olağandışı bir özgüven duyuyordum. Soyumuzun marifetini sergilediğime tanık olmuş, müstakbel bir damat olarak benden söz edildiğini duymuştu. Ben on üç yaşında bir adam değil de on üç yaşında bir çocukkenki tavrının değişmesine, tayın hayvanları ürkütmesine müsaade etmememi,

koşturduktan sonra yürütmemi hatırlatmaksızın taya binebileceğimi söylemesine de hiç şaşırmadım.

7

GERÇEK BİR ADAM GİBİ ihtiyatla ve kendi önemimi hissederek yola koyuldum. Damgalı adını verdiğimiz tayın çok hoş, zıplar gibi bir gidişi vardı. Uzun Çayırlar'ın açık yamaçlarında alçaktan uçan bir kuş misali ilerliyordu. Kendisine bakan büyükbaş hayvanlara aldırmıyordu; sanki o da benim yeni otoriteme saygı duyarmış gibi kusursuz davranıyordu. Eşkin giderek Roddmant Taş Evi'ne vardığımızda ikimizden de pek memnundum. Ben terini soğutmak için Damgalı'yı yavaşça avluda dolaştırırken bir kız koşarak gidip Gry'a geldiğimi haber verdi. Damgalı o kadar yüksek, o kadar haşmetli bir attı ki üzerindeki insanın da kendisini büyük ve takdire değer hissetmesine neden oluyordu. Gry bizi karşılamak için neşeyle avluya koşarken ben bir tavus kuşu gibi kasıla kasıla yürüyordum. Tay elbette Gry'ın marifetine cevap verdi: Kulaklarını öne uzattı, ona doğru bir adım atıp koca alnıyla Gry'ın alnını itti ve büyük bir ilgiyle baktı ona. Gry da bu selamlamaya ciddiyetle karşılık verdi, yelesini okşadı, nazikçe burun deliklerine üfledi ve ona mahlukat konuşması dediği yumuşak seslerle bir şeyler söyledi. Söylediği şeyler bana bir şey ifade etmemişti ama Gry'ın yüzü bir tebessümle ışıldıyordu.

"Teri soğusun da şelaleye gidelim," dedim; böylece Damgalı ahırdaki bölmelerden birine yerleştirilip önüne bir tutam saman ve bir avuç yulaf konduktan sonra Gry'la birlikte küçük vadiden yukarı tırmanmaya başladık. Değirmen deresinin bir mil kadar yukarısında, dereyi besleyen iki kaynak karanlık, dar bir yarıkta birleşiyor ve bir kayadan diğerine sıçrayarak sonunda derin bir havuzda toplanıyordu. Dökülüp duran suyun serin ve kesilmeyen esintisiyle yabani hanımelleriyle kara söğüt çalıları eğilip eğilip kalkıyordu. Çalıların içine saklanmış bir kuş üç farklı tonda ötüyordu ve

havuzun kenarına bir ardıçkuşu yuva yapmıştı. Oraya varınca, suyun içinde yürümeye başladık, sonra şelalenin altına daldık, kayalara tırmandık, yüzdük, yuvarlandık, bağırdık ve sonunda güneşin vurduğu yüksek ve geniş bir kaya çıkıntısına tırmandık. Kurumak için buraya uzandık. Baharın ilk günlerinden biriydi, hava pek sıcak sayılmazdı ve su da çok soğuktu, ama biz su samurları gibiydik, soğuğu pek hissetmiyorduk.

Bu kaya çıkıntısına bir isim vermemiştik ama burası yıllardır bizim sohbet yerimizdi.

Bir süre olduğumuz yerde, güneşin altında nefes nefese, sırılsıklam yattık. Ama ben ağzımdaki baklayı çıkartmak istiyordum ve çok geçmeden anlatmaya başladım. "Dün Brantor Ogge Drum bize geldi," dedim Gry'a.

"Onu bir kez görmüştüm," dedi kız. "Annem beni oradaki ava götürdüğünde. Sanki koca bir fıçı yutmuş gibi görünüyor."

"Güçlü bir adam," dedim kibirle. Ogge'nin görkemini kavramasını istiyordum ki onun damadı olma şansımdan feragat etmemi adam gibi takdir etsin. Gerçi ona daha bir şey anlatmamıştım. Şimdi söyleme zamanı gelip çatınca, söylemek zor gelmişti.

Sıcak, pürüzsüz kaya üzerine iki sıska kertenkele misali yüzükoyun uzanmıştık. Gry'ın sevdiği gibi sessizce konuşabilelim diye başlarımız birbirine yakındı. Öyle gizli saklı şeylerden hoşlanmaz, bir vaşak gibi çığlıklar atardı ama hafif sesle konuşmayı severdi.

"Mayısta bizi Drummant'a çağırdı."

Tepki yok.

"Benim torunuyla tanışmamı istediğini söyledi. O kız da anne tarafından Caspro imiş." Sesimde babamın sesinin yankısını duymuştum.

Gry belli belirsiz bir ses çıkardı ve uzun süre bir şey söylemedi. Gözleri kapalıydı. Benim gördüğüm tarafında karman çorman ıslak saçı yüzüne saçılmıştı, yüzünün diğer tarafı da taşa yaslanmıştı. Uyuyacak sandım.

"Peki sen kabul ettin mi?" diye mırıldandı.

"Torunla tanışmayı mı? Tabii ki."

"Nişanlanmayı," dedi, gözleri hâlâ kapalı.

"Hayır!" dedim, kızgın ama tereddütle.

"Emin misin?"

Bir an duraksadıktan sonra, "Evet," dedim, daha sakin ama daha kendimden emin bir halde.

"Annem beni nişanlamak istiyor," dedi Gry. Başını çevirdi, çenesini kayaya dayayıp doğrudan önüne baktı.

"Cordemant'tan Annren Barre ile," dedim, bunu biliyor olmaktan memnun bir halde. Ama bu durum Gry'ı pek memnun etmedi. Herkesin onun hakkında konuşuyor olduğunu bilmekten hiç hoşlanmazdı. Görünmeden yaşamak isterdi, kara söğütlerdeki kuş gibi. Hiçbir şey söylemedi. Kendimi salak gibi hissettim. Özür mahiyetinde, "Babamla baban bu konuda konuşmuş," dedim. Yine bir şey söylemedi. O bana sormuştu, niye ben ona sormayacaktım? Ama sorması zordu. Sonunda kendimi zorladım. "Kabul ettin mi?"

"Bilmiyorum," diye mırıldandı kapalı dişleri arasından, çenesini taşa dayamış, bakışlarını dosdoğru ileri dikmişti.

Al işte, benim onun sorusuna o kadar büyük bir sadakatle "hayır" dememe ne güzel karşılık vermişti. Ben Gry için Drum'ın torunundan vazgeçmeye hazırdım da, o benim için bu Annren Barre'dan vazgeçmeye gönüllü değil miydi? Bu beni çok incitti. Patladım, "Ben de hep diyordum ki..." Sonra durdum.

"Ben de öyle," diye mırıldandı Gry. Bir süre sonra o kadar alçak sesle konuştu ki söylediklerini şelalenin gürültüsünden zar zor duyabildim. "Anneme on beş yaşına gelinceye kadar beni nişanlayamayacaklarını söyledim. Hiç kimseyle. Babam kabul etti. Annem çok kızgın."

Aniden sırtüstü döndü, gökyüzüne bakarak yatmaya devam etti. Ben de aynısını yaptım. Ellerimiz kayanın üzerinde birbirine yakındı, ama değmiyorlardı.

"On beş yaşına gelince," dedim.

"On beş yaşımıza gelince," dedi.

Uzun süre başka bir şey söylemedik.

Güneşin altına yatmış, üzerimde parıldayan günışığı gibi, altımdaki kayanın gücü gibi bir mutluluk hissediyordum içimde.

"Kuşa seslensene," diye mırıldandım.

Üç farklı tonda ıslık çaldı ve altımızda başlarını sallayan çalılardan hemen tatlı bir cevap geldi. Bir dakika kadar sonra kuş yeniden seslendi ama Gry cevap vermedi.

İstese kuşu çağırıp parmağına tünetirdi ama yapmadı. Geçen yıl tüm gücünü kazanmaya başladığında onun marifetiyle oynanabilecek tüm oyunları oynamıştık. Beni ormanda açık bir yerde bekletirdi; ben ne göreceğimi bilmeden, bir avcı gibi gergin, tetikte beklerken, bir ceylan ile yavruları açıklığın kenarında beliriverirdi; her seferinde gafil avlanırdım. Kimi zaman da bir tilki kokusu alıp etrafıma bakınır, biraz sonra üç dört

metre kadar uzakta, kuyruğunu zarifçe patileri etrafına dolamış, bir ev kedisi gibi uslu uslu oturan tilkiyi görürdüm. Bir keresinde başımdaki ve kolumdaki tüyleri diken diken eden keskin bir koku almış ve açıklığın öbür yanında ortaya çıkan bir ayının bana bakmadan ağır ağır, yumuşak adımlarla ilerleyip yeniden ormanın içinde kaybolduğunu görmüştüm. Gry hemen açıklığa gelerek mahcup bir tebessümle, "Beğendin mi?" derdi. Ayı meselesinde, bir kerenin yeterli olduğunu itiraf etmiştim. Gry ise sadece, "Airn Dağı' nın batısında yaşıyor. Taşkın Deresi'ni izleyerek buraya balık avlamaya inmiş," demişti.

Havada süzülen atmacaları çağırabilir, şelalelerin havuzundaki bir alabalığı havaya sıçratabilirdi. Bir arı oğulunu, arıcının istediği yere yönlendirebilirdi. Bir keresinde yaramazlığı tutmuş, bulut halindeki tatarcıkları Kızıl Kurgan'ın altındaki bataklıklar boyunca bir çobanın peşine takmıştı. Kurganın tepesine saklanarak zavallı adamın sineklere vurmasını, sıçramasını, kollarını pervane gibi döndürmesini, kaçmak için deliler gibi kendini oradan oraya atmasını kıkırdayarak, kalpsizce kahkahalarla gözlerimizden yaşlar gelerek seyretmiştik.

Ama o zamanlar çocuktuk.

Şimdi, parlak gökyüzünü, başını sallayıp duran yapraklardan sıçrayan suları seyretmek için, altımızda ılık kaya, tepemizde sıcak güneşle yan yana uzanmışken, Gry'a birden fazla şey söylemek için gelmiş olduğum düşüncesi o huzur dolu mutluluğumun içinden geçip usulca aklıma yerleşti. Sözlenmelerden konuşmuştuk. Ama artık gücümün gelmiş olmasından ikimiz de söz etmemiştik.

O olayın üstünden yarım aydan çok zaman geçmişti. Bu süre zarfında Gry'ı hiç görmemiştim; önce Alloc ve babamla birlikte koyun çitlerini onarmaya gittiğim için, sonra da Ogge'nin ziyaretini evde beklemek zorunda olduğumuz için. Ogge engereği duymuşsa, Gry'ın da duymuş olduğuna şüphe yoktu. Yine de bir şey söylememişti. Ben de bir şey söylememiştim.

Benim konuşmamı bekliyor herhalde, diye düşündüm. Sonra belki de gücümü göstermemi bekliyordur, diye geçirdim içimden. Onun son derece basit ve kolay bir şekilde kuşa ıslık çalması gibi, benim de gücümü göstermemi bekliyor olabilirdi. Ben bunu yapamam, diye düşündüm; içimdeki bütün sıcaklık çekildi, huzurum kaçtı. Niye yapmak zorundaymışım? Niye bir şeyi öldürmek, zarar vermek, mahvetmek zorundaymışım? Benim marifetim neden bu? Yapmayacağım,

yapmayacağım!.. Bütün yapman gereken bir düğümü çözmek, dedi içimdeki daha sakin bir ses. Bırak Gry bir parça kurdeleye sıkı bir düğüm atsın, sonra sen bir bakışta bunu çöz. Marifeti olan herkes bunu yapabilir. Alloc bile yapabiliyor. Ama içimdeki hiddetli ses yine devreye girdi: "Yapmayacağım, yapmak istemiyorum, yapmayacağım."

Doğrulup oturdum ve başımı ellerimin arasına aldım.

Gry da doğruldu. İnce kahverengi bacağında neredeyse iyileşmiş olan bir yarayı kaşıdı ve bir dakika kadar ince kahverengi ayak parmaklarını yelpaze gibi açtı. Kendi ani korku ve hiddetime gömülmüş olmama rağmen, bana bir şey söylemek istediğini, konuşmak için hazırlandığını fark ettim.

"Son seferinde annemle birlikte Cordemant'a gittim," dedi.

"O zaman gördün onu yani."

"Kimi?"

"Şu Annren'i."

"Ha, onu daha önce de görmüştüm," dedi, meseleyi hiç umursamayarak. "Büyük bir av içindi. İri geyikler. Sürüyü Airn tarafından Renny'ye indirmemizi istediler. Altı tane okçuları vardı. Annem gitmemi istedi. Geyikleri benim çağırmamı istedi. Ben istemedim. Ama annem buna mecbur olduğumu söyledi. Eğer kullanmazsam insanların marifetim olduğuna inanmayacaklarını söyledi. Ben atları terbiye etmeyi tercih ettiğimi söyledim. Herkesin atları terbiye edebileceğini ama geyikler konusunda bize ihtiyaçları olduğunu söyledi. İhtiyaç duyulduğunda marifetini esirgeyemezsin, dedi. Ben de ava gittim. Geyikleri çağırdım." Sanki geyiğin havadan ona doğru, tünediğimiz bu çıkıntıya doğru gelişini seyrediyordu. Derin bir iç çekti. "Geldiler... Okçular beşini vurdu. Üç genç erkek, bir yaşlı erkek ve dişi. Ayrılmadan evvel bize bir sürü et ve armağan verdiler... bir fıçı ballı içki, yün ve dokuma şeyler. Bana çok güzel bir şal verdiler. Sana gösteririm. Annem avdan pek memnun kaldı. Bize bir de bıçak verdiler. Çok güzel. Gümüş kakmalı geyik boynuzundan sapı var. Babam bunun eski bir savaş hançeri olduğunu söylüyor. Onu şaka olsun diye babama yolladılar. Hanno Corde, 'Siz bize ihtiyacımız olanı verdiniz, biz size ihtiyacınız olmayanı veriyoruz!' dedi. Ama babam bıçağı seviyor." Dizlerini toplayıp kollarıyla sardı ve yeniden içini çekti, mutsuzca değil de, bir şey canını sıkıyormuş gibi.

Bu öyküyü bana niye anlattığını anlamadım. Belirli bir nedene ihtiyacı olduğundan değil; birbirimize başımızdan geçen her şeyi anlatırdık zaten, düşündüğümüz her şeyi de anlatırdık. Hava atmıyordu, hiç hava atmaz.

Geyik avının ona ne ifade ettiğini bilemiyordum; memnun muydu, gurur duyuyor muydu, duymuyor muydu. Belki Gry kendisi de bilmiyordu ve anlamak için bu hikâyeyi anlatmıştı. Belki de kendi hikâyesini anlatmakla benim hikâyemi, benim zaferimi anlatmamı sağlamak istiyordu. Ama ben anlatamazdım.

"Çağırdığın zaman," dedim ve durdum.

Gry bekledi.

"Hissi neye benziyor?"

"Bilmiyorum." Sorumu anlamamıştı; ben bile pek anlamamıştım.

"Marifetin ilk işe yaradığında," dedim, başka bir yol izlemeye çalışarak, "bunu anlamış mıydın? Yani işe yaradığında, yaramadığı zamanlardan farklı mıydı?"

"Ha," dedi. "Evet." Ama o kadar.

Ben bekledim.

"Yani işe yarıyor işte," dedi. Kaşlarını çattı, ayak parmaklarını oynattı, düşündü ve sonunda, "Bu senin marifetinden farklı Orrec. Senin kullanman gereken gözün ve..." dedi.

Tereddüt edince ben onun yerine söyleyiverdim: "Göz, el, söz ve irade."

"Evet. Ama çağırırken hayvanın nerede olduğunu bulman gerek, onun hakkında düşünmelisin; aslında tabii ki hepsi farklıdır ama benimki uzanmak gibi bir şey, daha doğrusu yüksek sesle çağırmak gibi. Sadece elini ya da sesini kullanmıyorsun, çoğu zaman."

"Ama işe yaradığı zaman anlıyorsun, değil mi?"

"Evet. Çünkü orada oluyorlar. Nerede olduklarını biliyorsun. Bunu hissediyor insan. Hem cevap da veriyorlar. İstersen geliyorlar... Seninle onlar arasında bir hat varmış gibi. Buradan uzanan bir ip, bir kordon gibi," göğüs kafesine dokundu, "onlarla aranda. Uzanmış. Tıpkı kemandaki bir tel gibi... anlıyorsun değil mi? Tele dokununca ses verir ya?" Ona boş boş bakmış olmalıyım. Başını salladı. "Bu konuda konuşması zor!"

"Ama yaptığın zaman yaptığını biliyorsun."

"Ha, tabii canım. Bazen çağırmadan önce bile aramızdaki bağı hissedebiliyorum. Sadece yeterince gergin olmuyor. Yani akordu yapılmamış gibi oluyor."

Ben kamburumu çıkarmış, umudumu kesmiş oturuyordum. Engerek hakkında bir şeyler söylemeye çalıştım. Ağzımdan tek söz çıkmadı.

Gry, "Engereği öldürmek neye benziyordu," dedi. Son derece basit bir şekilde sessizliğimden kurtarmıştı beni.

Bunu kabul edemedim. Konuşmaya başlayınca gözyaşlarına boğuldum. Sadece bir an için. Gözyaşları beni kızdırdı, utandırdı. "Hiçbir şeye benzemiyordu," dedim. "Sadece... sadece hiç. Kolay. Herkes bu konuyu büyütüp duruyor. Salakça bir şey bu!"

Ayağa kalkıp kaya çıkıntısının ucuna kadar yürüdüm, ellerimi dizlerimin üzerine koyup şelalenin altındaki havuza bakmak için iyice sarktım. Cüretkâr, cesaret isteyen, delidolu bir şeyler yapmak istiyordum. "Haydi kalk!" dedim dönerek. "Havuza kadar yarışalım!" Gry bir sincap çevikliğiyle kalkmış, kayadan inmeye başlamıştı bile. Yarışı ben kazandım ama bunu yapayım derken her iki dizimin de derisini sıyırdım.

*

Damgalı'yı güneşin altında parlayan tepelerden eve götürdüm, terini soğutmak için yürüttüm, kuruladım, taradım, suladım, yemledim ve Demirkırı'nı hafif hafif kişner bir halde ahırdaki bölmesinde bıraktıktan sonra her adam gibi, sorumluluklarını yerine getirmiş olmanın bilinciyle eve girdim. Babam bir şey söylemedi, bu da olması gerektiği gibiydi: Yapılması icap eden şeyleri zaten yapmış olduğumu varsayıyordu. Akşam yemeğinden sonra annem bize Bendraman halkının, baştan sona çok iyi bildiği destanını, *Chamhan*'ın hikâyesini anlattı. Kahraman Hamneda'nın iblislerin şehrine düzenlediği akını, ifrit krala yenilişini, viran topraklara kaçışını anlattı. Babam da en az benim kadar dikkatle dinliyordu. Bu akşamı son akşam olarak hatırlarım - güzel günlerin sonu mu desem? Çocukluğumun sonu mu? Orada neyin bittiğini bilmiyorum ama ertesi sabah farklı bir dünyaya uyandım.

"Benimle dışarı gel Orrec," dedi babam sabahın ilerleyen vakitlerinde; ben de birlikte ata bineceğiz zannettim, ama evin görüş menzilinden çıkıncaya, Dişbudak Deresi'nin ıssız ve otlu bataklığına varıncaya kadar birlikte yürüdük. Yürürken hiç konuşmadı. Nihayet durduğumuzda ise, "Bana marifetini göster Orrec," dedi.

Babama itaat etmek genellikte pek kolay olmasa da, daima bana haz verdiğini daha önce söylemiştim. Üstelik bu çok derin, ömür boyu süren, hiç bozulmamış bir âdetti. Ona itaat etmemeyi aklıma bile getirmemiştim, böyle bir şeyi hiç istememiştim. Benden istediği şeyler zor dahi olsa daima

imkân dahilindeydi ve ilk başta anlaşılmaz bulsam da, daha sonra mantıklı olduğu, doğru olduğu çıkardı ortaya. Şimdi benden ne istediğini anlıyordum, neden bunu istediğini de. Ama yapmayacaktım.

Çakmaktaşı ile çelik yıllarca yan yana durur da en ufak bir kıpırtı olmaz, ama birbirine sürtersen kıvılcımlar saçarlar. İsyan anlık bir şeydir, birden ortaya çıkar, bir kıvılcım, bir ateş gibidir.

Benim adımı o şekilde söylediğinde hep yaptığım gibi yüzüm ona dönük durdum, ama bir şey söylemedim.

Babam yakınımızda duran bir ot ve boruçiçeği öbeğini işaret etti. "Çöz onları," dedi, emreder gibi değil de yüreklendirir gibi.

Ben hiç kıpırdamadım. Otlara bir kez göz attıktan sonra bir daha başımı çevirip bakmadım.

Bir süre bekledi. İçini çekti, bir şey söylemedi ama duruşu hafifçe değişti, gerginliği arttı.

"Yapacak mısın?" dedi sonunda, çok yavaş bir sesle.

"Hayır," dedim.

Yine aramızda sessizlik oldu. Derenin hafif ezgisini, dişbudak korusunda şakıyan bir kuşu, bizim otlakta böğüren bir ineği duydum.

"Yapabilir misin?"

"Yapmayacağım."

Yine sessizlik, sonra, "Korkacak bir şey yok Orrec," dedi. Sesi nazikti. Dudaklarımı ısırdım, yumruklarımı sıktım.

"Korkmuyorum," dedim.

"Marifetini kontrol etmek için kullanman gerek," dedi Canoc, benim kararlığımı zayıflatan o nezaketini sürdürerek.

"Kullanmayacağım."

"O zaman o seni kullanabilir."

Bunu beklemiyordum. Gry bana kendi marifetini kullanmak ve marifet tarafından kullanılmakla ilgili ne anlatmıştı? Hatırlayamıyordum. Kafam karışmıştı ama bunu itiraf etmiyordum.

Başımı salladım.

Sonra, sonunda kaşlarını çattı. Sanki bir hasmıyla karşılaşmış gibi başını geriye attı. Konuştuğunda sesindeki şefkat gitmişti. "Marifetini göstermek zorundasın Orrec," dedi. "Bana olmasa bile, diğerlerine. Senin tercihine bağlı değil bu. Güce sahip olmak demek, güce hizmet etmek demektir. Sen Caspromant Brantoru olacaksın. Buradaki insanlar, şimdi nasıl bana itimat

ediyorlarsa sana da edecekler. Sana güvenebileceklerini göstermen lazım. Marifetini kullana kullana öğreneceksin nasıl kullanacağını."

Başımı salladım.

Başka bir dayanılmaz sessizlikten sonra babam, neredeyse bir fısıltı halinde, "Öldürmek mi?" diye sordu.

Karşı koymama neden olan şeyin, marifetimin öldürmeye, mahvetmeye yaraması olup olmadığına emin değildim. Bunu düşünmüştüm ama pek o kadar net bir şekilde değil, gerçi sıçanı ve engereği düşündüğümde çoğu kez beni hasta eden bir dehşet hissediyordum... O anda bütün bildiğim, bu sınanmayı kabul etmediğimdi, bu korkunç gücü denemeyi kabul etmiyordum, neysem o olmama izin vermeyi reddediyordum. Ama Canoc bana bir çıkış yolu sununca kaçırmadım. Başımla onayladım.

Bunun üzerine derin derin içini çekti, bu onun hayal kırıklığının veya sabırsızlığının tek belirtisiydi; sonra arkasını döndü. Cebinde bir şeyler arandı ve kısa bir sicim çıkarttı. Çiftlikte bin bir türlü iş için gerekli olduğu için yanında hep sicim taşırdı. Sicime bir düğüm attı ve aramıza, yere bıraktı. Bir şey söylemedi ama sicime ve bana baktı.

"Ben sana numaralar yapacak köpeğin değilim!" diye patladım cırtlak, yüksek bir sesle. Sesimin korkunç çınlayışı bir süre kulaklarımdan gitmedi.

"Dinle Orrec," dedi babam. "Drummant'ta aynen öyle olacaksın, eğer bu açıdan bakmak istiyorsan. Orada marifetini göstermezsen Ogge ne düşünür, ne der? Gücünü kullanmayı öğrenmezsen, halkımızın sırtını dayayabileceği kimse kalmaz." Derin bir nefes aldı ve bir an için sesi hiddetle titredi. "Benim sıçanları öldürmekten zevk aldığımı mı zannediyorsun? Ben teriyer miyim?" Durdu, uzaklara baktı ve sonunda, "Görevini düşün. Görevimizi. Bunu bir düşün, anladığın zaman bana gel," dedi.

Eğildi, sicimi eline alıp çözdü, tekrar cebine koydu ve geniş adımlarla yukarıya, dişbudak korusuna doğru tırmandı.

Şimdi bunu hatırladığımda, o sicimi nasıl da sakladığını düşünüyorum, çünkü sicimler öyle her zaman bulunan şeyler değildi, yabana gitmemeliydi; bunları hatırladığımda yine ağlayabilirim, ama derenin açtığı vadiden aşağıya yürürken akıttığım o utanç ve hiddet gözyaşlarıyla değil.

8

ONDAN SONRA babamla aramdaki hiçbir şey bir daha aynı olamadı, çünkü artık aramızda onun benden talebi ve benim bunu reddetmem yatıyordu. Ama bana karşı davranışları değişmemişti. Bu konuya birkaç gün hiç dönmedi. Konuştuğunda emir vermek için değil ama bir akşamüstü atlarımızı doğu hududumuzdan geriye sürerken adeta havadan sudan sorarmış gibi sormuştu: "Artık gücünü denemeye hazır mısın?"

Ama benim kararlılığım etrafımda bir duvar gibi yükselmişti; onun taleplerinden, onun sorularından, benim sorularımdan korunduğum taştan bir kuleydi adeta. Hemen cevap verdim: "Hayır."

Benim açık tereddütsüzlüğüm onu gafil avlamış olmalı. Cevaben bir şey söylemedi. Eve dönünceye kadar bana bir şey demedi. Günün kalan kısmında da bir şey söylemedi. Yorgun ve katı görünüyordu. Annem bunu gördü, muhtemelen nedenini de tahmin etmiştir.

Ertesi sabah annem bana diktiği paltonun provasını yapacakmış numarasıyla odasına çıkmamı istedi. Beni kollarımı samandan bir bebek gibi iki yana açmış bekletip, etrafımda dizleri üzerinde dönerek teyelleri söküp, düğme yerlerini işaretlerken ağzındaki iğneler arasından, "Baban endişeleniyor," dedi.

Yüzümü astım ve hiçbir şey söylemedim.

İğneleri ağzından çıkarttı, ayaklarını kıvırıp oturdu. "Brantor Ogge'nin neden öyle hareket ettiğini anlamadığını söyledi. Önce kendini buraya davet ettirip, sonra bizi oraya davet etmesi, torunu ile ilgili imalarda bulunması falan. Drumlar ile Casprolar arasında hiç dostluk olmadığını söylüyor. Ben de hiç yoktan iyidir dedim ama başını sallıyor ve bir şey demiyor. Bu durum onu endişelendiriyor."

Beklediğim şey bu değildi, annemin söyledikleri beni kabuğumdan çıkarttı. Ne diyeceğimi bilmiyordum, ama söyleyecek akıllıca ve ikna edici bir şeyler bulmaya çalıştım. "Belki de arazilerimiz artık komşu olduğu içindir," bulabildiğim en iyi şeydi.

"Sanırım onu endişelendiren de bu," dedi Melle. İğnelerden birini dudaklarının arasına yerleştirdi, başka bir tanesini de ceketin eteğine iliştirdi. Bu siyah keçeden bir erkek paltosuydu, benim ilk paltom.

"Yani," dedi annem, iğneyi ağzından çıkartıp, paltonun oturup oturmadığına bakmak için tekrar olduğu yere çökerek, "şu ziyaret işini atlattığımızda rahat bir nefes alacağım!"

Suçluluk duygusu beni öyle eziyordu ki, siyah palto kurşundan yapılmışçasına ağır geliyordu.

"Anne," dedim, "benim marifeti denememi istiyor, çözmemi istiyor, ama ben istemiyorum ve bu onu çok kızdırıyor."

"Biliyorum," dedi annem. Ceketin duruşunu ayarlamaya devam etti; sonra durup başını kaldırarak bana baktı, çünkü o diz çökmüş duruyordu, ben ayaktaydım. "Bu konuda ikinize de yardımcı olamam. Anlıyorsun değil mi Orrec? Ben bu işten anlamıyorum. Bilmediğim şeye burnumu sokamam. Babanla arana da giremem. İkinizi birden mutsuz görmek çok gücüme gidiyor. Sana bütün söyleyebileceğim, onun bunu senden istemesinin senin iyiliğin için, hepimizin iyiliği için olduğu. Eğer yanlış bir şey olsaydı istemezdi. Bunu sen de biliyorsun."

Tabii ki onun tarafında olup, ondan yana çıkmalıydı. Doğru olan buydu, adil olan buydu ama aynı zamanda haksızlıktı, bana yapılan bir haksızlık, yani bütün gücün babamın tarafında olması, bütün hakların, bütün nedenlerin, hatta annemin bile ondan yana olması - beni tek başıma, salak, inatçı bir oğlan gibi, gücünü kullanamayan, hakkını istemeyecek veya nedenlerini dile getiremeyecek bir halde bırakmak. Bu haksızlığı gördüğüm için, konuşmaya yeltenmiyordum bile. Çekiliyordum, şiddetli utancıma, taş kuleme çekiliyordum ve içinde dilsiz bir halde oturuyordum.

"Hayvanlara zarar vermemek için mi gücünü kullanmak istemiyorsun Orrec?" diye sordu annem, çekingen bir edayla. Bana karşı bile çekingendi, çok az bildiği, tekin olmayan bu marifet karşısında boyun eğiyordu.

Ama ben sorusuna cevap vermedim. Ne başımı salladım, ne omuzlarımı silktim, ne de konuştum. Yüzüme baktıktan sonra yeniden işine döndü ve sessizce işini bitirdi. Yarı bitmiş paltoyu omuzlarımdan aldı, kısa bir süreliğine bana sarıldı, yanağımdan öptü ve bıraktı.

Bundan sonra Canoc iki kere daha marifetimi deneyip denemeyeceğimi sordu. İkisinde de sessizce reddettim. Üçüncü kez sormadı ama, "Orrec artık bana itaat etmek zorundasın," dedi.

Ben sesimi çıkarmadım. Evden çok uzakta değildik, ama etrafta başka kimse yoktu. Hiçbir zaman beni başka insanların önünde sınamaz, utandıracak bir şey yaptırmazdı.

"Neden korktuğunu söyle bana."

Sesimi çıkarmadım.

Yüzü bana dönüktü, yakındaydı, gözleri alev alevdi, sesinde o kadar çok ıstırap ve hırs vardı ki üzerimde kırbaç gibi şakladı: "Gücünden mi korkuyorsun, yoksa gücün yok diye mi korkuyorsun?"

Nefesimi tutup bağırdım, "Korkmuyorum!"

"O zaman marifetini kullan! Hemen! Herhangi bir şeyi çarp!" Sağ elini salladı. Sol eli yumruk olmuş yanında duruyordu.

"Hayır!" dedim, sarsılıp titreyerek, her iki elimi de yumruk yapıp göğsüme yaslamış, başımı da önüme eğmiştim, çünkü babamın gözlerindeki ateşe dayanamıyordum.

Dönüp gittiğini duydum. Ayak sesleri patikadan ilerleyip evin avlusuna gitti. Başımı kaldırıp bakmadım. Olduğum yerde nisan güneşi altında yeni yeni yapraklanmaya başlamış bir katırtırnağı kümesine gözlerimi dikmiş duruyordum. Ona bakarken kapkara, ölü, sönüp gitmiş olduğunu düşündüm, ama elimi kaldırmadım, sesimi ya da irademi kullanmadım. Öylece baktım ve yeşil, canlı, kayıtsız durduğunu gördüm.

Bundan sonra babam bir daha gücümü kullanmamı istemedi. Hayat her zamanki gibi devam ediyordu. Benimle az çok her zamanki gibi konuşuyordu. Gülümsemiyor, kahkaha atmıyordu; ben de onun yüzüne bakamıyordum.

Mümkün oldukça Gry'ı görmeye gidiyordum ve taya binme izni isteyemediğim için Ronie'ye biniyordum. Roddmant'ta dişi bir tazının sürüyle eniği olmuştu, on dört tane birden; sütten kesilme zamanları çoktan gelip geçmiş olmasına rağmen hâlâ çok komik ve salak şeylerdi, onlarla epey oynuyorduk. Ben içlerinden biriyle oynarken Ternoc bizi seyretmek için durmuştu. "Al, bu enik senin olsun," dedi, "eve götür. Buradakilerin biraz eksilmesi hiç fena olmaz, Canoc da bir iki tazı istiyordu. Bence o çok güzel bir enik." Eniklerin en güzelini, siyah ve tenrengi olanını vermişti. Çok sevinmiştim.

"Biggi'yi al," dedi Gry. "O çok daha zeki."

"Ama ben bunu sevdim. Bu hep beni öpüyor." Yavru minnettar olmuş, yüzümü iyice yalayıp temizliyordu.

"Öpüşken," dedi Gry, hevessizce.

"Hayır, Öpüşken değil o! O..." Kahramanlara layık bir isim aradım ve buldum. "O, Hamneda."

Gry kararsız ve huzursuz görünüyordu, ama hiç tartışmazdı. Böylece ben uzun bacaklı, siyah ve tenrengi yavruyu atımın eyerine astığım bir sepet içinde eve götürdüm; kısa bir süre benim için hem teselli kaynağı hem de oyun arkadaşı oldu. Ama tabii ki köpeklerini başka kimsenin tanıyamayacağı kadar iyi tanıyan Gry'ı dinlemem gerekirdi. Hamneda iflah olmaz derecede çekingen ve kolay heyecanlanan bir hayvandı. Yeni doğmuş bir yavru gibi yere işemekle kalmıyor, ayırt etmeden her yere pisliyordu; bu nedenle çok geçmeden eve girmesi yasaklandı; kendi kendine zarar veriyor, atların ayaklarının altına dolaşıyordu; ahırın en iyi fare avcısını yavrularıyla birlikte öldürmüş, bahçıvanı ve aşçının küçük oğlunu ısırmış, gece gündüz uluyup havlamış, başını derde sokmasın diye kapatıldığında daha da beter olmuştu. Herhangi bir şey yapmayı veya yapmamayı öğrenemiyordu. Yarım ay geçmeden ondan iyice bıkmıştım. Ondan kurtulmak istiyordum, ama talihsiz ve kafasız köpeğime olan vefasızlığımı kendime bile itiraf etmeye utanıyordum.

Bir sabah, babamla birlikte Alloc'u da yanımıza alıp yukarı otlaklarda baharda doğan yavrulara bakmaya gidecektik. Her zamanki gibi babam Grişerit'e biniyordu, ama bu kez taya benim binmemi, Alloc'un da Demirkırı'nı almasını istemişti. İnsanı kuşkulandıran bir ayrıcalıktı bu. Damgalı çok sinirliydi. Başını savuruyor, kişniyor, çifte atıyor, ısırmaya çalışıyordu; üzerine bindiğimde beni atmaya çalıştı, yan yan gitti, geri geri gitti, yani her şekilde beni utandırdı. Tam onu denetim altına aldığımı düşündüğüm sırada Hamneda bir yerlerden fırlayıp doğrudan tayın üzerine geldi; kopmuş kayışı yerlerde sürünürken havlayıp duruyordu. Damgalı şahlanıp beni oturduğum yerden kaydırırken köpeğe bağırdım. Düşmemeyi, yeniden yerime oturmayı, ürkmüş ve çılgınlar gibi telaşlanmış olan tayı dizginlemeyi başarmıştım. Damgalı sonunda sakinleşince köpeğe baktığımda avlunun taşları üzerinde siyah ve tenrengi bir küme gördüm.

"Ne oldu?" dedim.

Atının üzerinde oturan babam bana baktı. "Bilmiyor musun?"

Hamneda'ya bakakaldım. Damgalı’nın onu çiğnemiş olduğunu düşündüm. Ama hiç kan yoktu. Kemiksiz, şekilsiz yatıyordu. Tek bir uzun

siyah ve tenrengi ayak, atılmış bir sicim misali yerde yatıyordu. Attan aşağıya atladım, ama yerde yatan o şeyin yanına yaklaşamıyordum.

Başımı kaldırıp babama bakarak, "Onu öldürmek zorunda mıydın?” diye bağırdım.

"Ben mi öldürdüm?" dedi Canoc, buz kesmeme yol açan bir sesle.

"Ah Orrec, sen yaptın," dedi Alloc, Demirkırı'nı yaklaştırarak. "Belli ki elini savuruvermişsin, atı o salak köpekten korumaya çalışıyordun!"

"Yapmadım!" dedim. "Ben... onu ben öldürmedim!"

"Yapıp yapmadığını gerçekten biliyor musun?" dedi Canoc, adeta alayla.

"Tıpkı o engereği çözdüğündeki gibi oldu,” dedi Alloc. "Tez bir göz!" Ama sesi biraz huzursuzmuş, ya da ne bileyim, mutsuzmuş gibi çıkmıştı. Gürültüyü duyanlar evden ve dışardan avluya dolmuşlar, durmuş bakıyorlardı. Ölü köpekten uzaklaşmak isteyen atlar huysuzlandılar. Yularını sıkı sıkı tuttuğum Damgalı titriyor ve terliyordu, tıpkı benim gibi. O anda dönüp kustum ama dizginleri elimden bırakmadım. Ağzımı silip nefes alabildiğimde Damgalı'yı binek taşına sürdüm, yeniden eyere atladım. Nefesim kesilerek, "Gidiyor muyuz?" dedim.

Sonra atlarımızı yukarı otlaklara sürdük, bütün yol boyunca hiç konuşmadık.

O akşam köpeği nereye gömdüklerini sordum. Gübreliğin ilerisindeki mezara gidip biraz orada durdum. Zavallı Hamneda için fazla üzülemiyordum, ama içimde korkunç bir hüzün vardı. Alacakaranlık iyice çöktüğünde eve dönmek için yürürken yolda babama rastladım.

"Köpeğine üzüldüm Orrec," dedi o ciddi, sakin sesiyle.

Başımla onayladım.

"Bana şunu söylemeni istiyorum: Onu çözmek istemiş miydin?"

"Hayır," dedim ama pek de emin değildim, çünkü artık hiçbir şey bana kesin veya net gelmiyordu. Köpeğe salaklığı nedeniyle, tayı ürküttüğü için sinir olmuştum ama bu yüzden onu öldürmek istememiştim herhalde, değil mi?

"Yine de öldürdün."

"Kastım olmadığı halde mi?"

"Marifetini kullandığının farkında değil miydin?"

"Hayır!"

Benimle birlikte yürümek için döndü ve sessizlik içinde eve doğru ilerledik. Bahar alacakaranlığı tatlı ve soğuktu. Akşamyıldızı, batıdaki yeni aya yakın duruyordu.

"Ben Caddard gibi miyim?" dedim fısıltıyla.

Babamın cevap vermesi uzun sürdü. "Marifetini kullanmayı, onu denetlemeyi öğrenmelisin," dedi.

"Ama yapamıyorum. Kullanmak istediğimde bir şey olmuyor baba! Denedim, denedim... Denemediğim zaman oluyor... Engerek gibi bir şey olduğunda... ya da bugünkü gibi... sanki ben yapmıyormuşum gibi oluyor... oluveriyor..."

Tüm bunlar bir anda ağzımdan çıkmıştı, ördüğüm kalenin taşları etrafımdan dökülüyordu.

Canoc hafif bir tereddüt sesinden başka bir cevap vermedi. Yürürken elini hafifçe omzuma koydu. Kapıya geldiğimizde, "Hükmedilmeyen marifet denen bir şey var," dedi.

"Hükmedilmeyen mi?"

"İrade ile denetim altına alınamayan bir marifet."

"Tehlikeli midir?"

Başıyla onayladı.

"Peki... peki bu konuda ne yapılabilir?"

"Sabırlı ol," dedi ve yine bir an için eli omzumdaydı. "Cesaretini kaybetme Orrec. Ne yapmamız gerektiğini bulacağız."

Babamın bana kızmadığını bilmek ve ona karşı o hiddetli direnişimden kurtulmak beni rahatlatmıştı, ama söylediği şeyler o gece bende huzur namına bir şey bırakmayacak kadar korkutucuydu. Sabah onunla gitmem için beni çağırdığında canı gönülden gittim. Eğer yapabileceğim bir şey varsa, yapacaktım.

O sabah sessiz ve katıydı. Ben tabii bunu tamamen üzerime alındım ama Dişbudak Deresi vadisine doğru yürürken şöyle dedi: "Bu sabah Dorec geldi. Ak düvelerden ikisinin kaybolduğunu söyledi."

Düveler eski Rodd soyundandı, Canoc bu güzel hayvanlara karşılık Roddmant'a hududumuzdan büyük ve verimli bir orman arazisi vermişti. Caspromant'ta bu hayvanlardan yeni bir sürü oluşturmayı umut ediyordu. Üç hayvan, bu son ay boyunca arazimizin güney ucundaki, koyun meralarının yakınındaki zengin otlaklarda otlatılmıştı. Kulübeleri otlağa yakın olan bir toprak kölesi kadın ile oğlu, orada baktıkları beş-altı süt ineğiyle birlikte onlara da göz kulak oluyordu.

"Çitlerdeki açığı bulmuşlar mı?" diye sordum.

Başını hayır anlamında salladı.

Bu düveler, Grişerit, Demirkırı ve Damgalı, topraklarımız dışında sahip olduğumuz en kıymetli şeylerdi. İkisinin kaybı Canoc'un umutlarına inen ağır bir darbe olurdu.

"Onları arayacak mıyız?"

Başını evet anlamında salladı. "Bugün."

"Yar'a gitmiş olabilirler..."

"Kendi başlarına gidemezler," dedi.

"Sence..." Devam etmedim. Eğer düveler çalındıysa, hatırı sayılır bir hırsız namzedi vardı. Bizim arazinin o bölümünde en muhtemel namzet Drum veya adamlanndan biri olurdu. Fakat büyükbaş hayvan hırsızlığı hakkında tahminlerde bulunmak riskli bir şeydi. Değil bir suçlama, dikkatsiz bir söz yüzünden bile şiddetli kan davaları başladığı görülmüştü. Babamla yalnız olmamıza rağmen bu konularda dikkatli olma alışkanlığı çok güçlüydü. Daha fazla bir şey söylemedik.

Günler önce durduğumuz aynı noktaya geldik, ona ilk karşı gelmiş olduğum yere. Babam, "Yapacak mısın..." dedi, neredeyse bana yalvaran bir bakışla bakıp sorusunu tamamlayarak. Başımla onayladım.

Etrafa bakındım. Ardındaki daha yüksek yamaçları gözden gizleyen, otluk ve taşlık tepe hafifçe yükseliyordu. Patikanın yakınında tutunacak bir yer bulmuş minik bir dişbudak ağacı, o cılız haline bakmadan büyük bir cesaretle tomurcuklanmış kendi başına büyümeye çalışıyordu. Gözlerimi başka bir yöne çevirdim. Önümüzdeki patikanın ilerisinde bir karınca yuvası vardı. Daha sabahın erken saatleriydi ve kızılımsı siyah renkli iri karıncalar yuvanın tepesindeki delikten kaynarcasına girip çıkıyor, hatlar oluşturmuş acele acele işlerini yapıyorlardı. Otuz santimetre kadar yükselen çıplak kil bir tepecikten oluşan büyük bir karınca yuvasıydı. Böyle böcek şehirlerinin kalıntılarını görmüştüm ve yeraltındaki tünellerini, karmaşık galeri ve geçitlerini, karanlık mimarisini hayal edebiliyordum. Tam o anda, kendime düşünmek için fırsat vermeden sol elimi uzattım, irademle çözmek, itlaf etmek, mahvetmek için karınca yuvasına baktım, yuvayı çarparken dudaklarımın arasından nefesim sert bir ses olarak çıktı.

Güneş altında yeşil otları, cüce dişbudak ağacını, çıplak, kahverengi karınca yuvasını, düzensiz hatlar halinde otlar ve patika üzerinde ilerleyen, aceleyle yuvanın daracık ağzından girip çıkan kızılımsı siyah karıncaları gördüm.

Babam arkamda duruyordu. Dönüp bakmadım. Onun sessizliğini duydum. Buna tahammül edemiyordum.

Sıkıntımın ani öfkesiyle gözlerimi kapattım ve bu yeri, karıncaları, otları, patikayı, güneş ışığını bir daha hiç görmemeyi diledim...

Gözlerimi açtığımda otların kıvrılıp karardığını, karıncaların durduğunu, kıvrılıp yok olduğunu, yuvalarının tozlu mağaralar gibi çöktüğünü gördüm. Tepenin önümde uzanan zemini çatırdıyor, gıcırdıyor, büzüşüyor, kaynıyordu; derken tam önümde duran bir şey titredi, büzüştü ve karardı. Sol elim hâlâ dimdik duruyor, tam önümü işaret ediyordu. Yumruğumu sıktım, ellerimle yüzümü kapadım. "Durdur şunu! Durdur şunu!" diye bağırdım.

Babamın elleri omzumdaydı. Bana sıkıca sarıldı. "Tamam," dedi. "Tamam. Bitti Orrec. Bitti." Onun da benim gibi titrediğini hissedebiliyordum, nefesi de kesik kesik geliyordu.

Ellerimi gözlerimden çektiğimde gördüğüm şeyler karşısında dehşete düşerek hemen başımı çevirdim. Önümüzdeki tepenin yarısı sanki alevden bir hortum geçmiş gibiydi: Mahvolmuş, buruşmuştu. Ölü toprak üzerinde parçalanmış ufak taşlar kalmıştı sadece. Dişbudak ağacı, çatlamış kara bir kütük olmuştu.

Dönüp yüzümü babamın göğsüne gömdüm. "Sensin zannettim, orada duranın sen olduğunu zannettim!"

"Ne oldu oğlum?" Çok nazikti, sanki ürkmüş bir taymışım gibi bana sarılmış, sakin bir sesle konuşuyordu.

"Seni öldürebilirdim!.. Ama yapmadım, yapmak istemedim! Bunu ben *yapmadım*! Ben yaptım ama niyetim bu değildi! Ne yapacağım!"

"Dinle, dinle Orrec... Korkma. Bir daha istemeyeceğim..."

"Ama bir faydası yok! Denetleyemiyorum! Yapmak istediğim zaman yapamıyorum, sonra yapmak istemediğim zaman yapıyorum! Sana bakmaya cesaret edemiyorum! Hiçbir şeye bakmaya cesaret edemiyorum! Ya... ya ben..." Ama devam edemedim. Dehşet ve keder içinde elim ayağım boşaldı, olduğum yere oturuverdim.

Canoc da patikada yanıma, toprağa oturdu ve kendime gelmemi bekledi.

Sonunda doğruldum. "Caddard gibiyim," dedim.

Bu bir beyanat ve bir soruydu.

"Belki," dedi babam, "Caddard'ın çocukluğu gibi. Karısını öldürdüğü zamandaki gibi değil. O zaman delirmişti. Ama küçük bir çocukken, vahşi olan marifetiydi. Onun denetimi altında değildi."

"Gücünü denetim altına almayı öğreninceye kadar onun gözünü bağlamışlardı. Sen de benim gözümü bağlayabilirsin," dedim.

Bunu söylediğim anda bana çılgınca bir şey gibi geldi, söylememiş olmayı diledim. Ama başımı kaldırdım, önümdeki tepeye baktım; ölü otlar, büzüşmüş çalılar, toz, parçalanmış taşlar, biçimsiz yıkıntılardan oluşan geniş bir alan vardı. Oradaki canlıların hepsi ölmüştü. Orada bulunan bütün o narin, uyum içinde yaşayan, karmaşık şeylerin suretleri mahvolmuştu. Dişbudak ağacı korkunç, dalsız bir kütük olmuştu. Bunu ben yapmıştım, ne yaptığımı bilmeden. Bunu yapmaya niyetlenmemiş ama yine de yapmıştım. Kızgındım...

Gözlerimi bir kez daha yumdum. "En iyisi öyle olacak," dedim.

Belki de içimde babamın farklı, daha iyi bir planı olabileceğine dair bir umut vardı. Ama uzun bir süre sonra, sanki bütün söyleyebildiğinin bundan ibaret olmasından utanırmış gibi alçak bir sesle, "Belki bir süre için," dedi.

9

İKİMİZ DE konuşmuş olduğumuz şeyi yapmaya, hatta düşünmeye henüz hazır değildik. Ayrıca şu kaçmış ya da çalınmış düveler meselesini halletmeliydik. Tabii ki onunla birlikte at sürüp hayvanları aramak istiyordum ve o da beni yanında istiyordu. Böylece Taş Ev'e dönüp yanımıza Alloc ve birkaç delikanlı aldık. Dişbudak Deresi'nin yanında olanlar hakkında tek bir kelime daha etmeden yola koyulduk.

O uzun gün boyunca, zaman zaman yeşil vadilere, dereler arasındaki söğütlere, çiçeklenmiş fundalara, erken açmış süpürge çalılarına, koca tepelerin maviliğine, kahverengisine bakmış, düveleri bulmak için gözlerimle etrafı taramıştım ama çok dikkatli bakmaya da korkuyordum, görünmeyen bir alevle otların kararmasını, ağaçların buruşmasını görmekten korkuyordum. Sonra gözlerimi kaçırıyordum, önüme bakıyordum, sol elimi yanımda yumruk yapıp tutuyordum, gözlerimi kapatıp hiçbir şey görmemeye, hiçbir şey düşünmemeye çalışıyordum.

Yorucu bir gündü, hiçbir sonuç alamadık. Düvelere göz kulak olmakla görevlendirilen yaşlı kadın Canoc’un hiddetinden öylesine korkmuştu ki saçma sapan konuşuyordu. Drummant toprakları yakınında otlayan düvelere gözcülük etmesi gereken oğlu dağa tavşan avlamaya gitmişti. Çitlerde hayvanların geçebileceği bir kırık bulamadık ama bunlar eski taş çitlerdi ve taşlar yerlerinden alındıktan sonra hırsızların izlerini saklamak için tekrar yerlerine yerleştirilebilirdi. Öte yandan, genç ve maceracı düveler başlarını alıp dar vadilerden birine doğru gitmiş, Doğu Yar'ın engin ve kat kat yamaçlarının bir yerlerinde huzur içinde otluyor da olabilirlerdi. Ama öyle bile olsa birinin kalmış olması tuhaftı. İnekler birbirlerini izlerler.

Biraz geç de olsa, artık ahır avlusuna kapattığımız, içlerinde en gençleri olan düve arada sırada acıklı acıklı böğürüyor, arkadaşlarını çağırıyordu.

Babamla ben, Drummant hududu boyunca ak düveleri arayarak uzun yoldan eve dönerken, Alloc ile kuzeni Dorec ve yaşlı kadının oğlu yukarı yamaçları araştırmak için kaldı. At sürerken, ne zaman yüksek bir yerde olsak bakışlarımı batıya çevirerek ufukta düveleri araştırıyor ve bunu yapamamanın nasıl bir şey olacağını düşünüyordum: bakamamanın, nasıl bakarsam bakayım sadece siyah görmenin. Böyle bir şeyin ne faydası olacak? Babama yardımcı olacağıma ona yük olacağım. Bunu düşünmek bana çok ağır geliyordu. Yapamayacağım şeyleri düşündüm ve oradan hareketle göremeyeceğim şeyleri bir bir içimden saymaya başladım: Bu tepe, o ağaç. Airn Dağı'nın yuvarlak, gri doruğu. Üzerindeki bulut. Biz vadiden yaklaşırken Taş Ev'e çöken alacakaranlık. Penceredeki sönük sarı ışık. Demirkırı'nın önümde bir o yana bir bu yana dönen, titreşen kulakları. Damgalı'nın kızıl kâkülü altındaki kara, parlak gözleri. Annemin yüzü. Gümüş zincire taktığı opal. Her şeyi ayrı ayrı görüyor, düşünüyor, her seferinde de derin bir acı duyuyordum, çünkü nihayetsiz bile olsalar bütün bu görüp düşündüklerimin verdiği minik sancılara katlanmak, bir şey görmemem, kör olmam gerektiğini bilmenin vereceği tek bir muazzam acıya katlanmaya kıyasla daha kolay geliyordu yine de.

İkimiz de çok yorulmuştuk; belki bir gece daha birbirimize bir şey söylememeye devam ederiz, Canoc meseleyi sabaha erteler (sabahın anlamı ne olacak ki, tepeleri aşan ışığı göremeyeceksem) diye düşünmüştüm. Fakat yorgun bir sessizlik içinde yenen akşam yemeğinden sonra anneme konuşmamız gerektiğini söyledi ve hep birlikte onun kuledeki ateş yakılmış odasına çıktık. Aydınlık ama serin bir gün geçirmiştik, nisanın son rüzgârlı günlerinden biri, ayrıca gece daha da soğuktu. Ateşin sıcaklığı bacaklarıma ve yüzüme iyi gelmişti. Göremediğim zaman da bunu hissedeceğim, diye düşündüm.

Annemle babam kayıp düvelerden bahsediyordu. Tutuşup canlanan ateşe gözlerimi dikmiş bakıyordum, bir an içimi dolduran o yorgunlukla karışık huzur kaybolup gitmişti. Başıma gelen bu haksızlık karşısında gönlümde azar azar biriken hiddet muazzam boyutlara ulaşmıştı. Buna katlanamayacak, dayanamayacaktım. Babam benden korkuyor diye gözlerimi kör edecek değildim! Alevler kuru bir dala sıçrayıp çıtırdayarak, kıvılcımlar saçarak her yanını sardı ve ben derin bir nefes alarak onlara, ama aslen babama döndüm.

Canoc tahta bir sandalyede oturuyordu. Annem onun yanında, pek sevdiği çapraz ayaklı bir taburede oturuyordu; annemin eli, dizinin üzerinde duran babamın eli üzerindeydi. Ateş ışığında yüzleri gölgeli, şefkatli ve gizemli görünüyordu. Sol elim havaya kalkmış, titreyerek babamı işaret ediyordu. Bunu gördüm; sonra derenin yukarısındaki tepede dişbudak ağacının büzüşmesini, dallarının kararmasını gördüm; hemen ellerimi gözlerime götürdüm; göremeyeyim diye, gözlere baskı yapılınca karanlıkta beliren bulanık renklerden başka hiçbir şey göremeyeyim diye bastırdıkça bastırıyordum.

"Ne oldu Orrec?" Annemin sesi.

"Anlat ona baba!"

Babam tereddütle, zorlanarak olanları anlatmaya başladı. Sırasıyla anlatmıyordu; çok açık da anlatmıyordu ve ben onun bu beceriksizliği karşısında sabırsızlandım. "Hamneda'ya ne olduğunu söyle, Dişbudak Deresi'nde olanları anlat!" diye emrettim. O korkunç hiddet yeniden içimi doldururken ellerimi gözlerime bastırıyor, gözlerimi daha da sıkı yumuyordum. Niye söylemiyordu sanki? İşleri karıştırıp yeniden başlıyordu, bir türlü varması gereken noktaya varamıyor, sonucunu söyleyemiyordu. Annem pek konuşmadan, bütün bu karmaşa ve sıkıntıdan bir mana çıkartmaya çalışıyordu. "Peki bu hükmedilemeyen marifet nedir?" dedi sonunda; Canoc yine tereddüt edince de ben atıldım: "Yani benim çözme gücüm var ama bu güç üzerinde bir gücüm yok. İstediğim zaman kullanamıyorum, istemediğim zaman ise kullanıyorum. Şimdi baksam ikinizi birden öldürebilirim."

Bir sessizlik oldu; sonra annem dirençle, içerleyerek, "Ama muhakkak..." dedi. "Hayır," dedi babam. "Orrec doğru söylüyor."

"Ama sen onu bebekliğinden beri eğitiyorsun, öğretiyorsun, yıllardır!"

Annemin karşı koymaları sadece benim acımı ve hiddetimi artırdı. "Bir işe yaramadı," dedim. "Köpek Hamneda gibiyim. Öğrenemiyorum. O bir işe yaramıyordu. Tehlikeliydi. En iyisi onu öldürmekti."

"Orrec!"

"Gücü," dedi Canoc, "Orrec'i değil ama gücünü... marifetini. O marifetini kullanamıyor, marifeti onu kullanabilir. Tehlikeli olduğunu söylüyor ve bunda hakkı var. Onun için, bizim için, herkes için tehlikeli. Zamanla marifetini denetim altına almayı öğrenecek. Büyük bir marifeti var, daha genç, zamanla... Ama şimdilik, şimdilik ondan alınması lazım."

"Nasıl?" Annemin sesi çok cılızdı.

"Gözlerini bağlayarak."
"Gözlerini bağlayarak mı!"
"Mühürlü gözün bir gücü olmaz."
"Ama gözü bağlamak... Yani evin dışındayken... Başkalarıyla birlikteyken..."
"Hayır,” dedi Canoc; ben de, "Hayır. Her zaman. Her şey olup bitinceye, farkına bile varmadan başkalarını öldürmeyeceğime, bir torba et gibi yere yığılmasına neden olmayacağıma, herhangi birine zarar vermeyeceğime emin oluncaya kadar. Bir daha öyle bir şey yapmayacağım. Bir daha asla. Hiçbir zaman," dedim. Orada, ocak başında elimi gözlerime bastırmış, kamburumu çıkarmış, o siyahlık içinde başım dönüp midem bulanarak oturuyordum. "Gözlerimi şimdi mühürleyin," dedim. "Yapın şunu hemen."
Melle ile Canoc'un münakaşası devam ettiyse bile hatırlamıyorum. Sadece kendi ıstırabımı hatırlıyorum. Bir de sonunda babamın yanıma, ocağın başında çömeldiğim yere geldiğini, elimi nazikçe yüzümden çekip, gözlerimin üzerine bir bez kaydırarak başımın arkasında bağlayınca hissettiğim rahatlamayı hatırlıyorum. Simsiyahtı, bağlamadan önce görmüştüm, gördüğüm son şey ateşin ışığı ve babamın elindeki siyah bez parçası oldu.
Sonra karanlık.
Ve görünmeyen ateşin sıcaklığını hissettim, tıpkı hayal ettiğim gibi.
Annem bana duyurmamaya çalışarak sessizce ağlıyordu, ama körlerin kulakları keskin olur. Benim içimden ağlamak gelmiyordu. Yeterince gözyaşı dökmüştüm. Sesleri mır mır geliyordu. Ateş yavaşça çıtırdıyordu. Sıcak karanlık içinden annemin, "Uykuya dalıyor," dediğini duydum ve uykuya daldım.
Babam beni, küçük bir çocukmuşum gibi yatağıma taşımış olmalı.
Uyandığımda karanlıktı, penceremin dışındaki tepelerde şafağın bir emaresi var mı diye bakmak için olduğum yerde doğruldum ama pencereyi göremedim, yoğun bir bulut gelip de yıldızları kapattı mı acaba, diye geçti aklımdan. Sonra kuşların güneşin doğuşuna şakımalarını duydum ve ellerimi gözümdeki bağa götürdüm.

*

Bu tuhaf bir iş, yani insanın kendi kendini kör etmesi. Canoc'a iradenin ne demek olduğunu, yani bir şeyi yapma iradesine sahip olmanın nasıl bir şey olduğunu sormuştum. Şimdi ne demek olduğunu öğrenmiştim.

Hile yapmak, bakmak, tek bir kaçamak bakış, sadece tek bir bakış - insanı ayartan böyle şeylerin nihayeti yoktu tabii ki. Artık inanılmayacak kadar zor, karmaşık ve uyumsuz olan her bir adım, her bir hareket bir çırpıda kolaylaşabilir, tabiileşebilirdi. Göz bağını kaldırsam, bir an için, sadece tek bir gözümle, bir kerecik baksam...

Göz bağımı hiç açmadım ama birkaç kez kaydı ve ben kapatamadan gözlerim dünya gününün tüm parlaklığıyla kamaştı. Bez parçasını bağlamadan önce gözkapaklarımın üzerine yumuşak bez parçaları koymayı öğrendik; öyle olunca acı verecek kadar sıkmaya gerek kalmıyordu. Ben de göremeyecek şekilde emniyete alınmış oluyordum.

Öyle hissediyordum: Emniyette. Kör olmayı öğrenmek tuhaf bir işti, üstelik zordu da, ama ben bu işe başkoymuştum. Görmemenin verdiği çaresizlik ve sıkıntı yüzünden sabrım tükendikçe, göz bağıma öfke duyuyor, ama bir o kadar da kaldırmaktan korkuyordum. O beni, yok etme niyetinde olmadığım şeyleri yok etmekten koruyordu. Onu taktıkça sevdiklerimi öldüremezdim. Korku ve hiddetimin neler yaptığını hatırladım. Babamı yok ettiğimi sandığım zaman aklımdan geçenleri hatırladım. Eğer gücümü kullanmayı öğrenemeyeceksem, onu nasıl kullanmayacağımı öğrenebilirdim.

Yapmak istediğim, tüm irademle istediğim buydu, çünkü irademi ancak bu şekilde harekete geçirebiliyordum. Sadece bu bağın ardında hürriyetime sahip olabiliyordum.

Körlüğümün ilk gününde, Taş Ev'in salonunun girişine kadar yolumu el yordamıyla buldum; sonra ellerim Kör Caddard'ın asasına deyinceye kadar duvar boyunca ilerledim. Yıllardır asaya bakmamıştım. Dokunmamam gerektiği için çocukken oynadığım ona dokunma oyunum ömrümün önceki yarısında kalmıştı. Ama hâlâ nerede olduğunu hatırlıyordum ve artık ona sahip olma hakkımın olduğunu biliyordum.

Benim için çok uzun ve kullanışsız bir biçimde ağırdı ama yine de, kolumu biraz fazla kaldırmama neden olan tutma yerinin yıpranmış, ipeksi hissini seviyordum. Ona tutundum, yerde sürükledim, ucunu duvara vurdum. Bana rehber olup salonu geçmemi sağladı. Ondan sonra, dışarı çıktığımda çoğu zaman onu yanımda taşıdım. Evin içinde, yolumu bulmak için ellerim daha çok işe yarıyordu. Dışarıda asa bana belli bir güven

veriyordu. Bir silahtı. Tehdit edilirsem onunla kendimi savunabilirdim. Marifetimin korkunç gücüyle değil ama doğrudan bir vuruş, basit bir karşılık ve savunma. Görme yetimi kaybetmiş olduğumdan, herhangi birinin beni ahmak yerine koyabileceğini veya canımı yakabileceğini bildiğimden kendimi sınırsız bir şekilde savunmasız hissediyordum. Elimdeki sopa kısmen de olsa bu açığımı kapatıyordu.

İlk başlarda, annem beni her zamanki gibi rahatlatamamıştı. Şaşmayan bir takdir ve destek için yüzümü çevirdiğim kişi babam olmuştu. Annem hak veremiyor, yaptığım şeyin doğru ve gerekli olduğuna inanamıyordu. Ona göre bu canavarca bir şeydi, hem canavarca hem de gayri tabii güçlerin veya inançların bir sonucuydu. "Benimle olduğun zamanlar göz bağını açabilirsin Orrec," dedi.

"Anne, açamam."

"Korkman çok aptalca Orrec. Budalaca bir şey bu. Sen bana zarar vermezsin. Bunu biliyorum. Eğer mecbursan dışarıda kullan ama benimle burada değil. Gözlerini görmek istiyorum oğlum!"

"Anne, yapamam." Bütün söyleyebildiğim buydu. Bunu sürekli tekrarlamak zorunda kalıyordum çünkü annem beni kandırmaya ve ikna etmeye çalışıyordu. Hamneda'nın ölümünü görmemişti; Dişbudak Deresi boyunca gidip o korkunç, kavrulmuş tepeyi görmemişti. Oraya gitmesini söylemeyi geçirdim aklımdan ama yapamadım. Onun itirazlarına cevap vermiyordum.

Sonunda benimle gerçek bir buruklukla konuşmaya başladı. "Bu cahilce bir batıl inanç Orrec," dedi. "Senden utanıyorum. Seni daha iyi eğittiğimi sanırdım. Eğer gönlünde kötülük varsa, gözlerine bağladığın bir çaputun seni kötülükten koruyabileceğine inanıyor musun? Ve eğer gönlünde iyilik varsa, iyiliği nasıl yapacaksın şimdi? 'Yeli ottan bir duvarla yahut dalgayı sözle durdurabilir misin?' " O çaresizlikle, çocukken babasının evinde öğrenmiş olduğu Bendraman dualarına dönmüştü.

Ben katılığımdan taviz vermeyince, "Sana yapmış olduğum kitabı yakayım mı o zaman? Artık sana bir faydası olmaz. Onu istemiyorsun. Gözlerini yumdun... hatta aklını yumdun," dedi.

Bunun üzerine bağırdım: "Sonsuza kadar sürmeyecek anne!" Körlüğüme herhangi bir süre tanıma konusunda, tekrar görmeye başlayabileceğim gün hakkında konuşmak veya düşünmek istemiyordum. Bunu hayal bile etmek istemiyordum, çünkü ne olacak da böyle bir şeye imkân verecek

bilmiyordum, yok yere umuda kapılmaktan korkuyordum. Ama annemin tehdidi, onun acısı bunu ağzımdan koparmıştı.

"Ne kadar, o zaman?"

"Bilmiyorum. Ben öğreninceye kadar..." Ama ne söyleyeceğimi bilemiyordum. Kullanamadığım bir marifeti kullanmayı nasıl öğrenecektim? Bütün hayatım boyunca buna uğraşmamış mıydım?

"Babanın sana öğretebileceği her şeyi öğrendin," dedi annem. "Hem de haddinden çok fazla öğrendin." Ayağa kalkıp tek kelime etmeden yanımdan ayrıldı. Şalını omuzlarına atarken çıkardığı hışırtıyı ve salondan uzaklaşan ayak seslerini duydum.

Böyle bir kızgınlığı uzun zaman sürdürebilecek yılmaz bir mizaca sahip değildi. O gece, birbirimize iyi geceler dilediğimizde, "Kitabını yakmayacağım canım oğlum. Göz bağını da," derken, sesindeki o tatlı pişmanlık yüklü tebessümünü hissedebiliyordum. O günden sonra bir daha yalvarmadı, bir daha karşı çıkmadı, körlüğümü olduğu gibi kabullenip, elinden geldiğince bana yardımcı olmaya çalıştı.

Kör olmanın en kolay yolunun, sanki görüyormuşum gibi davranmak olduğunu fark ettim. Etrafta emeklemek, el yordamıyla ilerlemek değil de, bir duvarla karşılaşınca ona çarpmak, takıldığım zaman da düşmek daha iyiydi. Evin içinde, avlularda yolumu ezberledim ve bunların dışına çıkmadım ama elimden geldikçe açık havaya çıkıp geziniyordum. Beş yaşındayken bile bana sabır gösteren şimdi de onunla el yordamıyla uğraşmama katlanan iyi huylu Demirkırı'nı eyerleyip dizginlerini yerleştirdim, üzerine bindim ve onun canının istediği yerlere gittim. Bir kez eyere binince ve ahır avlusunun duvarlarının yankılarından kurtulunca bana yol gösterecek hiçbir şey kalmamıştı; bir tepenin yamacında da olabilirdim, yaylada, hatta Ay'da da. Ama Demirkırı nerede olduğumuzu biliyordu; ben de eskisi gibi düşüncesiz ve korkusuz bir binici olmadığımı biliyordum. Demirkırı bana göz kulak oldu ve beni tekrar eve getirdi.

"Roddmant'a gitmek istiyorum," dedim, gözlerim mühürleneli yarım ay veya daha fazla bir zaman olduğunda. "Gry'dan bana bir köpek vermesini isteyeceğim." Bunu söylemeye karar vermek çok zor olmuştu, çünkü zavallı Hamneda ve ona yaptığım şey zihnime bıçakla kazınmış gibi gözümün önünden hiç gitmiyordu. Ama kör halimle bana yardımcı olacak bir köpek almak bir gece önce aklıma gelmişti ve iyi bir fikir gibi görünüyordu. Ayrıca Gry ile konuşmaya can atıyordum.

"Köpek mi," dedi Canoc hayretle ama Melle hemen anladı ve, "Güzel bir fikir. Ben senin..." İyi bir binici olmamasına ve Demirkırı'na bile tedirgin binmesine rağmen benim yerime Roddmant'a gitmeyi teklif edeceğini düşünmüştüm ama, "Senin yanında gelirim, istersen," dedi.

"Yarın gidebilir miyiz?"

"Biraz erteleyin," dedi Canoc. "Tam Drummant'a gitmeye hazırlanıyorduk."

Başıma gelenler nedeniyle Brantor Ogge ve daveti tamamen aklımdan çıkmıştı. Bu hatırlatma hiç hoşuma gitmedi. "Şimdi gidemem!" dedim.

"Gidebilirsin," dedi babam.

"Neden gitmek zorunda olsun? Biz neden gitmek zorundayız?" diye sordu annem.

"Meseleyi anlatmıştım." Canoc'un sesi sertti. "Dostluk değilse bile ateşkes sağlanabilir. Belki bir de nişan teklifi..."

"Ama Drum artık torununu Orrec’e vermek istemez!"

"Vermez mi dersin? Orrec'in tek bir bakışıyla öldürebileceğini öğrendikten sonra? Marifetinin, düşmanlarını yok etmemek için gözlerini mühürleyecek kadar güçlü olduğunu bildikten sonra? Ah emin ol, böyle bir şeyi teklif etmekten ve bizim vereceğimiz her şeye razı olmaktan memnuniyet duyacaktır. Bunu anlayamıyor musun?"

Daha önce babamın sesinde hiç böyle kaba, hiddetli bir zafer tınısı duymamıştım. Beni garip bir şekilde sarstı. Beni uyandırdı.

İlk kez göz bağımın beni her türlü tehlikeye açık bırakmakla kalmadığını, aynı zamanda tehditkâr yaptığını fark ettim. Gücüm o kadar fazlaydı ki serbest bırakılamazdı, dizginlenmeliydi. Gözlerimdeki bağı açacak olsam... Ben kendim, Caddard'ın asası gibi, bir silahtım.

Evdeki ve arazimizdeki insanların birçoğunun gözlerim mühürlendiğinden beri bana niye öyle davrandıklarını, yani benimle eskisi gibi rahat bir dostlukla değil de huzursuz bir saygıyla konuştuklarını, ben yaklaşırken sessizleştiklerini, sanki benim duymamamı dilercesine yanımdan sessizce geçtiklerini şimdi anlamıştım. Ben de, kör olduğum için benden kaçındıklarını, beni küçük gördüklerini sanıyordum. Benim neden kör olduğumu bildikleri için benden korktukları hiç aklıma gelmemişti.

Nitekim hikâye kulaktan kulağa yayılırken büyüdükçe büyümüştü ve her türden ürkütücü olay benim marifetime yakıştırılmıştı. Bir koca sürü vahşi köpeği yok etmiştim, hepsini sidiktorbası gibi patlatmıştım. Sadece tepelere şöyle bir bakmakla Caspromant'taki bütün zehirli yılanları temizlemiştim.

Yaşlı Ubbro'nun kulübesine şöyle bir göz atmamla o gece yaşlı adam felç olmuş, dili bağlanmıştı, üstelik onu cezalandırmamıştım da, hükmedilemeyen marifetim gelişigüzel hareket ediyordu. Kaybolmuş ak düveleri aramaya gittiğimde, onları gördüğüm an istemeden yok etmiştim. Bu başıboş ve dehşetli güçten korkumdan kendimi kör etmiştim -ya da Canoc beni kör etmişti- gerçi bir kısmı da hayır, diyordu, gözlerini bir bağla mühürledi sadece. Eğer bu hikâyelere inanmayan olursa onu alıp Dişbudak Deresi'nin orda harap haldeki tepeye götürüyorlar, çoraklaşmış toprak üzerindeki ölü ağacı, tarla farelerinin, köstebeklerin, sıçanların minik kemiklerini, patlamış kayaları, çatlamış taşları gösteriyorlardı.

O zamanlar ben bu hikâyeleri bilmiyordum ama birdenbire, yaptıklarımda değil ama sözlerde, şöhretimde gizli yeni bir gücüm olduğunu fark etmiştim.

"Drummant'a gideceğiz," dedi babam. "Zamanı geldi. Yarından sonra. Eğer yola erken çıkarsak hava kararırken oraya varırız. Sen kırmızı elbiseni al Melle. Drum'ın bana vermiş olduğu armağanı görmesini istiyorum."

"Ay eyvah," dedi annem. "Ne kadar kalmamız icap ediyor?"

"Beş veya altı gün, sanırım."

"Ay eyvah, eyvah. Brantorun karısına ne götüreceğim şimdi? Ona misafir olarak bir hediye götürmeliyim."

"Buna gerek yok.”

"Var," dedi annem.

"Mutfaktakilerden bir sepet bir şeye ne dersin?"

"Pöh,” dedi annem. "Yılın bu zamanında hiçbir şey yok."

"Bir sepet dolusu civcive ne dersin?" diye önerdim. O sabah annem beni kümes avlusuna çıkartmış ve yeni yumurtadan çıkmış civcivleri tutturmuş, cıvıldayan, sıcacık, tüy gibi hafif, yumuşacık, insanı gıdıklayan civcivleri elime koymuştu.

"Tamam işte," dedi annem.

İki gün sonra sabah erkenden yola çıktığımızda eyerine asılı bir sepet dolusu cıvıldayan civciv vardı. Ben yeni paltomu, adam paltomu giymiştim.

Demirkırı'na benim binmem gerektiği için annem yüksekliği ve cüssesi onu korkutsa bile son derece güvenilir bir at olan Grişerit'teydi. Babam taya binmişti. Damgalı'nın eğitiminin çoğunu Alloc ile bana bırakmıştı, ama onu Damgalı'ya binerken görünce insan tay ile onun birbirleri için yaratılmış olduklarını anlıyordu: Yakışıklı, sinirli, mağrur ve gözüpek. Onu görmeyi

çok isterdim. Ama ben iyi huylu Demirkırı'na bindim ve beni karanlıkta ileri doğru taşımasına izin verdim.

10

İÇİNDEN GEÇTİĞİM kırları görmeden, sadece atın yumuşak ya da taşlık zemindeki ayak seslerini, eyerlerin gıcırtılarını, at teri ile süpürgeotlarının kokusunu, rüzgârın temasını duyarak, yolun neye benzediğini Demirkırı'nın gidişinden tahmin ederek bütün gün at sürmek garip ve yorucu bir şeydi. Meydana gelecek bir değişiklik, bir takılma, bir sarsıntı, bir dizginleme ihtiyacına karşı kendimi hazırlayamayacağım için eyerde sürekli gergin oturuyor, sık sık da kendimi sağlama almak için utancımı yutup eyer kaşına yapışıyordum. Genellikle tek sıra halinde gitmek zorunda kaldığımızdan sohbet de edemiyorduk. Arada sırada, annem civcivleri sulasın diye duruyorduk; bir de gün ortasında, atları dinlendirmek, sulamak ve öğlen yemeğimizi yemek için durduk. Civcivler annemin sepete ufaladığı yemlere cıvıldaşarak çılgıncasına atılıyorlardı. Caspromant'ın bu kadar doğusuna hiç gelmediğim için bulunduğumuz yerleri hayal edemiyordum. Çok geçmeden yolumuza devam ettik, öğle sonrası bana donuk, uzun ve kara bir rüya gibi geldi.

"Taş hakkı için!" dedi babam. Asla yemin etmezdi, böyle eski moda yemin sözleri bile çıkmazdı ağzından, o yüzden dalgın dalgın ilerlerken aniden irkildim. Yolu şaşırmak söz konusu olmadığından annem önden gidiyordu, babam da en arkadan gelip bize göz kulak oluyordu. Annem babamın konuştuğunu duymadı ama ben, "Ne var?" dedim.

"Düvelerimiz," dedi babam. "Oradalar," işaret ettiği yeri göremediğimi hatırlayarak, "Oradaki tepenin dibindeki otlaklarda bir inek sürüsü var ve ikisi ak. Geri kalanı boz ve demir kırı renginde," dedi. Bir an sessizleşti, büyük bir ihtimalle görebilmek için gözlerini zorluyordu. "Kamburları da var, üstelik boynuzları kısa," dedi. "Kesinlikle onlar."

Hepimiz durmuştuk, annem, "Hâlâ Cordemant'ta mıyız?" dedi.

"Drummant," dedi babam. "Son bir saattir. Ama bunlar Rodd cinsinden. Büyük ihtimalle benim ineklerim. Biraz daha yaklaşabilsem, emin olurdum."

"Şimdi sırası değil Canoc," dedi annem. "Az sonra hava kararacak. Yolumuza devam etmeliyiz." Sesinde belirgin bir endişe vardı. Babam buna kulak verdi.

"Haklısın," dedi. Grişerit'in ileri doğru adım attığını duydum. Demirkırı benim bir işaret vermemi beklemeden onu izledi, tayın hafif ayak sesleri de bizi izliyordu.

Drummant'ın Taş Evi'ne vardık; bu benim için zordu, yabancılar arasına, yabancı bir yere gelmiştim. Attan iner inmez annem koluma girdi ve belki en az benim kadar kendisini de rahatlatmak için bana tutundu. Bir sürü sesin arasında Ogge Drum'ın gür ve neşeli sesini duydum. "Bakın, bakın hele sonunda gelebildiniz ha! Hoş geldiniz! Drummant'a hoş geldiniz! Biz fakir insanlarız ama neyimiz varsa paylaşırız! Bu ne, bu ne böyle, oğlanın gözü niye böyle bağlanmış? Mesele nedir oğul? Gözlerin çok mu zayıf?"

"Ah keşke öyle bir şey olsaydı," dedi Canoc umursamazca. Babam iyi manevra yapıyordu ama Ogge o kadar kıvrak değildi, o kaba ve hantaldı. Kabadayılar insana cevap vermez, söyleneni duyar ama kulak asmaz, sanki orada yokmuşsunuz gibi ya konuşmasına, ya yoluna devam eder ve bu başlangıçta hep avantajlı olmasını sağlar, tabii sona gelindiğinde işler değişebilir.

"Ya, böyle bebek gibi ordan oraya götürülmek ne ayıp bir şey, ama büyür de kurtulur zamanla. Bu taraftan, bu taraftan. Bana bakın, atlara gözkulak olun! Barro koş hizmetçileri getir, hanımımı çağırsınlar!" Böyle devam edip gitti; bağırarak verilen emirler, buyruklar; büyük bir kargaşa, gelenler, gidenler, bir sürü ses. Her yanımda insanlar vardı, görünmeyen, bilinmedik insanların kalabalığı. Annem birisine, brantorun karısı için getirdiği sepet dolusu civcivden bahsediyordu. Ben eşiklerden veya merdivenlerden sürüklenirken kolumdan tutuyordu annem. Durduğumuzda başım dönüyordu. Bize çanaklarla su getirdiler; biz aceleyle yıkanıp yolculuğun kirini pasını atarken, giysilerimizi fırçalarken ve annem elbisesini değiştirirken insanlar etrafımızda uğuldayıp duruyordu.

Sonra yeniden aşağı kata indik, seslerden ve yankılardan anladığım kadarıyla büyük, yüksek tavanlı bir salona girdik. Bir ocak vardı: Ateşin çatırtısını işitebiliyor, bacaklarımda ve yüzümde biraz sıcaklık

hissediyordum. Annem elini omzumdan indirmedi. "Orrec," dedi, "brantorun eşi, Denno hanım burada,"; ben de Drummant'a hoş geldiğimi söyleyen kaba, yorgun tınılı sesin geldiği tarafa doğru eğilerek selam verdim. Diğer takdimler başladı -brantorun büyük oğlu Harba ile karısı, küçük oğlu Sebb ile karısı, kızı ile kocası, bunların bazılarının erişkin çocukları ve ev ahalisinin geri kalanı- yüzleri olmayan isimler, karanlıktaki sesler. Annemin çekingen, nazik sesi bütün bu yaygaracı insanların arasında boğulmuştu, annemin onlardan ne kadar farklı olduğunu duymazdan gelmem mümkün değildi; ovalı nezaketiyle, hatta bazı kelimeleri telaffuz edişiyle ne kadar yabancıydı.

Babam da yakınımda, tam arkamda duruyordu. O, Drum adamları gibi uzun uzun konuşmuyor, anında nazik cevaplar veriyor, onların şakalarına gülüyor, oradaki birkaç adamla sanki yenilenen bu dostluktan pek mutlu oluyormuş gibi konuşuyordu. Bu adamlardan biri, galiba Barre olanı, "Senin oğlanda hükmedilemeyen göz varmış ha?" dedi; Canoc da, "Öyle," dedi; diğer adamlar ise, "Hiç korkma, büyüyüp gücünü kazanır," dediler ve yirmi yaşına kadar hükmedilmeyen bir marifeti olan Olmmantlı bir çocuğun hikâyesini anlatmaya başladılar. Hikâyeyi duyabilmek için çok uğraştım ama diğer seslerin patırtısı onu boğup duruyordu.

Bir süre sonra masaya gittik; burada çok gerildim, çünkü insan göremediği zaman adam gibi yemek yemeyi öğrenmesi uzun bir zaman alıyordu ve benim henüz bu konuda pek bir becerim yoktu. Bir şeyleri dökmek veya giysimi yağ içinde bırakmak korkusuyla hiçbir şeyi elleyemiyordum. Beni annemden uzağa oturtmaya kalktılar, ama annem kibarca ve kesin bir dille benim yanımda oturmakta ısrar etti. Kimseyi huzursuz etmeden kemirebileceğim şekilde etimi kesmeme yardımcı oldu. Etrafımdaki şapırtı, yutkunma, geğirme seslerinden anlaşıldığı kadarıyla Drummant'ta da görgü kurallarına pek uydukları yoktu zaten.

Babam masada daha uzak bir yere, Ogge'nin ya yanına ya da yakınına oturtulmuştu; sohbetin gürültüsü biraz azalmaya başlayınca onun sakin sesini duydum, onun sesi olduğuna hiç kuşku yoktu ama daha önce hiç duymadığım bir tonda konuşuyordu. "Sana teşekkür etmek isterim Brantor, düvelerime bakıverdiğin için. Bir aydır, çitlerimi onarmamış olduğum için kendi kendime küfredip duruyordum. Belli ki çitten atlamışlar. Pek tez ayaklıdır şu Rodd inekleri. Şimdiye kadar Dunet'i boylamışlardır diye düşünüp çoktan ümidi kesmiştim! Senin adamların onlara benim için bakmamış olsalardı çoktan oraya gitmişlerdi zaten." Söz bu noktaya

vardığında masanın o tarafındaki kimseden çıt çıkmıyordu artık, gerçi bizim taraftaki kadınların bir kısmı gevezelik etmeyi sürdürüyordu. "O düvelere çok bel bağlamıştım," diye devam etti Canoc aynı açık, kendinden emin, neredeyse karşısındakine güvendiği için rahatça açılıyormuş gibi bir edayla. "Kör Caddard'ınki gibi bir sürü kurmayı aklıma koydum. O yüzden sana tüm kalbimle teşekkür ederim ve ilk yavrulardan biri, istersen boğa olsun, istersen düve, senindir. Sadece iste yeter Brantor Ogge."

Yüreğimin çarptığını duyacak kadar bir sessizlik oldu, sonra Canoc'un yakınında birisi, "Çok güzel söyledin, çok güzel söyledin! " dedi ve diğer sesler de ona katıldı ama Ogge'nin konuştuğunu duymadım.

Nihayet akşam yemeği sona erdi, annem odasına çıkmak istediğini söyledi ve beni de yanına aldı. O zaman Ogge'yi duydum: "Genç Orrec'i hemen mi götürüyorsun? O kadar da küçük değil ya! Erkeklerle otur oğul, otur da benim baharda mayaladığım içkiden bir tat!" Fakat Melle uzun yolculuğun beni yorduğunu söyleyip özür diledi; brantorun karısı Denno da kaba ve yorgun sesiyle, "Oğlanı bu gecelik bırak Ogge," dedi; böylece biz kaçtık, ama babam kalıp erkeklerle içmek zorunda kaldı.

Sanırım yatak odasına geldiğinde geç olmuştu; ben uyumuştum ama babam tabureyi devirip, birkaç patırtı daha yapınca uyandım. "Sarhoş olmuşsun!" diye fısıldadı Melle; babam da niyetlendiğinden daha yüksek bir sesle, "At sidiği birası!" dedi. Annem güldü, babam ise burun kıvırdı.

"Şu lanet olasıca yatak nerede!" dedi babam, odada el yordamıyla aranarak. Sonra yatağı bulup yattı. Ben pencerenin altındaki döşekte uzanmış, onların fısıldaşmalarını dinliyordum.

"Canoc, korkunç bir risk altına girmedin mi?"

"Buraya gelmek bir riskti zaten."

"Ama o düve meselesi..."

"Sessiz kalarak ne kazanacaktık?"

"Ama ona meydan okudun."

"Ya düvelerin buraya nasıl geldiklerini çok iyi bilen kendi adamları önünde yalan söyleyecekti... ya da ona sunduğum çıkışı kabul edecekti."

"Yavaş ol, yavaş," diye mırıldandı annem, çünkü babamın sesi yeniden yükselmeye başlamıştı. "Çıkışı kabul ettiğine sevindim."

"Eğer ettiyse. Daha göreceğiz bakalım. Kız nerede? Onu gördün mü?"

"Ne kızı?"

"Gelin. Mahcup gelin."

"Canoc, sessiz ol!" Annem yarı azarlıyor, yarı gülüyordu.

"Kapat o zaman ağzımı sevgilim, benim yerime sen kapat," diye fısıldadı babam, annem de güldü ve yatak tahtalarının gıcırtısını duydum. Daha fazla konuşmadılar ve ben de uykunun rahatlığına dalıp gittim.

*

Brantor Ogge ile adamları Drummant'ın kuzey tepelerinde bir domuz avı planlıyorlardı; görünüşe göre yola çıkmak için Gry'ın annesi Parn'ın gelmesini bekliyorlardı. Ogge bizim de ava gelmemiz için baskı yaptı. Annem itiraz edince, "Bence makul. Kadınları domuz avına götürmeyi sevmem, tehlikeli iştir. Ama oğlanı yolla, gözündeki şu bağla etrafta mutsuz mutsuz dolaşmanın dışında bir değişiklik olur onun için, ha? Üstelik domuz saldıracak olursa, ona şöyle bir göz ucuyla bakar, biz de domuza veda ederiz, değil mi? Ha oğul? Domuz avında insanın tez bir gözü olması her zaman işe yarar," dedi.

"O halde benim gözümle yetineceksiniz," dedi babam, burada, Drummant'ta takındığı o samimi ses tonuyla. "Bu işi Orrec'le denemek biraz riskli."

"Risk mi? Risk mi? Domuzdan korkuyor, değil mi?"

"Yo, risk onun için değil," dedi Canoc. Kıvrak bir hamleyle Ogge'nin hassas bir yerine dokunmuştu bu kez. Drummant'ta herkesin bildiği açık olduğundan, Ogge de benim gözlerimin neden mühürlü olduğunu bilmiyormuş numarasını bırakmıştı ve gerçekten de maceralarımın bütün vahşi anlatımlarına inanmıştı. Ben mahveden gözü olan oğlandım, marifet o kadar büyüktü ki denetim altına alamıyordum, yani yeni Kör Caddard'dım. Ogge de kendince kaba manevralar yaptı ama onunkiler kâfi gelmedi; benim şanım onun ulaşamayacağı bir yerdeydi. Ama onun başka silahları da vardı.

Bir gece önce karşılaşmış olduğumuz ve o sabah etrafımızda bulunan insanlar arasında bir tek torunla, yani Ogge'nin genç oğlu Sebb Drum ile Daredan Caspro'nun kızıyla henüz tanıştırılmamıştık. Ebeveyniyle tanışmıştık: Sebb, babası gibi neşeli ve yaygaracı bir sesle konuşuyordu; Daredan ise annemle ve benle gayet kibarca konuşmuştu, ama cılız sesi yüzünden, Canoc'un söylediği kadar kocamış olmasa da içi geçmiş bir kadın izlenimi bırakmıştı bende. Sabah bizimle birlikteydiler ama yine de, bir

ihtimal nişanlım olacak kız ortaya çıkmamıştı. Gelin, mahcup gelin, demişti Canoc ona bir gece önce; aklıma gelince kızardım.

Sanki Morgaların marifeti olan akıldan geçeni okuma marifetine de vakıfmış gibi Ogge o gür sesiyle, "Torunum Vardan ile tanışmak için birkaç gün beklemen gerekecek genç Caspro. Kuzenleriyle birlikte bizim eski Rimm evinde. Göremeyeceğin bir kızla tanışmak ne işe yarar, diyecektim ama sonra aklıma geldi, bir kızı tanımanın başka yolları da vardır, senin de öğreneceğin gibi, değil mi ya? Hatta daha zevkli yollar ha?" dedi ve etraftaki adamlar güldüler. "Biz domuzları şişleyip dönünceye kadar burada olur."

Parn Barre o akşamüstü geldi ve ondan sonra bütün sohbet av üzerine döndü. Benim de gitmem gerekiyordu. Annem karşı çıktı ama ben bu işten kurtuluş olmadığını biliyordum. "Merak etme anne. Demirkırı'nın üzerinde olacağım, bir şey olmaz," dedim.

"Ben onun yanında olacağım," dedi Canoc. Benim bu kesin sükûnetim onu çok mutlu etmişti.

Ertesi sabah şafaktan önce ayrıldık. At sırtındayken, yayan yürürken, Canoc hep yanımda durdu. Onun varlığı bütün o at sürmelerin, durup kalkmaların, bağırışların, gidip gelmelerin kapkara anlamsız çılgınlığında, o bitmek bilmez karmaşada yaslanabileceğim tek sağlam kayaydı. Tüm bunların sonu yok gibiydi. Beş günlüğüne gitmiştik. Hiçbir zaman nerede durduğumu bilemedim, suratımın veya ayağımın hemen önünde ne olduğunu bilmiyordum. Göz bağımı kaldırma dürtüsü hiç bu kadar kuvvetli olmamıştı, yine de hiçbir zaman göz bağımı kaldırmaktan bu kadar korkmamıştım, çünkü sürekli ve korkunç bir hiddet içersindeydim - çaresiz, kırgın, aşağılanmış hissediyordum kendimi. Brantor Ogge'nin bağırmalarından, taciz edici sesinden dehşete düşüyor ama bir türlü kurtulamıyordum. Bazen benim hakikaten kör olduğuma inanıyormuş numarası yapıyor, yüksek sesle bana acıyor ama çoğunlukla, gözümdeki bağı kaldırıp o mahvedici gücümü göstermem için alttan alta bana sataşıyor, bana meydan okuyordu. Benden korkuyor ve korkusuna içerliyordu, bu yüzden de benim acı çekmemi istiyordu; ayrıca meraklanıyordu da, çünkü gücüm bilinmeyen bir şeydi. Canoc'la konuşurken hiçbir zaman bazı sınırları aşmıyordu, çünkü Canoc'un ne yapabileceğini açık bir şekilde anlamıştı. Ama ben ne yapabilirdim? Benim göz bağım bir numara, bir blöf olabilir miydi? Ogge, gerçekten ısırıp ısırmayacağını anlamak için, zincirli bir köpeği çomakla dürten çocuklara benziyordu. Ben zincirlerle bağlıydım

ve onun merhametine kalmıştım. Ondan o kadar nefret ediyordum ki, sanki onu görsem hiçbir şey beni durduramayacak ve onu sıçan gibi, engerek gibi, köpek gibi çözecektim...

Parn Barre, Airn Dağı eteklerindeki tepelere bir yabandomuzu sürüsü çağırdı ve erkek domuzları, dişi domuzlardan uzaklaştırdı. Köpeklerle avcılar hayvanları çevirince avı bırakıp yük hayvanları ve hizmetkârlarla birlikte bırakılmış olduğum kampa geldi.

Hepsinin yola çıktığı an benim için utanç verici olmuştu. "Oğlanı da getiriyorsun, değil mi Caspro?" demişti Brantor Ogge ve babam her zamanki neşesiyle diğerlerini yavaşlatmamak için ne benim, ne de yaşlı Demirkırı'nın gelmeyeceğini söylemişti. "Yani sen de onunla birlikte güven içinde kalacaksın öyle mi?" demişti o gür, anırır gibi sesiyle; Canoc'un yumuşak sesi şöyle demişti: "Hayır, ben öldürmeye geleyim diye düşündüm."

At binmeden önce omzuma dokunmuştu -tayı değil Grişerit'i getirmişti- ve fısıldamıştı: "Dayan oğlum." Ben de Drum'ın, sürekli benden kaçınan, sonunda benim orada olduğumu unutarak birbirleriyle konuşmaya, şakalaşmaya başlayan toprak köleleri ve hizmetkârlarıyla birlikte oturarak dayandım. Sol elimin altında duran, bir gece önce üzerine yatıp uyuduğum dürülmüş döşek hariç etrafımda ne olduğu hakkında en ufak bir fikrim yoktu. Kainatın kalanı koca bir bilinmezdi, ayağa kalkıp bir iki adım attığım an kaybolacağım karanlık bir boşluktu. Toprağın üzerinde, elimin altında birkaç minik taş bulup onlarla oynamaya, onları ellemeye, saymaya, onları bir yığın haline getirmeye, onlarla çizgiler çizmeye uğraşarak o katlanılmaz zamanı geçirmeye çalıştım. Yoksun kalıncaya dek gözlerimiz sayesinde hayatımıza ne kadar çok haz ve anlam girdiğinin pek farkında olmuyoruz.

Tek bir atın kampa geldiğini duydum, sonra da yanımda biri konuştu: "Orrec, ben Parn." Kim olduğunu söylemesindeki iyi niyeti hissettim, gerçi Gry'inkine çok benzeyen sesini tanıyordum zaten. "Biraz meyve getirdim. Avucunu aç." Avucuma iki-üç kuru erik koydu. Ona teşekkür edip yemeye başladım. Yakınıma oturmuştu ve onun da bir şeyler çiğnediğini duyuyordum.

"Domuz daha şimdiden bir iki köpek öldürdü," dedi, "bir iki adam da öldürmüştür belki, öldürememiş de olabilir, ama onu öldürmüşlerdir. Şimdi içini temizliyor, taşımak için sırık kesiyorlardır; köpekler de bağırsakların peşindedir, atlar tüm bu olanlardan uzaklaşmak ister ama uzaklaşamazlar." Tükürdü. Belki de erik çekirdeğini çıkartmıştı.

"Öldürülürken hiç kalmaz mısın?" diye sordum, ihtiyatla. Bütün hayatım boyunca tanıdığım halde Parn beni hep korkuturdu.

Domuz ve ayı avında kalmam. Bana karışmak isterler, öldürebilsinler diye hayvanı sabit tutmamı isterler. Onlara haksız bir avantaj sağlamamı..."

"Peki ya geyik olursa, veya tavşan...?"

"Av hayvanı onlar. Domuz ve ayı av hayvanı değil. Onlar adil bir dövüşü hak ediyor."

Kendi adalet anlayışı dahilinde açık bir duruştu bu; kabul ettim.

"Gry sana bir köpek ayarladı," dedi Parn.

"Ben de ondan rica edecektim..."

"Ohoo, gözlerinin mühürlendiğini duyar duymaz, şimdi bir rehber köpek ister, dedi; bizim çoban Kinny’nin eniklerden birini eğitiyordu. Güzel köpeklerdir. Eve dönerken Roddmant'a uğrayın. Gry köpeği hazır etmiş olabilir."

Güzel bir andı bu, o nihayetsiz, berbat günler içindeki tek güzel an.

Avcılar kampa geç vakitte, tek tük geldiler. Babam için endişeleniyordum tabii ki, ama sormaya cesaret edemiyor, sadece diğer adamların neler söylediklerini dinliyor, onun sesini arıyordum. Sonunda bir çarpışmada veya arbedede bacağını biraz incitmiş olan Grişerit'i yularından çekerek geldi. Bana nazikçe seslendi, ama canının tahammül ötesi sıkkın olduğunu anladım. Av doğru dürüst yönetilememişti, Ogge ile büyük oğlu takip edilecek taktikler konusunda tartışmışlar, herkesin kafasını karıştırmışlardı; o yüzden de domuz köşeye sıkıştırıldığı halde köpeklerden ikisini öldürüp kaçmıştı. Kovalamaca sırasında bir atın bacağı kırılmıştı, sonra domuz çalılıklara girince ava yayan devam etmek zorunda kalmışlardı, başka bir köpeğin de bağırsakları deşilmişti. "En sonunda," dedi Canoc son derece alçak bir sesle bana ve Parn'a, "zavallı hayvanı şişleyip bıçakladılar, ama hiçbiri yaklaşmaya cesaret edemedi. Öldürmek yarım saat sürdü."

Ogge ile oğlunun birbirlerine bağırmasını dinleyerek sessizlik içinde oturduk. Av hizmetkârları domuzu kampa getirdiler sonunda; hem hayvanın keskin ve ekşi kokusunu hem de kanın metalik kokusunu aldım. Ciğer büyük bir merasimle, hayvanı öldürenler tarafından ateşe atılmak üzere bölündü. Canoc kendi payını almak için kalkıp gitmedi. Ogge'nin oğlu Harba'nın babama gelip şölen hakkını alsın diye seslendiğini duydum, ama Ogge'nin babama seslendiğini duymadım, hatta âdeti olduğu üzere beni bezdirmeye de gelmemişti. O gece ve Drummant'ın Taş Evi'ne varıncaya

kadar geçen zamanda Ogge Canoc'a ya da bana tek kelime etmedi. Onun o şen kabadayılığından kurtulduğum için rahatlamıştım, ama beni endişelendirmiyor da değildi. Son gece kamp kurduğumuzda babama, brantorun ona kızgın olup olmadığını sordum.

"Köpeklerini bile bile kurtarmadığımı söylüyor," dedi Canoc. Ateşin sıcak külleri yanında uzanmış, kafa kafaya vermiş fısıldaşıyorduk. Karanlık olduğunu biliyordum ve karanlık yüzünden göremiyormuş numarası yapabiliyordum.

"Ne oldu?"

"Domuz köpekleri deşiyordu. *Gözünü kullan Caspro!* diye bana bağırdı. Sanki marifetimi avda kullanacakmışım gibi. Harba ve birkaç kişiyle birlikte mızraklarımızla saldırdık. Ogge bizimle birlikte gelmedi. O sırada domuz kurtuldu, Ogge'nin hemen yanından geçerek kaçtı. Ah, çok berbat bir işti, tam bir mezbelelik. Üstelik her şeyden beni sorumlu tutuyor."

"Oraya döndüğümüzde kalmak zorunda mıyız?"

"Bir iki gece."

"Bizden nefret ediyor," dedim.

"Annenden değil."

"En çok da ondan," dedim.

Canoc benim söylediğim şeyi anlamadı, belki de bana inanmadı. Ama ben doğru olduğunu biliyordum. Ogge bana istediği kadar dayılanabilirdi; zenginlik, güç ve benzer şeyler konusunda Canoc'tan daha üstün olduğunu kanıtlayabilirdi, ama Melle Aulitta onun ulaşamayacağı bir yerdeydi. Annemi etkilemek için beyhude çabalarını duymuştum; o dayılanmaları, efelikleri ve annemin, Ogge'nin söyleyecek söz bulamadığı o yumuşak başlı, kibar cevapları. Ogge'nin sahip olduğu, yaptığı ya da yapmış olduğu hiçbir şey annemi etkilemiyordu. Annem ondan tam anlamıyla korkmuyordu bile.

11

VAHŞİ TABİATTA geçirdiğimiz günler ve gecelerden dönüp de anneme kavuşunca, yıkanıp temiz bir gömlek giyince Drummant'ın hayatımda hiç görmediğim rahatsız odaları bile bana tanıdık gelmişti.

Büyük salondaki akşam yemeğine indik, orada Brantor Ogge'nin iki gündür ilk kez babamla konuştuğunu duydum. "Karın nerede Caspro?" diyordu. "O güzel kalluk nerede? Ya kör oğlun? Bak torunum onunla tanışmaya geldi, bütün arazimi aşıp ta Rimmant'tan geldi. Gel oğlum gel, gel de Vardan'la tanış, bakalım birbirinizden hoşlanacak mısınız!" Sesi utanmazca, karga gaklaması gibi çıkıyordu.

Kıza öne çıkmasını fısıldayan annesi Daredan Caspro'nun sesini duydum. Eli kolumda olan annem, "Tanıştığımıza memnun oldum Vardan. Bu, oğlum Orrec," dedi.

Kızın bir şey söylediğini duymadım, sadece bir çeşit kıkırdama gibi, mızıldanma gibi bir şeyler çalındı kulağıma; seslerin kızın kucağında tuttuğu bir köpek yavrusundan geldiğini sandım.

"Memnun oldum?" dedim, başımı hafifçe eğerek.

"Oldum oldum oldum," dedi önümde kızın olması gereken yerden boğuk, cılız bir ses.

"Memnun oldum, de Vardan." Bu Daredan'ın titrek fısıltısıydı.

"Memnun, ben memnun."

Dilim tutulmuştu. Annem, "Çok teşekkür ederiz canım. Rimmant'tan buraya uzun bir yol olmalı, değil mi, yorulmuşsundur."

Yeniden o sızlanan, köpek yavrusu iniltisi gibi ses başladı.

"Evet, yoruldu," diye başladı annesi ama Ogge'nin tam bizim yanımızdan gelen gür sesi söze karıştı, "Haydi haydi, bırakın da gençler

birbirleriyle konuşsunlar, ne söyleyeceklerini öğretmeyin onlara kadınlar! Çöpçatanlık yok. Ama ne yakışıyorlar değil mi? Ne diyorsun oğul, torunum çok güzel değil mi? Onda da sendeki kandan var biliyorsun; kalluk değil saf Caspro kanı. Hakiki soy kendisini gösterir derler hep! Güzel değil mi?"

"Onu göremiyorum beyim. Herhalde öyledir."

Annem kolumu sıktı; bunu benim cesaretim karşısında duyduğu dehşetten mi, yoksa medeni olma çabalarımı yüreklendirmek için mi yaptı bilemiyorum.

"Onu göremiyorum! Onu göremiyorum!" diye taklidimi yaptı Ogge. "Eh o zaman, izin ver seni o gezdirsin. O görebiliyor. Sağlam gözleri vardır. Güzel, keskin, Caspro gözleri. Öyle değil mi kız? Yok mu?"

"Oldum. Sen olmadın? Sen olmadın? Anne ben merdivenleri iste."

"Tabii canım. Gideceğiz. Uzun bir yolculuktu; çok yorgun, lütfen bize müsaade edin kayınpederim, akşam yemeğinden önce biraz dinlenelim."

Kız ile annesi kaçtı. Biz kaçamadık. Saatler boyunca uzun masada oturmak zorunda kaldık. Domuz gün boyunca şişte dönmüştü. Kafası içeri getirilirken zafer çığlıkları atıldı. Avcıların şerefine kadehler kaldırıldı. Domuz etinin ağır kokusu bütün salonu doldurdu. Tabağıma kalın kalın dilimler yığılmıştı. Şaraplar kadehlere döküldü, bira değil, arazinin güney batısındaki bağlardan gelen kaliteli kırmızı şarap; dağlarda bir tek Drummant'ta şarap yapılırdı. Ağır ve tatlı-ekşi bir şeydi. Çok geçmeden Ogge her zamankinden daha gür sesli oldu, büyük oğluna bağırıyor, küçüğünü, Vardan'ın babasını kayırıyordu. "Nişan şölenine ne dersin Sebb?" diye bağırıyor, gülüyor, cevabı beklemiyor, yarım saat kadar sonra yine, "Eee, nişana ne dersin? Huu, Sebb? Bütün dostlar burada. Hepsi çatımız altında. Casprolar, Barre’lar, Corde'lar, Drumlar. Dağların en sağlam kanları, sen ne dersin Brantor Canoc Caspro? Sen de gelir misin? Haydi şerefe. Dostluğa, sadakate, aşka ve evliliğe!" diyordu.

Annemle benim yemekten sonra üst kata çıkmamıza müsaade etmediler. Ogge Drum ile adamları körkütük sarhoş oluncaya kadar büyük salonda oturmak zorunda kaldık. Hep yakınlarımızda bir yerlerdeydi, annemle bolca konuştu. Sözleri ve ses tonu çirkinleştikçe çirkinleşiyordu ama Melle de, mümkün mertebe yakınımızda durmaya çalışan Canoc da oyuna gelip kızgınlıkla cevap vermiyorlardı, hatta cevap bile vermiyorlardı çoğu kez. Bir süre sonra brantorun karısı araya girdi, bizden yana çıkıp anneme kalkan oldu, onun yerine Ogge'ye cevap vermeye başladı. O zaman Ogge

yüzünü asarak yeniden büyük oğluyla kavga etmeye girişti ve sonunda biz odadan ayrılıp yukarı çıkabildik.

"Canoc, gidebilir miyiz... buradan? Hemen?" diye fısıldadı annem, odamıza giden uzun taş koridorda.

"Bekle," diye cevap verdi babam. Odamıza gidip kapıyı kapattık. "Parn Barre ile konuşmam lazım. Erkenden gideriz. Bu gece bize bir şey yapmaz."

Annem umutsuz bir edayla güldü.

"Ben yanında olacağım," dedi babam. Annem babama sarılmak için kolumu bıraktı.

Her şey olması gerektiği gibiydi, yarın kaçacağımıza çok sevinmiştim, ama cevabını duymak istediğim bir sualim vardı.

"Kız," dedim. "Vardan.”

Bana baktıklarını hissettim, kısa süren sessizlikte göz göze geldiklerine kuşku yoktu.

"Ufak tefek, çirkin de sayılmaz," dedi annem. "Tatlı bir tebessümü var. Ama..."

"Geri zekâlı," dedi babam.

"Hayır Canoc, o kadar kötü değil... Ama... tam değil. Çocuk gibi sanırım, aklı yani. Küçük bir çocuk. Daha fazla büyüyebileceğini zannetmiyorum."

"Geri zekâlı," diye tekrarladı babam. "Drum'ın sana eş olarak önerdiği bu işte Orrec."

"Canoc," diye mırıldandı annem, babamın sesindeki ateşli nefretten korkarak, benim gibi.

Kapımız çalındı. Babam gidip açtı. Alçak sesle biriyle konuştu. Bir süre sonra döşeğimin kenarında oturduğum yere geldi. "Çocuk ani bir hastalık nöbetine tutulmuş," dedi, "Daredan annenin ona yardım etmesini istiyor. Biz domuz avlamaya gidip birbirimizle düşman olurken, Melle buradaki kadınların çoğuyla iyi arkadaş olmuş." Neşesiz, yorgun bir kahkaha attı. Kendisini yorgun bir av köpeği gibi bir kerede bırakarak soğuk ocağın önündeki sandalyeye oturduğunu duydum. "Keşke burada olmasaydık Orrec!"

"Keşke," dedim.

"Sen yat uyu. Ben anneni bekleyeceğim."

Ben de oturup annemi beklemek istiyordum, ama babam yanıma gelip beni nazikçe döşeğin üzerine itti ve üzerimi ince, sıcak bir yün battaniyeyle

örttü; anında uykuya daldım.

Aniden uyandım ve hiç mahmurluk hissetmedim. Samanlıkların bulunduğu avluda bir horoz ötüyordu. Tan vakti olabilirdi, belki de daha sabaha çok vardı. Odada hafif sesler duyunca, "Baba?" diye seslendim.

"Orrec? Uyandın mı? Karanlık, göremiyorum." Annem el yordamıyla döşeğime geldi ve yanıma oturdu. "Ay çok üşüyorum!” dedi. Deli gibi titriyordu. Sıcak battaniyeyi omuzlarına sarmaya çalıştım, o battaniyeyi ikimize birden sardı.

"Babam nerede?"

"Parn Barre ile konuşması gerektiğini söyledi. Önümüzü görebilecek kadar aydınlık olur olmaz yola çıkacağımızı söylüyor. Denno ile Daredan'a ayrılacağımızı söyledim. Onlar anlıyorlar. Çok uzun zamandır evden ayrı kaldığımızı, Canoc'un bahar için tarlaların sürülmesi konusunda endişeleri olduğunu söyledim sadece."

"Kızın nesi varmış?"

"Pek bir şeyi yoktu. Çok çabuk yoruluyor; sancıları vardı, sancıları annesini korkutuyor, zavallıcık. Annesini biraz uyusun diye yolladım, pek uyuyamıyor, ben de kızın yanında oturdum. Sonra ben de orada uykuya dalar gibi oldum ve... bilemiyorum... sanki... Üşüttüm, bir türlü ısınamıyorum..." Anneme sarıldım, o da bana iyice sokuldu. "En sonunda çocuğun başında durmaya başka kadınlar geldi de geri dönebildim, baban da Parn'ı bulmaya gitti. Gitmek için eşyalarımızı hazırlasam iyi olacak. Ama o kadar karanlık ki. Şafağın atmasını bekliyorum."

"Burada dur da ısın," dedim; babam dönünceye kadar orada oturup birbirimizi ısıtmaya çalıştık. Babam yanındaki çakmaktaşını kullanarak mum yaktı; annem de aceleyle birkaç parça eşyamızı heybeye doldurdu. Hollerden ve koridorlardan sessizce geçerek merdivenlerden inip evden çıktık. Havada şafağın kokusunu alabiliyordum, horozlar da sabahın geldiğini haber verir gibi ötüyorlardı. Uykulu ve huysuz bir adamın kalkıp atlarımızı eyerlediği ahıra gittik. Annem Demirkırı'nın dışarı çıkartarak ben bininceye kadar tuttu. Eyere oturup bekledim.

Annemin şaşkınlıkla hafif bir çığlık attığını, üzüntülü bir ses çıkardığını duydum. Diğer atlar da dışarı çıkartılırken kaldırım taşları üzerinde nal sesleri duyuldu. Annem, "Canoc, bak," dedi.

"Ah," dedi babam tiksintiyle.

"Ne var?" diye sordum.

"Civcivler," dedi babam alçak sesle. "Adamları sepeti annenin verdiği yerde bırakmışlar. Öylece bırakmışlar. Hayvanları ölüme terk etmişler."

Melle'nin Grişerit'e tırmanmasına yardım etti, sonra kendisi de Damgalı'ya binip ahırdan çıktı; seyis yamağı avlunun kapısını açtı ve atlarımızı sürüp çıktık.

"Keşke dörtnala gidebilseydik," dedim. İçinde bulunduğu sıkıntılı ortamda annem gerçekten bunu kastettiğimi sanarak, "Gidemeyiz canım," dedi, ama hemen arkamdan atını süren Canoc kısa bir kahkaha attı. "Hayır," dedi, "koşmadan kaçacağız."

Kuşlar artık ağaçtan ağaca şakıyorlardı ve ben de annem gibi kısa bir süre sonra şafağın attığını göreceğimi düşünüp duruyordum.

Birkaç mil gittikten sonra annem, "Böyle bir eve getirilmeyecek kadar aptalca bir hediyeymiş," dedi.

"Böyle mi?" dedi babam. "Yani büyük ve ihtişamlı mı demek istiyorsun?"

"Onlara sorarsan öyle," dedi Melle Aulitta.

"Baba, bizim için, kaçtılar mı diyecekler?" dedim.

"Evet."

"O halde kaçmamalıyız... öyle değil mi?"

"Eğer kalsaydık Orrec, onu öldürecektim. Onu kendi evinde öldürme fikri çok hoşuma gitse de, bu zevkin bedelini ödeyemem. Bunu biliyor. Ama ben yine de biraz öcümü alacağım."

Ne demek istediğini anlayamadım, annem de anlayamamıştı, sabahın ilerleyen vaktinde bir atın peşimizden dörtnala gelişini duyuncaya kadar. Biz telaşlandık ama Canoc, "Gelen Parn," dedi.

Yanımıza gelerek bizi Gry'ınkine benzeyen boğuk sesiyle selamladı. "Evet, ineklerin nerede Canoc?" dedi.

"Şu tepenin dibinde, şurada ileride." Böylece ağır aksak ilerlemeye devam ettik. Sonra durduk, annemle ben attan indik. Annem beni bir dere yakınlarında oturabileceğim, otlu bir yere götürdü. Grişerit ile Demirkırı'nı su içmeleri ve ayaklarını serinletmeleri için suya soktu; ama Canoc ile Parn yola devam ettiler, kısa bir süre sonra seslerini hiç duyamadım. "Nereye gidiyorlar?" diye sordum.

"Otlağa. Parn'dan düveleri çağırmasını rica etmiş olmalı."

Sinirlerim gerilmiş bir halde, öç almaya gelenlerin sesini duymayı bekledim, ama kuş cıvıltıları ve uzakta böğüren inekler dışında bir şey işitmedim; bana çok uzun gelen bir sürenin sonunda annem, "Geliyorlar,”

dedi; çok geçmeden hayvanların bacakları arasında hışırdayan otları, Damgalı'nın bizim atları selamlamak için kişnemesini, babamın gülerek Parn'a bir şeyler söylemesini duydum.

Annem, "Canoc," diye seslenince babam hemen cevap verdi, "Her şey yolunda Melle. İnekler bizim. Drum onlara bakıvermiş, şimdi eve götürüyorum. Bir şey yok."

"Pekâlâ," dedi annem mutsuzca.

Ondan sonra hep birlikte yola koyulduk, önde annem, ardında ben, sonra yanında iki düveyle Parn ve arkayı koruyan Canoc. İnekler bizi yavaşlatmadı; genç ve canlı hayvanlardı, üstelik tarla süren cinsten; atlara ayak uydurmuşlardı ve bütün gün boyunca da hızları azalmadı. İkindi ortasına doğru kendi arazimize geldik, kuzey kısmını doğrudan geçerek Roddmant'a yöneldik. Düveleri oraya götürmemiz ve bir süre eski sürüleriyle birlikte Rodd otlaklarında bırakmamız Parn'ın önerisiydi. "Daha az tahrik edici olur," dedi, "üstelik Drum'ın yeniden çalması da zorlaşır."

"Tabii gelip seninle konuşmaya kalkışmazsa," dedi Canoc.

"İş olacağına varır. Ogge Drum ile artık hiçbir işim olamaz, tabii bir kan davası istiyorsa o başka."

"Sizinle kan davası olması demek, bizimle de olması demektir," dedi Canoc, neşeli bir hiddetle.

Annemin, "Ennu işit ve yetiş," diye fısıldadığını duydum. Endişelendiği ya da korktuğu zaman hep bu duayı ederdi. Uzun zaman önce ben sorunca, yolları düz eden, işleri kutsayan, kavgaları yatıştıran Ennu'yu anlatmıştı. Kediyi yaratan Ennu'ydu, Melle'in sürekli boynunda taşıdığı opal de onun taşıydı.

Batı güneşini sırtımda hissetmemeye başladığım sıralarda Roddmant'ın Taş Evi'ne vardık. Oraya varmadan bir kilometre öncesinden köpeklerin havlamalarını duymuştum. İçeri girerken köpeklerden bir deniz, atlarımızın etrafını sararak neşeyle bizi karşıladı. Ternoc da dışarı çıkıp yüksek sesle bizi selamladı ve ben Damgalı'nın sırtından inmeden evvel aniden biri gelip bacağımı tuttu. Yüzünü benim bacağıma yaslayan Gry'dı bu.

"Haydi Gry, bırak attan insin," dedi Parn kuru, boğuk sesiyle. "Ona yardım et."

"Yardıma ihtiyacım yok," dedim. Alnımın akıyla indikten sonra Gry'ın bu sefer bacağıma değil de koluma sarıldığını hissettim, yüzünü koluma iyice yaslamış ağlıyordu. "Ah Orrec," dedi, "Ah Orrec!"

"Yok bir şey Gry, bir şey yok, gerçekten. Körlük değil... yani ben..."

"Biliyorum," dedi Gry, beni bırakıp birkaç kez burnunu çekerek. "Merhaba anne. Merhaba Brantor Canoc. Merhaba," dedi; Melle ile birbirlerine sarılıp öpüştüklerini duydum. Sonra yeniden yanıma geldi.

"Parn bir köpeğin olduğunu söyledi," dedim oldukça mahcup bir şekilde; zavallı Hamneda'nın ölümünden -sadece onun ölümünden değil, onu seçmiş olmamdan, Gry'ın yanlış olduğunu bildiği seçimden- duyduğum suçluluk omuzlarımdaydı.

"Onu görmek ister misin?"

"Evet."

"Gel haydi."

Beni bir yere götürdü - neredeyse kendi evim kadar iyi bildiğim bu ev ve çevresi de körlüğümde bir labirent, bir sır olmuştu. "Bekle," dedi Gry; bir iki dakika sonra da, "Kömür, otur. Orrec, bu Kömür. Kömür, bu Orrec," dedi.

Yere çömeldim. Elimi biraz uzatınca sıcak bir nefes hissettim, sonra bıyıkların narin teması ve elimi yalayan nazik bir dil. Parmağımı köpeğin gözüne sokmaktan veya yanlış bir hareket yapmaktan korkarak onu dikkatle yokladım, ama dişi köpek kıpırdamadan oturuyordu; başındaki ve boynundaki kıvırcık tüylere, dikilmiş yumuşak kulaklarına dokundum. "Kara çoban köpeği mi?" dedim fısıltıyla.

"Evet. Kinny'nin Betula'sı geçen bahar üç yavru doğurmuştu. Çocuklar onu evcilleştirmiş, Kinny de çoban köpeği olarak eğitmeye başlamış. Gözlerine olanları duyduğum zaman köpeği istedim. İyi bir köpek. Al kayışını." Gry elime kısa, sert bir deri tasma kayışı tutuşturdu. "Onunla yürü," dedi.

Ayağa kalkınca köpeğin de kalktığını hissettim; bir adım atınca köpeği bacaklarımın arasında, kıpırdamadan durur buldum. Utandığım halde güldüm. "Bu şekilde pek uzağa gidemeyiz!"

"Bunun nedeni o tarafa gidersen Fanno'nun bıraktığı kütüğe takılıp düşecek olman. Bırak o sana yol göstersin."

"Ne yapmam gerekiyor?"

"Yürü de ve ismini söyle."

"Yürü Kömür," dedim avucumdaki deri kayışın ucundaki karanlığa.

Kayış beni kibarca sağa, sonra ileri doğru çekti. Sonunda kayış beni nazikçe durduruncaya kadar elimden geldiğince korkmadan yürüdüm.

"Gry'a dönelim Kömür," dedim dönerek.

Kayış beni biraz daha döndürdükten sonra geri yürüttü ve durdurdu.

"Ben buradayım," dedi Gry tam önümden. Sesi boğuktu, aniden çıkmıştı.

Diz çöktüm, arka ayakları üzerine oturmuş olan köpeği yokladım ve ona sarıldım. İpeksi kulağı yüzüme değiyor, bıyıkları burnumu gıdıklıyordu. "Kömür, Kömür," dedim.

"Onda marifetimi kullanmadım, sadece ilk başlarda birkaç kez," dedi Gry. Sesinin konumundan, yakınımda bir yerlerde çömeldiğini anladım. "Sanki marifetimi kullanmışım gibi öğrendi. Çok akıllı. Ve mazbut. Ama birlikte çalışmanız gerekiyor."

"Onu burada bırakıp, sonra geri mi gelsem?"

"Gerek olduğunu zannetmiyorum. Yapmaman gereken bazı şeyleri söylerim sana. Bir süre için de ondan bir anda çok şey isteme. Ama ben gelip onunla birlikte, seninle çalışırım. Bunu yapmayı çok isterim."

"Çok iyi olur," dedim. Drummant'ın tehditlerinden, hırslarından, zulmünden sonra Gry'ın bu açık sevgisi ve iyiliği, köpeğin sakin, güvenilir, sağlam tepkileri bana çok fazla gelmişti. Yüzümü kıvırcık, ipeksi kürke gömdüm. "Güzel köpek," dedim.

12

NİHAYET GRY'LA birlikte içeri girdiğimizde, annemin attan inerken babamın kollarında bayıldığını duyduğumda korkmuştum. Annemi üst kata çıkarıp yatırmışlardı. Gry ve ben, büyüklerden biri hastalanınca küçüklerin hep yaptığı gibi, kendimizi bir işe yarayamayan çocuklar gibi hissederek çevrede dolanıyorduk. Sonunda Canoc aşağı indi. Doğrudan bana gelerek, "İyileşecek," dedi.

"Sadece yorgunluktan mı?"

Tereddüt etti; Gry, "Bebeği kaybetmedi değil mi?" diye sordu.

Gry'ın marifetinin bir parçası da bir bedende iki canın olduğunu anlamasıydı. Bizim marifetimize bu dahil değildi. Eminim Canoc o güne kadar Melle'in yüklü olduğunu bilmiyordu; belki annem kendisi bile bilmiyordu.

Haber benim için çok fazla bir anlam taşımıyordu. On üç yaşında bir oğlan hayatın o kısmından çok uzaktadır; hamilelik, doğum belirsiz meselelerdir, onu hiç ilgilendirmeyen şeyler.

"Hayır," dedi Canoc. Yine tereddüt ettikten sonra, "Dinlenmeye ihtiyacı var," dedi.

Babamın yorgun ve ifadesiz sesi beni üzdü. Onu neşelendirmek istiyordum. Korku ve kasvetten bıkmıştım artık. Bütün bunlardan uzaklaşmıştık, yine hürdük, dostlarımızla, Roddmant'ta emniyetteydik. "Annem bir süre idare edebilecekse, gelip Kömür'e bir bak," dedim.

"Sonra," dedi babam. Omzuma dokunup uzaklaştı. Gry beni mutfağa götürdü, çünkü bu kargaşada akşam yemeği için bir şey hazırlanmamıştı ve ben kurt gibi acıkmıştım. Aşçı bizi tavşan etli börekle tıka basa doyurdu. Gry, yemek bulaşmış yüzümün çok iğrenç göründüğünü söyledi, ben de ona

görmediği bir şeyi yemeyi denemesini söyledim. Denediğini söyledi - benim neler hissettiğimi anlamak için bütün bir gün boyunca gözlerini bağlamış. Yemeğimizi yedikten sonra tekrar dışarı çıktık. Kömür beni karanlıkta yürüyüşe çıkarttı. Gry'ın önünü görmesine yetecek kadar yarım ay vardı, ama Kömür ile benim ondan daha iyi ilerlediğimizi söyledi ve bunu ispat etmek istercesine bir köke takılıp düştü.

Çocukluğumuzda Roddmant'ta bulunduğumuz zamanlarda Gry'la birlikte nerede uykumuz gelse oraya yatar uyurduk, herhangi bir yavru hayvan gibi; ama artık nişanlanmak falan gibi konulardan konuşulmaya başlamıştı. Yetişkinler gibi birbirimize iyi geceler diledik. Ternoc beni annemlerin odasına götürdü. Drummant'taki gibi sıra sıra yatak odaları yoktu burada. Ternoc fısıltıyla bana annemin yatakta babamın da sandalyede uyuduğunu söyledi; bana bir battaniye verdi, ben de battaniyeye sarınıp yerde uyudum.

Sabah annem sağlığının çok iyi olduğu konusunda ısrar etti. Biraz üşütmüştü, o kadar. Eve gitmeye hazırdı. "At sırtında olmaz," dedi Canoc ve Parn da onu onayladı. Ternoc bize bir saman arabası ile onu Dunet çatışmasına götüren sarkık dudaklı kısrağın kızını vermeyi teklif etti. Böylece annem, Kömür ve ben Caspromant'a çok konforlu bir yolculuk yaptık. Arabadaki samanların üzerine halılar serilmişti, bu arada Canoc da Damgalı'ya binmişti ve Grişerit ile Demirkırı büyük bir memnuniyetle onun yedeğinde gidiyorlardı, hepimiz eve gitmekten mutluyduk.

Evin etrafında yoğun bir koklama faaliyetinde bulunmak ve evin dışında belirli çalı ve taşlara işeyerek izini bırakmak zorunda kalsa da, Kömür eviyle sahibinin değişmesini sessizce kabul etmişti. Bizdeki birkaç yaşlı av köpeğini kibarca selamlamış ama onlardan uzak durmuştu. Çoban köpeği olduğundan, av köpekleri kadar sosyal ve demokrat değildi, onlardan daha çekingen ve kararlıydı. Tıpkı babam gibiydi: Sorumluluklarını çok ciddiye alıyordu. Onun en önemli sorumluluğu da bendim.

Gry kısa bir süre sonra bizim eğitimimize devam etmek için atına atlayıp geldi ve sonra sık sık gelmeye devam etti. Cordemantlı Barre'lara ait, Alev adında bir taya biniyordu. Barre'lar Parn'dan atın inadını kırmasını istemişlerdi, Parn da hem atı eğitiyor, hem de kızına at inadı kırmayı öğretiyordu. Ziyaretçiler, genç bir atı eğitmekle pek bir ilgisi olmasa da "kırma" kelimesini kullanır. Bu eğitim sırasında kırılan bir şey yoktur; aslında bir şey birleştirilir, bütünleştirilir. Bu uzun bir süreçtir. Gry bunu bana şöyle izah etmişti: Biz attan, atın tabiatı gereği yapamayacağı bir şeyi

yapmasını rica ederiz; atlar bizim irademize köpekler gibi boyun eğmezler, onlar it sürüleri gibi vahşi sürülere değil de sosyal sürülere sahip olduklarından hiyerarşiden çok ortak kararı tercih ederler. Köpekler kabullenir, atlar mutabık kalır. Bir yandan Kömür ile ben birbirimize karşı sorumluluklarımızın neler olduğunu öğrenirken, bir yandan da bütün bunları Gry ile uzun uzun tartışmıştık. Ayrıca at binerken de, yani bir yandan Gry ile Alev sorumluluklarının ne olduğunu öğrenir ve birbirlerine öğretirken, ben de bilmesi gerekenleri çoktan öğrenmiş olan Demirkırı'na binerken bunları konuşuyorduk. Kömür yanımızda gelirdi, tasmasız, serbest, istediği gibi seyirtmekte, durmakta, koklamakta, yan yollara sapmakta ve benim için endişelenmeden bir tavşanın peşine takılmakta hür olarak. Ama ben adını söyler söylemez hemen yanımda bitiyordu.

Kömür ile Gry hayatımda o kadar büyük değişiklik yaratmışlardı ki, karanlıklar içinde geçirdiğim o ilk yazı, aydınlık bir yaz olarak hatırlıyorum. Ondan önce çok fazla sıkıntı ve gerginlik vardı, marifetim konusunda müthiş bir şaşkınlık ve dehşet içindeydim. Ama şimdi, gözlerim mühürlüyken marifetimi kullanma veya yanlış kullanma ihtimalim yoktu, böylece ne başkasına eziyet verecek, ne de kendim eziyet çekecektim. Drummant kâbusu geçtikten sonra, artık kendi insanlarımız arasındaydım. Hizmetkârlarda uyandırmış olduğum korku ise, itiraf etmesem de, çaresizliğimin bir ödülü gibiydi. İnsan bir odanın içinde yolunu bulmak için tökezleyerek el yordamıyla ilerlerken birinin, "Ya gözündeki bağı kaldırıverirse! Korkudan ölürüm!" diye fısıldadığını duymak yüreklendirici olabiliyordu.

Annem, eve döndükten sonra bir süre iyileşemedi ve yataktan çıkmadı. Sonra ayaklandı ve her zamanki gibi evde dolanmaya başladı; ama bir akşam, yemekte aniden ayağa kalkarak korku dolu bir sesle bir şeyler söylediğini duydum; bir koşuşturmaca oldu ve babamla birlikte odadan çıktılar. Masada çaresizlik içinde, kafam karışmış bir halde bekledim. Evdeki kadınlara ne olduğunu sormak zorunda kaldım. İlk başta kimse söylemiyordu, sonra kızlardan biri, "Ah kanaması var, etekleri kan revan içinde kaldı," dedi. Dehşete düşmüştüm. Salona gittim ve sersemlemiş bir halde ocağın başındaki sıraya oturdum. Sonunda babam beni orada buldu. Bütün söylediği bebeğin düştüğü, annemin gayet iyi olduğuydu. Babam sükûnetle konuşuyordu ve ben ikna olmuştum. İkna olmak, ikna olma hissine tutunmak istiyordum.

Ertesi gün Gry Alev'le geldi. Annemi kuledeki küçük odasında ziyarete gittik. İçeriye bir karyola kurulmuştu ve ortalık yatak odasından daha sıcaktı. Yaz ortası olmasına rağmen ocakta ateş yanıyordu. Melle omzuna en kalın şalını almıştı, bana sarıldığında anlamıştım. Sesi biraz kısıktı ama kesinlikle değişmemişti. "Kömür nerede?" dedi. "Kömür'den de bir ziyaret isterim." Kömür tabii ki odadaydı, çünkü artık onunla ayrılmaz bir bütün olmuştuk; Kömür'ün yatağın üzerine çıkmasına izin verildi, belli ki annemin kendisini koruyacak bir köpeğe ihtiyacı olduğunu düşünerek orada gergin bir şekilde tetikte duruyordu. Annem bizim yol gösterme ve yol gösterilme, Gry'ın da at inadını kırma derslerinin nasıl gittiğini sordu ve her zamanki gibi sohbet ettik. Ama Gry, ben henüz gitmeye hazır değilken, ayağa kalktı. Gitmemiz gerektiğini söyledi, annemi öperken, "Bebeğe çok üzüldüm," diye fısıldadı.

Melle, "Siz ikiniz varsınız ya," diye mırıldandı ona.

Babam arazi işleri için şafak vaktinden akşama kadar dışarıda oluyordu. Tam ona yardımcı olmaya başlamışken, artık bir işe yaramaz hale gelmiştim. Onun yanındaki yerimi Alloc aldı. Alloc ihtirasları veya talepleri olmayan temiz yürekli bir adamdı; kendisini aptal bulurdu ve kimileri de bu konuda ona katılıyordu; ama zihninin biraz yavaş işlemesine rağmen, üzerinde pek düşünmediği bir fikri kavrardı ve kararları genellikle yerinde olurdu. Canoc'la birlikte çalışıyorlardı ve benim yapamadığımı yapıyordu. Onu hem kıskanıyor, hem de ona gıpta ediyordum. Bunu açık etmeyecek kadar kendime saygım vardı; böyle bir şey yapmam Alloc'u incitir, babamı kızdırır, bana da bir fayda sağlamazdı.

İşe yaramazlığım ve çaresizliğim beni bunalttığında, kararlılığım azaldığında ve göz bağımı atıp yitmiş ışık mirasımı geri almak için sabırsızlanmaya başladığımda, hep babamın sabit suretiyle karşılaşıyordum. Canoc ve tüm adamları için ölümcül bir tehlike taşıdığımı görüyordum. Gözlerim mühürlüyken bir kalkan ve destek oluyordum. Benim faydam körlüğümdü.

Babam benimle Drummant ziyaretimizle ilgili çok az konuşmuştu, Ogge Drum'ın her ikimizden de, ama en çok da benden korktuğunu, o zalim şakalarının ve alaylarının kendi adamları karşısında itibarını kurtarmak için yaptığı bir gösteriş olduğunu söylüyordu. "En çok istediği şey bizi kaçırtmaktı. Seni sınamayı çok istiyordu, tamam, ama her seferinde seni harekete geçirecek kadar zorladığında, hemen geri adım atıyordu. Cüret edemiyordu. Bana da, senden korkusundan meydan okuyamadı."

"Ama o kız... onu bizi aşağılamak için kullandı!"

"O işi senin hükmedilmeyen marifetinden haberdar değilken başlatmıştı. Kendi kazdığı kuyuya düştü. Devam etmek zorunda kaldı, bizden korkmadığını ispat etmek için. Ama korkuyor Orrec. Korkuyor."

Bizim iki düve, yukarı otlaklardaki sürüyle birlikte Caspromant'a dönmüş, Drummant sınırlarının çok uzağında otluyordu. Drum onlar hakkında hiçbir şey söylemedi ve ne bize, ne de Roddmant'a karşı bir misillemede bulundu. "Ona çıkış yolunu gösterdim, o da kabul etti," dedi Canoc, o günlerdeki tek neşe kaynağı olan kindar bir sevinçle. Hep gergin, hep neşesizdi. Annemle bana karşı nazik ve dikkatliydi ama bizimle pek kalmıyordu, hep dışarıda işindeydi ya da işten geldiğinde konuşamayacak kadar bitkin, uyumak üzere oluyordu.

Melle gücünü çok yavaş topluyordu. İyi olmadığı zamanlar sesinde, duymaktan nefret ettiğim uysal, sabırlı bir tını oluyordu. Ben onun o berrak kahkahasını, odaların içindeki hızlı adımlarını duymak istiyordum. Artık evin içinde geziniyordu ama çok çabuk yoruluyordu ve ne zaman yağmur yağsa veya Carrantage'dan esen rüzgâr yaz akşamlarını serinletse kuledeki odasında ateş yakıyor, babamın annesinin ördüğü, boyasız ham yünden kalın şalına sarınıp ateşin başına oturuyordu. Bir keresinde, orada onunla otururken, hiç düşünmeden, "Drummant'tan beri üşüyorsun," dedim.

"Evet," dedi annem. "Üşüyorum. O son geceden, küçük kızla oturmaya gittiğimden beri. Çok garip bir şeydi. Sana hiç anlatmadım galiba, değil mi? Denno oğullarının kavgasını engellemek için aşağıya inmişti. Zavallı Daredan o kadar bitaptı ki ona biraz uyumasını söylemiştim ve ben Vardan'la kaldım. Zavallı minik yavrucak uyuyordu ama her an uyanabilecek gibiydi, vücudu sürekli seğiriyor, kasılıp duruyordu. Bu nedenle ben de ışığı söndürdüm ve yanında uyuklamaya başladım, bir süre sonra birinin fısıldadığını veya dua ettiğini duyar gibi oldum. Vızıltı gibi bir şey. Bir an için Sarmaşıklı Su'daki evimizdeyiz, babam da aşağıda bir ayini yönetiyor gibi geldi bana. Ben de neredeyse uykuya dalmış olmalıyım. Bu fısıltı sürdü de sürdü ve nihayet kesildi. O zaman bizim evde değil de Drummant'ta olduğumu fark ettim; ateş de neredeyse sönmüştü, o kadar üşümüştüm ki kıpırdayamıyordum bile. Soğuk iliklerime işlemişti sanki. Küçük kız, ölü gibi kıpırdamadan yatıyordu. Bu beni korkuttu, kalkıp baktım ama nefes alıyordu. Sonra Denno geldi, odaya dönebilmem için bana bir mum verdi. Odaya döndüğümde Canoc Parn'ı bulmak için çıktı ve kapının rüzgârı mumu söndürdü. Ateş de sönmüştü. Sen uyandın, ben de

karanlıkta seninle oturdum, bir türlü ısınamıyordum. Hatırlarsın. Sonra eve dönerken bütün yol boyunca ellerim ve ayaklarım buz gibiydi. Ah! Keşke oraya hiç gitmeseydik Orrec!"

"Onlardan nefret ediyorum."

"Kadınlar bana karşı nazikti."

"Babam, Ogge'nin bizden korktuğunu söyledi."

"Bu iltifatı almayayım," dedi Melle hafif bir ürpertiyle.

Bu hikâyeyi Gry'a anlattığımda -çünkü Gry'a, kendimden gizlediğim şeyler hariç her şeyi anlatırdım- ona anneme sormak istemediğim şeyi sorabildim: Annem oradayken Ogge Drum o odaya girmiş olabilir miydi? "Babam Drumların güçlerini göz ve elin yanı sıra söz ve tılsımla kullandıklarını söylemişti. Belki de annemin duydukları..."

Gry bu fikri hiç sevmemiş, hemen karşı koymuştu. "İyi de neden gücünü senin veya Canoc'un değil de onun üzerinde kullansın? Melle ona bir zarar veremezdi ki!"

Aklıma Canoc'un lafı geldi: "Sen kırmızı elbiseni giy, Drum'ın bana vermiş olduğu armağanı görmesini istiyorum." Zarar buydu. Ama bunu nasıl söyleyebileceğimi bilmiyordum. Bütün söyleyebildiğim, "Hepimizden nefret ediyordu," oldu.

"Annen babana o akşamdan bahsetmiş mi?"

"Bilmiyorum. Bunun öneminin farkında olduğundan pek emin değilim. Biliyorsun annem... marifete, güce pek inanmaz. Şu anda benim için ne düşündüğünü bile bilemiyorum. Bu hükmedilmeyen marifetim hakkında. Gözlerimi neden mühürlediğimizi biliyor. Ama inandığını zannetmiyorum..." Ne söylediğimden emin olamayarak ve kendimi tehlikeli bir zeminde hissederek durdum. Gayri ihtiyari elimi, bacağımın yanında yere uzanmış yatan Kömür'ün kıvırcık sırtına koydum. Ama Kömür bile bana bu karanlıkta rehberlik edemezdi.

"Belki de Canoc'a sen söylemelisin," dedi Gry.

"Annem anlatsa daha iyi."

"Bana anlattın."

"Ama sen Canoc değilsin," dedim, bu söylenmemiş bir sürü anlam taşıyan bariz bir gerçekti. Gry anladı.

"Parn'a yapılabilecek bir şey olup olmadığını sorarım... o güce karşı," dedi Gry.

"Hayır, sorma." Gry'a anlatmakta bir şey yoktu, ama hikâye daha da dağılırsa annemin itimadını boşa çıkarmış olurdum.

"Neden sorduğumu söylemem."

"Parn anlar."

"Belki biliyordur bile... O gece, bize geldiğinizde. Melle bayılınca annem babama, 'Ona dokunmuş olabilir,' demişti. O zaman ne demek istediğini anlamamıştım. Ogge'nin Melle'ye tecavüz etmeye çalıştığını, onun canını yaktığını falan düşünmüştüm."

Oturup kara kara düşünmeye başladık. Ogge'nin anneme ağır ağır eriten tılsımdan yapmış olduğu düşüncesi korkunç ama belirsiz ve anlaması zor bir düşünceydi. Aklım hep bu konudan kaçıp başka yerlere gidiyordu.

"Drummant'a gittiğinden beri Annren Barre hakkında bir şey söylemedi," dedi Gry, benimkini değil, kendi annesini kastederek.

"Hâlâ Cordemant'ta tartışıyorlar. Raddo bunun kardeşler arasında açık bir kan davası olduğunu söylüyor. Arazinin iki ucunda yaşıyorlar ve kör veya sağır olma korkusuyla birbirlerinin görüş menziline bile girmiyorlar."

"Babam ikisinde de tam marifet olmadığını, kız kardeşleri Nanno'da olduğunu söylüyor. Nanno da, kavgaya devam ederlerse ikisinin de dilini bağlayacağını, böylece lanet okuyamayacaklarını söylüyormuş." Gry güldü, ben de güldüm. Bu tarz acayip zalimlikler bize komik geliyordu. Ayrıca benim de gönlüm aniden ferahlayıvermişti, çünkü Parn artık Gry'ı Cordemant'tan o oğlanla nişanlamaktan söz etmiyordu.

"Annem, hükmedilemeyen marifetlerin bazen çok güçlü marifetler olduğunu söylüyor. Ama bu marifeti kullanmayı öğrenmek de yıllar alıyormuş." Gry'ın sesi boğuktu, önemli bir şey söylediği zamanlarda hep olduğu gibi.

Cevap vermedim. Cevaba ihtiyaç yoktu. Eğer Parn benim marifetimin güçlü ve sonuçta denetlenebilir olduğunu ima ediyorsa, zamanla Gry'a uygun olabileceğimi söylemiş oluyordu. Bu bize yeterdi.

"Ben Dişbudak Deresi yolundan gitmek istiyorum," dedim ayağa fırlayarak. Oturup konuşmak hoştu ama dışarı çıkıp at binmek çok daha iyiydi. Artık umut ve enerji doluydum, çünkü irfan sahibi biri olan Parn Barre gözlerimi yeniden kullanabileceğimi, Gry'la evlenebileceğimi ve Caspromant'a yaklaşmaya cüret edecek olursa Ogge Drum'ı tek bir nazarımla öldürebileceğimi söylemişti...

Dişbudak Deresi boyunca at sürdük. Gry'dan, mahvolmuş tepeye gelince bana söylemesini rica ettim. Atların dizginlerine asıldık. Kömür önden koşuyordu. Gry onu çağırdığında döndü, ama sızlana sızlana geldi; nerede

olduğumuzu anlamıştım, çünkü Kömür çok nadir şikâyet ederdi. "Kömür burayı sevmedi," dedi Gry.

Ondan bulunduğumuz yeri tarif etmesini istedim. Otların yeniden bitmeye başlamış olduğunu söyledi, ama hâlâ garip bir görünüşleri vardı. "Hepsi büzüşmüş. Sadece yığınlar ve toz var. Hiçbir şeyin bir biçimi yok."

"Kaos."

"Kaos nedir?"

"Annemin anlattığı, dünyanın başlangıcı hakkındaki hikâyede var. Başlangıçta etrafta sürüklenen maddeler varmış, ama hiçbirinin büyüklüğü ya da şekli yokmuş. Sadece parçacıklar, kırıntılar, kütleler varmış, taş ve toprak bile yokmuş, sadece madde. Biçimsiz, renksiz madde; ne yer varmış ne gök, ne yukarısı, ne aşağısı, ne kuzey, ne güney. Bunlardan hiçbirinin anlamı yokmuş. Yön denen şey yokmuş. Hiçbir şey birbirine bağlı ya da ilişkili değilmiş. Karanlık değilmiş, aydınlık değilmiş. Bir düzensizlik. Kaos."

"Sonra ne olmuş?"

"Eğer bu maddeler biraz şurada, biraz burada birbirlerine tutunmaya başlamasalarmış, hiçbir şey olacağı yokmuş. Madde biçim almaya başlamış. Önce sadece toprak öbekleri ve parçaları. Sonra taşlar. Sonra taşlar kıvılcım çıkıncaya kadar birbirlerine sürtünmüşler ya da sonunda su olup akıncaya kadar birbirlerini eritmişler. Ateş ile su karşılaşmış ve buhar olmuş, sis olmuş, pus olmuş, hava olmuş - Ruh bu havayı soluyabiliyormuş. Bunun üzerine Ruh bir araya gelmiş, nefes almış ve konuşmuş. Her şeyin var olmasını söylemiş. Toprağa, ateşe, suya, havaya şarkı söylemiş, şarkısıyla yaratıklara varlık vermiş. Bütün dağlara, nehirlere şekil vermiş, ağaçlara, hayvanlara ve insanlara şekil vermiş. Sadece kendisi bir şekle bürünmemiş, kendine bir isim vermemiş ki her yerde olabilsin, her şeyin içinde, her şeyin arasında olabilsin, her ilişkide, her yönde bulunabilsin. Sonunda her şey bozulduğunda ve Kaos geri geldiğinde Ruh, başta da olduğu gibi o zaman da Kaos içinde olabilecekmiş."

Bir süre sonra Gry sordu, "Ama nefes alamayacak mı?"

"Her şey yeniden olup bitene kadar alamayacak."

Konuyu genişletirken, ayrıntılara dalarken, Gry'ın sorusuna cevap ararken biraz annemin hikâyesinin hudutlarının ötesine taşmıştım. Bunu sık sık yapardım. Bir hikâyenin bozulmaması gereken bir kutsallığı vardır diye bir anlayışım yoktu, daha doğrusu bence bütün hikâyeler kutsaldı, onları dinlerken veya anlatırken görüp içine girebildiğim, hürce istediğimi

yapabildiğim harika söz varlıklarıydı onlar: Kendi kuralları olan, ama yine de hikâyelerin ötesindeki dünyanın tersine benim denetimim altında olan, bildiğim ve anladığım bir dünya. Körlüğümün hareketsizliği ve sıkıntısı içinde gittikçe bu hikâyelerle yaşamaya başlamıştım, onları hatırlıyor, annemden anlatmasını istiyor, kendim bu hikâyelere devam ediyor, onlara biçim veriyor, Ruh'un Kaos'a yaptığı gibi onlara sözle varlık veriyordum.

"Senin marifetin çok güçlü," dedi Gry boğuk sesiyle.

O zaman nerede olduğumuzu hatırladım. Gry’ı oraya getirdiğim için utandım, sanki gücümün neler yaptığını göstermek istermişim gibi. Onu neden buraya getirmek istemiştim?

"O ağaç," dedim, "orada bir ağaç vardı..." Sonra da ağzımdan kaçırıverdim: "Babam zannetmiştim onu. Onu... neye baktığımı bilmiyordum..."

Daha fazla bir şey söyleyemedim. Demirkırı'nı devam etmesi için dürttüm ve o yıkık yerden ayrıldık. Bir süre sonra Gry, "Yeniden bitmeye başlamışlar Orrec. Çalılar ve otlar. Sanırım Ruh hâlâ orada," dedi.

13

SONBAHAR DA aşağı yukarı yaz gibi geçip gitti, öyle iz bırakan büyük olaylar olmadı. Brantor Ogge ile büyük oğlu Harba arasında domuz avında başlayan kavganın, ziyaretimizden bu yana düşmanlığa dönüşmüş olduğunu duyduk. Harba karısı ile adamlarını alıp Rimmant'a götürmüş, orada yaşamaya başlamış, onun küçüğü Sebb ise Drummant'ın Taş Evi'ne yerleşip tek varis ve müstakbel brantor muamelesi görmeye başlamış. Fakat Sebb ile Daredan'ın kızı Vardan bütün yazı hasta geçirmiş ve eriyip gitmeye başlamış, ani hastalık nöbetleri yerini önce çırpınmalara, sonra da felce bırakmış, kalan aklı da uçup gitmiş. Bütün bunları seyyar bir demircinin karısından öğrenmiştik. Bu tür insanlar önemli ve yararlı dedikodular yayar, dağlarda araziden araziye haber taşırlar; biz büyük bir ilgiyle söylediklerini dinledik ama kadının duygusuz bir hazla çocuğun hastalığının detaylarını anlatması beni tiksindirmişti. Onları duymak istemiyordum. Bir şekilde kızın ıstırabından kendimi sorumlu tutuyordum.

Kendi kendime böyle bir şeyin nasıl olabileceğini sorduğumda, Ogge Drum'ın göz altları torba torba olmuş engerek bakışlı kırış kırış yüzü geliyordu gözlerimin önüne.

Hasat mevsiminin işleri sürerken ve herkesin işgücüne ihtiyaç varken, Gry beni sık sık ziyarete gelemiyordu. Ayrıca artık Kömür ile beni daha fazla eğitmesine de gerek kalmamıştı; annemin deyimiyle biz, olağandışı bir koku alma duyusu olan altı bacaklı bir oğlan olmuştuk artık.

Fakat ekim ayında bir ara Gry Alev'e atlayarak günü birliğine geldi; Kömür'le ben ona yeni başarılarımızı gösterdikten sonra her zamanki gibi sohbet etmek için oturduk. Cordemant ile Drummant'taki kavgalar üzerine konuştuk, kendi aralarında kan davası güttükleri sürece istilaya, talana,

bizim hudutlarımızı aşıp hırsızlık yapmaya pek fırsatları olmayacağından söz ettik bilmiş bilmiş. Vardan'dan da söz ettik. Gry çocuğun ölmekte olduğunu duymuştu.

"Sence Ogge olabilir mi?" dedim. "O gece. Annem oradayken, hani o bir şeyler duyduğu gece... Belki gücünü kızın üzerinde kullanıyordu."

"Yani Melle'nin değil, öyle mi?"

"Belki de." Bu ümit verici fikri bir süre önce bulmuştum ve gayet akla yakın görünmüştü, ama söze dökünce pek öyle olmamıştı sanki.

"Niye kendi torununa eritme büyüsü yapsın ki?"

"Çünkü ondan utanıyordu. Ölmesini istiyordu. Kız..." O boğuk, cılız ses zihnimde yankılandı, *Oldum oldum oldum.* "Geri zekâlıydı," dedim haşince. Bir an aklıma köpek Hamneda geldi.

Gry bir şey söylemedi. Sanki bir şey söylemek istemiş de söyleyememiş gibi bir hisse kapıldım.

"Annem çok daha iyi," dedim. "Kömür ve benimle birlikte Küçük Vadiye kadar yürüdü."

"Bu güzel," dedi Gry. Altı ay önce böyle bir yürüyüşün Melle'ye vız geleceğini ne o söyledi, ne de ben aklıma getirdim; daha önce olsaydı benimle birlikte yüksek tepelerdeki pınarlara tırmanır da eve şarkı söyleye söyleye dönerdi. Bu düşünceyi aklıma getirmiyordum ama düşünce olduğu yerde duruyordu. "Nasıl göründüğünü anlatsana," dedim.

Bu Gry'ın hiçbir zaman itaatsizlik etmediği bir emirdi; ondan gözlerim olmasını istediğimde, benim yerime görebilmek için elinden geleni yapardı. "Zayıf," dedi.

Bunu annemin elinden biliyordum.

"Biraz hüzünlü görünüyor. Ama en az eskisi kadar güzel."

"Hasta durmuyor mu?"

"Hayır. Sadece zayıf. Bir de yorgun, daha doğrusu hüzünlü. Bebeği kaybetmek..."

Başımla onayladım. Bir süre sonra, "Bana uzun bir hikâye anlatıyordu. Hamneda'nın hikâyesinin bir bölümünü. Delirip onu öldürmeye çalışan arkadaşı Omnan ile ilgili. Sana bir bölümünü anlatabilirim."

"Tamam!" dedi Gry memnun olduğunu belirten bir ses tonuyla; dinlemek için yerleştiğini duyabiliyordum. Kömür'ün sırtına uzandım ve elimi koydum. Hikâyenin parlak ve canlı dünyasına açılırken, görünmeyen gerçek dünyaya attığım demirdi bu temas.

Annem hakkında konuştuklarımızın hiçbiri kötü, hatta moral bozucu değildi, ama dile getirmesek de onun iyi olmadığını, iyileşmediğini, kötüleştikçe kötüleştiğini söylüyorduk. İkimiz de biliyorduk bunu.

Annem de biliyordu. Hem dehşet içindeydi, hem de sabırlı. İyi olmaya çalışıyordu. Eskiden yaptığı şeyleri, hatta eskiden yaptıklarının yarısını bile yapamıyor olduğuna inanamıyordu. Durumundan en şikâyetçi olduğu anlarda, "Bu çok aptalca," diyordu sadece.

Babam da biliyordu. Günler kısalmaya, işler azalmaya ve evde daha sık, daha uzun zaman geçirmeye başlayınca babam Melle'nin halsiz olduğunu, çok çabuk yorulduğunu, çok az yediğini, zayıfladığım, bazı günler sadece yün şalına sarınarak ocak başında oturup titrediğini, uyukladığını mecburen görüyordu. "Havalar yine ısınınca iyi olurum," diyordu annem. Babam ona ateşi yakıyor, yapabileceği şeyler arıyordu, annem için yapabileceği bir şeyler. "Sana ne getireyim Melle?" Babamın yüzünü göremiyordum ama sesini işitiyordum, sesindeki merhamet, acıyla olduğum yere sinmeme neden oluyordu.

Benim gözümdeki bağ ile annemin hastalığı bir açıdan hayırlı olmuştu: İkimiz de hikâye anlatma tutkumuzu tatmin edecek kadar zamana sahiptik. Hikâyeler bizi karanlıktan, soğuktan ve bir işe yaramamanın yarattığı hazin can sıkıntısından kurtarıyordu. Melle'nin mükemmel bir hafızası vardı; ne zaman hafızasını yoklasa ona anlatılmış veya kendisinin okuduğu bir hikâye daha buluyordu. O da benim gibi hikâyenin bir kısmını unutmuşsa aradaki boşluğu dolduruyor, dilediğince uyduruyordu; hikâye kutsal bir metinden veya bir merasimden bile olsa bunu yapıyordu, zaten burada kim duydukları karşısında kulaklarına inanamayarak, dine küfrediliyor diye bağıracaktı ki? Anneme, onun bir kuyu olduğunu söyledim: Kovasını içeri indiriyor ve kova hikâyelerle dolup çıkıyordu. Annem buna güldü. "Kovadaki bazı şeyleri yazmak isterdim," dedi.

Bezi ve mürekkebi ona ben hazırlayamazdım, ama genç ev hizmetkârlarımız Rab ile Sosso'ya nasıl yapıldığını tarif edebilirdim; üstelik onlar da Melle için bir şeyler yapmaya can atıyorlardı.

İkisi de, soyun marifetine sahip olmayan babaları tarafından Casproydu. Ev içindeki mevkilerini, annemle birlikte onları güzelce eğitmiş olan annelerinden miras almışlardı. Melle'nin hastalığı esnasında ev içindeki işleri tamamen üstlerine almışlardı, evi annemin kurallarına göre idare ediyor ve annemin hayatını nasıl daha çok kolaylaştıracaklarını düşünüp duruyorlardı. İyi yürekli, kıpır kıpır kadınlardı. Rab Alloc'la nişanlanmıştı,

ama ikisinin de evlenmek için acele ettiği yoktu. Sosso, kendince zaten ayakaltında yeterince adam olduğu sonucuna varmıştı.

Bezi germeyi ve mürekkebi karmayı öğrendiler, babam da bir çeşit yatak masası hazırladı; Melle küçük bir kızken öğrendiği kutsal hikâyelerle şarkılardan hatırlayabildiklerini yazmaya koyuldu. Bazı günler iki üç saat yazıyordu. Hiçbir zaman neden yazdığını söylemedi. Hiçbir zaman benim için olduğunu söylemedi. Yazmanın, bir gün benim onun yazdıklarını okuyabileceğim anlamına geldiğini hiç söylemedi. Yanımda olup konuşamama ihtimalinin bulunduğunu bildiği için yazdığını hiç söylemedi. Sadece, Canoc tedirgin olup da yazarak kendini harap ediyor diye onu azarlayınca, "Küçük bir kızken öğrendiklerimin yabana gitmeyeceğini hissetmemi sağlıyor. Yazdığım zaman, o konuda düşünebiliyorum," dedi.

Sabahları yazıyor, akşamüzeri dinleniyordu. Akşama doğru Kömür ile ben odasına gidiyorduk, o da hangi kahramanın hikâyesinin ortasında kaldıysak ona devam ediyor ya da Kumbelo'nun Krallığı zamanından bir hikâyeye başlıyordu; biz de kışın ortasında, kuledeki odasında ocağın başında onu dinliyorduk.

Bazen, "Orrec, şimdi sen devam et," derdi. Hikâyeleri hatırlayıp hatırlamadığımı, güzel anlatıp anlatamadığımı bilmek istediğini söylüyordu.

Hikâyeye onun başladığı, benim bitirdiğim seferler arttıkça artıyordu. Bir gün, "Bugün bir hikâye anlatamayacak kadar tembel hissediyorum kendimi. Sen anlat bana," dedi.

"Hangisini?"

"Uydur bir tane."

Benim hikâyeler uydurduğumu, uzun sıkıcı saatler boyunca bu hikâyeleri aklımdan yazdığımı nereden biliyordu?

"Hamneda'nın Algalanda'dayken yapmış olabileceği, hikâyede anlatılmayan bazı şeyler düşünmüştüm."

"Anlatsana."

"Şey, Omnan onu çölde bırakmıştı ya, ondan sonra yolunu tek başına bulmak zorunda kalmıştı... Ne kadar susamış olabileceği geldi aklıma. Her yer toz içindeydi, her yan göz alabildiğine çöl, kızıl tozdan tepeler, kupkuru vadiler. Etrafta yetişen hiçbir şey yoktu, bir pınarın izine bile rastlanmıyordu. Eğer su bulamazsa ölecekti. Böylece yürümeye başladı, güneşe bakarak kuzeye gidiyordu; o yöne gitmesinin tek nedeni Bendaraman'daki evine giden yolun kuzeyde olmasıydı. Yürüdü, yürüdü, güneş omuzlarını ve başını yakıp duruyor, rüzgâr tozu gözlerine ve burun

deliklerine dolduruyordu, nefes almakta zorlanıyordu. Rüzgâr daha da güçlendi ve tozu daireler çizerek savurmaya başladı; tam önünde bir hortum oluştu ve yerdeki kızıl tozu alıp yukarılara doğru savurarak ona doğru gelmeye başladı. Kaçmaya çalışmadı, olduğu yerde kıpırdamadan durdu, kollarını uzattı; hortum iyice yaklaşıp onu sardı, o öksürüp tozdan boğulacak gibi olurken döndürerek havaya kaldırdı. Onu havasız bırakarak, döndürerek çölün üzerinde götürdü. Nihayet güneş batarken rüzgâr dindi. Hortum Hamneda'yı ağır ağır indirip bir şehrin kapılarına bıraktı. Başı hâlâ dönüyordu, ayağa kalkamayacak kadar sersemlemişti ve her yanı da kızıl tozla kaplanmıştı. Başı öne eğik çömelmiş, nefesini toplamaya çalışıyordu; bu arada kapıdaki muhafızlar ona bakıyorlardı. Alacakaranlıktı. Biri, 'Birisi oraya kocaman bir testi bırakmış,' dedi, başka biri, 'Yok o bir testi değil, o bir suret, bir heykel. Bir köpek heykeli. Herhalde Kral'a bir hediye olsa gerek,' dedi. Bunun üzerine onu şehre taşımaya karar verdiler..."

"Ya sonra," diye mırıldandı Melle. Ben de devam ettim.

Ama artık hikâyenin pek de geçmekten hoşlanmayacağım bir yerine gelmiştim. Bir çöle. Beni kaldırıp çölden geçiriverecek bir hortum da yoktu.

Her gün bu çölün içine doğru bir adım daha ilerliyordum.

Sonunda annemin bez ile mürekkebi bir yana bıraktığı, çok yorgun olduğundan bir süre yazamayacağını söylediği gün geldi çattı. Benden bir hikâye anlatmamı istediği, ama hikâye boyunca uyukladığı, dinlemediği, yalnızca sesimi işittiği gün de geldi. "Durma," diyordu, ben onu daha da perişan ettiğimi düşünerek, uyuyabilsin diye sesimi yavaşça alçaltıp durmaya çalıştığımda, "Durma."

Bir çölün kıyısındaysa insan, çölün engin olabileceğini düşünebilir. Belki de çölü geçmenin bir ay alabileceğini düşünebilir. İki ay geçti, üç ay, dört ay ve her gün tozun içine doğru atılan bir başka adım oldu.

Rab ile Sosso hem iyi yürekli hem de güçlüydüler, ama Melle artık kendine bakamayacak kadar bitkin düşünce Canoc annemin ihtiyaçlarını kendisinin karşılayacağını söyledi. Bu işi büyük bir sabırla yaptı; ona baktı, onu kaldırdı, temizledi, avuttu, sıcak tutmaya çalıştı. İki ay boyunca kuledeki odasından nadiren ayrıldı. Kömür ile ben de, babama hiç olmazsa sessizce arkadaşlık etmek için günün büyük bir kısmında orada oluyorduk. Geceleri nöbeti tek başına tutuyordu.

Bazen gündüzleri dar yatağın yanında uyuyakalıyordu; annem o güçsüz halinde bile fısıldıyordu: "Uzan sevgilim. Yorulmuşsundur. Beni ısıt. Gel

şalın altına gir." Babam onun yanına uzanır, sıkıca sarılırdı; ben de onların nefeslerini dinlerdim.

Mayıs geldi. Bir sabah geniş pencere pervazına oturdum; güneşi ellerimde hissediyordum, baharın kokularını alıyor, hafif rüzgârın taze yaprakların arasından geçerken çıkardığı hışırtıyı dinliyordum. Canoc, Sosso çarşafları değiştirebilsin diye Melle'yi kucakladı. Artık o kadar zayıflamıştı ki annemi küçük bir çocuk gibi kollarına alabiliyordu. Annem acı bir çığlık attı. O zaman ne olduğunu anlamamıştım. Meğer annemin kemikleri o kadar incelmiş ki babam onu kucağına aldığında kırılmış, köprücük kemiği ile uyluk kemiği ince çomaklar gibi kopmuş.

Babam onu yatağa uzattı. Annem bayılmıştı. Sosso yardım getirmek için aceleyle ayrıldı. Bütün o aylar zarfında Canoc'un kendini saldığı tek an buydu. Yatağın yanına çömelip ağlamaya başladı, hıçkıra hıçkıra, korkunç sesler çıkartarak içini çekiyor, yüzünü çarşaflara gömerek ağlıyordu. Onun sesini dinlerken, oturduğum pencere pervazında büzüldükçe büzüldüm.

Kemiklerini yerinde tutmak için tahta bağlamak fikriyle geldiler, ama babam anneme dokunmalarına izin vermedi.

Ertesi gün Rab beni çağırdığında avlu kapısının önüne çıkmış, koşması için Kömür'ü serbest bırakmıştım. Kömür hemen yanıma geldi. Kuledeki odaya çıktık. Annem yastıklar arasında yatıyordu, onu öpmek için yanına gittiğimde, sarınmış olduğu eski yün şalını elimin altında hissettim. Eli ve yanağı buz gibiydi, ama beni öpmek için başını çevirdi. "Orrec," diye fısıldadı. "Gözlerini görmek istiyorum." Benim karşı koyduğumu hissedince, "Artık bana zarar veremezsin bir tanem," diye fısıldadı.

Ben hâlâ tereddüt ediyordum.

"Haydi," dedi Canoc yatağın öbür yanından, bu odadayken hep olduğu gibi sakindi sesi.

Ben de göz bağımı aşağıya çektim, gözlerimin üzerindeki iki kumaş parçasını aldım ve gözlerimi açmaya çalıştım. Önce gözlerimi hiç açamayacakmışım gibi geldi. Gözkapaklarımı ellerimle itmem gerekti; gözümü açtığımda tek görebildiğim ışıktı, şimşek gibi çakan, dantel gibi yayılan, kamaştıran, batan, karmakarışık, kaos halinde bir ışık.

Sonra gözlerim hünerlerini hatırladılar ve annemin yüzünü gördüm.

"Bak, bak," dedi annem, "şimdi oldu." Çökmüş bedeni, küçülmüş yüzü ve düğüm düğüm saçlarıyla gözlerini çevirmiş bana bakıyordu. "Şimdi oldu," diye tekrarladı güçlü bir sesle. "Bunu benim için sakla." Avucunu açtı. Opali ve gümüş zincir vardı avucunda. Bunları bana verebilmek için

elini kaldıramıyordu. Ben alıp zinciri başımdan geçirdim. O zaman annem gözlerini kapattı.

Bakışlarımı babama doğru kaldırdım. Yüzü sert ve asıktı. Hafifçe başını salladı.

Yeniden annemin yanağını öptüm, bezleri gözlerimin üzerine koydum ve göz bağımı çektim.

Kömür hafifçe kayışına asıldı, beni odadan çıkarmasına izin verdim.

O gün, güneşin kavuşmasından kısa bir süre sonra annem öldü.

Üzülmek de, kör olmak gibi garip bir iş; nasıl yapılacağını öğrenmesi gerekiyor insanın. Yas tutarken insanlar birbirlerine destek oluyor, ama o ilk ağlama krizlerinden, yapılan konuşmalardan, hatırlanan güzel günlerden, yakılan ağıtlardan ve mezar kapandıktan sonra insan hüznünü paylaşamıyor. Bu tek başına taşınan bir yük. Nasıl taşıdığın da sana kalmış. Daha doğrusu bana öyle geliyor. Belki böyle söyleyerek Gry'a, evdeki ve arazideki insanlara, dostlarıma nankörlük ediyorum; yanımda olmasalardı karanlık yılda omuzlarımdaki yükü taşıyamazdım.

Aklımdan öyle bir isim verdim: karanlık yıl.

Bunu anlatmaya çalışmak, uykusuz bir gecenin bir parçasını anlatmaya çalışmak gibi bir şey. Hiçbir şey olmuyor. İnsan düşünüyor, kısa düşler görüyor, yine uyanıyor; korkular büyüyor, sonra geçiyor, düşünceler bir türlü netleşmiyor, anlamsız sözler insanın aklını meşgul ediyor ve kâbusun ürpertisi bedenini yalayıp geçiyor, zaman sanki hiç ilerlemiyor, her yer karanlık, hiçbir şey olmuyor.

Canoc'la ben, yas tutarken birbirimize destek olamadık. Olamazdık. Benim kaybım ne kadar zamansız ve zalimce olursa olsun, zamanın zaten bir gün benden alacağı ve yerini doldurabileceğim bir şeyi kaybetmiştim. O ise kaybettiğinin yerini dolduramazdı; hayatının tüm tadı gitmişti.

Tek başına kaldığı, kendisini suçladığı için onun hüznü katlanılması en zor olanıydı, öfkeyle doluydu ve hiçbir şey onu rahatlatmıyordu.

Melle'nin ölümünden sonra bizim arazideki insanların bazıları benden olduğu kadar, Canoc'tan da korktukları için gittiler. Bende hüküm altına alınmayan marifet vardı, babam da bu korkunç kederi içinde kim bilir neler yapardı? Biz Caddard'ın torunlarıydık. Üstelik kızmak için haklı bir gerekçemiz de vardı. Caspromant'taki herkes Melle Aulitta'yı Ogge Drum'ın

öldürdüğünden emindi. Drummant'tan ayrıldığımız günden tam bir yıl, bir gün sonra ölmüştü. Oradaki son gece olanlarla ilgili bana anlattığı, benim de Gry'a anlattığım, o fısıltı ve üşümeyle ilgili hikâyeye gerek bile yoktu. Kimseye anlatmamıştık, annemin de Canoc'a anlatıp anlatmadığını bilmiyorum. Babamın veya diğerlerinin annemin Drummant'a güzel ve neşeli bir kadın olarak gidip, geriye hasta bir halde geldiğini, çocuğunu düşürdüğünü ve eriyerek öldüğünü bilmeleri yeterliydi.

Canoc güçlü bir adamdı, ama son aylarda yaşadıkları hem aklına, hem bedenine ağır gelmişti. Yıpranmıştı. İlk yarım ay çok fazla uyudu — annemin odasında, ölürken onu kucağında tuttuğu yatakta yatıyordu. Orada saatlerce tek başına vakit geçiriyordu. Rab ile Sosso ve diğerleri hem ona bir şey olacak diye, hem de kendilerine bir şey yapar diye korkuyorlardı. Beni aracı olarak kullandılar. "Bir çıkıver bakalım, çıkarsın değil mi, bak bakalım brantorun bir şeye ihtiyacı var mıymış," diyordu kadınlar; Alloc veya bir başka adam da, "çıkıp brantora bir sor bakalım ata kepek mi verelim, yulaf mı," diyordu, çünkü yaşlı Grişerit yemden kesilmişti ve at için endişeleniyorlardı. Kömür'le birlikte döner merdivenlerden kuledeki odaya çıkıyorduk ve kapıyı çalmak için bütün cesaretimi toplamam gerekiyordu. Bazen cevap verirdi, bazen vermezdi. Kapıyı açtığı zaman sesi soğuk ve hissiz olurdu. "Yok de,” derdi, ya da, "Alloc'a söyle kafasını kullansın." Sonra da kapıyı kapatırdı.

İstenmediğim bu yere gideceğim için ödüm kopuyordu, ama ondan bana zarar gelir diye bir korkum yoktu. Gücünü bana karşı kullanmayacağını biliyordum, tıpkı Melle'nin benim gücümü ona karşı kullanmayacağımı bildiği gibi.

Bunu fark ettiğimde, olanlara bu açıdan baktığımda, içimde bir sarsıntı oldu. Sadece öyle olduğuna inandığım bir şey değildi bu, basbayağı biliyordum. Benim canımı yakmayacağını biliyordum. Ben de annemin canını yakmayacağımı biliyordum. Onunla olduğum zamanlar göz bağımı açabilirdim. Onu görebilirdim, hem de bütün o geçen yıl boyunca. Ona bakabilirdim, ona faydam dokunabilirdi, ona budalaca hikâyelerimi anlatmak dışında bir şey yapabilirdim. Onun o güzel yüzünü sadece bir kerecik değil, bütün bir yıl boyunca görebilirdim!

Bu düşünce gözlerimi yaşartmadı, muhtemelen babamınkine benzeyen bir kızgınlık dalgası kabardı içimde - hiçbir işe yaramayan bir pişmanlığın kupkuru hiddeti.

Bunun için kendimden veya ondan başka cezalandırabileceğim kimse yoktu.

Annemin öldüğü gece babama sarılmıştım, o da bana sarılmıştı, başımı göğsüne yaslamıştım. O zamandan beri bana neredeyse hiç dokunmamıştı ve benimle çok az konuşuyordu; kendisini annemin odasına kapattı ve benden uzak durdu. Hüznünü kendisine saklıyor, diye düşünmüştüm içimde bir buruklukla.

14

TERNOC İLE PARN baharda fırsat buldukça gelip gittiler. Ternoc iyi kalpli bir adamdı, bir lider değil, itaat eden biriydi, inatçı karısıyla pek mutlu olmasa da bir gün olsun yakındığı görülmemişti; bütün hayatı boyunca babama hürmet etmişti, annemi çok severdi ve şimdi onun için çok üzülüyordu. Haziranın sonlarında Ternoc gelip kuledeki odaya çıktı ve uzun süre Canoc'la konuştu. O akşam Canoc onunla birlikte yemeğe indi, o günden sonra kendisini içeri kilitlemeyi bırakıp işinin ve görevinin başına döndü, ama hep kuledeki odada uyuyordu. Benimle konuşurken sanki mecbur olduğundan yapıyormuş gibi katı ve tutuktu. Ben de aynı şekilde cevap veriyordum.

Annemin hastalığı esnasında Parn'ın ona nasıl yardım edileceğini bilebileceğini ummuştum, ama Parn bir avcıydı, şifacı değil. Hasta odasında huzursuz oluyordu, sabırsızlanıyordu, pek işe yaramıyordu. Annemin cenazesinde ağıtın, yani dağ kadınlarının mezar başında ulumaya benzer ağlayışlarının başını o çekti. Bu ağıt korkunç, tiz bir gürültüdür, uzayıp gider, dayanılmaz bir şeydir, acı çeken hayvanların çıkarttığı sesleri andırır. Kömür tir tir titreyerek başını kaldırıp kadınlarla birlikte ulumuştu; ben de titriyor, gözyaşlarımı tutmaya çalışıyordum. Sonunda ağıt bittiğinde benim de halim kalmamıştı, yorgundum, üzerimden bir yük kalkmıştı. Canoc ağıt boyunca hiç kıpırdamadan durmuştu, yağmur altındaki bir kaya gibi.

Melle'nin ölümünden kısa bir süre sonra Parn, Carrantage'a çıktı. Borremant halkı onun av hayvanlarını çağırma becerisini duymuş, davet etmişlerdi. Marifetini kullanmaya başlasın diye Gry'ın da yanında gitmesini istiyordu. Zengin dağlıların arasına gidip orada şanını yürütmek için zor ele geçecek bir fırsattı bu. Gry reddetti. Parn ona çok kızdı. Bir kez daha

yumuşak başlı Ternoc araya girdi: "Sen istediğin gibi gidip geliyorsun," dedi karısına, "o yüzden bırak kızın da senin yaptığını yapabilsin." Parn, hoşuna gitmese de bunun adilliğini kabul etti. Ertesi gün kimseyle vedalaşmadan, Gry'sız gitti.

Alev, tam manasıyla eğitilmiş olarak Cordemant'a teslim edildi. Gry bize geldiği zaman çift süren atlardan birine biniyordu, tabii eğer boş bir at bulabilirse; bulamazsa yürüyordu, ama bir günde yürüyerek gidip gelinemeyecek kadar uzun bir yoldu bu. Benim Demirkırı'nın sırtında veya Kömür'le yürüyerek gitmem de mümkün değildi. Demirkırı yaşlanmaya başlamıştı; Grişerit huysuzluğunu yenmiş olmasına rağmen o da artık yaşlı bir at sayılırdı. Damgalı dört yaşında muhteşem bir at olmuştu, damızlık olarak çok revaçtaydı. Diğer görevlerini aksatmasına rağmen bu işte oldukça iyi sayılırdı. Ahırımız epeyce zayıflamıştı. Bir gece, babamla konuşurken her zaman yaptığım gibi tüm cesaretimi toplayarak, "Yeni bir tay almamız lazım," dedim.

"Danno Barre'a, o gri kısrak için ne istediğini sormak geçmişti benim de aklımdan."

"O yaşlı. Eğer bir tay veya yavru kısrak alırsak Gry onu eğitir."

İnsan karşısında konuşanı görmeyince, yaşanan sessizlik bir sır oluyor. Canoc söylediğim şeyi düşünüyor mu, yoksa tümden mi reddediyor bilemeden bekledim.

"Etrafa bir bakınayım," dedi.

"Alloc, Callemmant'ta çok güzel yavru bir kısrak olduğunu söyledi. Demirciden duymuş."

Bu kez sessizlik uzadıkça uzadı. Cevap için bir ay beklemek zorunda kaldım. Sonunda, çıkıp da yeni yavru kısrağı görmem için Alloc'un seslenmesiyle cevabımı almış oldum. Bunu yapamazdım ama dışarı çıkıp sırtını sıvazlayabilir, kuyruğunu okşayabilir, eyere atlayabilirdim ve Alloc atın davranışlarıyla güzelliğini anlata anlata bitiremezken biri bana avluda küçük bir tur attırabilirdi. Tam bir yaşında olduğunu söyledi, parlak doru bir atmış, bir yıldızı varmış, adını da oradan aldı zaten. "Gry gelip onu eğitsin mi?" diye sordum. Alloc, "Kısrak Roddmant'ta bir yıl kadar durup işi öğrenecek. Yani baban ve benim için daha çok küçük bir kız sayılır," dedi.

Canoc o gece geldiğinde ona teşekkür etmek istedim. Yanına gidip ona sarılmak geldi içimden. Ama kör olduğumdan elim ayağım dolanır diye korktum, sakarlık yapmaktan korktum, ona dokunmamı istemeyeceğinden korktum.

"Yavru kısrağa bindim baba," dedim. "İyi," dedi, bana iyi geceler diledi ve kuledeki odaya çıkan yorgun adımlarını duydum.

*

Böylece karanlık zamanda Gry, on beş gün içersinde iki, üç veya dört kere, hatta bazen daha sık Yıldız'a atlayıp gelmeye başladı.

Geldiği zaman birlikte ata biniyorduk ve bana Yıldız'la neler yaptıklarını anlatıyordu. Gry'ın söylediğine göre, yavru kısrak taze ekmek kadar tatlıydı, ayrıca binek hayvanlarının pek fazla bir eğitime ihtiyaçları olmadığından, güzel yürümeyi ve yaptığı numaraları kendini göstermek için olduğu kadar eğitmeninin marifetini göstermek için de yapıyordu. Sonra Taş Ev'e dönüyorduk; eğer hava sıcak olursa mutfak avlusunda, soğuk veya yağmurlu olursa büyük ocak başının bir köşesinde oturur konuşurduk.

Annemin ölümünden sonraki ilk yılda Gry'ın yanımda olması beni memnun etse de onunla konuşamıyordum. Söyleyecek hiçbir şeyim yoktu. Sözlerle aşamadığım bir boşluk, bir ölülük vardı etrafımda.

Gry az konuşur, duyduğu havadisleri anlatır, sonra benimle birlikte sessizliğe gömülürdü. Onunla sessizlik içinde oturmak, Kömür'le oturmak kadar kolaydı. Bu yüzden ona minnettardım.

O yıl hakkında pek bir şey hatırlayamıyorum. Kara bir boşluğa batmıştım. Yapabileceğim hiçbir şey yoktu. Yaptığım tek işe yarar şey, bir şey yapmamaktı. Marifetimi nasıl kullanacağımı hiç öğrenemeyecektim, sadece kullanmamasını öğrenmiştim. Ben hep Taş Ev'in salonunda oturacaktım ve insanların benden ödü kopacaktı; hayatta olmamın tek amacı buydu. Drummant'taki o zavallı geri zekâlı çocuk gibiydim. Bir farkım yoktu. Gözleri bağlanmış bir öcüydüm.

Bazen günler boyunca kimseye tek kelime etmiyordum. Sosso, Rab ve evdeki diğer insanlar benimle konuşmaya, beni neşelendirmeye çalışıyordu; mutfaktan bana bir şeyler getiriyorlardı; Rab bana ev içinde ufak tefek işler, yapmak için gözlerime ihtiyaç duymayacağım ve körlüğümün ilk zamanlarında becermekten memnuniyet duyduğum şeyler buluyordu. Ama artık bunları yapmak hoşuma gitmiyordu. Gün sonunda Alloc babamla birlikte geliyordu, biraz konuşuyorlardı ve ben de sessizce onların yanında oturuyordum. Alloc beni de sohbetin içine çekmeye çalışırdı. Ben

kanmazdım. Canoc, tutuk bir şekilde bana, "İyi misin Orrec?" veya "Bugün ata bindin mi?" diye sorardı. Ben de, evet, derdim.

Şimdi düşünüyorum da sanırım birbirimize yabancılaşmamızdan o da en az benim kadar mustaripti. O sıralar tek düşündüğüm şey, onun marifetimiz için benim kadar büyük bir bedel ödemediğiydi.

Bütün o kış boyunca Drummant'a nasıl gidebileceğimi, nasıl Ogge'nin yanına gidip onu çözeceğimi planlayıp durdum. Tabii gözümdeki bağı açmam gerekecekti. Durup durup bunun hayalini kuruyordum: Gün ışımadan önce gidecektim, Damgalı'ya binecektim çünkü yaşlı atlar o kadar hızlı veya güçlü olmaz. Bütün gün boyunca Drummant'a at sürecektim, gece boyunca bir yere gizlenip bekleyecektim, Ogge dışarı çıkıncaya dek orada duracaktım. Yok, en iyisi kılık değiştirmekti. Drummant'takiler beni sadece göz bağıyla görmüşlerdi, geçen zaman içinde boyum uzamış, sesim kalınlaşmaya başlamıştı. Palto ile etek yerine toprak kölesi kıyafeti giyerdim. Beni tanımazlardı. Damgalı'yı ormana saklardım, çünkü insanların unutmayacağı cinsten bir attı; ben de sanki Vadi'den gelen genç bir avare çiftçi gibi gider, Ogge'nin ortaya çıkmasını beklerdim: Sonra tek bir bakış ve sözle... Onlar dehşet ve şaşkınlıktan kalakaldıklarında da ben sıvışıp yeniden ormana, Damgalı'nın yanına döner, dörtnala evin yolunu tutup varınca da Canoc'a, "Sen onu öldürmeye korktun, ama ben o işi yaptım," derdim.

Ama yapmadım. Bu hikâyeyi kendi kendime anlatırken inanıyordum, hikâye bitince değil.

Bunu kendi kendime o kadar çok anlatmıştım ki, eskittim ve sonra anlatacak bir şeyim kalmadı.

O yıl karanlığa daha çok gömüldüm.

Sonunda, karanlığın içinde bir yerlerde geriye döndüm, fark etmeden yapmıştım bunu. Kaosun ortasındaydım, ne ilerisi vardı, ne gerisi, yön yoktu; ama ben döndüm ve tuttuğum yol geriye gidiyordu, ışığa doğru. Karanlığın ve sessizliğin içine giden yolda refakatçim Kömür olmuştu. Geriye dönüş yolundaki rehberim Gry oldu.

Bir keresinde, ben ocağın başındaki sırada otururken gelmişti. Ateş yanmıyordu, ya mayıs ya da hazirandı ve sadece mutfaktaki ocağı yakmışlardı; ama ocağın başındaki o sıra, benim çoğu gün, günün büyük bir kısmında oturduğum yerdi. Onun gelişini duydum: Yıldız'ın avludaki hafif nal tıkırtısı, Gry’ın sesi, onu karşılayan Sosso ve Sosso’nun, "Her zamanki

yerinde," deyişi - sonra elini omzumda hissettim; ama bu kez ilaveten eğildi ve yanağımdan öptü.

Annemin ölümünden beri beni kimse öpmemişti, nadiren dokunan olmuştu. Bu temas bedenimde, bulutu delip geçen bir şimşek gibi dolandı. Bu öpüşle, bu tatlı hisle nefesim kesildi.

"Külkedisi," dedi Gry. At teri ve ot kokuyordu; sesi de yaprakların arasında esen yel gibiydi. Yanıma oturdu. "Onu hatırlıyor musun?"

Başımı hayır anlamında salladım.

"Aa, hatırlıyor olmalısın. Sen bütün hikâyeleri hatırlarsın. Ama bunu çok önce anlatmıştı. Biz küçükken."

Ben hâlâ bir şey söylememiştim. Sessizlik alışkanlığı insanın dilini bağlıyor. O, sözlerini sürdürdü: "Külkedisi, annesiyle babası ona bir yatak vermediği için ocağın bir köşeciğinde uyuyan oğlanın hikâyesiydi..."

"Üvey annesiyle babası."

"Evet. Annesiyle babası oğlanı kaybetmişler. İnsan nasıl oğlunu kaybeder ki? Çok dikkatsizlerdi herhalde."

"Kral ile kraliçeymişler. Oğlanı bir cadı çalmış."

"Doğru! Oynamak için dışarı çıkınca cadı ormandan çıkagelmiş... Elinde olgun, lezzetli bir armut varmış... Oğlan armudu ısırır ısırmaz cadı, 'Tamam işte mızmız, artık benimsin!' demiş." Gry bunu hatırlayınca pek mutlu olup gülmüştü. "O yüzden de ona Mızmız adını takmışlar! Sonra ne olmuştu?"

"Cadı onu, zaten altı çocukları olan ve bir yedincisini hiç istemeyen fakir bir çifte götürmüş. Oğlana bakıp büyütmeleri için onlara altın vermiş." Dil, kelimelerin ritmi, en az on yıldır aklıma bile gelmeyen hikâyeyi, hikâyeyi anlatan annemin sesinin ezgisiyle birlikte yeniden aklıma getirmişti. "Böylece çocuk onların emrine amade, hem köle, hem hizmetçi olmuş; hiç durmadan, 'Mızmız şunu yap!', 'Mızmız bunu yap!' derlermiş; gecenin geç vakitlerinde bütün işler bitinceye kadar oturacak bir an bile bulamazmış, sonra ocağın bir köşeciğine sokulur, ılık küllerin üzerinde uyuyup kalırmış."

Durdum.

"Ya, Orrec, hadi devam et," dedi Gry çok alçak, boğuk sesiyle.

Böylece devam ettim ve Külkedisi'nin hikâyesini, sonunda nasıl krallığına döndüğünü anlattım.

Bitirdiğim zaman kısa bir sessizlik oldu. Gry burnunu çekti.

"İnsan bir masala ağlar mı," dedi. "Ama aklıma Melle'yi getirdi... Kömür, senin de patilerin küllenmiş. Ver patini bana. Evet." Bunu bir temizlenme faaliyeti takip etti; Kömür ayağa kalktı, tüm gücüyle silkindi.

"Haydi gidelim," dedi Gry ve ayağa kalktı, ama ben kıpırdamadan oturuyordum.

"Gel bak Yıldız neler yapıyor," diye ikna etmeye çalıştı beni.

"Bak," demişti, ben de genelde bu sözü kullanırdım, çünkü her seferinde bu iş için başka, daha doğru, o anki anlamı daha çok verecek bir kelime bulmak çok zahmetli oluyordu, ama içimde bir şeyler değiştiğinden, geriye dönmüş olduğumdan ve bunu bilmediğimden bu kez patladım: "Yıldız'ın ne yaptığını göremiyorum. Hiçbir şey göremiyorum. Hiç faydası yok Gry. Sen evine git. Bu çok aptalca bir şey, buraya gelmen yani. Faydası yok."

Kısa bir sessizlik olmuştu. Gry, "Gidip gitmemeye kendi başıma karar verebilirim Orrec," dedi.

"O halde ver kararını. Kullan şu kafanı!"

"Sen kendi kafanı kullan. Kafanda, kullanmaman dışında bir anormallik yok zaten. Tıpkı gözlerin gibi!"

Bunun üzerine içimdeki öfke patlak verdi, marifetimi kullanmaya çalıştığım zamanlarda hissettiğim, hüsrandan kaynaklanan o eski, insanı boğan, ezen öfke. Asama, Kör Caddard'ın asasına uzandım ve ayağa kalktım. "Defol Gry," dedim. "Canını yakmadan defol."

"Göz bağını çıkart o halde!"

Hiddetten gözüm dönerek ona asamla vurmaya çalıştım -körü körüne. Savurduğum asa havayı ve karanlığı dövdü.

Kömür sertçe, ihtar edercesine havladı; hayvanın dizlerimin önünde kıpırdamadan durduğunu hissettim, ileri gitmemi engelliyordu. Eğilerek başını okşadım. "Bir şey yok Kömür," diye mırıldandım. Gerginlik ve utançtan titriyordum.

O anda Gry'ın sesi biraz uzaktan geldi. "Ben ahırdayım. Tem, Demirkırı'nın günlerdir dışarı çıkmadığını söyledi. Bacaklarına bir bakayım diyorum. Eğer istersen birlikte ata bineriz." Sonra da gitti.

Yüzümü ovuşturdum. Hem saçlarım, hem de yüzüm pütürlü geldi elime. Muhtemelen bütün yüzüme ve saçlarıma kül bulaştırmıştım. Bulaşıkhaneye giderek başımı suya daldırdım, ellerimi yıkadım, sonra Kömür'e beni ahıra götürmesini söyledim. Bacaklarım hâlâ titriyordu. Çok yaşlı bir adamın hissettiklerini hissediyordum herhalde; Kömür bunun farkındaydı, her zamankinden daha yavaş gidiyor, bana göz kulak oluyordu.

Babam ile Alloc aygırlarla gitmişti. Bütün ahır Demirkırı'na kalmıştı, atların yere uzanabildikleri büyük bölmeye almışlardı onu. Kömür beni ona götürdü. Gry, "Yokla şurayı. Bu romatizma," dedi. Elimi atın bacaklarında,

dizinin iç tarafında, dizine bağlanan narin incik kemiğinde dolaştırdı. Eklemlerdeki yakıcı ateşi hissedebiliyordum.

"Ah Demirkırı," dedi Gry yaşlı kısrağa tatlı tatlı vurarak; kısrak Gry ne zaman onu okşasa veya tımar etse yaptığı gibi kıza yaslanmış inliyordu.

"Ona binmem doğru olur mu acaba," dedim.

"Bilmiyorum. Ama az da olsa idman yapmaya ihtiyacı var."

"Onu yürütebilirim."

"Belki yürütsen iyi olur. Çok ağırlaştın zaten."

Bu doğruydu. Uzun zamandır hareketsizdim ve göz bağım taktığımdan beri yemeklerin pek tadı tuzu kalmamış olsa da hep açtım; ayrıca Rab, Sosso ve mutfaktaki kızlar benim için yapabilecekleri başka bir şey bulamayınca, karnımı doyuruyorlardı. O kadar hızlı kilo almıştım ve boyum uzamıştı ki geceleri kemiklerim sızlıyordu. Bir yıl önce benim için hiç sorun yaratmayan kapılardan geçerken kafamı vuruyordum.

Demirkırı'nın yularına kayışı taktım -artık bu tarz şeyleri hatırı sayılır bir kabiliyetle yapabiliyordum- ve Gry Yıldız'ı binme taşına götürüp çıplak sırtına binerken, atı dışarı çıkarttım. Böylece avludan çıktık ve Kömür beni, ben de Demirkırı'nı çekerek dar vadinin yolunu tuttuk. Demirkırı'nın arkamdan gelen adımlarının ne kadar düzensiz olduğunu duyabiliyordum. "Sanki ay, ay, ay, diyor," dedim.

"Diyor," dedi önden giden Gry.

"İşitebiliyor musun?"

"Eğer bağı kurabilirsem."

"Beni işitebiliyor musun?"

"Hayır."

"Niye?"

"Bağı kuramıyorum."

"Niye?"

"Araya kelimeler karışıyor. Kelimeler ve... her şey. Minik bebeklerle bağ kurabiliyorum. Bir kadının hamile olup olmadığını öyle anlıyoruz. Bağ kurabiliyoruz. Ama bebek insanlaştıkça elimizden kaçıyor. Seslenemiyorsun, duyamıyorsun."

Sessizce yolumuza devam ettik. Sanki Demirkırı yürüdükçe daha rahat gidiyordu, o yüzden dolanıp Dişbudak Deresi yoluna çıktık. "Oraya geldiğimizde neye benzediğini anlat bana," dedim.

"Pek değişmemiş," dedi Gry harap olmuş yamaca vardığımızda. "Biraz daha fazla ot var. Ama hâlâ adı gibi."

"Kaos. Ağaç hâlâ orada duruyor mu?"

"Sadece gövdesi."

Oradan geri döndük. Ben, "Biliyor musun, işin garip tarafı bunu yaptığımı hatırlayamıyorum bile. Sanki gözlerimi açtığımda her şey olup bitmişti."

"Zaten senin marifetin öyle olmuyor mu?"

"Hayır. Gözler kapalıyken olmaz! Yoksa bu lanet olasıca bağı neden takıyorum ben? Marifetimi kullanamayayım diye!"

"Ama hükmedilemez bir marifet olduğu için... Aslında bu olanları niyet etmemiştin... Ama her şey çok hızlı olup bitmiş..."

"Herhalde." Aslında niyet etmiştim, diye düşündüm.

Diğerleri önümüzde oynaşıp dururken Demirkırı ile ben yavaş yavaş yürüyorduk.

"Orrec, göz bağını açmanı söylediğim için çok üzgünüm."

"Ben de ıskaladığım için."

Gülmedi ama ben kendimi daha iyi hissettim.

O gün değil ama çok da uzun bir zaman geçmeden, Gry bana kitapları sordu - Melle'nin hastalığının sonbahar ve kışa denk gelen zamanında yazdıklarını kastediyordu. Kitapların nerede olduğunu öğrenmek istedi.

"Odasındaki sandıkta." Bir buçuk yıldır o odada Canoc'un yatıp kalkmasına rağmen, ben hâlâ kıskanç bir tavırla orayı annemin odası olarak düşünüyordum.

"Acaba ben onları okuyabilir miyim?"

"Dağlarda, okuyabilen tek insan sensin," dedim bütün sözlerime dolan o gayri ihtiyari buruklukla.

"Bilmiyorum. Hep çok zor gelmişti. Harflerin bazılarını artık hatırlamıyorum... Ama sen okuyabiliyorsun."

"Ya tabii. Göz bağımı açtığım zaman. Ya da domuzların kanatları çıktığında."

"Ama beni bir dinler misin Orrec."

"Bak bunu yapabilirim."

"Okumayı deneyebilirsin. Kısa bir süre için deneyebilirsin, kitapların biriyle sadece. Başka hiçbir şeye bakmadan." Gry'ın sesi boğuklaşmıştı. "Baktığın her şeyi de çözecek değilsin ya! Baktığın tek şey sadece annenin yazmış oldukları olduktan sonra! Onları sadece senin için yazmıştı!"

Gry, ölmeden önce Melle'nin yüzünü gördüğümü bilmiyordu. Bunu babamdan başka kimse bilmiyordu. Kimse benim bildiğimi, yani Melle'yi hiçbir zaman incitemeyeceğimi bilmiyordu. Şimdi bana bırakmış olduğu tek şeyi imha edebilir miydim?

Gry'a hiç cevap veremedim.

Babama, göz bağını kaldırmayacağıma dair söz vermemiştim. Kelimelerle bir anlaşma yapılmamıştı ama bir anlaşma vardı ve beni bağlıyordu. İhtiyaç yokken de bu anlaşma beni bağlamıştı - annemi hayatının son yılında görmemi engellemişti, anneme hiç yardımcı olamamıştım, hem de hiç gereği yokken. Daha doğrusu benim körlüğüm babama yaradığı için, beni kendine silah yapabildiği, düşmanlarına karşı bir tehdit olarak kullanabildiği için. Ama bu sadakatim sadece ona karşı mıydı?

Uzun bir süre, bu noktadan daha ileri gidemedim. Gry bu konuda daha fazla konuşmadı ve ben de aklımdan çıkarıp attığımı düşünüyordum.

Ama güzün sonlarına doğru, babamla birlikte ahırda olduğumuz bir sırada, ben romatizma ağrılarını azaltmak için Demirkırı'nın dizlerini ovarken ve Canoc da Grişerit'in toynağında hayvanı rahatsız eden bir yeri keserken aniden, "Baba, annemin yazdığı o kitapları görmek istiyorum," dedim.

"Kitaplar mı?" dedi babam şaşkın şaşkın.

"Ta eskiden benim için yaptığı kitap, hastalandığında yazdığı kitaplar. Sandığın içindeler. Kuledeki odada."

Bir an sessiz kaldıktan sonra, "Sana ne faydaları olacak?" dedi.

"Onları almak istiyorum. Onları bana yapmıştı."

"İstiyorsan al."

Ben, "Alacağım," derken Demirkırı geri geri gitti, çünkü hiddetimle mücadele ederken hayvanın ağrıyan dizini çok sert sıkmıştım. Babamdan nefret ediyordum. Onun umurunda bile değildim, annemin kalan bütün gücünü harcayarak yapmış olduğu iş de umurunda değildi; Caspromant Brantoru olmaktan başka, herkese istediğini zorla yaptırmaktan başka bir şey umurunda değildi.

Kısrağın işini bitirdim, ellerimi yıkadım, babamın orada bulunmayacağını bildiğimden doğrudan kuledeki odaya çıktım. Kömür büyük bir hevesle çıkarttı beni merdivenlerden, sanki orada Melle'yi bulacağını sanıyordu. Oda soğuktu, etrafta terk edilmişlik hissi vardı. Sandığı bulmak için etrafı biraz kurcaladım, yatağın ayakucuna dokunmak için elimi uzattım. Şal katlanmış olarak yatağın ayakucundaydı,

babaannemin annem için örmüş olduğu, annemin üşüdüğü zamanlar, ölürken hep sarındığı yün şal. Şalın ele nasıl geldiğini, elde eğirilmiş yünün kaba yumuşaklığını tanıyordum. Eğildim ve yüzümü şala gömdüm. Ama burnuma annemin kokusu, hatırladığım o hafif hoş koku gelmedi. Ter ve tuz kokusu aldım.

"Pencereye Kömür," dedim ve sonunda sandığın yerini bulabildik. Kapağını kaldırıp içine istiflenmiş bez sayfaları yokladım. Tek elle taşıyabileceğimden çok daha fazlaydı. Sonunda ciltlenmiş kitaba, bana yaptığı ilk kitaba, yani *Hz. Raniu'nun Hayatı*'na varıncaya kadar sandığın dibine doğru bu kolalı bez parçalarına dokundum. Kitabı alıp sandığın kapağını kapattım. Kömür beni odadan çıkartırken elimi uzattım ve içimde ne olduğunu anlamaya çalışmadığım garip bir buruklukla şala bir kez daha dokundum.

Aklımdaki tek şey kitabı, annemin bana verdiği, bana bıraktığı şeyi almaktı. Bu yeterliydi. Öyle düşünüyordum. Her şeyin bir yerinin bulunduğu, hiçbir şeyin olması gerektiği yerden başka bir yerde durmadığı, kimsenin bir şeyi ellemesine izin vermediğim odamdaki masanın üzerine koydum kitabı. Akşam yemeğine indim, sessiz babamla birlikte sessizlik içinde yemeğimi yedim.

Yemeğin sonunda babam, "Kitabı buldun mu?" diye sordu. Sesinde bir tereddüt vardı.

Aniden haince bir haz hissederek başımla onayladım, içimden onunla alay ediyordum: Ne olduğunu bile bilmiyorsun, onunla ne yapılabileceğini bilmiyorsun, sen okuyamıyorsun!

Böylece tek başıma odama gidip bir süre masanın başında oturdum; sonra hiç telaş etmeden gözümdeki bağı dikkatle çekerek gözlerimin üzerindeki bezleri aldım.

Ve karanlığı gördüm.

Neredeyse çığlık atacaktım. Kalbim büyük bir dehşetle çarpmaya başladı, başım dönüyordu; kim bilir ne kadar zaman sonra, önümde bir yerlerde bir sürü gümüşsü noktacıkla dolu bir şeyin asılı olduğunu fark ettim. Onu görebiliyordum. Pencereyle yıldızlardı gördüğüm.

Ama odada hiç ışık yoktu. Çakmaktaşı ve bir lamba ya da mum almak için mutfağa inmem gerekiyordu. İyi de bunları istersem mutfaktakiler ne diyeceklerdi?

Gözlerim görmeye biraz daha alıştıktan sonra, yıldız ışığında masanın üzerinde duran kitabın beyazımsı dikdörtgenini gördüm. Elimi üzerinde

gezdirdim ve elimin siluetinin hareket ettiğini gördüm. Bu hareketi yapmak ve bunu görmek bana öyle bir keyif verdi ki tekrar tekrar yaptım. Başımı kaldırarak güz yıldızlarına baktım. Sonunda batıya doğru ilerlediklerini görebilecek kadar uzun süre baktım onlara. Bu kadarı yeterdi.

Gözümün üzerindeki bezleri yeniden yerine koydum, bağı dikkatle bağladım, soyundum ve yatağa girdim.

Kitaba ve elime bakarken onları imha edebileceğim bir an olsun aklıma gelmemişti; tehlikeli marifetim o anda aklımın ucundan bile geçmemişti; aklım görmenin marifetiyle dolmuştu. Çünkü görebiliyordum, yıldızlara bir zarar verebilir miydim?

15

MELLE'NİN BENİM İÇİN yazdığı, odama indirip oyma bir kutunun içinde sakladığım sayfaların sadece yanımda bulunması bile uzun bir süre bana yetmişti. Horozlar ötmeye başladığında, sabahın ilk ışıklarıyla kalkarak her sabah onları okuyordum; gözlerimdeki bağı yukarı kaydırıyor, odama biri girecek olursa hemen yerine indirmeye hazır bir şekilde oturuyordum. Yazılı yapraklardan başka bir yere bakmamak için çok titiz davranıyor ve bir kez başta, bir kez de sonda gökyüzünü görmek için pencereye bakıyordum. Annemin yazılarına ve ışığa bir zarar vermeyeceğim sonucuna varmıştım.

İnanılmayacak kadar zor da olsa, özellikle Kömür'e bakmamak için çok dikkat ediyordum. Onu görmeyi çok istiyordum. Eğer odada olursa gözlerimi ondan alamayacağımı biliyordum, bu fikir de beni ürpertiyordu. Ellerimi gözlerimin etrafında at gözlüğü gibi tutarak, sadece yazıları görecek şekilde oturmayı denedim, ama bu emniyetli sayılmazdı. Gözlerimi yumup zavallı Kömür'ü odadan çıkartıyordum. "Bekle," diyordum ve odamın dışında, kuyruğunun kısa ve itaatkâr bir şekilde sallanışını duyuyordum. Kapıyı kapattığımda kendimi hain gibi hissediyordum.

Okuduğum şeyler sık sık kafamı karıştırıyordu çünkü bez sayfalar sandığa düzensiz konmuştu, bu da yetmezmiş gibi ben onları taşırken daha da karıştırmıştım; ayrıca annem de her şeyi hatırladığı şekliyle, aklına geldiği gibi yazmıştı, genellikle bir başlangıcı ya da sonu olmayan, neden orada olduğu belirsiz parçalar veya pasajlar vardı. İlk yazmaya başladığında notlar eklemişti: "Bu anneannemin bana öğrettiği Ennu Duası'ndan, kadınlar okusun diye yazılmış", veya "Kutsal Momu'nun Hikâyesi'nin devamını bilmiyorum." Sayfaların birçoğunda "Oğlum Caspromantlı Orrec

İçin" başlığı vardı. Sarmaşıklı Su'nun kuruluşunu anlatan bir efsaneyle ilgili ilk hikâyelerin birine, "Sarmaşıklı Su ve Caspromantlı Melle Aulitta'nın Kuyusundaki Kovadan, Sevgili Oğlu İçin Damlalar" diye başlık atılmıştı. Yazılarındaki zayıflıktan ve aceleden de anladığım kadarıyla hastalığı kötüleştikçe açıklamalar kesilmiş, bölük pörçük yazılar artmıştı. Hikâyeler yerine artık şiirler ve dualar vardı, hepsi kâğıt boyunca öyle sıkışık sıkışık yazılmıştı ki, ancak yüksek sesle okursam şiir olduğunu duyabiliyordum. Son sayfaların bazılarını okuyabilmek çok zordu. Sonuncusunun - sandıktaki ilk sayfaydı ve onun yerini hiç değiştirmedim- üzerine sadece birkaç soluk satır yazılmıştı. Bir süre yazamayacak kadar yorgun olduğunu söylediğini hatırlamıştım.

Annemin bana bıraktığı bu kıymetli armağanları okumanın yoğun zevkini tattıktan sonra gözlerimi karanlıkla örtüp gündüzleri bir köpeğin ardından el yordamıyla yürümeye rıza göstermem garip geliyordur herhalde. Buna razıydım, hatta istiyordum da. Caspromant'ı savunmamın tek yolu kör olmamdı, bu nedenle ben de kördüm. Görevimi hafifletecek bir sevinç kaynağı bulmuştum, ama görevim hiçbir şekilde ortadan kalkmamıştı.

Bu kurtuluşu kendi kendime bulmadığımın farkındaydım. "Onları okuyabilirsin," diyen Gry olmuştu. Güz mevsiminde olduğumuz için o Roddmant'ta hasatla meşguldü ve nadiren gelebiliyordu; ama gelir gelmez onu odama götürerek yazıların durduğu kutuyu gösterip okuduğumu söyledim.

Memnun olmaktan çok telaşlanmış, mahcup olmuştu ve odadan ayrılmak için acele ediyordu. Tabii ki içine düştüğü zor durumun, benden daha çok farkındaydı. Dağlılar kızlar konusunda o kadar tutucu değillerdir, ayrıca dağlarda hiç kimse iki gencin birlikte at binmesi, yürümesi ve ev dışında veya insanların gelip gittikleri yerlerde oturup konuşmasına bir şey söylemez; ama on beş yaşındaki bir kızın bir oğlanın yatak odasına girmesi biraz fazlaydı. Rab ile Sosso kızabilir, bizi azarlayabilirdi, daha kötüsü, diğerlerinin bir kısmı, yün eğiren kadınlar veya mutfaktaki yardımcılar dedikodu yapabilirlerdi. Sonunda bu ihtimal benim de aklıma düşünce yüzümün kızardığını hissettim. Tek bir söz söylemeden evden dışarı çıktık, ancak yarım saat atlar hakkında konuştuktan sonra birbirimize karşı eski rahatlığımıza kavuşabildik.

Atlar hakkındaki sohbetten sonra ne okuduğumu konuşmaya başlayabildik. Odressel dualarından birini Gry'a okuyuverdim. Benim

gönlümü coşturmuştu, ama o pek etkilenmiş görünmüyordu. Hikâyeleri daha çok seviyordu. Ona okuduğum şiirlerin beni nasıl heyecanlandırdıklarını bir türlü açıklayamadım. Nasıl bir araya getirildiklerini, bir kelimenin nasıl bir daha dönüp geldiğini, bir ses veya uyağın nasıl geri döndüğünü, kelimeler arasında ne tür bir ritim oluştuğunu keşfetmeye çalışmıştım. Günün geri kalan zamanı karanlıkta dolaşırken bütün bunlar aklımda takılı kalıyordu. Keşfettiğim kalıba kendi sözlerimi uydurmaya çalışıyordum, bazen başarıyordum da. Bu bana yoğun, saf bir mutluluk veriyordu, hemen uçup gitmeyen bir mutluluk, o sözlerle, o kalıpla, o şiirle her seferinde geri gelen bir mutluluk.

O gün Gry'ın canı sıkkındı, ertesi gelişinde de öyle. Artık yağmurlu ekim ayı gelmişti ve konuşmak için bacanın köşesine oturmuştuk. Rab bize bir tabak dolusu yulaflı kurabiye getirdi ve Gry neredeyse hiç ses çıkarmadan otururken, ben yavaşça bunları mideme indirmeye başladım. Sonunda, "Orrec sence biz neden bu marifetlere sahibiz?" dedi.

"Adamlarımızı koruyabilmek için."

"Benimki o işe yaramıyor."

"Doğru; ama sen onlar için avlanabilir, onların yemek bulmalarına yardımcı olabilir, onlara faydalı olması için hayvanları terbiye edebilirsin."

"Evet. Ama senin marifetin. Ya da babamınki. Zarar vermek için. Öldürmek için."

"Bunu yapabilen birilerinin olması lazım."

"Biliyorum. Ama biliyor musun... Babam parmağına batmış bir kıymığı, ya da ayağındaki bir dikeni bıçak marifetiyle çıkartabilir. O kadar kolay ve çabuk çıkartır ki, sadece tek bir damla kan akar. Sadece bakıyor ve kıymık çıkıyor... Sonra Nonno Corde. İnsanları kör ve sağır yapabiliyor, ama sağır bir oğlanın kulaklarındaki mührü kaldırdığını biliyor muydun? Çocuk hem sağırmış, hem dilsiz, annesiyle ancak işaretlerle anlaşabiliyormuş ama artık konuşmayı öğrenebilecek kadar duyuyormuş. Bir insanı nasıl sağır ediyorsa, aynı şekilde duymasını sağladığını söylüyor, sadece biri ileri, diğeri geriye doğru gidiyor."

İlgi çekici bir şeydi ve biraz tartıştık ama bana çok fazla bir şey ifade etmiyordu. Gry'a ediyordu. "Acaba bütün marifetler ileri geri çalışır mı merak ediyorum," dedi.

"Ne demek istiyorsun?"

"Çağrı değil. Onu hem ileri, hem geri kullanabilirsin. Ama bıçak ya da Corde'ların mührü... belki onlar da geriye işliyordun Belki ilk başta bunlar

insanları iyileştirmek için yararlı şeylerdi. Şifa için. Sonra insanlar bunların silah da olabileceğini fark edip bu şekilde kullanmaya başladılar ve öbür yolu unuttular... Hatta Tibroların sahip oldukları dizgin, belki o da ilk başta insanlarla birlikte çalışmak için bahşedilmiş bir marifetti, sonra onlar ters çevirdiler ve insanların onlar için çalışmasını sağladılar."

"Ya Morgalar?" diye sordum. "Onların marifetleri bir silah değil."

"Değil... Sadece insanların neden hasta olduklarını buluyorlar, böylece doğru tedavi mümkün oluyor. Onları hasta etmek için kullanılamıyor. Sadece ileri doğru çalışıyor. O yüzden Morgalar kimsenin gitmediği yerlere saklanmak zorunda kalıyor."

"Pekâlâ. Ama bazı marifetler ileri doğru hiç işlemiyor. Helvarların temizleme marifetine ne buyrulur? Ya da benim marifetime?"

"Belki de başlangıçta bunlar da tedavi amaçlıydı. Eğer insanın ya da hayvanın içinde yanlış bir şey varsa, bir şey bozulmuşsa, mesela açılması zor bir düğüm oluştuysa... Belki de bu o düğümü çözme marifetiydi... Her şeyi düzeltme, yoluna koyma marifetiydi."

Bu söyledikleri bende beklenmedik bir olabilirlik zili çaldırdı. Tam olarak neyi kastettiğini biliyordum. Zihnimden yazdığım şiir gibiydi, sözlerden ibaret bir karmaşanın aniden düzene girmesi, berraklaşması... İnsan bunu tanıyordu: Evet bu, evet bu.

"Ama o zaman neden bunu yapmayı bıraktık da sadece insanların içlerini allak bullak edip bozmaya yöneldik?"

"Çünkü çok fazla düşman var. Ama belki de marifetimizi her iki yönde kullanamayacağımız içindir. İnsan marifetini aynı anda hem ileriye, hem geriye doğru kullanamıyor olabilir."

Kendisi için önemli bir şey söylediğini sesinin tonundan anlamıştım. Bu onun kendi marifetini kullanmasıyla ilgili bir şey olmalıydı, ama tam olarak ne olduğunu anlayamamıştım.

"Aslında biri bana marifetimi çözmek için değil, yapmak için kullanmayı öğretse, öğrenmeye çalışırdım," dedim, pek de ciddiye almadan.

"Yapar mıydın?" O ciddiydi.

"Hayır," dedim. "Ogge Drum'ı öldürünceye kadar yapmazdım."

Derin bir iç çekti.

Yumruğumu ocak başındaki sıranın üzerine indirerek, "Yapacağım," dedim. "O şişko engereği, ilk fırsat bulduğumda mahvedeceğim! Neden Canoc yapmıyor bunu? Neyi bekliyor? Beni mi? Yapamayacağımı biliyor...

marifeti denetim altında tutamıyorum... *O* tutabiliyor. Nasıl burada oturup annemin öcünü almadan durabiliyor!"

Bunu daha önce Gry'a hiç söylememiştim, kendime bile çok az itiraf etmiştim. Konuşurken ani bir öfke alevlenmişti içimde. Onun cevabı soğuk oldu.

"Babanın ölmesini mi istiyorsun?"

"Ben Drum'ın ölmesini istiyorum!"

"Ogge Drum'ın gece gündüz korumalarıyla gezdiğini biliyorsun, kılıçları, bıçakları, okları olan adamlarla. Oğlu Sebb'de de onun marifeti var; ayrıca Ren Corde da ona hizmet ediyor; bütün adamları Caspromant'tan biri gelirse diye tetikte. Canoc'un elini kolunu sallayarak oraya gidip öldürülmesini mi istiyorsun?"

"Hayır..."

"Canoc'un da onun yaptığı gibi arkadan vuracağını düşünmüyorsundur herhalde? Karanlıkta süzülerek mi gidecek? Canoc'un böyle bir şey yapabileceğini mi düşünüyorsun?"

"Hayır," dedim ve yüzümü ellerimle kapadım.

"Babam Ogge Drum'ın iki yıldır, Canoc'un atına atlayarak Drummant'a gidip kendisini öldürmesinden korktuğunu söyledi. Hani Dunet'e gittiği gibi. Ama bu sefer tek başına."

Söyleyecek sözüm yoktu. Canoc'un neden öyle bir şey yapmadığını biliyordum. Korunmaya ihtiyacı olan adamlarının hatırı için. Benim hatırım için.

Uzun bir süre sonra Gry, "Belki sen marifetini ileri doğru kullanamazsın, sadece geriye işliyordur ama ben benimkini ileri doğru kullanabilirim," dedi.

"Şanslısın."

"Öyle," dedi. "Gerçi annem aynı fikirde değil." Aniden ayağa kalkarak, "Kömür! Haydi yürüyüşe çıkalım," dedi.

"Annen için söylediğinle ne kastettin?"

"Yani annem benim onunla birlikte Borremant'a dönüp kış avlarına katılmamı istiyor. Eğer onunla gidip av çağırmayı öğrenmeyeceksem kendime bir koca bulmamın iyi olacağını söyledi, çünkü eğer marifetimi kullanmazsam Roddmant'taki insanlar bir süre sonra bana bakmazlarmış."

"Ama... Ternoc ne diyor?"

"Babam endişeleniyor ve üzülüyor, annemi kızdırmamamı istiyor, neden brantor olmak istemediğimi anlayamıyor."

Kömür'ün ayağa kalkıp sabırla beklediğinin, ama vaat edilen yürüyüşe hazır olduğunun farkındaydım. Ben de ayağa kalktım, yağmurun çiselediği durgun bir havada dışarı çıktık.

"Neden istemiyorsun?" diye sordum.

"Cevabı karıncaların hikâyesinde... Haydi gel!" Yağmurun altında yürümeye başladı. Kömür de kayışını çekerek onun arkasından gidiyordu.

Ancak kısmen anlayabildiğim, rahatsız edici bir sohbet olmuştu bu. Gry müşkül bir durumdaydı ama ben ona yardım edemiyordum ve bir eş bulması gerektiği konusundaki iması beni sıkıştırmıştı.

Gözlerim mühürlendiğinden beri şelalenin üzerindeki kayada verdiğimiz sözden hiç bahsetmemiştik. Onu bu söze bağlı kalmaya mecbur edemezdim. Ama bunlara ne gerek vardı? Bütün bunları kafamdan çıkartabilirdim. Tamam on beş yaşındaydık. Ama acele edip bir şeylere paldır küldür girmenin âlemi yoktu, hatta bu konuda konuşmaya bile gerek yoktu. Aramızdaki anlayış yeterliydi. Dağlarda stratejik nişanlar erken yaşlarda yapılabilirdi, ama insanlar yirmilerine gelmeden nadiren evlenirdi. Kendi kendime Parn'ın sadece Gry'ı tehdit ettiğini söyledim. Ama ben de aynı tehdidi üzerimde hissediyordum.

Gry'ın marifetler hakkında söyledikleri bana bir şeyler ifade etmişti ama sadece teoriden ibaret gibi geliyordu: Onun marifeti, çağrı hariç. Marifetimi hem ileriye, hem geriye doğru kullanabiliyorum demişti. Geriyle kastı yabani hayvanları öldürmek için çağırmak idiyse, diğeri de evcil hayvanlarla çalışmak anlamına geliyordu -atların inadını kırarak terbiye etmek, büyükbaş hayvanları çağırmak, köpekleri eğitmek, tedavi etmek, iyileştirmek. Güvene saygı göstermek yani, ihanet etmek değil. O böyle görüyordu. Eğer gerçekten öyle görüyorduysa, Parn onu ikna edemezdi. Hiçbir şey ikna edemezdi.

Ama at ve hayvan terbiyesinin herkesin yapabileceği bir meslek olarak görüldüğü de doğruydu. O soyun marifeti avı çağırmaktı. Hakikaten de eğer marifetini kullanmazsa ne Roddmant'ta ne de başka bir yerde brantor olamazdı. Yani, Parn'ın bakış açısına göre, marifetine saygı göstermek yerine ihanet ederse.

Ya ben? Marifetimi kullanmayarak, onu reddederek, ona güvenmeyerek... ben de ihanet mi ediyordum aslında?

*

Böylece yıl ilerledi, karanlık bir yıldı; gerçi artık her günün şafak vaktinde bir saat aydınlık vardı. Kaçak adam Caspromant'a geldiğinde kışın ilk günlerini yaşıyorduk.

O bilmiyordu ama kıl payı kurtulmuştu çünkü topraklarımıza batıdan, engerekle karşılaştığımız koyun otlaklarının oradan girmişti; Canoc da oranın çitleri boyunca at sürüyordu; her fırsatta Drummant ve Cordemant sınırlarımızı atla gezerdi. Adamın taş duvardan atlayarak girdiğini görmüş, dediğine göre adam saklana saklana tepeye doğru gidiyormuş. Canoc Damgalı'yı çevirerek, bir fareye dalan atmaca misali adama saldırmış. "Sol elimi kaldırmıştım," demişti. "Bir koyun hırsızı olduğundan veya Gümüş İnek için geldiğinden emindim. Beni durduran neydi bilmiyorum."

Her ne idiyse, Emmon'u hemen oracıkta öldürmemiş, dizginlerini çekerek kim olduğunu, ne aradığını sormuş. Belki de göz ucuyla baktığında adamın bizden biri olmadığını, Drummant'tan bir sığır hırsızı veya vadiden bir koyun hırsızı değil de bir yabancı olduğunu görmüştü.

Belki de Emmon'un konuşmasını, o yumuşak ovalı aksanını duyunca yumuşamıştı. Her ne olduysa adamın Danner'dan çıkageldiğine, yolunu kaybettiğine, yatacak bir kulübeden ve eğer bulabilirse çalışacak bir işten başka bir şey aramadığına dair anlattığı hikâyeyi kabul etmişti. O günlerde aralığın soğuk ve puslu yağmurları tepelerden iniyordu ve adamın üzerinde doğru dürüst bir palto bile yoktu, sadece ince bir ceketi ve bir işe yaramayan bir atkısı vardı.

Canoc adamı Gümüş İnek'e bakan yaşlı kadın ile oğlunun bulunduğu çiftlik evine götürmüş, isterse ertesi gün ona bir iş bulunabilecek olan Taş Ev'e gelebileceğini söylemişti.

Gümüş İnek'ten daha önce söz etmemiştim. Gümüş İnek, Drum'ın hırsızları diğer ikisini aldıklarında orada kalmış olan düveydi. Büyümüş, dağlardaki en güzel inek olmuştu. Alloc ile babam onu Roddmant'a, Ternoch'ın büyük beyaz boğasıyla çiftleşmeye götürmüştü, yol boyunca herkes ineği hayranlıkla seyretmişti. İlk çiftleşmesinden sonra bir düveyle bir dana doğurmuş, İkincisinden de iki düvesi olmuştu. Yaşlı kadın ile oğlu, düvenin kız kardeşlerine sahip çıkamamış olmanın verdiği dikkatle ona bir prensesmiş gibi bakıyor, yanlarından ayırmıyor, canla başla koruyor, süt beyazı tüylerini tımar ediyor, onu en iyi şekilde besliyor ve oradan kim geçerse ona övüyorlardı. Zaman içinde adı Gümüş İnek olmuştu ve hem

onun hem de kız kardeşlerinin sayesinde Canoc hayal ettiği sürüyü oluşturmaya başlamıştı. Hayvan bulunduğu yerde çok güzel serpildiği için babam onu oraya geri götürmüştü; ama buzağıları sütten kesilir kesilmez onları yukarı otlaklara götürerek sürüyü tehlikeli sınırlardan uzak tutuyordu.

Ertesi günden sonraki gün ovadan gelen gezgin bizim Taş Ev'e vardı. Canoc'un onu medenice karşıladığını duyan ev halkı hiç sorgu sual etmeden içeri alıp karnını doyurdu, üşümesin diye ona eski bir pelerin buldu ve konuştuğu zaman dinledi. Kış günü dinleyebilecekleri yeni birini bulmak hepsini memnun etmişti.

"Sevgili Melle'miz gibi konuşuyor," diye fısıldadı Rab, gözleri dolarak. Benim gözlerim yaşarmadı, ama adamın sesini dinlemek hoşuma gidiyordu.

Yılın o zamanında fazladan bir yardımcıya ihtiyaç duyulacak iş yoktu aslında, ama muhtaç bir yabancıya evin kapılarını açıp ona gururunu kurtaracak kadar iş vermek dağ âdetiydi; yeter ki düşman bir araziden olduğuna dair bir emare bulunmasın. Zaten o takdirde muhtemelen arazinin sınırlarında bir yerlerde ölüsü yatardı. Emmon'un atlar, koyunlar, sığırlar veya herhangi bir çiftlik işiyle ilgili hiçbir şey bilmediği belliydi, ama herkes koşum takımlarını temizleyebilir. Koşum takımlarını temizlemeye gönderildi ve zaman zaman da temizlemeye devam etti. Gururunun kırılıp kırılmaması onun için pek bir sorun sayılmazdı aslında.

İplik eğiren kadınlar diğer köşede alçak sesli uzun şarkılarını mırıldanırken, Emmon genellikle büyük ocak başının bir köşesinde benimle veya Gry ve benimle birlikte otururdu. Neler konuştuğumuzu; bizi bu kadar rahatsız eden şeylerin onun ait olduğu dünyada hiçbir anlam taşımamasının, bizi meşgul eden çetin soruları sormaya bile gerek olmamasının bize nasıl bir keyif verdiğini anlatmıştım.

Sıra gözlerimdeki bağa geldiğinde ve gözlerimi babamın mühürlediğini anlattığımda daha fazlasını sormaktan çekinmişti. Dağlarda dediğimiz gibi, bastığı yer yumuşaksa bataklıkta olduğunu anlayabiliyordu. Ama ev halkıyla konuşmuştu ve onlar da Genç Orrec'in gözlerinin, önüne gelen her şeyi veya herkesi, istese de istemese de mahvedecek, denetim altında tutulamayan bir marifeti olduğu için mühürlendiğini anlatmışlardı; sonra da eminim devam ederek ona Kör Caddard'ı, Canoc'un Dunet'e akına gittiğini ve belki de annemin nasıl öldüğünü anlatmışlardır. Bütün bunlar onun inançsızlığını zorlamış olmalı; yine de neden bütün bunların ona, kendi korkularına kapılmış, birbirlerini cadı hikâyeleriyle korkutan cahil köylü halkın batıl inançları gibi geldiğini anlayabiliyorum.

Emmon, Gry ile beni sevmişti; bizim için üzülüyor, onun arkadaşlığına ne kadar değer verdiğimizi biliyordu; sanırım bize iyilik yapabileceğini, bizi aydınlatabileceğini sanıyordu. Gözlerimi babamın mühürlediğini söylediğim halde, o bağları orada tutanın ben olduğumu söylediğimde gerçekten çok şaşırdığını fark ettim. "Bunu kendi kendine mi yapıyorsun?" demişti. "Ama delisin Orrec. Sende bir kötülük yok ki. Bütün bir gün boyunca baksan da bir karıncayı bile incitemezsin!"

O koca bir adamdı, ben bir oğlandım; o bir hırsızdı, ben dürüst biriydim; o dünyayı görmüştü, ben görmemiştim ama ben kötülüğü ondan daha iyi biliyordum. "Kötülük benim içimde."

"Eh yani en iyi insanda bile biraz kötülük vardır, en iyisi bırak çıksın, onu içinde büyütme, karanlıkta güçlendirip durma, değil mi ya?"

İyi niyetle verilmiş bir nasihatti ama benim için hem gücendirici, hem de acı verici olmuştu. Kaba bir cevap vermek istemediğimden ayağa kalktım, Kömür'e söyleyip dışarı çıktım. Çıkarken Emmon'un Gry'a, "Şu anda bile tam babası gibi!" dediğini duydum. Gry'ın ona ne dediğini bilmiyorum, ama bir daha bana göz bağım hakkında nasihat vermeye kalkışmadı.

En zararsız, en verimli konularımız at terbiyesi ve hikâyelerdi. Emmon atlar hakkında pek bir şey bilmiyordu, ama ovalardaki şehirlerde güzel atlar görmüştü ve Yıldız bir yana, yaşlı Demirkırı ile Grişerit de dahil olmak üzere bizim atlarımız kadar terbiyeli at hiç görmediğini söyledi. Hava çok kötü olmadığı zamanlarda dışarı çıkıyorduk; Gry Yıldız'la birlikte çıkarttıkları bütün numaraları ve yürüyüşleri bize gösteriyordu ki bunları ben bir tek Gry'ın tariflerinden anlıyordum. Emmon'un takdir ve övgü dolu nidalarını duyuyor, Gry ile yavru kısrağı gözümde canlandırmaya çalışıyordum - ama yavru kısrağı hiç görmemiştim. Gry'ın da bu yaşında neye benzediğini hiç görmemiştim.

Bazen Gry ile konuşurken Emmon'un sesinde kulağıma takılan bir tını oluyordu; fazladan bir yumuşaklık, gönül alıcı, adeta ikna edici bir tatlı dil. Genellikle, bir adamın bir kızla konuştuğu gibi konuşurdu onunla, ama bazen bir kadınla konuşan bir adam gibi geliyordu sesi.

Ona pek bir şey kazandırmadı bu. Gry ona bir kız gibi, hırçın ve net cevaplar veriyordu. Emmon'u seviyordu ama onu pek de matah bulmuyordu.

Yağmur yağdığında, fırtına estiğinde veya kar taneleri tepeleri süpürdüğünde bacanın köşesinde kalıyorduk. Emmon ovalardaki hayatı anlatma konusunda pek başarılı olmadığından, konuşacak konu kalmayınca

bir gün Gry benden bir hikâye anlatmamı istemişti. *Chamhan*'ın kahramanlık hikâyelerini seviyordu, o yüzden ben de Hamneda ve arkadaşı Omnan'ın hikâyesini anlattım. Sonra dinleyicilerimin beni can kulağıyla dinlemeleriyle baştan çıkarak -çünkü yün eğiren kadınlar şarkılarını kesmişler, bazıları hikâyeyi duyabilmek için iğlerini bile durdurmuşlardı- Raniu Mabedi'nin kutsal metinlerinden, annemin yazdığı şiirlerden birini okudum. Annem hafızası zayıfladığında bir boşluk bırakmıştı şiirde, karmaşık ölçüsüne sadık kalarak orayı da kendi sözlerimle doldurdum. Bu şiirin dili ne zaman okusam içimi açardı; onlara okurken beni olduğu gibi kavradı ve benden akarak kendisini söyledi. Bitirdiğim zaman, hayatımda ilk defa sanatçının en tatlı ödülü olan o sessizliği duydum.

"Bütün isimler adına," dedi Emmon huşu içinde.

Yün eğiren kadınlardan takdirlerini belirten hafif, hoş bir mırıltı yayıldı.

"O hikâyeyi, o şarkıyı nereden biliyorsun?.. A tabii, annenden... Bütün bunları sana anlatmış mıydı? Üstelik sen de hepsini hatırlıyorsun, öyle mi?"

"Benim için yazmıştı," dedim, hiç düşünmeden.

"Yazmış mıydı? Sen okuyabiliyor musun?.. Ama gözündeki bağla değil herhalde!"

"Okuyabiliyorum ama gözümdeki bağla değil."

"Müthiş bir hafızan var demek ki!"

"Hatıralar kör bir adamın gözüdür," dedim muzipçe, kıvrak hareketlerle manevralar yaptığımı hissederek; gardım düştüğü için saldıran tarafta olmanın daha iyi olacağına karar vermiştim.

"Annen sana okumayı öğretti, öyle mi?"

"Gry ile bana."

"İyi de burada okuyacak neyiniz var? Etrafta hiç kitap görmedim."

"Annem bizim için biraz yazdı."

"İnanılır gibi değil. Dinle bak, benim bir kitabım var. Bana... vermişlerdi, şehirde. Bütün bu yol boyunca da onu bohçamda saklamıştım, belki bir kıymeti vardır diye. Burada yok ama, değil mi? Ama belki senin için vardır. Dur getireyim." Çok geçmeden geri gelerek ellerime, parmağın bir boğumundan daha kalın olmayan küçük bir kutu bıraktı. Kutunun kapağı kolayca açıldı. Altında, boşluk yerine ipekli kumaş gibi bir yüzey hissettim. Onun altında bir sürü başka bez vardı, bir tarafından tutturulmuş yapraklar, annemin bana yaptığı kitaptaki gibi; incecik, ama yine de rahatça çevrilmeleri için narin bir sertliğe sahip yapraklar. Parmaklarım onlara

dokunmaktan büyük bir haz aldı. Gözlerim onları görmek için can attı ama kitabı Emmon'a geri uzattım. "Biraz oku," dedim.

"Al Gry, sen oku," dedi Emmon hemen.

Gry'ın sayfaları çevirişini duydum. Birkaç kelimeyi çıkarttıktan sonra pes etti. "Melle'nin yazdıklarından çok farklı görünüyor," dedi. "Küçük, kara, ayrıca aşağıya yukarıya doğru daha dik, hem bütün harfler birbirlerine benziyor."

"Bu matbu," dedi Emmon bilmişçe, ama bunun ne demek olduğunu sorduğumda bana pek bir şey anlatamadı. "Rahipler yapıyor," dedi belli belirsiz. "Böyle çarkları var, hani şarap sıkma makineleri gibi, bilirsiniz ya..."

Gry kitabı bana tarif etti: Dışının deri olduğunu söyledi, muhtemelen buzağı derisi; bitmiş hali parlaktı, kenarları altın yaprak motifleriyle damgalanmıştı, sırtında, yaprakların birleşmiş olduğu yerde daha fazla altın yaprak ve kırmızı harfler vardı, ayrıca yaprakların kenarları da yaldızlıydı. "Çok, çok güzel," dedi. "Çok değerli bir şey olmalı."

Emmon'un, "Hayır, bu seninle Orrec'in. Okuyabilirseniz okuyun. Eğer okuyamazsanız belki günün birinde okuyan birileri çıkagelir ve sizi büyük birer âlim falan sanır, ne dersiniz?" demesinden anladığım kadanyla Gry kitabı geri vermişti. Emmon o neşeli kahkahasını attı; biz de ona teşekkür ettik ve kitabı ellerime bıraktı. Kitabı tuttum. Gerçekten çok değerli bir şeydi.

Sabahın en erken, en gri ışığında kitabı, altın yaprağı, sırtındaki kırmızı *Dönüşümler* kelimesini gördüm; sonra açtım ve (hâlâ inanılmaz incelikte bir bez olduğunu düşündüğüm) kâğıdı, baş sayfadaki o harika, koyu, kocaman, kıvrımlı harfleri, her bir beyaz sayfa üzerinde kaynaşan karıncalar kadar sık minik kara baskıları gördüm... Karıncalar kadar sık. Dişbudak Deresi'nin üzerindeki karınca yuvası geldi gözlerimin önüne, aceleyle yuvalarına girip çıkan karıncaları el, göz, söz ve iradeyle çarptım ve onlar işlerine devam ettiler; ben gözlerimi kapattım... Gözlerimi kapattım ve açtım. Kitap önümde duruyordu, açıktı. Bir satırı okudum: *Böylece sessizce gönlünde geri aldı yeminini*. Şiirdi, şiir şeklinde bir hikâye. Sayfaları yavaşça çevirip ilk sayfaya geri geldim ve okumaya başladım.

Kömür ayaklarımın dibinde kıpırdanarak yüzüme baktı. Ben de ona baktım. Gür, kıvırcık, siyah postu yalnız yüzünde ve kulaklarında ince ve kısa duran, uzun burunlu, yüksek alınlı; berrak, kararlı, koyu kahverengi gözleri doğrudan benimkilere bakan orta büyüklükte bir köpek gördüm.

Yapacağım şeyin heyecanıyla, gözlerimdeki bağı açmadan önce hayvanı dışarı çıkartmayı unutmuştum.

Kömür, gözlerime bakmayı bırakmadan ayağa kalktı. O da çok şaşırmıştı ama yoğun, aklı karışmış, dürüst bir bakış dışında bunu belli etmeyecek kadar ağırbaşlı ve sorumlu bir köpekti.

"Kömür," dedim, titrek bir sesle ve elimi burnuna uzattım. Elimi kokladı. Benim ben olduğuma kuşkusu kalmadı.

Diz çökerek köpeğe sarıldım. Birbirimize öyle sevgi gösterilerinde bulunmazdık pek, ama başını göğsüme yasladı ve bir süre orada tuttu.

Ben, "Kömür, hiçbir zaman senin canını yakmam," dedim.

O bunu biliyordu. Yine de kapıya baktı, sanki bu her ne kadar daha hoş da olsa, âdet üzere, dışarı çıkıp beklemeye razı olduğunu anlatmak ister gibi.

"Kal," dedim ve Kömür sandalyenin yanına uzandı, ben de kitabıma döndüm.

16

KISA BİR SÜRE SONRA Emmon ayrıldı. Canoc'un misafirperverliği icabı kibarlıktan hiç taviz verilmese de, artık Emmon'un zamanının dolmaya başladığına şüphe yoktu. Aslında Taş Ev'de, tavukların yumurtlamayı kestiği, sosislerin ve sucukların çoktan yenip azaldığı, kesimlik danaların tükendiği kışın son, baharın ilk günlerinde hayat biraz zorlaşır; daha ziyade yulaf bulamacı ve kuru elmayla yaşarız; tek etimiz ve lüksümüz Taşkın veya Dişbudak Deresi'nden tutulmuş taze balık veya tütsülenmiş alabalık ya da som balığı olur. Bizim Carrantage'daki büyük ve zengin arazilerden söz ettiğimizi duyunca belki de Emmon oralarda karnının daha iyi doyacağını düşünmüştü. İnşallah marifetlerini üzerinde kullanmamışlardır.

Gitmeden önce, Gry ve benimle ciddi ciddi konuştu; onun gibi vurdumduymaz, eline çabuk bir adam ne kadar ciddi konuşabilirse tabii. Dağlardan ayrılmamız gerektiğini söyledi. "Burada sizin için ne var?" dedi. "Gry sen annenin istediğini yapıp hayvanları avcıların ayaklarına getirmeyeceksin, o yüzden bir işe yaramadığını düşünecekler. Orrec, sen o lanet olasıca bağı gözünden çekmeyeceksin, o yüzden böyle bir çiftlikte yapılması gereken işlerde bir faydan yok. Ama eğer ovalara inerseniz, Gry sen o kısrağınla birlikte ufak bir gösteri yapsan, istediğin at terbiyecisinin yanında veya ahırda iş bulursun. Sana gelince Orrec, hikâyeleri ve şarkıları bu şekilde aklında tutuyor, kendin böyle hikâyeler ve şarkılar uyduruyorsun ya, bütün kasabalarda ve hatta şehirlerde çok değer verilen bir maharettir bu. İnsanlar meddahları ve ozanları dinlemek için toplanır, onlara iyi para öderler, ayrıca zenginler hava atmak için onları evlerinde alıkoyar. Gözlerini bütün hayatın boyunca kapalı tutmak zorundaysan tamam, zaten ozanların ve şarkıcıların bir kısmı kördür. Gerçi ben senin yerinde olsaydım

gözlerimi açar, hemen elimin altındakine bir bakardım." Sonra da bir kahkaha attı.

Böylece aydınlık bir nisan gününde, Canoc'un ona vermiş olduğu, sıcacık güzel paltosu üzerinde, eski bohçasının içinde bizim dolaptan aşırdığı birkaç gümüş çatal, yeşimden bir broş, Rab'ın en büyük hâzinesi olan nehir altınları ve bizim ahır takımları arasındaki tek gümüş kakmalı yularla kuzeye doğru yola çıktı.

"Koşumları hiç temizlememişti zaten," dedi Canoc, ama pek öyle gücenmiş gibi görünmüyordu. Eğer insan evine bir hırsız alırsa, bir şeyleri kaybedeceğini bilir. Ne kazanacağın belli değildir.

Bütün o aylar boyunca bizimle birlikteyken Gry ile ben eskisi gibi konuşamamıştık, yani mutlak bir samimiyetle. Hiç konuşmadığımız konular vardı. Kıştı, bir bekleme, duraklama zamanıydı. Şimdi her şey patlak veriyordu.

"Gry, Kömür'ü gördüm," dedim.

Kömür'ün kuyruğu ismini duyunca bir kere sallandı.

"Onu dışarı çıkarmayı unutmuşum. Ona baktım, orada yerdeydi, onu gördüğümü gördü. O yüzden... o andan beri... onu dışarı çıkartmıyorum."

Gry konuşmadan önce uzun bir süre söylediklerimi düşündü. "Yani sence... emniyetli mi..?"

"Ben de ne düşündüğümü bilmiyorum aslında."

Sessizleşmişti, düşünüyordu.

"Galiba... marifetim yoldan çıktığında, yani denetimimden çıktığında... onu, gücümü kullanmaya çalışıyordum... uğraşıyordum uğraşıyordum bir türlü olmuyordu. Bu beni kızdırıyordu, utandırıyordu; babam beni zorlayıp duruyordu, ben de denemeye devam ediyor ve her seferinde daha çok kızıp, daha çok utanıyordum, sonunda patlayıncaya, zıvanadan çıkıncaya kadar. Eğer kullanmaya çalışmazsam, belki... Her şey yoluna girebilir."

Gry bunu da düşündü. "Ama engereği öldürdüğünde... O zaman marifetini kullanmaya çalışmıyordun, çalışıyor muydun?"

"Evet, çalışıyordum. Sürekli bu konuda sıkılıp duruyordum, marifet sahibi olmadığım konusunda yani. Zaten, engereği ben mi öldürdüm? Dinle Gry, bunu belki bin kez düşündüm. Engereği hem ben, hem Alloc, hem de babam çarptı, aynı anda. Engereği ilk ben gördüğüm için Alloc benim yaptığımı düşündü. Babam ise..." Duraksadım.

"O da senin olmanı mı istedi?"

"Belki de."

Bir süre sonra, "Belki de ben yaptım zannedeyim istemişti. Bana kendime güvenmem için bir fırsat vermişti. Bilmiyorum. Ama ona söylemiştim, yapmam gerekeni yaptığımı ama herhangi bir şey yaptığımı hissetmediğimi anlatmıştım. Sonra ondan kendi gücünü kullandığında nasıl hissettiğini anlatmasını istemiştim ama anlatamamıştı. Ama bak, güç içinden geçtiğinde neye benzediğini biliyorsundur! Bilmek zorundasın! Bir şiir okurken gücün ne zaman bana geldiğini hissedebiliyorum. Neye benzediğini biliyorum! Ama babamın bana öğrettiğini yaptığımda, o gücü kullanmaya çalıştığımda, gözü, eli, sözü ve iradeyi kullanmaya çalıştığımda hiçbir şey olmuyor, hiçbir şey! O zaman hiçbir şey hissetmiyorum!"

"Yani... Dişbudak Deresi'nin orada da mı?"

Tereddüt ettim. "Bilmiyorum," dedim. "Çok kızgındım, kendime ve babama kızmıştım. O zaman tuhaftı. Sanki bir fırtınaya, büyük bir rüzgâra kapılmış gibiydim. Çarpmaya çalıştım ama bir şey olmadı, sonra rüzgâr esti, gözlerimi açtım, elimle hâlâ işaret ediyordum ve tepenin yamacı kuruyor, eriyor, kavrulup kararıyordu... Babamın orada önümde durduğunu zannetmiştim; elimle işaret ettiğimde, onun da büzüştüğünü, pörsüdüğünü sanmıştım. Ama baktığım bir ağaçmış. Babam arkamda duruyormuş."

"Köpek," dedi Gry bir süre sonra, fısıltıyla. "Hamneda."

"Ben Damgalı'nın üzerindeydim; Hamneda koşarak üzerine geldiğinde hayvan çok ürkmüştü. Tek hatırladığım şey Damgalı'nın üzerinde kalmaya uğraştığım ve onu geri geri gitmekten alıkoymaya çalıştığımdı. Eğer köpeğe baktıysam bile farkında değilim. Ama babam Grişerit'in sırtındaydı. Arkamda."

Aniden sustum.

Ellerimi gözlerime götürdüm, göz bağıyla bağlı olmalarına rağmen kapatmak istercesine.

Gry, "Belki de..." dedi ve sustu.

"Belki de babamdı. Her seferinde."

"Ama..."

"Bunu biliyordum. Başından beri biliyordum. Ama bu konuda düşünmeye cesaret edemiyordum. Mecburdum... benim yaptığıma inanmaya mecburdum. Bu marifete sahip olduğuma. O şeyleri yaptığıma. Engereği öldürdüğüme, köpeği öldürdüğüme, Kaos yaratabildiğime inanmak zorundaydım. Diğer insanlar inanabilsinler diye inanmak zorundaydım, benden korksunlar ve Caspromant sınırlarından uzak

dursunlar diye! Zaten marifet bu işe yaramıyor mu? Bir brantor kendi insanları için bunu yapmıyor mu?"

"Orrec," dedi Gry ve sustum.

Alçak sesle, "Canoc neye inanıyor?" diye sordu.

"Bilmiyorum."

"Senin marifet sahibi olduğuna inanıyor. Hükmedilemeyen marifete. Hatta..."

Ama ben sözünü kestim. "İnanıyor mu? Yoksa tüm bunları yapanın kendisi, kendi marifeti, kendi gücü olduğunu biliyor da, bende olmadığı için, bende marifet olmadığı için sadece beni kullanıyor muydu? Ben kimseyi, hiçbir şeyi yok edemezdim. Sadece bir öcü olarak işe yarıyordum. Bir korkuluk. Aman Caspromant'tan uzak durun! Kör Orrec'ten uzak durun, eğer gözlerini bağlamazsa gördüğü her şeyi yok eder! Ama edemezdim. Edemem Gry. Gördüğüm hiçbir şeye zarar veremem. Veremem! Annemi gördüm. Ölürken gördüm onu. Onu gördüm. Onun canını yakmadım. Bir de kitaplar... Kömür..." Ama devam edemedim. Karanlık yıllar boyunca dökmediğim gözyaşları beni yakalamıştı ve yüzümü ellerimin arasına alarak ağlamaya başladım.

Bir yanımda bacağıma yaslanmış Kömür, bir yanımda kolunu omzuma dolamış Gry ile ağlayıp içimi boşalttım.

O gün daha fazla konuşmadık. Ağlamaktan bitap düşmüştüm. Gry saçlarıma hafif bir buse kondurarak bana veda etti ve Kömür'e beni odama götürmesini söyledi. Odaya vardığımda gözümdeki bağı yokladım, sıcaktı, sırılsıklam olmuş, gözlerime yapışmıştı. Çekip çıkarttım, ıslak bez parçaları da bağla birlikte çıktı. Bir nisan ikindisiydi, üç yıldır görmediğim altın bir ışık. Dilim tutulmuş bir halde ışığa bakakaldım. Yatağıma uzanarak gözlerimi kapattım ve yeniden karanlığa daldım.

Gry ertesi gün, günün ortasına doğru geldi. Yıldız'ın hafif nal seslerini taşlar üzerinde duyduğumda kapı eşiğinde gözlerim bağlı dikiliyordum, Kömür'ü biraz koşması için salmıştım.

Mutfak avlusuna, meyve bahçesinin içine, evden epey bir uzağa gittik. Oduncuların kesmesi için bekleyen yaşlı bir ağaç kütüğünün üzerine oturduk.

"Orrec, marifetin... marifetin olmadığını mı düşünüyorsun?"

"Bilmiyorum."

"O zaman bana bakmanı istiyorum," dedi Gry.

Bunu yapmam oldukça uzun bir zaman aldı, ama sonunda ellerimi götürüp göz bağımı çözdüm. Ellerime baktım. Bir süre ışık başımı döndürdü. Yer ışıklarla ve gölgelerle doluydu. Her şey parlaktı, hareket ediyor ve ışıldıyordu. Gry'a baktım.

Uzun boyluydu, ince, uzun, kahverengi bir yüzü, geniş, ince dudakları, yay gibi kaşlarıyla kara gözleri vardı. Gözlerinin akları çok belirgindi. Omuzlarına dökülen saçları parlak siyahtı ve çok gür görünüyordu. Ellerimi ona uzattım, o da ellerimi tuttu. Yüzümü onun avuçlarına kapattım. "Çok güzelsin," diye fısıldadım avuçlarına.

Önce uzanıp saçımı öptü, sonra yeniden tüm ciddiyeti, sertliği ve yumuşaklığıyla dimdik oturdu.

"Orrec," dedi, "ne yapacağız?"

"Bir yıl boyunca sana bakacağım. Sonra seninle evleneceğim," dedim.

Şaşırmıştı; başını arkaya atarak güldü. "Peki!" dedi. "Peki! Ama şimdi?"

"Şimdi ne olmuş?"

"Ne yapacağız? Eğer ben marifetimi kullanmayacaksam ve senin de..."

"Kullanacak marifetim yoksa."

"Öyleyse biz şimdi kimiz?"

Buna o kadar kolay cevap veremedim.

"Babamla konuşmam lazım," dedim sonunda.

"Biraz bekle. Bu sabah onu görmek için babam benimle birlikte geldi. Annem dün Vadi'den döndü. Ogge Drum'ın büyük oğluyla barıştığını, şimdi küçük oğluyla kavga ettiğini söylüyor. Söylentilere göre Ogge bir baskın yapmayı planlıyormuş, ya Roddmant'a, ya da Caspromant'a... Canoc'un üç yıl önce kendisinden çaldığını söylediği ak inekleri geri almak için. Bunun anlamı ya bizim, ya da sizin sürünüze saldıracak. Bize doğru gelen Alloc'la karşılaştık yolda. Şimdi hep birlikte sizin kuzey otlaklardalar, ne yapacaklarını planlıyorlar."

"Peki benim onların planlarındaki yerim ne?"

"Bilmiyorum."

"Korkutmayan bir korkuluk ne işe yarar?"

Ama onun verdiği haber ne kadar kötü olursa olsun içimi bir türlü sıkmıyordu, Gry'ın yüzünü, yarık gövdeli yaşlı elma ağaçlarının seyrek çiçekleri üzerindeki güneşi ve dağların uzaktaki kahverengi yamaçlarını gördüğüm sürece sıkamazdı.

"Babamla konuşmam lazım," diye tekrarladım. "O zamana kadar biraz yürüyelim mi?"

Ayağa kalktık. Kömür de başını hafifçe bir yana eğerek, yüzünde endişeli bir ifadeyle doğruldu. "Peki benim sizin planlarınızdaki yerim ne?" diyordu.

"Bizimle yürüyebilirsin Kömür," dedim, kayışını çözerek. Böylece, coşkun akan küçük dere boyunca vadiye doğru yürüdük; attığımız her adım büyük bir haz ve neşe veriyordu.

Gry, tam hava kararırken Roddmant'a varacak şekilde ayrıldı. Canoc hava kararıncaya kadar eve gelmedi. Böyle geç kaldığı zamanlarda genellikle arazideki çiftlik evlerinden birine uğramış olurdu. Bu evlerde onu büyük bir sevgiyle karşılar, yemek yemesi, işler ve çiftçilerin sıkıntıları üzerine sohbet etmesi için ısrarla alıkorlardı. Bazen ben de onunla giderdim, gözlerim mühürlenmeden önce. Ama bu son yıllarda daima erken çıkıp geç geliyor, daha uzaklara gidip daha çok çalışıyordu; kendisinden çok şey veriyor, tüm gücünü tüketiyordu. Yorgun olacağını biliyordum, ayrıca Ogge Drum'ı duyduktan sonra her zamankinden daha neşesiz olacağını da biliyordum. Ama nihayetinde ben de artık pervasızlaşmıştım.

Canoc, ben odamdayken haberim olmadan gelip yukarı çıkmıştı. Ocakta ateş yakmıştım, çünkü hava soğumuştu. Bu ateşle mutfaktan aşırdığım bir mumu yakarak büyük bir cüretle Denios'un *Dönüşümler*'ini okumaya başladım.

Evin sessizleştiğini ve kadınların da büyük bir ihtimalle mutfaktan ayrıldıklarını fark edince gözlerimdeki bağı yerine takarak Kömür'den beni kuledeki odaya götürmesini istedim.

Beni bir kör, bir bakar görünce zavallı hayvan ne düşünüyordu bilemem, ama bir köpek olduğu için sadece işe yarar cevapları olan sorular soruyordu.

Kuledeki odanın kapısını çaldım, bir cevap alamayınca gözümdeki bağı çıkartıp içeri baktım. Ocak rafındaki gaz lambası cılız, isli bir ışık veriyordu. Ocak boştu ve etrafta ekşi bir koku vardı, sanki uzun zamandır içinde hiç ateş yanmamış gibiydi. Oda soğuk ve ıssızdı. Canoc ceketini çıkartıp kendisini yatağa attığı gibi kalarak derin bir uykuya dalmıştı. Örtünmek için bir tek annemin yün şalına sarınmıştı. Şalı üzerine çekmişti, şalın saçaklarını yakalayıp yumruk yaptığı elleri göğsünün üzerindeydi. Şalı yatağın ayakucunda katlanmış gördüğüm zamanki gibi içim cız etti. Ama şu anda ona acımayı göze alamazdım. Hesaplaşmamız gerekiyordu ve bütün cesaretimi buna harcamalıydım.

"Baba," dedim, sonra ismiyle seslendim, "Canoc!"

Uyandı, dirseğinin üzerinde doğruldu, lambadan gelen ışığa karşı elini gözlerine siper ederek boş boş baktı. "Orrec?"

Beni rahatça görebilmesi için ilerledim.

Yorgunluk ve uykusuzluktan dili tutulmuştu adeta, uyanabilmek için gözlerini kırpıştırıp ovuşturmak, dudaklarını ısırmak zorunda kaldı; sonra bana bakarak, merakla, "Göz bağın nerede?" dedi.

"Sana zarar vermeyeceğim baba."

"Vereceğini hiç düşünmemiştim zaten," dedi, hâlâ o meraklı haliyle olsa da biraz daha güçlü bir sesle.

"Vereceğimi hiç düşünmemiş miydin? O halde benim hükmedilemeyen marifetimden hiç korkmamıştın yani?"

Yatağın kenarına oturdu. Başını iki yana sallayarak saçlarını sıvazladı. Sonunda yine bakışlarını bana çevirdi. "Neler oluyor Orrec?"

"Olan şu ki baba, benim hükmedilemeyen bir marifetim hiç olmamıştı. Olmuş muydu? Benim hiç marifetim olmadı. O yılanı, o köpeği, hatta hiçbir şeyi öldürmedim. Sendin.”

"Ne diyorsun sen?"

"Beni kullanabilmek için, marifetim olduğuna ve bunu denetim altında tutamadığıma inanmamı sağladığını söylüyorum. Böylece marifetim olmadığı için, soyunu boynu bükük bıraktığım için, bir kallukun oğlu olduğum için utanmak zorunda kalmayacaktın!"

Artık ayağa kalkmıştı ama bana dehşet içinde bakıyor, hiçbir şey söylemiyordu.

"Eğer marifetim olsaydı, sence şimdi kullanmaz mıydım? Yapabileceğim muhteşem şeyleri, öldürdüklerimi sana göstermez miydim? Ama böyle bir marifetim yok. Bana vermedin. Bana verdiğin, bana bütün verdiğin üç yıllık bir körlüktü!"

"Bir kallukun oğlu mu?" diye fısıldadı babam, kulaklarına inanamayarak.

"Onu sevmiyor muydum sanıyorsun? Ama onu görmeme izin vermedin... bütün o yıl boyunca... sadece tek bir kez... ölürken... Çünkü yalanını, numaranı, üçkâğıdını açık etmemeliydin!"

"Sana hiç yalan söylemedim," dedi. "Düşündüm ki..." Durdu. Hâlâ kızamayacak kadar şaşırmış, afallamış haldeydi.

"Orada, Dişbudak Deresi'nin yanında... onları benim yaptığıma inanmış mıydın?"

"Evet," dedi. "Benim öyle bir gücüm yok."

"Var! Bunu biliyorsun! Dişbudak korusundaki o hududu da sen çizmiştin. Dunet'te adamları çözmüştün. Sende bu marifet var, sende itlaf etme marifeti var! Bende yok. Hiç olmadı. Beni kandırdın. Belki de oğlunun istediğin gibi olmayacağı gerçeğine dayanamayacağın için kendini de kandırdın. Bilmiyorum. Umurumda değil. Bildiğim bir şey varsa, o da beni artık kullanamayacağındır. Ne gözlerimi, ne de körlüğümü. Onlar senin değil, benim. Yalanlarının beni daha fazla kandırmasına izin vermeyeceğim. Bu karşındaki o kadar iyi çıkmadığına göre, kendine başka bir oğul bul."

"Orrec," dedi babam, aniden rüzgâra kapılmışçasına sarsıldı.

"Al," dedim ve göz bağını yere, tam önüne fırlattım. Kapıyı çarptım ve dönen merdivenleri koşarak indim. Şaşkınlık içindeki Kömür arkamdan koşuyor, sertçe havlıyordu; uyarı havlamasıydı bu. Merdivenlerin sonunda bana yetişti ve eteğimin ucunu dişledi. Elimi sırtına götürerek, hayvanı sakinleştirmek için yumuşak tüylerinde parmaklarımı gezdirdim. Bir kez hırladı. Benimle birlikte odama döndü. İçeri girince kapıyı kapattık, kapının önünde yattı. Beni gelecek birine karşı mı koruyordu yoksa benim tekrar dışarı çıkmamı mı engelliyordu, bilmiyorum.

Ateşi biraz canlandırdım, mumumu yeniden yaktım, masaya oturdum. Kitap açık duruyordu, o büyük şairin kitabı, neşe ve teselli hâzinesi. Ama okuyamıyordum. Gözlerim artık geri gelmişti ama onlarla ne yapacaktım? Ne işe yarıyorlardı, ben ne işe yarıyordum? *Artık kimiz?* diye sormuştu Gry. Eğer babamın oğlu değilsem, ben kimdim?

17

SABAH ERKENDEN odamdan çıktım ve gözümde bağ olmadan salona indim. Korktuğum başıma geldi ve kadınlar çığlıklar atarak benden kaçtılar. Rab kaçmadı, olduğu yerde durup titreyen sesiyle, "Orrec, mutfaktaki kızları korkutacaksın," dedi.

"Korkacak bir şey yok," dedim. "Neden korkuyorsunuz? Canınızı yakamam. Alloc'dan korkuyor musunuz? Onda benden daha fazla marifet var! Git onlara sakinleşip dönmelerini söyle."

Tam o anda Canoc kule merdivenlerinden indi. İkimize birden soğuk bir edayla baktı.

"Ondan korkmanıza gerek olmadığını söyledi Rab," dedi. "Siz de, benim gibi sözüne güvenmelisiniz. Orrec, ben... dün gece sana söyleyemedim. Ternoc beyaz sürüsünün Drummant'tan gelecek bir tehlikeyle karşı karşıya olduğunu düşünüyor. Bugün hudutta onunla birlikte nöbet tutmaya gidiyorum."

"Ben de gelebilirim," dedim.

Biraz kararsız durdu, sonra aynı soğuk sesle, "Nasıl istersen," dedi.

Mutfaktan bize ekmekle peynir verdiler, biz de yolda yemek için bunları ceplerimize tıktık. Bende, at sırtında taşıması son derece zor olan Kör Caddard'ın asasından başka silah yoktu. Canoc bana uzun av hançerini atınca ben de asayı ön salona, eski yerine astım ve dışarı çıktık. Babam Damgalı'yı eyerledi, ben de Grişerit'i çünkü Demirkırı marttan beri ana çayırlıkta otluyordu. Alloc bizimle avluda buluştu. Babam ondan evin yakınlarında kalıp nöbet tutmasını ve bir saldırı anında yardımı dokunabilecek bütün adamları toplamasını istemişti. Alloc önce bana

bakakaldı, sonra aceleyle bakışlarını çevirdi ve göz bağım hakkında hiçbir şey sormadı.

Canoc ile birlikte iyi bir hızla, daha doğrusu Grişerit'in gidebileceği en iyi hızla Roddmant'a doğru yola çıktık. Bütün yol boyunca tek bir laf etmedik.

Bana geri verilen güçlerle coşmuştum. Düşme korkusu olmadan at sırtında eşkin giderken, parlak dünyanın etrafımda dönmesini izlerken ve rüzgârın getirdiği yaşları gözlerimden silerken büyük sevinç duyuyordum. Bir dostun arazisini korumak için at sürmek, belki de tehlikeye doğru, bir adam gibi ilerlemek. Cesur olduğunu bildiğim, başka her şey bir yana, bir adamın olabileceği kadar cesur olduğunu bildiğim bir adamın yanında at sürmek. Yakışıklı kızıl atın üzerinde dimdik ve rahatlıkla oturarak doğrudan önüne bakıyordu.

Atlarımızı Roddmant'ın güneybatı hududuna sürerek Ternoc'la bizim araziye yakın bir yerde buluştuk. Şafak söktüğünden beri oradaymış. Bir gece önce çiftçilerin birinin oğlu ona, bir toprak kölesinden veya çiftçiden diğerine geçip gelen bir haberi, Geremant'tan bir grup atlının orman yolu dedikleri taraftan bize doğru geldiği haberini getirmiş.

Ternoc ve yanındaki adamlar bana baktılar ve tıpkı Alloc gibi hiçbir şey sormadılar. Benim marifetimi kullanmayı öğrendiğimi düşündüklerine veya umduklarına şüphe yoktu.

"Belki yaşlı Erroy Drum'ların arazisinden izinsiz geçtiğini görüp onları tirbuşon gibi buruverir," diye kasvetli bir şaka yaptı Ternoc. Canoc cevap vermedi. Tetikte ama sanki gözleri önünde beliren bir şeyler aklını alıyormuş gibi dalgın bir halde, sadece Ternoc'un talimatlarını teyit etmek için konuşuyordu.

Topu topu sekiz kişiydik, bizim hudut çiftliklerimizden dört adam daha bekleniyordu. Ternoc'un planı, birbirimize seslenince duyacak mesafede yayılıp, gözcülük etmekti. Drum'ın adamlarının girmesi en muhtemel yerlerde Ternoc ile Canoc nöbet tutacaktı. Silah olarak sadece bir bıçağı veya domuz mızrağı olan geri kalanlarımız ise onları yandan destekleyecek, yayları olan iki adamımız da en arkadaki yerleri tutacaktı.

Böylece düzensizce büyümüş ormanın kenarında otluk, çamurlu çukurlara, minik tepeciklere yayıldık. Benim solumda Ternoc'un çiftçilerinden biri ve sağımda Canoc vardı. Birbirimizi gözden kaçırmayacaktık; bu benim için kolaydı çünkü tepeciklerden birinin üzerindeydim ve hem ikisini, hem de ormanın ta içlerine kadar uzun bir

mesafeyi gayet iyi görebiliyordum. Canoc'un ardından yükselen arazideki Ternoc'u da zaman zaman görebiliyordum. Günün gri ve soğuk olmasına rağmen güneş iyice yükselmişti. Arada sırada dağları bir yağmur serpintisi yalayıp geçiyordu. Biraz dinlenip otlasın diye Grişerit'ten inerek güneyi, batıyı, kuzeyi gözlemeye başladım. Gözlemek! Gözlerimi kullanmak! Bir kız ve bir köpek tarafından gezdirilen işe yaramaz bir bohça değil de işe yarayan biri olmak! Marifetim yoksa ne olmuş? Gözlerim vardı, hiddetim vardı, bıçağım vardı.

Saatler ilerledi. Son ekmek ve peynirimi de yedim ve yanıma iki misli almadığıma pişman oldum. Üç misli almadığıma.

Saatler ilerledi, uykum geldi, bir tepenin başında yaşlı bir atın yanında durmuş boşu boşuna beklerken kendimi salak gibi hissettim.

Saatler ilerledi. Güneş tepelerin ardına doğru yolun yarısını aşmıştı. *Dönüşümler*'in açılış mısralarından, annemin benim için yazdığı dini şiirlerden hatırlayabildiklerimi kendi kendime tekrarlayarak bir ileri, bir geri yürüyor, keşke yanımda yiyecek bir şeyler olsaydı diye dertleniyordum.

Solumdaki alçak arazideki siyah paltolu minik şekil bir ot öbeğinin üzerine oturmuştu ve atı da yanında otluyordu. Sağ tarafımda ormanın kıyısındaki siyah paltolu minik şekil yüksek al atının üzerindeydi, atı bir ileri, bir geri yürütüyor, ormana girip çıkıyordu. Başka bazı minik şekiller, yayan insanlar ağaçların arasından ona doğru ilerlemeye başladı. Onları gördüm, gözlerimi kırpıştırdım ve olanca kuvvetimle, "Canoc! Tam önündeler!" diye bağırdım. Ürküp gerilemeye başlayan Grişerit'e koştum ve ilk başta bir türlü dizginlerini tutamadım, beceriksizce üzerine atlayıp, atı tepeden aşağıya sürdüm.

Canoc'u ve gördüğüm adamları gözden kaçırmıştım. Onları gerçekten görmüş müydüm? Grişerit, onun için çok dik olan tepeden inerken kayarak tökezledi. Sonunda düzlüğe indiğimizde her yer çamur içinde ve bataklıktı, üstelik önümde kimseyi görmüyordum. Atı ağaçlara doğru sürdüm ve sonunda daha kuru bir zemine çıktık. Tam ağaçların arasında önümde bir adam gördüğümde Grişerit'in sol ön ayağının sakatlanmış olduğunu fark etmiştim. Adamın elinde bir yay vardı ve tam bana doğrultmuş geriyordu. Haykırarak atımı adamın üzerine doğru sürdüm. Savaş için eğitilmemiş olan yaşlı aygır adama çarpmamak için kenara çekilmeye çalıştı ama çok sakar olduğu için adamı arka ayaklarıyla devirerek dörtnala ağaçların arasına daldı. Yerde bir şeyi geçtik, bozulmuş bir adam, karpuz gibi

patlamıştı. Kara paltolu başka bir adam bir çöp kümesi gibi yere yığılmıştı. Grişerit aksayarak yeniden ormandan çıktı.

Babamı biraz ileride önümde gördüm. Yeniden ormana dönmek için Damgalı'nın başını çeviriyordu. Sol eli iyice havaya kalkmıştı, yüzü hiddet ve neşeyle aydınlanmıştı. Sonra yüzündeki ifade değişti, bir an için bana doğru baktı, beni görüp görmediğinden emin değilim; sonra öne doğru eğildi ve eyerden aşağıya kaydı, yana ve öne doğru. Bunu bilerek yaptığını düşünmüştüm ama niye yaptığına bir anlam verememiştim. Damgalı, eğitilmiş olduğu şekilde başında bekliyordu. Arkamda sol taraftan birinin bağırdığını duydum, ama ben atımı babama doğru sürüyordum. Grişerit'ten aşağıya atlayarak ona doğru koştum. Atın yanında çamurlar içinde yatıyordu, omuzlarının arasına bir ok saplanmıştı.

Ternoc ve diğer adamları oradaydı, bizim adamlardan biri de gelmişti, hepsi etrafımızda toplanıyor, bağırıyor, konuşuyordu. Kimisi ormana doğru koştu. Ternoc yanımda diz çöktü. Babamın başını biraz kaldırarak, "Ah Canoc, Canoc koca adam, ah yapma bunu, yapma, yapma,” dedi.

"Ogge öldü mü?" dedim.

"Bilmiyorum," dedi Ternoc, "Bilmiyorum." Dönüp bana baktı. "Git birini bul, bize yardım etsin," dedi.

Adamlar bağırmaya devam ediyordu. "Bu o, bu o," diye bağırdı biri bize doğru koşarak. Damgalı kişneyerek geriledi, bütün bu karışıklığa itiraz eder gibiydi. "Engerek, şişko engerek, patlamış, ölmüş, çözülmüş! Yanında da inek hırsızı piç oğlu var!"

Ayağa kalkıp Grişerit'e doğru gittim. Ağırlığını sol ön ayağına vermemeye çalışarak topallıyordu. İki atı birden tutabilmek için onu Damgalı’ya kadar yürüttüm.

"Onu taya bindirebilir miyiz?" diye sordum.

Ternoc bana baktı, şaşkınlığı daha geçmemişti.

"Onu eve götürmek istiyorum," dedim. "Onu taya bindirebilir miyiz?"

Sonunda derenin üzerinde köprü olarak kullanılan bir kalas getirilinceye kadar daha fazla bağırışlar çağırışlar oldu, bir sürü adam gelip gitti, koşuşturdu. Canoc'u kalasın üzerine yatırdılar ve onu tepelerden aşırarak Roddmant'a götürdük. Onu sırtüstü yatırabilmişlerdi, çünkü kısa ve kalın ok göğsünü delip çıkmıştı. Ben yanından yürüdüm. Yüzü sakin ve ciddiydi, gözlerini kapatmak istemedim.

18

CASPROMANT'IN MEZARLIĞI Taş Ev'in güneyinde, Airn Dağı'nın kahverengi yamaçlarına bakan tepededir. Canoc'u, Melle'nin yanına gömdük. Onu mezara yatırmadan önce annemin şalıyla sardım. Onun ağıtını okuyan Parn değil, Gry olmuştu.

Ogge, tıpkı domuz avında olduğu gibi saldırıyı doğru dürüst yönetememiş, adamları iki gruba bölünmüştü; biri dağınık bir şekilde Geremant'tan geçip bizim sınırlarımıza gelmiş ve burada bir samanlığı ateşe vermekten başka bir şey yapamamışlardı; çiftçilerimiz onları geri püskürtmüştü. Ogge ve Harba yanlarında beşi okçu olan on adamla, orman yolunda kalmıştı. Canoc Ogge'yi, oğlunu ve okçulardan birini öldürmüştü. Geri kalanlar kaçmıştı. Roddmantlı bir çiftçinin oğlu, dönüp ona saldırdıkları ormanın derinliklerine kadar onları izlemişti; ama onlar delikanlıyı yere sermeden önce delikanlı onlardan birini domuz mızrağıyla yaralamıştı. Böylece bu saldırı beş ölümle sonuçlanmıştı.

Bir süre sonra Drummant'tan Denno ve oğlu Sebb'in bu kan davasını bitirmek istediklerine, Canoc'un söz vermiş olduğu gibi anlaşmanın bir işareti olarak Caspromant'ın onlara ak bir dana yollamasını kabul ettiklerine dair bir haber geldi. Haberciyle birlikte demir kırı güzel bir tay yollamışlardı. Ben ak danayı Drummant'a götüren grupla birlikte gittim.

İçinde bulunup hiç görmemiş olduğum odaları, sadece birer ses olarak tanımış olduğum yüzleri görmek tuhaf gelmişti. Ama o sıralarda hiçbir şey beni fazla etkilemiyordu. Oradaki işimizi halledip döndük.

Ben demir kırı tayı Alloc'a verdim. Damgalı'ya artık ben biniyordum çünkü tepeden o telaşla inerken Grişerit'in bacağı iyileştirilemeyecek kadar incinmişti ve artık Demirkırı'yla birlikte büyük otlakta otluyordu. Hemen

her gün bir kova dolusu yulafla onların yanına gidiyordum. Birlikte olmaktan mutluydular ve genellikle onları, atların hep yaptıkları gibi yan yana, birinin burnu diğerinin böğründe, kuyruklarıyla mayıs sineklerini kovarken buluyordum. Onları öyle görmek hoşuma gidiyordu.

İster yayan olayım, ister at sırtında, artık tasmadan kurtulmuş olan Kömür hep yanımda koşuyordu.

Dağlarda, bir cenazeden sonra yarım yıl boyunca mallar satılmaz, bölüştürülmez, düğünler yapılmaz, büyük işlerin altına girilmez, değişiklikler olmaz. Bu süre boyunca her şey mümkün olduğu kadar eskisi gibi devam eder ve ancak ondan sonra ne ayarlama yapılacaksa yapılır. Bu kötü bir âdet sayılmaz. Drummant ile barış yapılması konusunda harekete geçmem gerekmişti, ama onun dışında bir şey yapmadım.

Arazinin işlerine göz kulak olma konusunda babamın yerini Alloc almıştı ve ben de yardımcılık işinde Alloc'un yerini aldım. O böyle düşünmüyordu. Brantorun oğluna yardım ettiğini düşünüyordu, ama ne yapılması gerektiğini ve nasıl yapılacağını bilen oydu. Üç yıldır hiçbir şey yapmamıştım, ondan önce de bir çocuktum. Alloc herkesi, toprağı ve hayvanları tanıyordu. Ben tanımıyordum.

Gry artık Caspromant'a gelmiyordu. Ben, on beş günde iki veya üç kere atla Roddmant'a gidiyor, onunla, Ternoc'la ve eğer oradaysa Parn'la oturuyordum. Ternoc her seferinde beni sıkı sıkı sarılarak karşılıyor, bana oğlum diyordu. Canoc'u çok sever ve takdir ederdi, onun yokluğuna çok yanmış, beni onun yerine koymaya çalışıyordu. Parn her zamanki gibi huzursuzdu ve konuşmaya pek meraklı değildi. Gry'la nadiren baş başa konuşabiliyorduk, genelde nazik ve suskundu. Arada sırada atla dolaşmaya çıkıyorduk, o Yıldız'a biniyordu, ben Damgalı'ya; sonra genç atlarımızı tepelerde koşturuyorduk.

Güzel bir yaz ve güzel bir hasat olmuştu. Ekimin ortalarında mahsul depolanmıştı bile. Roddmant'a giderek, Gry'a benimle birlikte at gezintisine çıkmasını rica ettim. Dışarı çıkıp o güzel, oynak kısrağını eyerledi ve vadi boyunca, altın güneş ışığının altında atlarımızı sürdük.

Şelalenin sularının biriktiği yerde, otların hâlâ gür ve yeşil olduğu kıyıda atları otlamaya bıraktık. Güneşin altında, suyun kıyısındaki kayalara oturduk. Kara söğüt çalıları, şelalenin rüzgârına boyunlarını sallayıp duruyordu. Üç farklı tonda öten kuş susmuştu.

"Evlenmek için çok erken Gry," dedim. "Ama başka ne yapabileceğimizi bilemiyorum."

"Doğru," dedi, kabul ederek.

"Burada kalmak ister misin?"

"Roddmant'ta mı?"

"Ya da Caspromant'ta."

Bir süre geçtikten sonra, "Başka neresi olabilir?" dedi.

"Şey, benim aklımdan geçenler şunlar. Artık Caspromant brantoru yok. Araziyi yönetecek kişi Alloc. Belki araziyi Roddmant'la birleştirir ve babanın himayesine girer. Bence bu ikisi için de uygun olur. Alloc önümüzdeki ay Rab ile evlenecek. Taş Ev onların olmalı. Belki de marifeti olan bir oğulları olur... Sana gelince..."

"Eğer araziler birleştirilirse, burada bizimle yaşayabilirsin," dedi Gry.

"Olabilir."

"İstiyor musun?"

"Sen benim burada yaşamamı istiyor musun?"

Bir şey demedi.

"Burada ne yapacağız?"

"Şimdi ne yapıyoruz?" dedi bir süre sonra.

"Uzaklara gitmeyi kabul eder misin?" Bunu yüksek sesle söylemek tahmin ettiğimden zor olmuştu. Söylendiğinde, düşünüldüğünden de tuhaf gelmişti kulağa.

"Uzaklara mı?"

"Ovalara."

Bir şey söylemedi. Minik göletin dalgalı, parlak sularına doğru baktı, bakışları göleti geçip gidiyordu.

"Emmon kaşıkları götürdü ama belki de söyledikleri doğruydu. Bizim yapabileceğimiz şeyler burada bir işe yaramıyor ama orada, aşağıda belki..."

"Bizim yapabileceğimiz," diye tekrarladı.

"Her ikimizin de bir marifeti var Gry."

Bana baktı. Başıyla onayladı.

"Hatta belki Sarmaşıklı Su şehrinde bir anneannemle bir dedem vardır."

O zaman gözlerini açarak bana baktı. Bu aklına hiç gelmemişti. Hayretle güldü. "Hakikaten, doğru ya! Ve sen öyle birden bire çıkagelerek, 'Bakın geldim, ben sizin cadı torununuzum!' dersin. Ah Orrec. Ne kadar tuhaf bir şey!"

"Tuhaf bulabilirler." Boynuma taktığım zincirli opali çıkarttım ve ona gösterdim. "Ama bak bende bu var. Bir de annemin bana bütün anlattıkları... Oraya gitmek istiyorum."

"Gider misin?" Gözleri parlamaya başlamıştı. Bir süre düşündükten sonra, "Sence hayatımızı kazanabilir miyiz? Kazanmak zorundayız."

"Eh, en azından bir deneriz."

"Eğer beceremezsek yabancılar arasında, tuhaf insanlar arasında olacağız."

Bu dağlılar açısından çok korkutucu bir şeydir: yabancıların arasında olmak. Ama nerede değiliz ki?

"Sen tayları eğitirsin, ben şiir okurum. Eğer onlardan hoşlanmazsak yolumuza devam ederiz. Eğer onlardan hiç hoşlanmazsak eve geri döneriz."

"Okyanus kıyısına kadar gideriz belki," dedi Gry, artık, boyunlarını sallayan çalıların arasından ve güneşin parlaklığı içinden çok uzaklara bakıyordu. Sonra üç farklı tonda ıslık çaldı; kuş cevap verdi.

*

Ayrıldığımızda nisandı ve ben hikâyemizi burada bırakacağım; tepeler arasından geçen güney yolunda, yüksek al atında genç bir adam ve parlak doru kısrağında genç bir kadın, önlerinde koşan siyah bir köpek ve peşlerinden huzur içinde gelen dünyanın en güzel ineği. Çünkü bizim arazinin bana düğün hediyesi Gümüş İnek olmuştu. Parn bize paraya ihtiyacımız olduğunu ve ineği, Caspromant'ın ak ineklerinin hâlâ hatırlanıyor olabileceği Dunet'te güzel bir fiyata satabileceğimizi söyleyinceye kadar bize pek işe yarar gelmemişti. "Belki Canoc’a verdiklerini de hatırlarlar," dedim; Gry ise, "O zaman senin marifetin bedeli olduğunu anlarlar."